

JOSEP-MARIA MADURELL I MARIMON

DOCUMENTS CULTURALS MEDIEVALS
(1307-1485)
(Contribució al seu estudi)

Les investigacions històriques realitzades en el transcurs de la meua llarga vida, amb pacients lectures i transcripcions de textos de les més diverses caligrafies, em permeten avui d'oferir una variada i selecta sèrie d'escriptures relacionades amb la cultura catalana del dilatat període comprès des de la primera desena del segle XIV fins a les darreries del XV.

Les citades recerques han estat efectuades en els registres de Cancelleria de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, en els manuals notariais de l'Arxiu Capitular de la Catedral i, en bona part, en els fons documentals de l'Arxiu Històric de Protocols, tots tres de la nostra ciutat comtal.

L'esmentat repertori de documents antics d'arxiu completa els de diversos autors anteriorment editats: el mestre Antoni Rubió i Lluch¹, mossèn Josep Rius i Serra², mademoiselle Jeanne Vieillard³, Josep Coroleu⁴, el benemèrit investigador Ricard Carreras i Valls⁵, Amada

1. A. Rubió y Lluch, *Documents per a la història de la cultura catalana migeval*, 2 volums, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1908-1921.

2. Josep Rius Serra, *Més documents sobre la cultura medieval*, "Estudis Universitaris Catalans", XIII, 1928, pàgs. 135-170.

3. Jeanne Vieillard, *Nouveaux documents sur la culture catalane au Moyen Âge*, "Estudis Universitaris Catalans", XV, 1930, pàgs. 21-40.

4. J. Coroleu, *Documents històrics catalans del segle XIV*, Barcelona, 1889.

5. Ricard Carreras Valls, *El llibre a Catalunya. 1338-1590*, Barcelona, 1936. (*Recull de notes de documents inèdits de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona*, I), 1936.

López de Meneses ⁶, entre d'altres, així com alguns estudis meus propis ja publicats ⁷.

6. Amada López de Meneses, *Documentos culturales de Pedro el Ceremonioso*, "Estudios de Edad Media de la Corona de Aragón", V, Zaragoza, 1952, pàgs. 669-771.

7. J. M. Madurell Marimon, *Manuscritos trescentistas y cuatrocentistas*, "Hispania Sacra", IV, Barcelona, 1951, pàgs. 401-464; V, 1952, pàgs. 165-178. Josep M.ª Madurell Marimon i José M.ª Llorens Cisteró, *Documentos de archivo: Libros de canto (siglos XIV-XVI)*, "Anuario Musical" del Instituto Español de Musicología del C.S.I.C., XI, Barcelona, 1956, pàgs. 219-232. José María Madurell Marimon, *Iluminadores, escribanos de letra rodona i formada i de llibres de cor*, "Spanische Forschungen der Görresgesellschaft", 23, Münster-Westfàlia, 1957, pàgs. 147-170. — *Miscelánea luliana*, "Estudios Lulianos", XII, 1958, pàgs. 60-61. — *Encuadernadores y libreros barceloneses judíos y conversos (1322-1458)*, "Sefarad", 21, 1961, pàgs. 299-338; 22, 1962, pàgs. 345-372, i 23, 1963, pàgs. 74-103. — *Micer Jaume Callís y su biblioteca jurídica*, "Anuario de Historia del Derecho Español", 36, 1963, pàgs. 545-556. — *Mestre Felip de Malla*, "Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona", XXX, 1963-1964, pàgs. 557-561. — *Códices miniados*, Wilhem Neuss Zum. 80 Geburtstag, "Spanische Forschungen der Görresgesellschaft", Münster-Westfàlia, 16, 1960, pàgs. 85-114. — *Manuscrits eiximenians*, en Martínez Ferrando, archivero, *Miscelánea de estudios dedicados a su memoria*, Asociación Nacional de Archiveros, Bibliotecarios y Arqueólogos. — *Documentos de archivo: Manuscritos e impresos musicales (siglos XIV-XVIII)*, "Anuario Musical" del Instituto Español de Musicología del C.S.I.C., XXIII, Barcelona, 1970, pàgs. 199-221. — *Regesta documental de Biblias manuscritas e impresas (1336-1600)*, "Analecta Sacra Tarraconensia", XLVII, 1975, pàgs. 27-63. — *Manuscrits en català anteriors a la impremta (1321-1474)*, ANABA, Barcelona, 1975, pàgs. 1-161.

1

Daroça, 7 novembre 1307.

*Carta de Jaume II a Guillem Gallifa i Pere Llull, en què els regracia la trama-
mesa d'un monjo físic per a cuidar de la conservació de la salut dels in-
fants reials.*

Guillelmi Gallifa et Petri Lulli, existencium in civitate Barchinone in servicio liberorum nostrorum inclitorum, quod vos ad requisicionem dictorum Guillelmi et Petri, ex parte nostra vobis factam, mandastis cuidam monacho nostri monasterio phisico habenti scienciam, ac cum eo fecistis quod fuit actenus estque adhuc intentus et diligens circa conservacionem salutis dictorum liberorum nostrorum, quod quem dicti monachi, gratis circa hoc conspicitur fructuosa et utilis infantis supradictis, quod siquidem gratum habuimus et habemus, quodque a vobis in servicium reputamus acceptum, rogamus itaque vos quatenus honore nec nostris precibus jamdictum monachum sicuti et bene huc usque fecistis circa dictorum filiorum nostrorum conservandam salutem diligenter sollicite existere faciatis usque nos alter providerimus super eo et regraciabimur vobis multum.

Datam Daroce, .vii^o. idus novembris anno predicto [1307].

(A.C.A. [= Arxiu de la Corona d'Aragó], reg. 140, foli 71. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis —a.c.s.—. Vegeu al foli 70 v. una lletra similar. Cfr.: J. E. Martínez Ferrando, *Jaime II de Aragón. Su vida familiar...*, II, Documentos, Barcelona, 1948, pàg. 31, doc. 53.)

2

València, 19 abril 1312.

Jaume II comunica a la priora i convent de les predicadores de Saragossa que la seva filla la infanta Maria vol adquirir per al servei de la capella, pel preu que convingui, el llibre Officiarium, que la seva consort difunta, la reina Blanca, legà al dit monestir, i comissiona per al cas a Guillermo Palazín, meri de Saragossa.

Jacobus, etc.

Venerabilibus et religiose priorisse et conventui sororum ordinis predicatorum monasterii Cesarauguste: Salutem et dilectionem. Cum nos velimus mittere inclite infantisse Marie, filie nostre, ad opus Capelle sue quendam librum vocatum Officiarium, qui fuit inclite domine Blaque, regine Aragonie, bone memorie consortis nostre, quemque ordini ipsius monasterii legavit, et nos velimus quod per merinum Cesarauguste Guillelmi Palasini, tradatur vobis precium competens pro libro predicto. Ideo vos rogamus attente quatenus dicti merino componente vobiscum super precio dicto

libri et tradenti vobis precium competens per eodem ipsum librum dicto merino, vel cui voluerit loco sui, tradatis mittendum per eum infantisse superius nominate.

Dat. Valencie, .xiii^o. kalendas madii anno a Nativitate Domini millesimo .ccc^o. duodecimo.

Petrus Martini, mandato regio facte per Arnaldi Meseguerii.

(A.C.A., reg. 273, foli 36 v.)

3

València, 19 abril 1312.

Carta de Jaume II a Guillermo Palazín, meri de Saragossa, en què li ordena que adquireixi el llibre Officiarium, que la seva muller, la reina Blanca, llegà a la priora i convent del monestir de predicadores de Saragossa.

Jacobus, etc.

Fideli suo Guillelmi Palazini, merino Cesarauguste, servitori nostro: Salutem et gratiam. Cum nos volumus mittere inclite infantisse Marie, filie nostre, apud Almaçanum, ad opus capelle sue, quendam librum vocatum Officiarium quem illustris domina Blanca, regina Aragonum, bone memorie, legavit priorisse et conventus monasterii predicatrium Cesarauguste, et propterea nos scribamus dictis priorisse et conventui, quod vobis componente cum eis, super precio dicti libri, et solvente eis ipsum precium dictum librum vobis tradant. Ideo volumus vobis quod mandamus quatenus ex parte nostra, prius... convencionem predictam super dicto libri... eis super precio componatis et solvatis incontinenti eisdem precium pro que cum eis duxeritis componendum. Et recuperato... ipso libro, ipsum librum tradatis magistro rationali Bartholomeo de Bonellis, medico infantisse predicte, qui cum debet ad dictam infantisse defferre. Nos enim per presentes mandamus magistro rationali curie nostre vel alii cui cuicumque a vobis compotum recepto, quod quicquid pro precio dicti libri solveritis a vobis in compoto recipiat et admittat vobis tradente ex apocham de soluto.

Dat. [Valencie], .v. kalendas madii anno Domini .m^o .ccc^o. duodecimo.

(A.C.A., reg. 273, foli 36 v.)

4

Saragossa, 13 setembre 1320.

Carta de Jaume II a la seva germana, la reina Isabel de Portugal, en què sollicita la tramesa d'un moro argenter.

A la muy noble e muy honrada dona Isabel, por la gracia de Dios reyna de Portugal e de Algarie, hermana nuestra muy cara.

Don Jayme, por essa nuestra gracia rey d'Aragón, etc.: Salut. Como a reyna e hermana que amamos mucho de corazón e de quien mucho fiamos, a la qual querríamos que diesse Dios tanta de vida con honra como a nos mismos.

Reyna hermana: Facémosvos saber que vino ante nos este hombre con qui vos enviamos esta nuestra carta, e dixonos que vos lo havíades enviado a las partes de Castiella, por demandar un moro argentero vuestro, que se era ido del vuestro servicio, e de si por qual dixeron en Castiella que'l dito moro era en la ciudat nuestra de Valencia, que se vino por a la dicha ciudat, e que lo falló allí, e que era venido a nos para facer esto saber. Et nos, reyna, mandámosle dar otra nuestra carta per al justicia de Valencia, que mande de nuestra parte a aquell que compró e tiene el dicho moro que no lo venda, ne lo parte de sí, en otra manera entro que hayamos havido vuestra respuesta. Et por esto, reyna, vos tener por bien de enviarnos vuestra carta si el dicho moro es vuestro e si se fuere del vuestro servicio, o cómo es, por tal que nos sobre esto mandémoslo que mendar ducimos.

Dada en Saragoça, .xiii. días andados del mes de setiembre del anyo del Nuestro Senyor de .mcccxx.

(A.C.A., reg. 246, foli 107 v.)

5

Saragossa, 6 març 1335.

Pere el Cerimoniós demana al seu cambrer Lope de Gurrea que li trameti el Libro de los miraglos que fou del rei Alfons.

Don Pedro, etc.

Al amado cambrero suyo Lop de Gorrea: Salut e amor. Como nos ayamos necessario el Libro de los miraglos que fue del senyor rey don Alfonso, de buena memoria. Por esto a vos dezimos e mandamos que enviedes el dito libro a nuestras manos, aquell pus fiel guarda, enviedes luego a nuestra vía.

Dat. en Saragoça, .vi. dies de março en lo anyo de Nuestro Senyor de .mccc° xxx. cinco.

Johannes Petri, mandato domini regis.

(A.C.A., reg. 1052, foli 31.)

6

Barcelona, 21 agost 1336.

Venda del Liber primiorum Novi et Veteri Testamenti, de sant Isidor, bisbe de Sevilla, atorgada per Pere de Roset al doctor en lleis Ramon Vinader, pel preu de 70 sous barcelonins.

[Die mercurii duodecimo kalendas septembris anno Domini .m° ccc° xxxvi°.]

Ego, Petrus de Roseto, filius Petri de Roseto, jurisperiti civis Barchinone, gratis, etc., vendo vobis venerabili Raimundo Vinaterii, legum doctori, civi dicte civitatis, et vestris et quibus velitis, perpetuo quendam librum meum pergameno scriptum, cuius titulus in principio est talis: Incipit: "In Dei nomine Liber primiorum Novi et Veteri Testamenti editum atque expositum a beato Isidoro, archiepiscopo Ispalensi". Et incipit in secundo folio: "hebreos sub unius". Et finit in eodem secundo folio: "vel eorum blas". Et in fine .xlvi. folii est rubrica que incipit capitula Libri etimologiarii. Et in .xlvi. folio incipit: "De gramatica et partibus eius". Et sunt in universo scripta in dicto libro .ccxv... Et finit in penultimo folio: "materne uti". Et incipit in ultimo folio: "non poterant". Et finit: "lignis ardere sic...t explicit". Pro precio predicti libri quem vobis vendo, dedistis et solvistis michi et confiteor me a vobis habuisse et recepisse, septuaginta solidos monete Barchinone de terno... Et ideo... Testes: Geraldus Rovira, Bernardus Pedrós, Bernardus Luch et Berengarius de Castellario.

(A.C.B. [= Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona], Bernat de Villarrubia, manual 1336 (5 kal. juliol-5 kal. octubre), foli 133.)

7

Saragossa, 8 juliol 1338

Pere el Certmonió ordena a Arnau de Morera, batlle general de València, que per un bon pintor faci pintar un mapamundi en un pergami gran, de la mateixa forma d'altres que estaven a la casa del bisbe de València.

Petrus, etc.

Dilecto consiliario nostro Arnaldo de Moraria, baiulo regni Valencie generali: Salutem, etc. Volumus et vobis districte percipiendo mandamus, quatenus incontinenti visis prefatis, faciatis per quendam bonum pictorem depingi sub ea breviori forma seu compendio, quo fieri peterit in quodam magno pergameno vel alio in quo comprehendi seu recipi possit unum mapamundi ad modum seu formam alterius illorum qui sunt in domo episcopi Valencie subtilibus figurati. Et eo facto ipsum nobis obtime conservato continuo transmitatis. Et hoc aliquatenus non mutetis. Nos enim mandamus per presentem

magistro rationali curie nostre vel alii a vobis inde comptum recepturo, quod quitquid decostiterint supradicta et vos duxeritis ex solvendum id in nostro recipiant computo et admittat vobis tamen restituente presentem per eum loco apoche retinendam.

Datam Cesarauguste, .viii°. idus julii anno Domini .m° ccc° xxxviii°.

Francisas Fuxi, mandato regio factam per Berengarii de Cudi[nachi] scrip[tori] et consiliario, presente domino regi.

(A.C.A., reg. 1055, foli 29. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

8

València, 27 març 1339.

Debitori firmat per Pere el Cerimoniós al seu tresorer Ramon Boyl, de 3.000 sous, preu de dos llibres francesos en pergami, intitulats Liber Regis Meliadux i Liber Canoniarum Regum Francie.

Nos, Petrus, etc.

Cum presenti litera nostra debere recognoscimus et fatemur vobis, dilecto consiliario et thesaurario nostro Raimundo Boyl, tres mille sol. barchn., pro precio duorum librorum nostrorum pergamenorum francesiorum, alterius nominato Liber Regis Meliadux, et alterius nuncupati Liber Canoniarum Regum Francie, quod a vobis habuimus et eminus precio antedicto. Concedentes vobis, quod de peccunia nostre curie, que est vel erit penes vos, possitis penes vos retinere tres mille sol. barchn. supradictos. Nos enim, per presentem, mandamus magistro rationali nostre curie vel cuicumque alii nostri comptum audituro, quod vobis sibi restituente ipsi nostri racionu presentem tamen tres mille sol. barchn., in nostro compto recipiat et admittat.

Dat. Valencie, .vi°. kalendas aprilis anno Domini .m° ccc° xxx°. nono.

Bernardus Turelli, mandato regio facto per Michael Petri Çappata, consiliarius.

(A.C.A., reg. 1299, foli 92 v. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

9

Saragossa, 11 gener 1343.

Carta de Pere el Cerimoniós al justícia d'Aragó, o al seu lloctinent, sobre la causa promoguda per la possessió d'una Bíblia.

Petrus, etc.

Dilecto suo justicie Aragonie vel eius locum tenenti: Salutem et dilec-

tionem. Pro parte Dominici Fortis, presbiteri Cesarauguste, fuit nobis humiliter supplicatum, quod cum ipse movisset coram vobis diu est, quandam causam super quodam libro Sacre Scriptura vocato Bibliam, quam, ut dicitur, comodavit Peregrino de Ançano, quondam precessori vestro in dicto officio, contra Domeneguium Escarba, jurisperitum Cesarauguste, quondam, exequutorem per nos datum testamento et ordinacioni facte per testamento per Peregrinum predictum, super bonis suis, quo ad eius debita et injurias persolvendus, et non sit aliquis pro sententia legitima, cum qua possit dicta causa duci seu fine debito terminari, de quam bonam personam in loco dicto Domeneguii prosequitur causam predictam, constitui seu, deputari facere mandaremos. Ideo supplicacione ipsa benigne admissa, vobis dicimus et mandamus, quare vocatis que fuerint evocanda, super predictu faciatis et ordinetis summarie et de plano que justi et racionabili de fo[rma] et racione fuerit faciendum, taliter quod jus dicte supplicantis ab deferentis partis non pereat indiscussum. Nos enim vobis super predictis, comitimus plenarie vices nostras. Jacobus.

Cesarauguste, .iiii. idus januarii anno Domini .mccc° [x] l°. tercij. Visa Blan.

Eximimus... expediendam per Petrum Jordani de... Eximini Dosca predicto.

(A.C.A., reg. 625, foli 175.)

10

València, 29 maig 1346.

Pere el Cerimoniós mana al seu tresorer Jaume Roig que pagui 2.500 sous barcelonins a Bernardí Miquel, preu de quatre llibres — Dret Civil, Digesta nova, Digesta vella, Codi—, dels quals el monarca havia fet donació al seu canceller Huc de Fonollet.

Petrus, etc.

Dilecto consiliario et thesaurario nostro Jacobo Rubei: Salutem et dilectionem. Dicimus [et mandamus] vobis quatenus de peccunia curie nostre, que est vel erit penes vos, tribuatis et solvatis [fidel]i nostro. Bernardino Michaelis, filio et heredi dilecti consilarii nostri et promotoris neg[ociorum] Guillelmi Michaelis, quondam, duos mille quingentos solidos Barchinone quos... pro precio quatuor libros Juris Civilis, scilicet, Digeste novi et Digeste veteris, Codi..., quos a dicto heredi emimus habuimos et recepimus ipsosque dedimus nobili et dilecto... et cancellario nostro Hugone de Fonolletto. Recuperando facta solucione presentem [apocham] de soluto.

Datam Valencie, .iiii. kalendas junii anno Domini .m° ccc° xlvi°.

Dominus rex mandavit.

(A.C.A., reg. 1309, foli 118 v. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

11

València, 30 abril 1347.

Pere el Cerimoniós mana al seu tresorér Jaume Roig que pagui 600 sous al físic Arnau de Riera, preu de compra d'un llibre de Medicina.

Petrus, etc.

Venerabili consiliario et thesaurario nostro Jacobo Rubeo: Salutem et dilectionem. Dicimus et mandamus vobis, quod de pecunia curie nostre que est vel erit penes vos, tribuatis et solvatis fideli físico domus nostre Arnaldo de Riaria, sexcentos solidos Barchinone, quos pro quodam Medicine liber emendo graciose cum presenti sibi ducimus concedendos. Recuperando facta solutione presentem apocham de soluto.

Datam Valencia, pridie kalendas madii anno Domini .m^o ccc^o xl^o. septimo. Subscripsi Joannes.

Dominus rex mandavit Matheo Adriani, vidit eam domino regi.

(A.C.A., reg. 1311, foli 56.)

12

Perpinyà, 3 novembre 1350.

Carta de Pere el Cerimoniós als jurats i prohoms de València sobre la usurpació de la jurisdicció reial per part dels eclesiàstics, on disposa que el jurista Arnau Joan els informi d'aquell negoci, assessorant-se amb els seus llibres.

Lo rey d'Aragó.

Fem-vos saber que havem de cert entès que sobre'l fet que l'altré dia s'esdevench en la ciutat de València, per lo fet d'aquelles persones eclesiàstiques que s'esforçen follament usurpar nostra jurisdicció, lo sant pare trametia a nós dos bisbes. On com nós dels dits affers vullam ésser clarament e plenera informats, per ço volem e us manam que encontinent, vista la present, nos trametats l'amat conseller nostre n'Arnau Johan, doctor en leys, informat largament dels affers damunt dits, informan-lo que venga ab sos llibres e que venga com pus cuytosament porà; là on encara la azembla en què vendran los seus llibres no pogués seguir les sues jornades, la qual seguís per jornades covinents, car voldrem de tot en tot que ell fos ab nós ans que'ls bisbes damunt dits. E en açò us pregam no haia falla ni tarda, axí com de vós confiam. E sabem que havets a cor nostres affers e nostra honor. Nós emperò d'açò escrivim al dit N'Arnau Johan per nostra letra.

Dat. en Perpinyan, sots nostre segell secret, a .iii. de noembre en l'any de Nostre Senyor .mccc.l. Rex Petrus.

Dominus rex in consilio mandavit Matheo Adriani.

Als amats e feels nostres jurats e prohòmens de la ciutat de València.

(A.C.A., reg. 1134, foli 173 v.)

13

Cervera, 15 octubre 1359.

Pere el Cerimoniós ordena a l'arquebisbe de Càller la compra d'una Bíblia.

Lo rey d'Aragó.

Pregam-vos que aportets, a preu al pus covinent e menor que porets, aquella Bíblia, la qual l'altre dia veem, mentre que érem aquí en Barchinona, la qual és de tan bona letra, e aquella aportada a covinent for, que la comprets per nós, e en Pere de Margens, sots tresorer nostre, al qual nós d'açò scrivim per altra letra, pagarà lo preu que costarà.

Dada en Cervera, sots nostre segell secret, a .xv. dies de octubre en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCC LX.

Idem. [Dominus rex mandavit michi Jacobo Conesa.]

Fuit missa archiepisco Calatarinensi et signata sigillo anuli.

(A.C.A., reg. 1168, foli 68.)

14

Cervera, 15 octubre 1359.

Carta de Pere el Cerimoniós al seu sots-tresorer perquè pagui a l'arquebisbe de Càller el preu de compra d'una Bíblia.

Lo rey d'Aragó.

Nós escrivim al archabisbe de Càller que'ns compre una Bíblia, la qual l'altre dia nós veem mentre nós érem en Barchinona, e aquell pus covinent e menor for que porà. Perquè volem e manam que si'l dit archabisbe se avendrà del preu de la dita Bíblia, que vós aquell preu paguets.

Dada en Cervera, sots nostre segell secret, a .xv. dies de octubre en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCC LX.

Dominus rex mandavit michi Jacobo Conesa.

Fuit missa subthesaurario, signata sigillo anuli.

(A.C.A., reg. 1168, foli 68 v.)

15

València, 16 febrer 1362.

Pere el Cerimoniós ordena al seu tresorer Bernat d'Olzinelles que pagui 1.000 sous a Açan del Barri, jueu de Perpinyà, perit en l'art d'Astrologia, en remuneració dels serveis prestats.

Petrus, etc.

Dilecto consiliario et thesaurario nostro Bernardo de Olzinelles, militi

legum doctori: Salutem et gratiam. Dicimus et mandamus vobis quatenus de pecunia nostra que penes vos est vel erit, detis et tribuatis Açan del Barri, judeo ville Perpiniiani, perito arte Astrologie, mille solidos barchinonensis, quos in remuneracionem aliquorum serviciorum per ipsum nobis prestitorum sibi cum presenti dari providimus graciosè. Et facta solutione recuperetis ab eo presente cum apocha de soluto.

Dat. Valencie, sub nostro sigillo secreto, sexta decima die februarii anno a Nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo secundo. Geraldus de Palau.

Dominus rex mandavit mihi Thomas de Canellis. Vidit eam dominus rex, Bernardus de Bo.

(A.C.A., reg. 1337, foli 52 v. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

16

València, 22 març 1362.

Pere el Cerimoniós mana a Jaume Conesa que procuri que Guillem de la Via, mestre de vidrieres, vagi a València per fer la manufactura de les vidrieres de la seva capella i la de la reina Elionor, del reial de la dita ciutat.

Rex Aragonie.

Cum velimus omnino quod Guillelmus de la Via, magister de vedrieres, veniret ad hanc civitatem Valencie, eo ut construat et perficiat certas vedrieras quas fieri facere intendimo in capellis nostra et illustris Alienore, coniugis nostre carissime, Regalis nostre civitatis eiusdem. Propterea vobis dicimus et mandamus, quatenus faciatis taliter, quod dictus Guillelmus, cui de hiis per nostram literam scribimus, veniat ad nos cum omnibus eius exarciis et apparamentis, promittendo sibi vice nostra quatenus id quod bistraet et pendet in veniendo ac nos et faciendo asportari exarcia et apparamenta predicta sibi cum vobiscum fuerit integre solvi infabiliter faciemus.

Dat. Valencie, sub nostro sigillo secreto, .xxii. die marcii anno a Nativitate Domini millesimo [trecentesimo] sesagesimo secundo. Guillelmus de Palou.

Dominus rex mandavit michi Thomas de Canellio.

Fuit missa Jacme Conesa.

(A.C.A., reg. 1337, foli 63 v. Al foli 64 trobem una lletra reial adreçada a Guillem de la Via.)

17

Saragossa, 27 juny 1366.

Pere el Cerimoniós ordena a Tomàs de Canyelles la tramesa del Libre de les nostres cròniques.

Lo Rey.

Deem-vos e us manam expressament que, vistes les presents, vingats a la nostra cort, là on siam, ab lo Libre de les nostres cròniques, les quals sabem de cert que vós tenits. E açò no mudets ni triguets per res, si la nostra ira e indignació volets esquivar.

Dada en Çaragoça a .xxvii. dies de juny en l'any .mccc.lxvi. Jacobus, prothonotarius.

Michael de Bordello, mandato regio facto per Jacobo Conesa, consiliario et protonotario.

Fuit missa Thome de Canellis.

(A.C.A., reg. 1078, foli 84. Cfr. A. Rubió y Lluch, *Documents...*, I, pàg. 169, doc. CLXIX.)

18

Barcelona, 10 setembre 1366.

Pere el Cerimoniós ordena a Bernat de Palau que, junt amb Berenguer Vives, savi en dret, revisin una obra, per tal de corregir-la i adobar-la, anteriorment examinada per juristes aleshores ja difunts.

En Pere, etc.

Al amat nostra mossèn Bernat de Palau: Salut e dilecció. Comi nós vullam axí com lonch temps ha tenim a cor, per profit comun e del nostre poble, metre e posar en nostres terres una obra, la qual ja és estada examinada per alguns savis de la nostre cort, qui són morts, perquè havem ordenat, confiant de vostra leyaltat, perquè per vós o per en Berenguer Vives, savi en dret de Barchinona, sia la dita obra, encontinent, altra vegada regoneguda e examinada, en tal manera que si res hi ha qui sia contrari, que per vosaltres sia corregit e smenat. E per amor d'açò, a vós manam e afectuosament pregam que encontinent nos enclougats, ensemps ab lo dit Berenguer Vives en lo mas seu, lo qual ha prop la ciutat a Barchinona, per regonèxer, corregir e adobar la dita obra, en manera que aquella encontinent metre puxam, car nós vos prometem, en nostra bona fe reyal, de fer-vos, com la dita obra sia acabada, tal remuneració de què vós serets content. E açò per res no mudets, car nós havem provehit que'l feel scrivà nostre en March Castanyer vos provehirà en vostres messions necessàries.

Dada en Barchinona, sots nostre segell secret, a .x. de setembre del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCC LXVI. Rex Petrus.

Dominus rex mandavit michi Berengario Segarra.

(A.C.A., reg. 1077, foli 157.)

Barcelona, 25 octubre 1368.

Pere el Cerimoniós escriu al veguer de Barcelona i del Vallès, o al seu lloctinent, sobre la qüestió entre Robert Thomé, escrivà de lletra rodona, i el porter reial Bernat de Sant Martí, o al seu procurador, per la possessió del llibre intitulat Clementines, lliurat a Llop, museu del primogènit.

Petrus, etc.

Dilectis et fidelibus vicario Barchinone et Vallensis vel eius locumtenenti, necnon alguatziis nostris ac nostri primogeniti, et quibuscumque aliis officialis nostris et ipsius nostri primogeniti, eorumque locutenentibus ad quos presentes pervenerint: Salutem et dilectionem. Cum in questione que erat inter Robertum Thomé, scriptorem litere rotunde, habitatorem civitatis Barchinone, ex una parte; et Bernardum de Sancto Martino, portarium nostrum, seu Berengarium de Montraval, eius procuratorem, ex altera, racione cuiusdam libri vocati Clementines quem dictus Berengarius, dicto nomine, assererat dictum Robertum a dicto Bernardo de Sancto Martino recepisse, causa vendendi ipsum et precium ipsius non tradidisse dicto Bernardo nec alicui loco eius, nec ipsum librum sibi restituisse dicto Roberto, pretendente et asserente ipsum de mandato ipsius Bernardi tradidisse Lupo, muserio dicti nostri primogenito, idemque Robertus non probaverit plene predicta sed semi plene, ut ex relaciones de hiis in audiencia nostra facta satis liquet. Et propterea cancellarius noster, coram quo dicta relacio facta extitit, detulerit ipsi Roberto juramentum super hiis qui prestavit in presencia ipsius cancellarii, presente dicto Berengario de Montirreval, procuratore predicto, dictum librum tradidisse dicto Lupo sibi inventum extitit per Bernardum de Sancto Martino prelibatum. Idcirco vobis et cuilibet vestrum, dicimus et mandamus quatenus occasione huiusmodi dictum Robertum amodo non inquietetis, molestetis seu agravetis, ullomodo immo eum a predictis pro quitio seu libero habeatis omni obstaculo qui estenti.

Dat. Barchinone .xxv. die octobris anno a Nativitate Domini .M° CCC° LXVIII°.
Petrus, cancellarius. Jacobus Conesa.

(A.C.A., reg. 743, foli 29.)

Barcelona, 13 octubre 1369.

Lletra de Pere Grimau, veguer de Barcelona; Jaume Dez-Far, canceller del duc de Girona, i Pere Ça-Costa, batlle general de Catalunya, adreçada a Pere el Cerimoniós, en què li comuniquen l'empresonament de Bartomeu Genovès, autor del llibre Aveniment d'Antichrist, per ordre del bisbe de Barcelona Berenguer d'Erill, a requeriment de l'inquisidor Nicolau Eimeric.

Ítem, a .XIII. del dit mes de octubre, a manament del dit honrat Consell, fet a relació dels honrats en Jacme Sent Climent e en Pere Ça Costa, e del honrat veguer de Barchinona, e del honrat en Jacme Dez Far, canceller del senyor duch, fou feta la letra següent:

Molt alt e molt poderós príncep e senyor: A la vostra magnificència significam que en Bertomeu Genovès, de Manorcha, tro .iii^{es}. anys ha passats, mes en poder de mossèn lo bisbe ladonchs de Barchinona [Guillem de Torrelles] un libre que lo dit Berthomeu havia fet sobre l'Aveniment d'Antichrist e d'altres fets, suplicant a aquell bisbe que lo dit libre corregís en ço que a corregir faés. En après, senyor, lo dit Berthomeu Genovès, trellat del dit libre, liurà al religiós frare Nicholau Eymerich, inquiridor dels heretges en nostres regnes e terres, per corregir aquell si en res falian a corregir. Ara, senyor, es se seguit que, no ha molt, lo dit inquiridor, sens que vager, sots vager, cap de guaita ne altre official nostre no'n foren demanats, s'enmenà lo dit Barthomeu Genovès al palau del bisbe d'ací, e aquí féu-lo pendre. E començà de inquirir contra ell per los erros qui's deyen en aquell libre ésser. Nosaltres, senyor, sabents açò, e per tal com nos fou dit que en aquell libre lo dit Berthomeu havia posades algunes divinacions e temeritats, la coneixença e punició de les quals se pertanye a vós, senyor, e a vostres officials, anam ensemps ab los consallers d'ací a mossèn lo bisbe qui ací és [Berenguer d'Erill], e al dit inquiridor, e de part nostra, senyor, una vegada e moltes, los requerim e'ls pregam que del dit libre o de les divinacions e temeritats en aquell aposades, per tal com enteníem que vós, senyor, e no ells, ne deviets ésser conexedor, nos donassen trellat. E ells, senyor, responeren que no ho devien fer. A açò nosaltres replicam que si's devia fer o no fer, haguéssem collació, e que fóssem oyts sobre lo drèt de la nostra jurisdicció. E que entre tant ells a més avant enantassan. Tot açò, senyor, se apar per cartes públiques. Res de açò, senyor, ells no volgueren fer, ans lo dicmenia lavors següent, en la seu de Barchinona, enantaren en lo dit fet, e condempnaren e cremaren lo dit libre. Sobre aquest fet los dits consellers, de consell nostre, tremeten lur missatgers a vós, senyor, ço és, micer Bernat de Palou e en Ramon Ça Rovira, qui ja són aquí ab vós, senyor, e en Guillem Ça Noguera, los quals largament recitaran tot lo fet a la vostra gran altea, perquè, senyor, suplican ab aquella reverència que's cové a la vostra senyoria, que per vós sien graciosament reebuts, e en aquell fet spetxats. E que per vós, senyor, hi sien fetes tal provisions per les quals la nostra jurisdicció romanga illesa.

Nostre Senyor, etc. Scrita en Barchinona, a .XIII. de octubre del any de la Nativitat de Nostre Senyor .M CCC LXIX.

Dirigitur domino regi. Los vostres humils en Pere Grimau, veguer de Barchinona; en Jacme Dez Far, canceller del senyor duch; en Pere Ça Costa, batlle general de Cathalunya, e lo Consell, per ordinació vostra, senyor, resident en Barchinona, se comanen, senyor, en vostra gràcia e mercè.

(A.C.A., reg. 1050, foli 81. Vegeu Sebastián Puig y Puig, *Episcopologio barcinonense*, Barcelona, 1929, pàg. 261.)

21

València, 22 novembre 1369.

Pere el Cerimoniós ordena fer adobar el drap de la història de Virgili.

Lo Rey.

Volem e us manam que encontinent façats adobar lo drap de la istòria de Virgili, que'us havem tramès, e fets ab lo maestre que l'adobarà que meta sa puixa en adobar-lo bé, de guisa que no si parega, e fets ho fer tantost per qui s'en puixan servir a festes de Nadal.

Dada en València, sots nostre segell secret, a .xxii. de noembre del any .mccc.lxix.

(A.C.A., reg. 1225, foli 69 v. Manca el nom del destinatari. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

22

València, 31 juliol 1371.

Carta de Pere el Cerimoniós a mestre Pere de Moros, prevere beneficiat de la seu de Tortosa, en què li mana que quan hagi acabat d'escriure un Diornal li trameti promptament.

Lo Rey.

Manam-vos que si havets acabat d'escriure lo Diornal, que a obs nostre screvits, si no que l'acabets com pus prestament porets, et aquell nos aportats decontinent, car nós sens altra dilació vos farem pagar tot ço que a vós sia degut per treball d'escriure aquell, e totes messions que vós haiats fetes en aportar-lo-us, axí per loger de bèstia com per altra rahó.

Dat. en València, sots nostre contrasegell, lo derrer dia de juliol del any .mccc.setanta e un. Rex Petrus.

Dominus rex mandavit michi Berengario Sagarra.

Fuit missa magister Petrus de Moros, prevere beneficiat en la seu de Tortosa.

(A.C.A., reg. 1085, foli 99 v.)

Barcelona, 22 agost 1371.

Guerau d'Esplugues, escrivà de porció de l'infant Joan, firma rebut a Jaume de Santcliment i Pere de Canet, vicaris; a fra Berenguer d'Erill, bisbe, i al capítol de la catedral de Barcelona, del lliurament en comanda de quatre draps historiats.

Die veneris .xxii. die augusti anno predicto [1371].

Ego, Géraldus de Spelunca, scriptor porcionis illustrissimi domini infantis Iohannis serenissimi domini regis Aragonum, ducis Gerunde et comitis Cervarie, confiteor et recognosco vobis venerabili Iacobo de Sancto Clemente, Petro de Caneto, vicariis et domini episcopi Barchinone et honorabile Capitulo s[e]dis Barchinone, quod habui et recepi a vobis et teneo in vestra comanda quatuor pannos instoriats, unum eum istoria de Judit et cum diversis fulatieis, et alium cum istoria Assumpcionis beate Marie et cum apparicionis Magdalene, et alium cum istoria Anunciacionis Nativitatis Domini Nostri Ihesu Christi, Capcionis, Passionis, Sepulture et Resurreccionis et ad infernum Descensionis Domini Nostre Ihesu Christi.

Et ideo renunciando, etc. Convenio et promito vobis quod predictos pannos restituam vobis et tornabo vobis intus sedem Barchinone, sine omni, scilicet, dilacione, excusaciones et excepcione, etc.

Promitens eciam vobis quod predicta panni perderentur aut in aliquo deteriorentur, quod dabo et solvam vobis id quod per duos consiliarios civitatis Barchinone et per duos canonicos, illos quos vos duxeritis eligendos, fuerit determinatum sine omni, etc. Et pro his complendis obligo vobis omnia bona mea, etc. Testes: venerabilis Bernardum de Ponte, legum doctor; Guillelmus Vallessii, Iacobus Clarà, beneficiatque in sede Barchinone, et Petrus Balaguer, scriptor.

(A.C.B., Pere Borrell, Llibre de negocis del Capítol, anys 1360-1379, foli 84.)

Perpinyà, 12 novembre 1371.

L'infant Joan ordena al mestre Joan d'Alzem la tramesa de les taules obrades per l'argenter Bartomeu Coscolla, quan aquest les hagi acabades.

Lo primogènit d'Aragó.

Com nós trametam una letra al feel de casa nostra Coscolla, argenter, qui obra en l'obrador de Pere Bernés, argenter de València, que les taules per ell començades, abans de que partíssem de València, si acabades no són, que les acab e que les liure a vós, qui les aportarets. Per ço us dehim e manam que la letra que nós trametem al dit argenter vós li presentets de

nostra part. E si les dites taules acabades no són, tenir fort aprop, lo dit argenter aquelles acap, e que no las liure, e al pus iverçosament que porets aportats-les on que siam. E en açò no haia falla. [si] servir-nos cobejats.

Dada en Perpinyà, sots nostre segell secret, a .xii. de noembre l'any .MCCC.LXXI.

Dominus dux misit eam de propria manu signatam.

Fuit directa magistro Johanni de Alzem, domo domini ducis.

(A.C.A., reg. 1735, foli 61 v.)

25

Perpinyà, 12 novembre 1371.

Lletra de l'infant Joan a l'argenter Bartomeu Coscolla, en què li ordena que quan hagi acabat les taules les lliuri al mestre Joan d'Alzem.

Lo primogènit d'Aragó.

Volem e a vós expressament dehim e manam que les taules ja per vós, abans que nós partissem de València, començades, si acabades les havets, e si no, que decontinent siam per vós acabades, liurets al feel de casa nostra maestre Johan de Alzem, al qual, per altra letra nostra, manam que les aport on que siam. E en açò no haie fala, si servir-nos cobejats, certificant-vos que del contrari nos fariets desplaer.

Dada en Perpenyà, sots nostre segell secret, a .xii. de noembre l'any .MCCCLXXI.

Dominus dux misit eam propria manu signatam.

Fuit directa Coscolla, argenterio de domo domino ducis.

(A.C.A., reg. 1735, foli 62.)

26

Barcelona, 1 juliol 1372.

El primogènit d'Aragó ordena a Pere de Tous, lloctinent del vice-governador del regne de València, que obligui l'argenter Bartomeu Coscolla a anar a la seva cort.

Lo primogènit d'Aragó.

Com per alcunes obres a nós necessàries haiam ops lo feel de casa nostra Berthomeu Coscolla, per ço us dehim e manam que, de nostra part, manets e forcets lo dit Barthomeu a venir de continent a nós, e li loguets bèstia e li dat per messió complidament tro que ab nós sia on que siam. Manant encara, sots pena, la qual a nós serà vista imposadora, a Pere Bernés, ab qui lo dit

Berthomeu està, que en açò no pos contrast ne embarch, com nós axí ho vullam.

Dada en Barcelona, sots nostre segell secret, primer dia de juliol del any .M CCC LXXXII. Primogenitus.

Dominus dux eam propria manu signatam.

Fuit directa Petro de Tous, locumtenenti vice gubernatoris in regno Valencie.

(A.C.A., reg. 1735, foli 81.)

27

Barcelona, 3 febrer 1373.

L'infant Joan demana al mestre Joan d'Alzem l'estat de les obres que es feien a València.

Lo primogènit d'Aragó.

Maravellam-nos com certificats no'ns havets de les obres qui's fan aquí en València si són acabades, e creem que no u sien, car escrit no'ns n'avets. On volem e a vós espresament manam que ab gran cura les façats continuar e acabar, si ja donchs no ho són, en manera, emperò, que per cuyta la obra no valla menys. E que al pus tost que porets nos certifiquets ab vostra letra del estament en què les dites obres seran, quant la present reebrets.

Dada en Barcelona, sots nostre segell secret, a .iiii^o. dies de febrer l'any de la Nativitat de Nostre Senyor .M CCC LXXXIII.

Fuit directa magistro Johanni Dalzem.

(A.C.A., reg. 1735, foli 131. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

28

Barcelona, 22 novembre 1375.

Pere el Cerimoniós ordena al seu tresorer Pere Dez-Vall que pagui 100 florins d'Aragó al seu capellà Guillem Nicolau, el qual, per manament d'aquell monarca, redactà els epitafis dels reis Alfons i Jaume, i és autor també de la transcripció del vulgar al llatí de les Antigues cròniques dels reis d'Aragó i comtes de Barcelona i traductor del llatí al català de les Cròniques dels reis de Sicília.

Petrus, etc.

Fideli consiliario et thesaurario nostro Petro de Vallo: Salutem et gratiam. Quia fidelis capellanus noster Guillelmus Nicholai, de mandato nostro expresso,

scripsit epitafia clare memorie progenitorum nostrorum Ildefonsi et Jacobi, Regum Aragonie, transtulitque de vulgari in latinum Antiquas Croniquas Regum Aragonie et Comitum Barchinone, necnon de latino in vulgari Croniquas seu gesta Regum Sicilie, taxavimus sibi, pro satisfaccione predictorum, quorum difficultas magno indiguit studio et labore, centum florenos de Aragonie eidem tamen protinus ex solvendos cum alias sibi amplius taxassemus. Ideo dicimus et mandamus vobis quatenus de pecunie curie nostre que penes vos est vel erit, dans et solvans eidem Guillelmo predictas .c. florenos et recuperetis ab eo presentem cum apocha de soluto.

Dat. Barchinone .xxii. die novembris anno a Nativitate Domino .m.ccc.lxxxv°. Rex Petrus.

Bernardus Segarra, mandato regio facta per Bernardo Bo, consiliario et prothonotario.

(A.C.A., reg. 1359, foli 76.)

Barcelona, 26 juliol 1376.

L'infant Joan ordena a Pere d'Artés que pagui a l'argenter Bartomeu Coscolla la manufactura d'un reliquiari, prèvia taxació del seu preu.

Bartholomei Coscolla.

Infant en Johan, etc.

Al amat conseller e uxer d'armes nostre, mossèn Pere Dartés: Salut e dilecció. Per part del fel de casa nostra Berthomeu Coscolla, argenter de la ciutat de València, és a nós humilment intimat que ell, de nostre voler e manament, havia fet e té en son poder per a nostre ops un reliquiari d'argent esmaltat de diverses figures embotides e daurat, e aquell té per tal com no li és stat pagat. On com nós vullam molt haver lo dit reliquiari, per ço a vos dehim, comanam e manam que appellats davant vós lo dit argenter e lo fel sotscrivà de ració de casa nostra en Bernat Galí e en Pons Çavartés, comissari en lo regne de València, a reebre per nós o el dit nostre dispenser alscunes quantitats de moneda e altres coses que a nós se pertanye haver reebre, e altres comissaris per nós en lo dit regne deputats per nós e nostre dispenser a les dites quantitats. E vist lo dit reliquiari a ull, per vós e los dits comissaris, e pesat aquell, façats, ab certes persones dignes de fe, e en allò expertes e scientis, mijançant sagrament, tatxar la valor del dit reliquiari, segons que en tal cas se cové o se... E feta la dita taxació façats e de nostra part destrengats los dits comissaris a pagar al dit Barthomeu Coscolla la quantitat taxade per rahó del dit reliquiari. E vós cobrats aquell reliquiari, e lons aportets e trametats ab persona certa e de qui vós puxats confiar, qui a nós aquell liure, perquè a vos, sobre totes e cascunes coses damunt dites, ab les dependents, incidents e emergents d'aquelles e connexes, nostres veus ab la present comanani.

Manants, per aquesta matexa letra, als dits en Galí e Pons Çavartés, comissaris damunt dits, e a qualsevol altres comissaris nostres, e a cascun d'ells, que la dita quantitat per lo dit reliquiari taxada al damunt dit Bartomeu Coscolla o qui ell volrà, paguen decontinent executòria de nostre dispenser no sperada. E no res menys, manam ab la present al maestre racional de la cort del senyor Rey e nostra, o a qualsevol altres persones dels dits comissaris, compte oïdors, que la dita quantitat taxada, per rahó del dit reliquiari. De la qual taxació aparega per carta pública, per vós dit Pere Dartés feta fer, reebats en compte los dits comissaris, mostrants e exhibents la present ab la dita pública carta, ab època de paga. E en açò no metats dilació, embarch o quèstió, com nós axí ho vullam de certa sciència.

Dat. en Barchinona, a .xxvi. de juliol l'any .MCCC.LXXVI. *Primogenitus.*
Dominus dux misit eam signatam expediendam.

(A.C.A., reg. 1765, foli 4 v.)

30

Saragossa, 18 novembre 1381.

Pere el Cerimoniós mana al guardià dels framenors de Mallorca que trameti al procurador reial el llibre Alcorà dels moros, que aquest tenia en el seu monestir, per tal de fer-ne treure còpia.

Lo Rey.

Guardià: Nós volem haver còpia del Alcorà dels moros, que se-gons que havem entès és en lo vostre monestir. E así manam-vos expresament qu'encontinent lo comanets e liurets al procurador reyal, al qual nós, ab letra, dada ut infra, scrivim e manam que la dita còpia faça fer e le'ns trameta prestament e restituesca a vós l'original.

Dada en Saragossa, sots nostre segell secret, a .xviii. dies de noembre del any .MCCC.LXXXI. Rex Petrus.

Dominum rex mandavit michi Bartholomeo Sirvent.

Dirigitur guardiano fratrum minorum Maiorice.

(A.C.A., reg. 1276, foli 90. Cfr. A. Rubió y Lluç, *Documents...*, I, pàg. 296. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

31

Tortosa, 18 abril 1383.

*L'infant Martí ordena a Bartomeu Bonany que pagui un retaule i compri algunes peces d'orfebreria i un *Flors Sanctorum*, en llatí.*

L'infant en Martí.

En Bartomeu de Bonany: Vostra letra havem reebuda, a la qual vos

responem que volem e us manam que dels diners que tenits comprats e paguets lo reetaula. E que façats, si fer se pot, que en lo preu del dit reetaula sia comprès un pom o marçapà, en què estave lo cor de Jhesu Christ. E si per dit preu no u podets tot haver, venets a preu del dit pom, e haiats-lo per ço que menys porets.

Item, nos comprats un *Flors Sanctorum*, en latí.

Item, l'encenser ab naveta e cullera.

Item, dos calçes daurats.

Item, les dues peces de diaspres blancs e una fresadura per una casulla de aquellas de .XL. stores, en què sia la istòria dels .VII. goigs, o altra tocant a Jhesuchrist.

Item, un frontal de ymatges.

Item, una parella de diaspres verts, e una fresadura de les de .x. florins.

Item, .i.^a cane de flocadura.

E si per ventura no us basten dels diners que tenits, fets que sian fiats los dits diaspres verts e la dita fresadura, les quals coses totes nos trametets encontinent en la adjembre que trametem aquí per aquesta rahó.

Dada en Tortosa, sots nostre segell secret, a .XVIII. dies d'abril del any .M.CCC.LXXXIII. *Infantis Martinus*.

Dominus infantis mandavit mihi Berengario Sarba.

(A.C.A., reg. 2071, foli 130. Referència facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

32

Montsó, 9 octubre 1383.

Lletra de Pere el Cerimoniós a l'argenter mestre Consolino, en què li ordena que vagi a la seva cort.

Lo Rey.

Nós, per afers nostres, vós havem necessari. Perquè us manam expressament que tots altres afers lexats, e tota excepció e dilació remogudes vingats a nós encontinent.

Dada en Montçó, sots nostre segell secret, a .IX. d'octubre del any .M.CCC.LXXXIII. *Rex Petrus*.

Dirigitur magistro Consolino, argenterio.

(A.C.A., reg. 1281, foli 131.)

Vilafranca del Penedès, 17 setembre 1384.

Lletra de Pere el Cerimoniós al mestre racional Bernat Dez-Coll, en què li mana que trameti atzur i altres colors, que són al seu poder, al capellà Bernat Toló, illuminador dels dos llibres Paulus Europius i Paparius.

Petrus, etc.

Fideli locumtenenti magistri rationalis curie nostre Bernardo de Colle: Salutem et gratiam. Quia dilectus capellanus noster Bernardus Toló, illuminaturus in duos libros, quos pro nobis scripsit, et quorum alter Paulus Europius, et alii Paparius nuncupantur, vobis dicimus et mandamus, de certa sciencia et expresse, quatenus de azuro nostro quod tenetis et aliis coloribus, seu tincturis, que penes vos sunt, incontinenti, visis, presentibus ministretis et tradatis eidem Bernardo in tanta quantitate, quantam sibi necessariam dixerit ad predicta. Recuperando ab eo apocham de hiis que sibi tradideritis hac de causa. Quoniam nos per easdem. Mandamus dicto magistro rationali, vel alio, a nobis inde rationem, seu computum audituro, quod ea que vigore huius mandati predicto Bernardo, tradiditis in eodem compoto admittat vobis sibi restituente hanc literam cum apocha supradicta.

Datam in Villa Francha Penitensis, .xvii^o. die septembris anno a Nativitate Domini .m^o ccc^o lxxxiiii.

Dominus rex misit signatam.

(A.C.A., reg. 1106, foli 47. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis. Cfr. A. Rubió y Lluch, *Documents...*, I, pàg. 324, document CCCLVIII, reg. 1289, foli 15 v. El document anteriorment transcrit contrasta amb el publicat pel doctor Rubió i Lluch, en què dóna el cognom de Colom en lloc del de Toló.)

Girona, 10 novembre 1385.

Pere el Cerimoniós encarrega a l'argenter Berenguer Dez-Feu la reparació de la seva corona.

Lo Rey.

Per ço car en la nostra corona se ha desviades e mogudes algunes coses, les quals volem e és mesteer sien reparades e adobades, vos manam en pus expressament podem que, per tal com la dita reparació e adob requeran gran cuyta, vengats nós, ab la maior cuyta que porets, ab aquells artificis e aparellaments que seran necessaris a la reparació e adob demunt dits. E guardat

vós e és nós bé mester que açò no mudets ne laguiets una hora, car nós a vós farem satisfacer de vostres treballs e jornals complidament.

Dada en Gerona, sots nostre segell secret, a .x. dies de noembre del any .MCCC.LXXXV. Rex Petrus.

Dominus rex mandavit michi Guillelmo Poncii.

Dirigitur Berengario Des Feu.

(A.C.A., reg. 1291, foli 32 v.)

35

Barcelona, 16 novembre 1385.

Rebut firmat per Llorenç Llobet, argenter, al jueu Salomó Brunell, de la tramesa de llibres hebraics intituls Unmaç, Navihim Rissonim, Michlell i Maizarim, i d'altres objectes.

Die jovis .xvi. novembris [1385].

Laurencius Lobeti, argenterius civis Barchinone, atendens quod Salomonus Brunelli, judeus dicte civitatis, pro quadam peccunie, scilicet, quadraginta septem libras et quinque solidos Barchinone, in quibus erat obligatus, tradidit michi in pignore unum erarium ferratum sive launatum, cum quinque libris ebraycos, quorum unum vocabatur Unmaç et alteri Navihim Rissonim et aliis Michlell et duo Maizarim, unum, videlicet, cum clavis et *tanchadors* argenti, et alium cum clavis, et unum cohopertorium scacatum, cum oris viridis et forratura virnilia et unum clamidem de judei panni morati, cum sindoni virnilio, et unam polandam panni *violat* cum *forradura* de sindone coloris clari lividi. Atendens etiam quod ego post modum tradidi dicta pignora vobis Samueli Astrugui... cum sex cuyleriis... argenti pro quadam pecunie quam a vobis mutuo recepi. Attendens etiam quod dictus Salomonus Brunelli, satisfecit michi in dictis .XLVII. libris et .v. solidis, in hoc modum, videlicet, quod nos de precio vendicionis per dictum Salomonem Brunelli, vobis facti de dictis pignoribus compensastis et penes vos retinuistis dictam pecunie quantitatem, quam ego a vobis mutuo receperam, ut predicatur, et est per ipsum per modum predictum satisfactum in dictis .XLVII. libris et quinque solidis, et restituistis michi dicta eloqueria. Qua propter, etc. Renuncio, etc., de predicta pecunie pignoribus facio vobis dicto Samueli Astrugui de... se a dicto Salomoni Brunelli bonum finem, etc. Et nos dicti Samueli e Salomono confitemur predicta fore vera et de predictis. Testes: Berengarius Sagarra, de domo domini regis, et Vincencius Serra.

(A.H.P.B. [= Arxiu Històric de Protocols de Barcelona], Francesc de Pujol, llig. 3, manual any 1385, foli 130 v.)

Saragossa, 27 desembre 1385.

L'infant Joan, primogènit d'Aragó, escriu al Mestre de Rodes i intercedeix a favor del seu cambrer Francesc Ça-Olivera. En la postdata li comunica que el bisbe d'Osana li ha lliurat el Llibre de Justí, abreviador de Trogo Pompeyo, per a traduir-lo del llatí en romanç català.

El primogènit d'Aragón.

Maestre caro amigo: Acuérdanos que vos havemos scripto algunas vezes en favor del fiel cambrero nuestro Francisco Ça Olivera, rogándovos que lo recibíessedes por freyre cavallero de vuestra orden, e respondiéstenos que quando fuéssedes en Cathalunya lo fariades por honra nuestra, de que havíemos plazer. E como nos hayamos afección en este feyto, et vuestra venida presta non sea cierta, rogámosvos, caro amigo, que por complir vuestro atorgamiento a nos feyto querades mandar et comendar al castellán d'Amposta o al prior de Cathalunya que, facto cavallero de nuestra mano el dito Francisco, le den ábito de vuestro orden. Como de aquesto faredes a nos plazer e servicio et vos lo agradeceremos muyto.

Dada en Çaragoça, dius nuestro siello secreto, a .xxvii. días de deziembre del anyo .M CCC LXXXVI. [1385].

El obispo de Osana, qui es aquí, nos ha dado el Libro de Justino, abreviador de Trogo Pompeyo; fazémoslo a él tornar de latín en romanç catalán, e porque havemos entendido que vos feytes trasladar las Istorias de los Griegos, et nos trobamos mayor plazer en Libros istoriales que en otros. Rogámosvos, caro amigo, que nos embiedes a dezir de qué tractan las ditas istorias en acabamiento. Ottra sí, vos rogamos que nos embiedes traslat de la letra que embiastes al rey de Castiella, quando supiestes el desbarato d'ell e de sus gentes en Portugal.

Dat. ut supra. Primogenitus.

Dominus dux mandavit michi Petri de Benviure.

Magistro Rodi.

(A.C.A., reg. 1673, foli 3 v. Cfr. A. Rubió y Lluch, *Documents...*, I, pàgs. 327-328 i 334, docs. CCCLXI, CCCLXII i CCCLXXII.)

Saragossa, 19 gener 1386.

L'infant Joan, primogènit d'Aragó, escriu al Mestre de Rodes interessant-se per la provisió de la comanda de Tortosa. Li comunica que fa arromançar el Llibre de Justí.

Maestre caro amigo: Segund entendiemos, en el priorado de Cathalunya vaga de present la comanda de Tortosa, por muert de fray Ramón dez Pou,

et es ende seydo proveydo, por esguard de frayres en el convento de Rodas, al religioso et amado nuestro fray García de Mayseu, cavallero comendador de Villa Francha de Penedés, el qual no solament a la dita comanda, mas a mayor administraci3n es apto et suficien. Por que vos rogamos, caro amigo, que per reverencia et honra nuestra et por méritos del dicto cavallero, el qual sabemos que es vuestro special servidor, lo querades proveyr de la comanda de Tortosa, e darle las bullas necessarias por obtener aquéllas, como de aquesto nos faredes plazer et servicio, et nos lo agradeceremos mayto. Otro sí, ya por otras letras nuestras vos escrivemos como por el vispo d'Ossana fazemos aromançar Justino, el qual fue abrev[i]ador de Trogo Pompeyo, porque en Libros istoriales nos adelitamos más que en otros algunos. E entendemos que vos feytes translatar las Istorias de los Griegos, agora. Por que vos rogamos que nos enbiedes a dezir cuál es el tractamiento de las ditas instorias en effecto.

Dada en Çaragoça, dius nuestro siello secreto, a .xix. días de janero del anyo .MCCC.LXXXVI. Primogenitus.

Magistro Rodi.

(A.C.A., reg. 1673, foli 25. Cfr. A. Rubió y Lluch, *Documents...*, I, pàg. 334, doc. CCCLXXII.)

38

Barcelona, 4 juliol 1386.

Debitori de 55 sous barcelonins atorgat per Samuel Abraham, mestre d'escoles jueu, de Barcelona, a favor d'Abraham Rovem, de Camprodon, resta del preu de venda del llibre Ebrayce commas.

Die martis .iiii. julii [1386].

Samuell Abram, magister scholarum judeus Barchinone, confiteor et recognosco vobis Abram Rovem, de Camprodon, judeo dicte civitatis, quod debeo quinquaginta quinque solidos barchinonenses, restantes de precio unius libri vocatis Ebrayce commas, quod a vobis emi et recepi ad opus officii mei. Predictum, etc., solvere habere ad unum mense .v. solidos et medium ut ex tunc de mense in mense eandem tandem donec et abile personam. Testes: Salomonus Astrugui, de Muntsó, et Vicencius Serra.

(A.H.P.B., Francesc de Pujol, llig. 1, manual any 1385 (febrer-desembre), foli 80.)

Barcelona, 27 octubre 1386.

Carta de pagament atorgada pel mestre de draps de senyals Pere Bonet a Llorenç Terrats, regent de la Reial Tresoreria, de 39 florins d'or, import de la venda de sis draps de llana verds, amb els senyals reials.

Die sabbati .xxvii^o. die octobris anno predicto [1386].

Sit omnibus notum. Quod ego Petrus Boneti, magister pannorum *de senyals* civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis honorabili Laurencio Terrats, de consilio domini regis, ac pro ipso domini rege thesaurariam suam regenti, quod, solviste michi, plenarie numerando, triginta novem florenos auri de Aragonie, michi debitos et pertinentes racione et pro precio sex pannorum lane viride coloris cum signis regalibus, continentes inter omnes predictos sex pannos tresdecim cannas, qui ad racionem trium florenorum pro qualibet canna, ascendunt ad quantitatem predictam, quosque pannos a me emistis dicto precio, ad opus officii vestro predicti. Et ideo renunciando excepcioni pecunie non numerate et non solute et doli, facio vobis de predictis triginta novem florenos, presentem apocham de soluto, in testimonium premissorum.

Actum est hoc Barchinone, .xxvii^o. die octobris anno a Nativitate Domini .m^o .ccc^o .lxxxvi^o. Signum Petri Boneti, predicti, que hec laudo et firmo. Testes huius rei sunt: Franciscus Gueraldi et Franciscus de Petrarossa, portarii dicti domini regis.

(A.H.P.B., Antoni Coscó, llig. 1 [*Capbrevis sive protocollum*] *notularum sive rogacionum*, anys 1385-1395, foli 53 v.)

Barcelona, 25 setembre 1387.

Venda d'una Vibria alias Macdacia, atorgada per Jucef Ravaya, jueu de Castelló d'Empúries, a mestre Torocio Bonjuha Nasci, físic jueu, d'Avinyó, pel preu de 30 lliures i 5 sous.

Die mercurii .xxv. septembres [1387].

Juceff Ravaya, judeus ville Castilionis Empuriarum, gratis, etc., vendo vobis magistro Torocio Bonjuha Nasci, fisico judeo Avinione, et vestris et quibus vo[lueritis] librum vocatum vulgariter Vibria alias Macdacia, scriptum in pergamenis in quadam pagina, dequo confiteor vos in possessione induxisti et cedo. Constituo a domino, etc. Precio treginta libras et quinque solidos, quas a vobis con[fiteor] habuisse et recepisse in peccunia florenoram auri de Aragonia. Renuncio, etc., et de eviccione, etc., obligo, etc., juro, etc. Testes: Salomon Sescaletta et Vitale Scapati et Gabriel Resplans.

(A.H.P.B., Pere Marc, manual anys 1387-1388.)

41

Barcelona, 27 octubre 1387.

Carta de pagament atorgada per l'argenter Berenguer Tió a Llorenç Terrats, regent de la Reial Tresoreria, de 599 sous i 3 diners de Barcelona, per raó de la venda d'un pitxer i una copa d'argent, que el rei mana donar a Antoni de Carlet, el qual, per part de la reina de Nàpols, es desplaçà per raó de negocis secrets del rei d'Aragó.

Sit omnibus notum. Quod ego Berengarius Tioni, argenterius civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis honorabili Laurencio de Terrats, de consilio domini regis, ac pro ipso domino rege thesaurariam suam regenti, quod solvistis michi plenarie numerando, quingentos nonaginta novem solidos et tres denarios Barchinone, michi debitos et pertinentes, racione et pro precio cuiusdam pitxeri argento albi, cum quodam esmalto posito in capite dicti pitxerii, et unius cope deaurate, cum suo sobrecop, et cum tribus pedibus, omnes ponderis ad marchum Barchinone, quatuor marcharum, sex unciarum et trium ternalium argenti, quod ad racionem centum viginti quinque solidorum pro quolibet march, ascendit ad dictam quantitatem. Quod pitxerium et copam, dictus dominus rex mandavit dari Anthonio de Carleto, regni de Nàpols, qui ex parte domine regine de Nàpols venit qui pro aliquibus negociis secretis domini Aragonum regis predicti. Et ideo renunciando excepcioni peccunie non numerate et non solute et doli, facio vobis de predictis quingentis nonaginta novem solidis et tribus denariis, presentem apocham de solute in testimonium premissorum.

Actum est hoc Barchinone, .xxvii^o. die octobris anno a Nativitate Domini .m^o ccc^o lxxxvii^o. Sigñum Berengari Tioni, predicti, qui hec laudo et firmo. Testes huius rei sunt: Jacobus Martini, presbiter, et Franciscus Gueraldi, porterus domini regis, presenti.

(A.H.P.B., Antoni Coscó, llig. I [*Capbrevis sive protocollum*] notularum sive rogacionum, anys 1385-1395, foli 530.)

42

Vilafranca del Penedès, 30 novembre 1387.

Lletra del rei Joan I al seu tresorer, en què li mana que faci fer una espasa, una corretja i una àguila d'or a l'argenter Bartomeu Coscolla, i que s'en-carregui d'adquirir mil erminis bells.

Lo Rey.

Tresorer: Nós havem cert ardit que'l rey de Castella tremetré, a nostra coronació, un de sos fills, los quals segons que sabets són nabots nostres. Perquè volem e us manam que decontinent façats fer una spasa, lo guarni-

ment de la qual pes .ii. marchs e mig fins en tres; e la correja de dos marchs fins en dos e mig, e sia d'aur fi, tot ab nostres armes, e lo four e el parge de la correja sia de senastre. E feu fer, axí mateix, una àguila que sia d'aur, que pes una onça. E tot açò faça en Coscolla, e fets fer les dites spasa e correja a mida de vostre nét. Volem encara e a vós manam que percassets mill erminis bells, ultra aquells continguts en la cèdula per nós a vós donada. E fets que tot sia aparellat e acabat e aportat là on nós serem, .viii. dies abans de nostre coronació.

Dada en Vilafranca de Penedès, sots nostre segell secret, a .xxx. dies de noembre de l'any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCC.LXXXVII. Rex Johannes.

Dominus rex mandavit michi Bernardo de Jonqueris.

(A.C.A., reg. 1952, foli 75.)

43

Vilafranca del Penedès, 22 desembre 1387.

Joan I ordena al seu conseller Pere Ça-Costa que digui a l'argenter Francesc Vilardell que, per un dels seus deixebles, li porti dos esmalts d'or i d'argent que li havia manat fer.

Lo Rey.

Manam-vos que digats, de part nostra, a'n Francesch Vilardell, argenter, qu'encontinent nos aport, o'ns tramete per un de sos dexebles, los .ii. esmalts d'aur e d'argent que li havem fets fer, e vós fets-li la certificació de ço que muntaran entre tot, de guisa que per vostre lochtinent l'in sia fet açí aquell alberà que's pertany, car nós encontinent ho farem de nostre cofret complidament satisfer. Lo dit Francesch nos promès que per a la nit de Nadal ho hauriem ací acabat. E axí digats-li que's guard no n'en venga a menys e tenint-lo appar.

Dada en Vilafranca del Penedès, sots nostre segell secret, a .xxii. de desembre del any .MCCC.LXXXVII. Rex Ioannes.

Dominus rex mandavit michi Petro de Benviure.

Fuit missa Petro Ça Costa, consiliario domini regis et scriptori rationalis domus eiusdem.

(A.C.A., reg. 1954, foli 44 v.)

Barcelona, 6 març 1388.

Joan I assigna 2.000 rals d'or de Mallorca al seu conseller Bernat Dez-Coll, per la redacció de les Cròniques del rei Pere el Cerimoniós.

Pro Bernardo de Colle.

Nos Johannes, Dei gratia, etc. Quia nos fidelis de Consilio nostro Bernardus de Colle, ad preces et de mandato illustrissimi domini regis Petri, memorie recolende, patris nostri, fecistis et ordinastis quendam librum, in quo continentur et expressari debent omnia gesta et alia negocia que concurrerunt et accederunt ipsi domino regi, tuto tempore vite sue, que necessaria sunt et digna memorie comendari, ad laudem et honorem ipsius domini regis et successorum, necnom ad informacionem subditorum suorum, quibus clare constabit per hostensionem libri ipsius qualiter Deus sui bonitate dictum dominum regem a maximis periculis liberavit, et finaliter, in suis terris et regnis pacem in exitu suo relinquit, qui liber nondum perfectus existit sed per vos, qui voluntatem dicti regis, novistis et presens secum fuistis tuto tempore vite sue speratur perfici et concludi. Et quare necessarium est, ut vobis de aliqua provisione et curie nostre peccunia succurratur, ut circa laborem vestrum utilius vacure possitis. Tenore presentis vobis ducentus regales auri de Majorice, anno quolibet, super redditibus et juribus nostris regni Majorice, ducimus assignandos. Mandantes cum hac eadem Berengario Luppeti, procuratori reddituum et jurium predictorum et aliis qui pro tempore suo pererunt officio, quod solutis primitus et ante omnia illis nonaginta sex mille solidos barchinonensis, quos provisioni domus nostre duximus assignandos prefatus ducentos regales auri de redditibus et juribus supradictis vobis tribuat et exsolvat, recuperando tamen a vobis transumptum huius et in qualibet solucione apocham de soluto recuperet etiam a vobis litteras seu albarana debitoria de hiis que vobis debentur, tam per curiam nostram quam per dictum dominum patrem nostrum, racione quitacionis et vestitus, quam alia quavis racione seu causa, usque ad quantitatem quam sibi de dictis ducentis regalibus duxeritis ex solvendum computato quolibet regali ad forum seu valorem quindecim solidorum barchinonensium. Et predictam solucionem vobis fieri volumus per terminos infrascriptos, videlicet centum regales auri, prima die madii proxime instantis; et reliquos centum regales prima die mensis novembris ex tunc sequentis, et in aliis sequentibus annis per terminos supradictos. Mandantes dicto Berengario Luppeti et cuicumque alii qui pro tempore dicte pecit officio, quod dictos ducentis regales auri, vobis, quolibet anno, per dictos terminos, tribuat et ex exsolvat vel cui volueritis loco vestri, recuperando a vobis cautelas superius expressatas. Quem nos mandamus magistro rationali curie nostre vel cuicumque alii ab ipso computum audituro, quod dicto procuratore regali restituente sibi transumptum huius et alias jamdictas cautelas necessarias quitquid vobis de dictis regalibus solverit in suo computo recipiat et admittat litera nostri thesaurarii minime expectata. Et hoc de certa sciencia sit fieri volumus et mandamus.

Dat. Barchinone .vi. die marci anno a Nativitate Domini millesimo .ccc. octuagesimo octavo. Rex Joannes.

Dominus rex mandavit michi Bernardo de Jonquerio.

(A.C.A., reg. 1973, foli 159.)

45

Saragossa, 21 maig 1388.

Lletra de Joan I a Pere Ça-Costa on li mana que encarregui a l'argenter Duran la manufactura de tres esmalts.

Lo Rey.

Per tal com Colinet e sos dos companyons són venguts novellament a nostre servey, volem que aquí lus façats fer per en Duran, argenter, tres esmalts, .iii. més, ni menys en pes, en talla e en obratge d'aquells tres que derrerament ha fets a Venequí, e Pifet e a Johaní, los quals esmalts pesen cascú .ix. marchs, segons que havem entès. Perquè us manam que digats de part nostra al dit en Duran que'n continent, totes altres obres lexades, hi meta mans, e ho spatxe com abans puxa. E vós bestrets-li a l'argent, aytant com ops sie, e fets-nos saber lo que costaren los altres esmalts dels dits Venequí, Pifet e Iohanni, és saber, de argent e de fayçó. E aximateix qual dia poran ésser acabats aquests que ara manem ésser fets, car nós vos ho enviarem tot sens falla, ans que sien acabats, e retendrets vers vós ço que bestret hi haurets, e l'als pagarets al dit argenter.

Dada en Saragoça, sots nostre segell secret, a .xxi. de mayg del any mil .ccc.lxxxviii. Rex Iohannes.

Dominus rex mandavit mihi Petri de Benviure.

Fuit missa Petri Ça Costa, scriptori, porcionis dominis regis.

(A.C.A., reg. 1954, foli 97.)

46

Saragossa, 11 juny 1388.

Ordre de Joan I al seu tresorer per al pagament a l'argenter Francesc Vilardell del cost de la manufactura d'una àguila d'argent.

Lo Rey.

Tresorer: Manam-vos qu'encontinent paguets a'n Francesch Vilardell, argenter de Barchinona, ço que cost una àguila d'argent daurada, que haviem feta fer, e algunes altres obres fetes per en Jacme Cupí, brogador, o obs de una friseta, segons que veurets per albarà de scrivà de ració de casa nostra,

lo qual albarà vos trametem ensemps ab la present, e avisant-nos tantost la dita friseta ab tot compliment de ço que'y fa mester.

Dada en Saragoça, sots nostre segell secret, a .xi. dies de juny del any .MCCC LXXXVIII. Rex Ioannes.

Dominus rex mandavit mihi Petri de Benviure.

Dirigitur thesaurario domino regis.

(A.C.A., reg. 1954, foli 135.)

47

Girona, 31 gener 1390.

L'infant Martí, duc de Montblanc, reclama a Julià Garrius la tramesa d'un retaule d'argent.

Lo Duc.

En Julià: Bé creem vos recorda lo fet del retaule d'argent, com nos prometès que ans de nostra partida vós hi dariets recapte. E segons havem entès no u havets fet encara, de què'ns maravellam. Perquè vos encarregam del dit fet, e no pugam affectuosament, que si fet no u havets, vós hi donets bon recapte encontinent, e farets-nos-en servey.

Dada en Gerona, a .xxxi. de janer del any .MCCC LXXXX. Lo Duch.

Dirigitur Julianus Garrius.

(A.C.A., reg. 2078, foli 34 v.)

48

Girona, 31 gener 1390.

Carta de l'infant Martí, duc de Montblanc, a Bartomeu de Bonany, en què li recorda la prometença feta per Julià Garrius de donar recapte del retaule d'argent.

Lo Duc.

En Barthomeu: Ja sabets la prometença que'ns féu en Julià Garrius de dar-nos recapte al nostre retaule d'argent, ans de nostra partida. E segons havem entès no és fet encara, de què'ns meravellem, e pensam que sia culpa vostra que no haiats tengut aprop, car si u aguéssets, creem que lo dit en Julià ho hagués fet. Perquè us manam que tingats aprop lo dit en Julià del dit fet, car nós li n'scrivim ara, e no duptam que, rebuda nostra letra, ell no[s] don bon recapte e breu en lo dit fet.

Dada en Gerona, a .xxxi. de janer del any .MCCC LXXXX. Lo Duc.

Dirigitur Bartholomeo de Bonany.

(A.C.A., reg. 2078, foli 34 v.)

Girona, 19 juny 1390.

Joan I escriu a Ramon de França i a Lope Sancho Dalivero, merí de Saragossa, sobre el fet de fetilleries registrades en la dita ciutat i l'existència de llibres d'aquestes arts.

El Rey.

Vuestra letra recebimos sobre'l feyto d'algunos fetilleros e fetillas que se son trobados en aquexa ciudad. E consideradas bien todas las cosas que nos escriviestes, habemos deliberado, e vos dezimos e mandamos, de cierta ciencia, que luego digades assí a los vicarios como a los otros, e les mandedes espressament, de part nostra, que algunos libros, figuras, caractas, ni alguna de las cosas que se son trobadas siquitur en casa del suegro de Johan dez Plan, el qual luego fiziemos prender siquitur en qualquier otra part te, antes tales obras no sean cremadas, mas conservadas e guardadas por causa, ni alguno de los inculpados sea condempnado ni absuelto fasta que de nos hayades otro mandamiento, el qual hauredes vos e los sobreditos breument. Pero entretanto fazet que en'l processo sea con gran diligencia enantado, de guisa que'l feyto de la verdat se pueda bien saber como conviene e tenemos a corazón.

Dada en Gerona, dius nuestro siello secreto, a .xix. días de junio del anyo .MCCC.LXXXX. Rex Joannes.

Dirigitur Raimundo Francia et Lupo Sancti Dalivero, merino Cesarauguste.

(A.C.A., reg. 1873, foli 72.)

Girona, 19 juny 1390.

Joan I escriu a Ramon Alemany de Cervelló sobre alguns homes presos a Saragossa, que usaven de fetilleries, endevinacions i invocacions d'espirits, així com de diversos llibres d'Astrologia i de les altres arts que els són trobats.

Lo rey d'Aragó.

Mossèn Ramon Alamany: Secretament vos fem saber que d'alguns dies a ençà són stats trobats e preses a Çaragoça alguns mals hòmens, segons que's diu, usants de fetilleries, divinacions e invocacions de sperits, e diverses llibres de aquestes arts. Ítem, algunes caxes plenes de llibres, així de Astrologia com de les demés arts; e ampolletes e capcetes ab engüens e pèls, moltes de fust et de aram de diverses figures, caractes, figures de cera fetes en los dits motles. E entre les altres coses hi ha .i. cap d'argent dels pits en amunt ab corona reyal. E per tal com en los dies passats nós havem

hauda gran dolor de cap, de la qual, però, mercè de Déu, som guarits e'ns sentim bé, han hauda sospita alguns de nostres oficials, qui llà són, que aquella dolor no pervengués d'aytals males obres, e per justícia nós hi manam procehir, de guisa que'ls culpables sien punits, segons que's pertany. Mas com que sia nós quins entenem que a com en Astrologia, volríem que per aquell art lo prior del qual vós havets escrit, que tant si entén, nos fes .i. anell o .ii. per los quals, precedent la gràcia divinal, fóssem segurs de totes metzines e fetilleries e altres males obres damunt dites, car nós som certs que per art d'Astrologia aytals anells se poden fer. Perquè us manam que, no faent menció de les circumstàncies dessus dites, sinó en aquella pus cuberta manera que porets, li digats que nós desijan fort haver dels dits anells, e que'n faça per a nós e per a nostra molt cara companyola la reyna. E fets que'ls haian com abans puxats, car gran plaser ne haurem.

Dada en Gerona, sots nostre segell secret, a .xix. dies de juny del any .mccc.lxxxx. Rex Joannes.

Dominus rex mandavit michi Petro de Benviure.

Dirigitur Raymundo Alamanni de Cervilione.

(A.C.A., reg. 1873, foli 72.)

51

Barcelona, 26 abril 1391.

Carta de l'infant Martí al batlle de Barcelona respecte a l'acabament del plet incoat a instància de fra Antoni Ginebreda, O.P., sobre la possessió d'una Bíblia lliurada per aquest al corredor jueu Jafuda Vivaig, per a procedir a la seva venda, el qual còdex aleshores estava embargat.

Anthonii Ginebreda.

Infans Martinus, etc.

Fideli nostro baiulo Barchinone: Salutem et gratiam. Cum coram nobis incoata extiterit quedam causa, ad instanciam religiosi fratris Anthonii Ginebreda, ordinis predicatorum, in qua processistis de consilio Jacobo Ça Illa, in legibus licenciat, per vos in hiis in assidentem assumpti, de et super quadam Biblia, quam dictus frater petiit coram vobis, eam asserens esse suam et que reperta fuit in posse Jafudam Vivaig, judei, curritoris civitatis Barchinone, cui tradita fuerat ad vendendum, et hodie penes vos emparata existit. Et de et super talibus sit breviter et sumarie procedendum. Idcirco, ad humilem supplicacionem dicti fratris Anthonii, vobis mandamus quatenus vocatis evocandis in predictis procedatis, de et cum consilio dicti Jacobi Ça Illa et non sine eo, breviter, simpliciter, sumarie et de plano, sine strepitu figura iudicii de scriptis solemnibus sola facte veritatis attenta maliciis et difugiis omnibus proculpulsis et super eisdem justiciam faciatis, prout de jure et racione fuerit faciendum.

Dat. Barchinone, vicesima sexta die aprilis anno a Nativitate Domini .m°ccc°. nonagesimo primo. Jacobus de Vallesicca.

Petrus Sobirats, ex pro. fi. per Jacobi de Vallesicca, consil. regiam cancellarium.

(A.C.A., reg. 2084, foli 13 v.)

52

Barcelona, 22 maig 1391.

Rebut firmat per Joan de Ferrera a Joan de Puig, prevere beneficiat de la seu de Barcelona, de la tramesa d'un Missal vell, que fou de la capella del rei Pere, i del qual el rei Joan, a instància del seu secretari Bernat de Jonquieres, féu donació a la capella de la Mare de Déu del Portal Nou de Barcelona.

Die lune .xxii^a. die madii anno predicto [1391].

Sit omnibus notum. Quod ego Johannes de Ferraria, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Johanni de Podio, presbitero beneficiato in sede Barchinone, quod dedistis, tradidistis et deliberaistis michi ad meam voluntatem, unum Missale vetus cum cohupertis lividis, quod Missale erat de capella illustrissimi domini regis Petri, memorie recolende, et vos cum aliis rebus dicte capelle tenebatis in comanda. Et quoque Missale serenissimus dominus rex Johannes, ad partes et instanciam venerabili Bernardi de Jonquieris, secretarii dicti domini regis Johannis, dedit capelle Beate Marie de Portale Novo civitatis Barchinone. Et ideo renunciando exceptioni dicti Missali non habiti et non recepti, et doli mali, et accioni infactum et omni alii juri, rationi et consuetudini contra hec repugnantibus, facio vobis fieri de predictis presens apoche instrumentum.

Actum est hoc Barchinone. Testes: Guillelmus de Rivo et Franciscus de Minorisa, scriptores Barchinone.

(A.H.P.B., Arnau Piquer, llig. 7, manual anys 1390-1391, foli 141 v.)

53

Barcelona, 23 desembre 1393.

Rebut firmat per fra Joan lo Royet, O.S.J., del monestir de Sant Jeroni de la Vall d'Hebron, a Pere Palau, armer reial, del lliurament d'una Bíblia i un rellotge per ordre de Joan I.

Die martis .xxiii^a. mensis decembris anno predicto [1393].

Sit omnibus notum. Quod ego frater Johani lo Royet, ordinis sancti Jeronimi, conventualisque monasterii, quod serenissima domina Yolandis, Dei gracia regina Aragonie, de novo construi et edificari facit in parrochia sancti

Genesii de Agudellis, episcopatus Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Palacii, armerio domini regis civique Barchinone, quod vigore cuiusdam litere papiree dicti domini regis nobis directe suoque sigillo sigillate, cuius suprascripcio talis est: Al feel de casa nostra en Pere Palau. Tenor vero interius est huiusmodi seriey.

Lo Rey.

Manam-vos que la Bíblia nostra escrita en paper e en vulgar català, que vós tenits en guarda, liurets a frare Johani lo Royet, frare de Sant Jeroni, com nós aquella haiam donada graciosament al prior e convent del monastir que nostra cara companyona la reyna fa fer en lo bisbat de Barchinona, en reverència del dit sant Jeroni. E axí mateix, li liurats un alarotja d'aquells que tenits, car nós ab la present manam al maestre racional de nostra cort que en temps del retiment del vostre compte, vós restituint tan solament la present, los dits Bíblia e alarotia rebe en vostre compte. E sobre aquells no'ns faça qüestió alguna.

Dada en Tortosa, sots nostre segell secret, a .iiii. dies de noembre del any .mcccxciii. Rex Joannes.

Dedistis et tradidistis michi dictam Bibliam in dicta litera specificatam et quoddam alarotie... Et ideo renunciando excepcioni dictarum Bible et alarotie, non habiturum et no receptarum... facio vobis de predictis Bible et alarotie, presentem apocham in testimonium [premissorum]. Actum est hoc Barchinone, .xxiii. die decembris anno a Nativitate Domini millesimo nonagesimo tercio. Sigñum: fratris Johani lo Royet predictis, qui hec laudo et firmo. Testes huius rei sunt: Michael de Banyalocha, et Johannes..., notarius.

(A.H.P.B., Joan Eximenis, llig. 8, manual any 1393.)

54

Barcelona, 26 febrer 1394.

Venda d'una Bíblia atorgada pel mercader Pere Oliver al notari Pere Dalmau, pel preu de 55 florins d'or d'Aragó.

Die jovis .xxvi. die februari anno predicto [1394].

Petris Oliverij, mercator civis Barchinone, gratis vendo et ex causa vendicionis concedo vobis discreto Petro Dalmacii, notarii civi Barchinone, quendam librum in pergamenis scriptum vocatum Bríbia, in quo libro non est Phsalterium. Hanc autem vendicionem et ex causa vendicionis, concessionem, facio vobis dicto Petro Dalmacii et vestris, sicut melius dici poterii. Et extraho predicta que vobis vendo, etc. Ego enim, facio et constituo, etc. Pro precio vero predicto libri, dedistis et solvistis michi ad meam voluntatem et confiteor me a vobis habuisse et recipisse, quinquaginta quinque florenos auri Aragonie. Et ideo... renuncio, etc. Insuper convenio et promitto vobis quod predictum librum facio vobis et vestris habere et possidere contra omnes personas. Et quod tenebor vobis de eviccione et de viciis, etc. Et pro

hiis obligo omnia bona mea et juro. Et ut predicta vobis et vestris diligencius cautum sit, dono vobis fideiussorem Petrum Milars, civem Barchinone, qui mecum et sine me, teneatur vobis et vestris, etc. Ad hec ego Petrus Millars, fideiussor predictus, laudans predicta, convenio et promitto vobis dicto Petro Dalmacii, quod cum principali meo et sine ipso, tenebor vos et vestris, etc. Et prohiis obligo omnia bona et juro. Renuncians quantum ad hec legi dicenti: "Quod prius conveniatur principalis quam fideiussor, etc.", et omni alii juri. Ad hec ego... [*text inacabat*]. Testes: discretus Petrus de Sala, notarius civis; Guillelmus de Rivo et Franciscus de Minorisa, notariis habitatores Barchinone.

Item, firmavit apocham de dictis quinquaginta quinque florenis. Testes predicti.

(A.H.P.B., Arnau Piquer, llig. 2, manual anys 1393-1394, foli 25.)

55

Saragossa, 16 novembre 1399:

El rei Martí ordena al seu procurador Arnau Porta la compra d'una partida de pergamins per a la manufactura d'un Missal, per al servei del monarca.

Lo Rey.

Procurador: Dehim e manam-vos que decontinent, vistes les presents, nos trametets dues grosse de pergamins de cabrit de la gran forma, rasos, que sien blancs e no vidrienchs, a ob de fer fer un Missal, per a servey nostre. E fets que haiam aquells prestament per persona certa. E açò per res no mudets o alonguets, car nós manam per la present al maestre racional de la nostra cort, o altre qualsevol de nós compte oydós, que en lo temps del retiment de vostre compte, vós restituint la present ab àpoca de ço que hauran costat los dits pergamins, tot allò reeba a vós en compte, tot dubte remogut.

Dada en Çaragoça, sots nostre segell secret, a .xvi. de noembre del any .M CCC XCVIII. Rex Martinus.

Dominus rex mandavit michi Johanni de Tudela.

Dirigitur Arnaldo Porta, reg.

(A.C.A., reg. 2243, foli 29.)

56

Barcelona, 4 maig 1401.

Rebut firmat per fra Jaume, professor menor del bisbe de Montium Caspiorum, de la Gran Tartària, a Tomàs de Guixar, hereu universal d'Elisenda, vídua del mercader Ferrer Alot, de 22 sous barcelonins, en esmena del llibre Ore Beate Marie.

Die mercurii .iiii^a. die mensis madii anno predicto [1401].

Nos frater Jacobus, professor minorum episcopus Montium Caspiorum, Magne Tartarie, confitemur et recognoscimus vobis Thome de Guixario, heredi universali domine Elisendis, uxoris Ferrarii Aloti, quondam mercatoris civis Barchinone, quod de bonis dicte hereditatis, tradidistis et solvistis michi viginti duos solidos monete barchinonensem, in esmendam cuiusdam libri in quo sunt scripte Ore Beate Marie, quem dicta domina vobis dixit verbo ut ipsum Dei amore michi traderetis. Et ideo. Testes: Dalmacius de Carraria, mercator civis, et Anthonius Portella, scriptor Barchinone.

(A.H.P.B., Francesc de Relat, llig. 2, manual anys 1400-1401.)

57

Barcelona, 1 octubre 1403.

Rebut firmat pel libbreter Guillem Ça-Coma a Cília, mare de Jaume de Puig Genestós, doctor en lleis, marmessora dels béns relictos del seu fill, per la restitució del llibre intitulat Contemplacions de sant Bernat.

Die lune, prima die octobris anno predicto [1403].

Sit omnibus notum. Quod ego Guillelmus Ça Coma, libraterius Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili domine Cilie, matri venerabili Jacobi de Podio Genestoso, quondam legum doctoris, civis Barchinone, manumissori eiusdem filii vestri, quod per manus venerabilis Petri de Podio, mercatoris, conmanumissoris vestri, restituistis michi quendam librum cohoptum de virnilio in pergamenis scriptum vocatum Contemplacions de sent Bernat, in quo eciam sunt duo tractatus in ipso volumine contemplacionum, quem ego acomodoveram dicto venerabili Jacobo de Podio Genestoso dum vivebat, vel dimiseram eidem ut eum recognosceret cum si per eo faceret intenderet emere eundem. Et ideo renunciando excepcioni libri predicti non habiti et non recepti, et rei ita non esse et in veritate non consistere et dolo malo, facio vobis de predicto libro presentem apocham de recepto.

Actum est hoc Barchinone, prima die octobris anno a Nativitate Domini millesimo quadragesimo tercio. Signum Guillelmi Ça Coma, predicti, qui hec laudo et firmo. Testes: Matheus Serres et Raymundus Baiuli, scriptores.

(A.C.B., Gabriel Canyelles, manual 6, anys 1403-1404.)

58

Valldaura, 22 octubre 1404.

El rei Martí demana al noble Ramon Alemany de Cervelló que li trameti un Flors Sanctorum.

Lo Rey.

Mossèn Ramon: Ja ueers com nós fom retrets a temps en aquest loch asats de s'ac contemplatiu e solitari, e per consegient trobam fort gran plaer en legir e discòrrer istòries dels sants pares. E com aiam entès certament que vós ne tenits .i. Flors Sanctorum fort bell e vell e vertader, pregam-vos afectuosament que'ns o trametats de present per lo portador d'aquesta, que és de la nostra cambra, lo qual vos trametem tant solament per aquesta rahó. Certificant-vos que'ns en farets plaer, lo qual molt vos grairem.

Dada en Valldaura, sots nostre segell secret, a .xxii. de octubre del any mil .cccc.iii. Rex Martinus.

Dominus Rex mandavit mihi Johanni de Tudela.

Dirigitur Raymundo Alamanni de Cervilione, nobili.

(A.C.A., reg. 2248, foli 53.)

59

Valldaura, 3 novembre 1404.

El rei Martí mana a Pere Palau, tinent de les claus de l'Arxiu Reial de Barcelona, que lliuri al capellà reial Gabriel Gombau el llibre intitulat Offici de les santes reliquies.

Lo Rey.

Manam-vos que decontinent donets e liurets a mossèn Gabriel Gombau, capellà nostre, un libre apellat Offici de les santes reliquies, lo qual donets, trobat en lo .viii. cofre. E açò per res no mudets.

Dada en Valldaura, sots nostre segell secret, a .iii. dies de novembre del any .m.cccc.iii. Rex Martinus.

Dominus rex mandavit michi Johanni de Tudela.

Dirigitur Petro Palau, tenens clavis Archivii Barchinone.

(A.C.A., reg. 2248, foli 68.)

Valldaura, 2 juny 1405.

El rei Martí escriví a Francesc d'Aranda perquè intercedeixi prop del Sant Pare a favor de l'estudiant Gonçalvo de Heredia, per tal que obtingui l'estat eclesiàstic.

Lo Rey.

Mossèn Francesc: Nós per altres letres scrivim al Sant Pare suplicant-lo que vulla atorgar gràcia expectativa, sub .iii. idus, en lo bisbat de Sogorb, a benefici, ab cura o sens cura, al amat nostre Gonçalvo Deredia, fill del feel nostre Ferrando Deredia. E com la vostra instància en açò ésser molt necessària, pregam-vos affectuosament que, per nostra complacència e honor, intets en tal manera lo dit Sant Pare, que ço que demanam desaus en favor del dit Gonçalvo, lo qual és en edat de .xi. anys tan solament, e continue son estudi, e desiga ésser en la església de Déu collocat, obtingue son acabament. Certificant-vos que'ns farets servey, lo qual molt vos grahirem.

Dada en Valldaura, sots nostre segell secret, a .ii. dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .cccc v. Rex Martinus.

Dirigitur a Francisco Daranda.

Similis litera in latino fuit missa cardinali Cathanie; incipiens: "Reverende pater et amice carissime".

Dominus rex mandavit michi Johanni de Tudela.

(A.C.A., reg. 2179, foli 162 v.)

Barcelona, 29 setembre 1406.

Rebut firmat per Bernat de Fort, canonge de la seu de Barcelona, marmessor testamentari de Jordi Robau, batxiller en teologia, a Francesca, vídua d'Andreu de Malla, d'un lot de llibres procedents de la dita testamentària, que li lliurà aquella dama per voluntat de Jordi Robau, i els quals li foren tramesos pel seu fill mestre Felip de Malla, aleshores resident a París.

Die mercurii .xxviii. septembris anno jamdicto [1406].

Ego Bernardus Fortis, canonicus sedis Barchinone, manumissor et executor testamenti seu ultime voluntatis venerabili Georgii Robau, quondam bacallarii in theologia valentinensis diocesis, confiteor et recognosco vobis domine Francisce, uxori venerabili Andree de Medalia, quondam civis Barchinone, quod dedistis et tradidistis michi, nomine predicto, de bonis dicte manumissorie bona sequencia:

1 Primo unum librum de pergamento, cohoptum de corio virnilio, vocatum Costilla et Sermones de omnibus epistolis magis-

tri Bertrandi de Turri, qui incipit in prima pagina: "Benedictio Domini super caput justii".

2 Item, unum alium librum de pergameno, cohoptum de corio rubeo, vocatum Costilla et Sermones, qui incipit in prima pagina: "In principio creavit Deus celum et terram".

3 Item, unum alium librum de pergameno, cohoptum de corio rubio, simili nomine vocatum, qui incipit in prima pagina: "Scripsit Egipcias epistolas".

4 Item, unum alium librum de pergameno, cohoptum de corio viridi, vocatum Beati Johannis Hermite, De institutis monachorum, qui incipit: "Veteris instrumenti narrat istoria".

5 Item, unum alium librum de pergameno, sine cohoptis, vocatum Primus liber Summa fratris Thome de Equino, ordinis predicatorum. Et incipit: "Quia catolica veritatis".

6 Item, unum alium librum de pergameno, sine cohoptis, vocatum Secundus liber Theologie, frater Thome de Equino. Et incipit: "Quia sicut dematenus".

7 Item, unum alium librum de pergameno, sine cohoptis, vocatum Liber phisicorum. Et incipit: "Quia liber phisicorum".

8 Item, unum alium librum de pergameno, cohoptum de pergameno, vocatum Prologus in Genesi. Et incipit: "Nassicitud".

9 Item, unum alium librum de papiro, cohoptum de pelle vituli, vocatum De Agricultura. Et incipit: "Superius in libro secundo".

10 Item, unum alium librum parvum de papiro, vocatum Speculum peccatoris a beato Augustino editum. Et incipit: "Quem carissimi".

11 Item, .xviii. quaterna dissuta in papiro scripta quorum primus incipit: "Sciencia de anima".

12 Item, unum alium librum parvum, partim de pergameno, partim de papiro, intitulum Summa dictaminis magistri Laurenci Lombardi. Et incipit: "Noviciorum studia".

13 Item, unum alium librum parvum de pergameno, vocatum De intellectu et intelligibili magistri Alberti Magni. Et incipit: "Circa prima librum Philosophi".

14 Item unum alium parvum librum de pergameno, sine cohoptis, De Medicina. Et incipit in rubro et in nigro.

15 Item, unum alium librum parvum de papiro, vocatum de Regimine Sanitatis. Et incipit: "Prima pars vel consideracio sanitatis".

16 Item, .x. quaterni in papiro scripti, quorum primus incipit in rubro: "Questio de Adventu Mecie contra judeos".

17 Item, quinque quaterni in pergameno scripto, quorum primus incipit: "Consequenter queritur".

18 Item, duo quaterni de papiro scripti, quorum primus incipit: "Speculum ecclesie".

19 Item, unum alium librum parvum pergameni, vocatum Boeci de scolarium disciplina. Et incipit: "Vestra noviter intencio".

20 Item, unum quaternum de pergameno scriptum, intitulum: Articuli Parisius condempnati. Et incipit: "universis".

21 Item, quasdam mitanas burellas sive *guans*.

- 22 Item, unam cohoptam libri panni sirici forratam de tela livida.
- 23 Item, quasdam *taulas de boix* pro scribendo *ab son grafí*.
- 24 Item, quosdam caldaronos cum incaustorio.
- 25 Item, .iij. tovayolas panni lini.
- 26 Item, quodam tovallons grans.
- 27 Item, unam camisiam et unes bragues panni lini.
- 28 Item, unum capellum panni lini.
- 29 Item, una *sereboxina* panni lini.
- 30 Item, unum lumanerium *de lautó*.
- 31 Item, *un saquet de cànem et .i.^a. capseta ab algunes fresqueries de drapets de li*.
- 32 Item, *un trosset de uricorn*.
- 33 Item, *una boneta de cuyre ab una serpellera de cànem*.

Quequidem omnia bona predicta fuerunt missa vobis dicte domine Francisce de voluntate dicti Georgii Robau, quondam, per magistrum Philipum de Medalia, filium vestrum, nunc Parisio comorante, qui illa tenebat pro dicto Georgio Robau, quondam. Et ideo renunciando, etc. Facio vobis, etc. Testes: discreti Bonanatus de Sagalers, rector ecclesie sancti Justi, et Johannes de Torgafalo, presbitero beneficiatus in sede Barchinone.

(A.C.B., Gabriel Canyelles, manual 6, anys 1405-1406. Aquest document dóna una referència de mestre Felip de Malla, resident a París, on estudiava. Josep-Maria Madurell i Marimon, *Mestre Felip de Malla*, "Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona", XXX, 1963-1964, pàgs. 500-501.)

62

Barcelona, 25 octubre 1412.

La reina Margarida regracia al seu cosí comte de Quirra la tramesa del Llibre Maliaduix.

La reyna Margarita.

Comte car cosí: Per ço com som ben certes que n'hauriets plaer, vos certificam, per gràcia de Nostre Senyor Déus, al fer de la present érem en bona sanitat de nostra persona. E per ço com hauriem plaer de ésser soven certificades de la vostra, vos pregam molt affectuosament que molt sovin nos ne vullats per vostres letres certificar. Fem-vos moltes gràcies del Libre Maliaduix que'ns havets tramès. E pregam-vos, molt affectuosament, que vullats endreçar, als mils que porets, nostres afers, segons de vós confiosament speram, car en açò que puguéssem fer vostra honor ne profit nós tardariem en res. E si són algunes coses les quals per vós fer puscham, scrivit-nos-en, car nós de bon voler les complarem per hobra. E sia la Sancta Trinitat endressa en tots vostres afers.

Dat. en Barchinona, sots nostre segell secret, a .xxv. de octubre any .mcccc. dotze. La reyna Margarita.

A nostre car cosí lo comte de Quirra.
 Dominus rex mandavit michi Petro Suau.

(A.C.A., reg. 2355, foli 3 v. Nota inèdita facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

València, 15 juliol 1415.

Ferran I ordena al seu protonotari Ramon Ces-Comes que es pagui a l'argenter Bartomeu de Coscolla l'import de la manufactura dels segells reials de majestats, comú, contrasegell, menor i secret.

Bartholomei de Coscolla.

En Fernando, etc.

Al feel conseller prothonotari nostre e tinent los nostres segells, en Ramon Ces Comes: Salut e gràcia. Com segons stimació, per ordenació e manament nostre, feta per en Francesc Ferrer, mestre de la nostra secca de la ciutat de València, Francesch Martí, Luys Bernés, Luys Adrouer e Hans Charamens, de Constança, argenters de la ciutat, e açò per nós, de paraula, assignats al feel nostre Berthomeu Coscolla, argenter de la dita ciutat, lo qual ha fets e obrats los nostres segells, ço és, de majestats, comú, contrasegell, menor segell e segell secret d'aur, e empremtes de ferre dels segells e bulles nostres d'aur e de plom, los quals segells e empremtes nostres los damunt nomenats han vist a ull, sien deguts per les fayçons e obradures dels demunt dits segells e empremtes .DCCC. florins d'or d'Aragó, valents quatrecentes quaranta lliures barchinonines, e meses e compreses en aquelles la fayçó e obradures de dos segells, ço és, de la majestat e comú, que, per ampliar lo nostre títol, lo dit Berthomeu, de manament nostre, hac a tornar a refer.

E més avant sien deguts al Berthomeu Coscolla, per .xii. marchs, .vii. onzes, dos quarts e un millarés e mig de argent, de què foren fets los dits segells, a rahó de .vi. lliures, .iiii. sous lo march, sexanta set lliures, .vi. sous, quatre diners barchinonins. E per l'aur que entrà en daurar los dits segells de majestats, comú, contrasegell e menor segell, .vii. florins de Florença, que, a rahó de .xvi. solidos e .vi. diners lo florí, ab l'argent viu necessari a daurar, cinch lliures e .xv. solidos e .vi. diners. E per lo ferre en què's forjaren e faeren les dites empremtes, onze solidos barchinonins, de les quals quantitats, que munten en suma cinch centes .xiii. libras, .xii. solidos, .x. diners barchinonins, abatudes cinch lliures, .xvii. solidos, .vi. diners barchinonins, que valia l'aur que restà vers lo dit Berthomeu Coscolla, de aquell march d'aur que per nós e en nom nostre li donà e liurà, per fer e obrar lo dit nostre segell secret, en Francesch Ferrer, mestre de la nostra secca de la ciutat de València, lo qual march d'aur valia quaranta quatra lliures. E abatudes, axí mateix, quaranta vuyt lliures, .xix. solidos, en paga prorata de les dites quantitats per vós li foren pagades, per mans d'en Gabriel Rigolf, resten a pagar al dit en Berthomeu Coscolla quatrecentes cinquanta vuyt

lliures, .xvi. solidos, quatre diners, los quals vos manam, de certa sciència, que donets e paguets a aquell dit Berthomeu, dels diners del dret dels dits segells nostres, que vers vos són o seran. E en la paga que li farets recobrats d'ell la present ab àpoca de reebuda. E si's convendrà fer li pagues particulars de la dita quantitat, recobrats àpoca de cascuna paga, en la primera de les quals lo tenor de la present sia insert, en les altres solament sia feta menció de aquesta. E no res menys, aquella dita quantitat que li pagarets fets scriure per deduyda e pagada en lo dors de la present, per mà del notari qui reebrà la dita àpoca a cautela de nostra cort. E en la final e darrera paga recobrats la present, segons dit és, ab àpoca de reebuda, car nós ab aquesta metexa manam al mestre racional de la nostra cort o a son lochtinent, o altre qualsevol de vós compte oydor, que en temps de vostre retiment de compte, vós posant en data les dites .cccc.lviii. lliures, .xvi. solidos e .iiii. diners, e ço que pagat haurets de aquelles, e restituint la present, feta la paga final, ab la dita àpoca o èpoques de reebuda, aquella dita quantitat o ço que pagat haurets, reeba e admeta en vostres comptes, tots duptes e contradiccions cessants, com nós, axí de certa sciència, vullam ésser fet.

Dada en València, a .xv. dies de juliol en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor .m.cccc.xv. Rex Ferdinandus.

Gabriel Mascaroni, mandato domini regis firmavit ad... Didaci Ferdinandi de Vadello, militi consiliarii.

(A.C.A., reg. 2412, foli 130 v. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

64

Perpinyà, 13 gener 1416.

La reina Margarida ordena al canonge Ponç de Busquets que lliuri a Ferrando de la Cavalleria unes Concordances de la Bíblia.

La reyna Margarita.

Mossèn Pons: Com nós haiam voler que en Ferrando de la Cavalleria, cavaller e tresorer del senyor rey, per los serveys los quals continuadament nos fa haia unes Concordances de la Bíblia, les quals vós e vostres frares tenits entre los llibres nostres, e són scrits en pergamins, ab letra quaix bulunyesa, e són cubertes de cuyr negra. Per ço us pregam afectuosament que si de res nos desijats complaure, liurets o façats liurar de dit en Ferrando o en Leonard de la Cavalleria, son fill, les dites Concordances, e que per res no haie falla. E sia la Sancta Trinitat ab vós.

Dada en Perpinyà, sota nostre segell secret, a .xiii. de janer del any .m.cccc.xvi. La reyna Margarita.

Al amat nostre mossèn Pons de Busquets, canonge de la... [text truncat].

Domina regina mandavit michi Petro Suau.

(A.C.A., reg. 2355, foli 86 v. Nota inèdita facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

Perpinyà, 13 gener 1416.

La reina Margarita comunica a Ramon Dez-Pla haver escrit al canonge Ponç de Busquets perquè lliuri a Ferrando de la Cavalleria unes Concordàncies de la Bíblia.

La reyna Margarita.

En Ramon dez Pla: Nós escrivim a mossèn Pons de Busquets, canonge, que dege liurar a'n Ferrando de la Cavalleria o a son fill en Leonard de la Cavalleria, lo qual va aquí, unes Concordàncies de la Bíblia, que té entre los altres libres nostres, les quals havem donades al dit Ferrando. Perquè pregam a vós affectuosament vullats dir e aconsellar al dit mossèn Ponç que'u dege fer, e que de fet se fasse, car cosa serà de què singularment nos plaurets. E si són algunes coses les quals per vós fer puscham, nós de bon voler les complirem per obre. E sia la Sancta Trinitat en vostra guarda.

Dada en Perpinyà, sots nostre segell secret, a .xiii. de janer del any mil quatrecents setze. La reyna Margarida.

Al amat nostre en Ramon des Pla.

Domina regina mandavit michi Petro Suau.

(A.C.A., reg. 2355, foli 86 v. Nota inèdita facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

Perpinyà, 11 febrer 1416.

La reina Margarida ordena a Berenguer de Montbui que li trameti a Barcelona el Llibre Maliadux, lliurant-lo al seu almoïner Guillem de Boixadors.

La reyna Margarida.

Mossèn Berenguer: Pregam-vos que, sots la virtut de la fe que'ns heu havets promesa, nos vullats tremetre, com pus prestament porets, en Barchinona, on dins breu temps serem, si plaurà a Dèu, lo Libre Maliadux, e si serà cas que nós siam en Barchinona encara com lo dit libre hi sia per vós tramès, pregant-vos lo fessats liurar al nostre almoïner mossèn Guillem de Boixadors, al qual nós na scrivim, e serà cosa de què'ns farets pler. E si són algunes coses les quals per vós fer puscham, nós de bon voler les complirem per obre. E sia vostra guarda la Sancta Trinitat.

Dada en Perpinyà, sots nostre segell secret, a .xi. de febrer del any mil quatre cents .xvi. La reyna Margarida.

Al amat nostre mossèn Berenguer de Montbuy.

Domina regina mandavit michi Petro Suau.

(A.C.A., reg. 2355, foli 91 v.)

Perpinyà, 11 febrer 1416.

La reina Margarida comunica a Guillem de Boixadors haver escrit a Berenguer de Montbui, perquè li faci a mans a Barcelona el Llibre Maliadux.

La reyna Margarita.

Almoynier: Nós scrivim a mossèn Berenguer de Montbuy que'ns tramete en Barchinona, dins breus dies, si plaurà a Déu siem, un Libre appellat Maliadux, e que si cas és nós encara no y siam, com los tremetrà en Barchinona, que'l liuren a vós. Axi pregam-vos que si'l vos donen que'l façats cobrir e ligar gentilment, e serà cosa de que'ns farets pler. E sia vostra guarda la Trinitat Sancta.

Dada en Perpenyà, sots nostre segell secret, a .xi. de febrer del any .mccccxvi. La reyna Margarida.

Al amat almoynier nostre mossèn Guillem de Boxadors.

Domina regina mandavit michi Petro Suau.

(A.C.A., reg. 2355, foli 91 v.)

Barcelona, 13 maig 1416.

Rebut firmat per Antoni Marçal, argenter, a Francesc Gençor, de València, de la restitució d'un Psaltiri, per mans de Guillem Carbonell, canonige-sacristà de la seu de Barcelona.

Die mercurii intitulate .xiii^a. madii anni .mccccxvi. predicti.

Sit omnibus notum. Quod ego Anthonius Marçal, argenterius civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Francisco Gençor, civi Valencie, licet absenti, quod per manus honorabilis Guillelmi Carbonelli, canonico et sacriste ecclesie Barchinone, dedistis, restituitis et tornastis michi, totum illud librum non quaternatum, in pergamenis scriptum, vocatum Psaltiri, quem vos, pro me et nomine et ad preces meas, posuistis in pignere pro viginti florenos, quos manulevaritis pro me et michi, tunch tradidistis quosque viginti florenos, pro vobis et nomine vestro, realiter et de facto, tradidi numerando eidem honorabili Guillelmi Carbonelli. Et ideo renunciando excepcioni dicti libri non habiti et non recepti, et dolo malo, facio vobis de eodem libro, presentem apocham de recepto, bonum et perpetuam finem et pactum de ulterius non potendo. Et ego Guillelmus Carbonelli predictas habuisse et recepisse a vobis dicto Anthonio Marçal, dictos viginti florenos, excepcioni non numerate et non solute pecunie et dolo malo.

Actum est hoc Barchinone. Testes: Petrus Çabater, clericus de capella illustrissimi regis; Arnaldus Borrell, curritor auris et civis, et Johannes Muleti, scriptor Barchinone.

(A.C.B., Gabriel Canyelles, manual 16, any 1416.)

69

Barcelona, 6 juliol 1416.

Alfons el Magnànim ordena a l'abat de Vilabertran que lliuri a Bernat Ça-Plana els llibres judaïcs que té al seu poder.

Pro Curia.

Lo Rey.

Venerable abat: Com nós, per certs e justs esguarts, vullam, axí com devem, haver a nostres mans tots los llibres judaychs qui són en vostre poder, e per aquesta rahó trametam aquí lo feel de nostra tresoreria en Bernat Ça-Plana, pregam-vos que, donant plenera fe e creença a tot ço que lo dit Bernat sobre lo dit fet vos dirà de part nostra, liurets los dits llibres al dit Bernat, cobrant d'ell àpoca de aquells. E açò no mudets per res, com nós vullam de certa sciència que axí's faça.

Dada en Barchinona, sots nostre acostumat segell menor, com los altres segells reysals encare no sien fets, a .vi. dies de juliol l'any .MCCCCXVI. Rex Alfonsus.

Ludovicus de Torremorell, mandato regio facto per thesaurarium.

Dirigitur al venerable religiós e amat nostre abat del monestir de Vilabertran.

Similes due litere incipientes: "Com nós, per certs e justs, etc.", fuerunt sue suscripcionibus misse et tradite thesaurario, sub consimilibus. Dat. signo atque mandato.

(A.C.A., reg. 2641, foli 14.)

70

Barcelona, 7 novembre 1416.

Assignació de 12 lliures de moneda barcelonesa de tern per la compra de morabetins atorgada per fra Pere Barulesch, canonge del monestir de Santa Anna. A més, per a la llibreria del cor del dit convent, fa donació del llibre de les Etimologies de sant Isidor.

Die sabbati septima mensis novembris anno a Nativitate Domini millesimo .CCCC° XVI°.

Venerabilis et religiosus frater Petrus Barulesch, canonicus monasterii Sancte Anne, gratis et ex certa sciencia de acensu et voluntatis honorabilis Johannis de Pratis, dicti monasterii prioris, assignavit dicto monasterio illas duodecim libras monete Barchinone de terno, quas idem monasterius seu dictus venerabilis nunc prior eidem debet de besterio voluitque pro de dictis duodecim libris emeatut tot morabatinos in feudi, quod haberi poterint in dicta civitate Barchinones qui distribuuntur sive debebuntur in dicto monasterio per fratres eiusdem tali die quali dies suo claudet extremo vel in Quadragesima, pro anima ipsorum et parentum suorum et omnium fidelium defunctorum, etc. Et dictus venerabilis Johannis de Pratis predictus prior predicta acceptavit, etc. Fiat large ut in similibus. Testes huius rei sunt: discretus Johannis, presbiter, et Gaspar Bellmunt, clericus simpliciter tonsuratus civitatis Dertusensis.

Item, dictus frater Petrus Barulesch, cum alio instrumento, gratis et ex certa sciencia, assignavit coro sive librerie dicti monasterii quedam librum vocatum Isidorus Etimologiarum, cum aliquibus aliis Compilacionibus, in pergamento scriptis, copertum [*en blanc*], quem ipse diu est tenet in pignore, a .xiii. annis et circa, a fratre Petro Tornerii, monacho et ab honorabilem abbatem monasterii beate Marie de Jano, diocesis elnensis, pro centum decem et novem solidorum et ultra, voluit quod predictum librum nec dictas Compilaciones a predictis coro nec libraria amoveri non possint per aliquem, nisi per dictum abbatem et fratrem vel per alios dicti monasterii, dictam quantitatem solventem. Et quod quantitas que ex predictis habuit, habeat, dictis venerabilis prior, cum consensu fratrum dicti monasterii, esmerciarum in aliquibus jocalibus ad servicium predicti monasterii et fratrum, etc. Et dictus honorabili Petro predicta acceptavit, etc. Fiat large, etc., in similibus, etc. Testes predicti.

(A.H.P.B., Pere Rifós, llig. 1, manual 2, anys 1416-1417.)

Barcelona, 12 gener 1417.

Debitori firmat per Alzeas Araus al mercader Joan Llobera, de 40 florins d'or d'Aragó, equivalents a 2 lliures barceloneses de tern. En concepte de penyora presenta tres llibres: Llibre dels Àngels, Valeri i la Suma de colacions.

Die martis duodecima die mensis januarii anno predicto [1417].

Alzeas Araus, civis Barchinone, gratis, etc., confiteor et recognosco vobis venerabili Johanni Lobera, mercatori civi dicte civitatis, licet ab hec actu absentem, quod debeo vobis quadraginta florenos auri Aragonie, valentes duas libras barchinonenses de terno, quod venerabilis Johannes Junyent, draperius, minor dierum, civis dicte civitatis, pro vobis et ad preces vestras ac pro me, ditam fecit de solvendo hereditibus vel successoribus Francisci Novella, quondam mercatoris eiusdem civitatis, meam dilam proratam habuerum ac accep-

tam et per me debebantur, et quibus ego racione mutui per ipsum Franciscum Novella, quondam dum in humanis erat, michi gratis et bono amore facti et pro quibus sibi specialiter obligaveram libros infrascriptos, quos dicti heredes vobis dicto Johanni Lobera, pro securitate predictorum et infrascriptorum, de voluntate mea, tradiderunt et deliberarunt. Et ideo renunciando, etc., solvere voluntati, etc. Sine, etc., dampnum, etc. Credatur, etc., obligo bona, et specialiter.

1 Quendam librum forme maioris *a correndells*, et in papiro et pergamenis scriptum, vocatum Liber Angelorum, cum postibus fustium cohoptum corei virmilii empremtati, et cum .vi. clavibus sive *boles* in utraque ipsarum postium, et cum .iiii. *gaffets* et *tencadors*, et eciam cohoptum cum quadam *aluda* alba.

2 Item, et quendam alium librum forme maioris *a correndells*, et in papiro et pergamenis scriptum, vocatum Valeri, cum postibus fustium cohoptum corei virmilii pilosii, et cum quinque clavibus sive *boles* in utraque ipsarum postium, et cum .iiii. *gaffets* et *tencadors*.

3 Item, et etiam quendam alium librum forme maioris in papiro scriptum, vocatum Summa de Collacionibus, cum postibus fustium cohoptum corei virmilii *lis*, et cum quinque clavibus sive *boles* in utraque ipsarum postium, et cum .iiii. *gaffets* et *tencadors*.

Omnes in romancio scriptos, quosquidem libros vos jam penes vos habetis ut prefertur, pro securitate predictorum, dans et concedens vobis plenum posse cum presenti, ac michi placet, quod durante vestro debito et speciali obligacione predictorum librorum, habeatis et habere debeatis et possitis vos in ipsis libris usum proprium tam in legendo in dictis libris quam eciam aliis, etc. Ac hec ego Eulalia, uxori dicti Alzeas Araut, laudamus, etc. Promitto contra predicta vel aliqua predictorum non facere vel venire racione dotis aut sponsalicii mei, nec jure ypothecarum seu obligacionum mearum que habeo in et super bonis dicti viri mei, nec racione beneficcii auxilii Velleyani, etc. Immo vobis et vestris quantum ad hec ex pacto. Remitto, etc. Obligo bona, etc. Juro, etc. Hec igitur, etc. Testes: Andreas Figuarosa, mercator, et Franciscus Ferrarii, notarius cives Barchinone.

Item, firmavit apocham de habitis et receptis dictis quadraginta florenis, etc. Et ideo renunciando, etc. Testes proximo dicto.

(A.H.P.B., Antoni Brocard, llig. 7, manual anys 1416-1417.)

Barcelona, 20 novembre 1417.

Debitori firmat per mestre Jaume Pujades, del convent del Carmel, de Barcelona, al mercader Bernat de Casasagia, de 165 lliures, per raó d'un mutu. En garantia presenta un lot de llibres i argent, amb el consentiment i voluntat de la reina Violant de Bar i d'Elionor, muller d'Antoni de Luna.

Die sabbati .xx^o. die mensis novembris anno a Nativitate Domini .m^o cccc^o xvii^o.

Magister Jacobo Pujades, magister in sacra pagina de ordine fratrum beate Marie de Carmelo conventualis Barchinone, agens ni hiis de et cum expressis assensu, licencia et voluntate reverendi domini magistri Bernardi de Riusech, magistri in sacra pagina, prioris provincialis in provincia Cathalonie et vicarii generalis dicti ordinis, confiteor et recognosco vobis venerabili Bernardo de Casasagia, mercatori civi Barchinone, presenti, quod debeo vobis centum sexaginta quinque libras monete barchinonense de terno, racione mutui per vos michi gratis et bono amore facti. Et ideo renunciando, etc., promitto ipsas vobis restituere hinc ad quatuor mensis proxime venturos et die presenti currere incipientes, sine, etc., dampna, etc. Credatur, etc. Obligo specialiter et expresse ac intra manus vestras trado et mitto de expressis assensu et voluntate illustrissime domine regine Yolantis, serenissimi domini regis Johannis, Aragonum regis, gloriose memorie relictæ, et nobilis domine Elionoris, uxoris nobilis Anthon de Luna, quarum pignera infrascripta sunt, videlicet:

1 Unum Breviarium scriptum in pergamenis a *corondells*, cum capitibus litterarum auri, et cum postibus cohoptertis panni auri ab lo *camper vermell*, et cum quadam cohopterta panni cirici *morat domesqui*, folerata terçanello nigro, cum duobus *tencadors de parxe de seda* diversorum colorum, cum capitibus dictorum *tencadors* argenti. Quoquidem Breviarium incipit in secundo folio: "ge ecce video". Et finit in penultimo folio: "versus et pris solum".

2 Item, quoddam Psalterium scriptum in pergamenis de forma majori a *corondells* de littera *grossa*, cum capitibus litterarum auri, cum postibus cohoptertis coreo virnilio *empremptades*, cum duobus *tencadors de parxe de seda* diversorum colorum, cum capitibus dictorum *tencadors* argenti, cum signo de luna. Quodquidem Psalterium incipit in secundo folio: "capud meum". Et finit in penultimo folio: "adiuvando proseguere".

3 Item, quandam tasseam magnam argenti deauratam aperte interiori, cum quodam ermalto in medio affigie adoracionis facte per tres reges Orientis, et Resurreccionis Domini.

4 Item, quondam goteram argenti lavoratam de lavoramento *d'escata* operis Parisius, cum quatuor *gots* argenti dicte operis intus dictam goteram et cum suo *stoig* coreo.

5 Item, quoddam reliquiarium auri cum quodam ermalto, in medio affigie Salutacionis beate Marie, et cum octo perulis rotundis, ponderis quelibet perula, duorum quiratorum vel inde circa; et cum quatuor *balaxets* et in alia parte, scilicet, retro dictum reliquiarium, et quoddam *encast* crucis vacuum.

6 Item, quoddam fermall auri cum novem perulis, ponderis quelibet perula unius quirati vel inde circa, cum quatuor *balays*.

Quequidem pignera dicta domina regina et dicta nobilis domina Elienor michi miserunt et tradiderunt in pignore in seu pro illis ducentis viginti libris dicte monete, que per ipsas michi debentur racione mutui per me eis gratis et bono amore facti sine instrumento, dando et concedendo vobis dicto Bernardo de Casasagia et vestris licenciam et plenum posse quod si forsan lapsis dictis quatuor mensibus dicte centum sexaginta quinque libre non fuerint, vobis vel vestris, integriter persolute, hoc casu, vos vel vestri, vestra et eorum propria auctoritate et sine dacione decem dierum et alia jura, solemnitate pretermissa, dicte tamen domina regina primitus cerciorata possitis predictus quod vobis specialiter obligo, vendere per quocumque precio volueritis et

precio eorum recipere et de ipsis vobis satisfacere in predicto debito et in toto eo quod vobis deberetur ratione eiusdem, et siquid vobis supererit michi restituere habeatis quem siquid vobis deffuerit, promitto vobis facere complementum de aliis bonis meis et generaliter obligo omnia alia bona mea mobilia et immobilia, etc. Et iuro, etc. Renuncio, etc. Hec igitur, etc. Fideiussores: Benedictus Vilaur, notarius civis Barchinone, procurator ad hec legitime constitutus a venerabilis Bernardus de Gallach, de domo dicte domine regine, prout de ipsa procuracione plene constat instrumentum publicum inde factum in posse Johannis de Gallach, junioris, auctoritate regia notarii publici per totam terram et dicioni serenissimis domini regis Aragonum, quarta die febroarii anno a Nativitate Domini .m° cccc° viii°. Renuncio, etc., intelligat tamen, quod si dictus Bernardus Gallach solvet in dicto termino vobis dictas .c. LXV. libras, hoc casu vos possitis et tradere dicta pignora dicta domina regine semper cerciorata. Ad hec nos dicte Yolantis, regina, et Elionor de Luna, laudantes predicta eis que expresse consencientes, promittimus in nostra bona fide, et eciam nos dicta Elionor, juramus per Dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia, etc., non contravenire in predictis iure aliquo vel ratione. Ad hec ego dictus frater Bernardus de Riusech, prior provincialis, consenciens predictus, laudo et firmo eadem tanquem, etc. Testes: Berengarius Spital et Michael Roger, de domo dicte domine regine. Testes firmi dicte reverendi magistri Bernardi de Riusech, qui firmavit .xxx. die dicti mensis novembris: frater Petrus de Foix et Macianus Ferrarii, mercator oriundus civitatis Maiorice. Testes firmi dicti Benedicti Vilaur, procuratoris dicti Bernardi de Gallach, qui firmavit .xii. die aprilis anno a Nativitate Domini .m° cccc° viii°.: Bernardus Isern, ponderatur pensi regalis, civis, et Petrus Planes, scriptor habitator Barchinone. Magister Jacobus Pujades, predictus, firmavit apocham de receptis dictus centum sexagintis quinque libris. Testes dicti Berengarius Hospitalis et Michael Roger de domo domine regine.

(A.H.P.B., Bernat Pi, llig. 9, manual 15, anys 1417-1418, foli 37 v.)

Murvedre, 23 maig 1418.

Alfons el Magnànim notifica a Pardo de la Casta, merí de Saragossa, la trama de l'argenter Rigaud Sonier, que ha de manufacturar certes obres per al servei del monarca, i li ordena que li faciliti una casa de L'Aljaferia.

El Rey.

Merino: Vos enviamos ascí el fiel argentero nuestro Rigaut Sonier, per fer e obrar ciertas obras por a nuestro servicio, e por la dita razón queremos que'l dito Rigaut haya una casa en la nuestra Aljafaría. Por eso vos mandamos que de continent liuredes al portador de la present la casa de la muller del noble en Pedro d'Urrea tenía en la dita Aljafaría. E esto no haya falta alguna, como nos queramos e hayamos ordenado que assín sea feyto.

Dada en la villa de Murvedre, dius nuestro siello secreto, a .xxiii. días de mayo del anyo .M cccc xviii. Rex Alfonsus.

Al amado nuestro mossén Pardo la Casta, merino de la ciutat de Çaragoça. Dominus rex mandavit mihi Paulo Nicholai.

(A.C.A., reg. 2664, foli 115.)

74

Fraga, 12 octubre 1418.

Lletra d'Alfons el Magnànim a Pardo de la Casta, merí de Saragossa, en que li ordena que faci inventari dels béns, robes i joies del difunt argenter Rigaud Sonier que es trobin tant en la casa de L'Aljaferia com en altre lloc de la dita ciutat.

El Rey.

Merino: Segund havemos entendido, mestre Rigaud Sannier, nuestro argentero, y es muerto, el qual tenía nuestras diversas piedras finas, perlas, oro e joyelles, porque vos mandamos que, vista la present, fagades inventario e hayades a manos vuestras todos e qualesquiere bienes, ropas, perlas, piedras finas e obras de oro, assín acabades como no, e o las tuviesse assín en la Aliafaría como en la ciudad. E metidos en lugar seguro los otros bienes, las piedras finas, perlas, joyas e oro que trobado et hauredes nos enbiat decontinent [al] fiel brodador nuestro mestre Conti del Castell, e... nabot del dito mestre Rigaud. E esto per res non dilatades, como queramos que assín se faga.

Dada en Fraga, dius nuestro siello secreto, a .xii. días de octubre del anyo .M cccc xviii. Rex Alfonsus.

Al amado consellero nuestro mossén Pardo de la Casta, merino de la ciudad de Çaragosa.

Dominus rex mandavit michi Paulo Nicholai.

(A.C.A., reg. 2666, foli 47. Sobre el mateix assumpte vegeu altres missives als folis 49 i 67 v, del mateix registre de cancelleria.)

75

Barcelona, 22 novembre 1418.

Acta de la restitució d'un lot de llibres que Bernat Ponç, beneficiat de la seu de Barcelona, tres anys enrera havia tramès, per a estudiar, a fra Berenguer de Clariana, monjo de Sant Cugat del Vallès.

Noverint universi: Quod die martis intitulata .xxii°. mensis novembris anno a Nativitate Domini millesimo .cccc° xviii°. in presencia mei notari et

testes subscriptorum, venerabilis et discretus Bernardus Poncii, presbiter beneficiatus in sede Barchinone, constitutus personaliter intus scribaniam mei dicti notarii, quam habeo in platea sancti Jacobi dicte civitatis, ultra illos libros, videlicet, quasdam Decretales, unum Sizè et quasdam Clementinas, quas, tres anni et amplius sunt elapsi, idem Bernardino acomodavit et tradidit ad usum studendi venerabili et religioso fratri Berengario de Clariana, monacho monasterii sancti Cucuphatis Vallensis, quosquidem idem frater Berengarius ab eodem Bernardo Poncii, habuit et recepit nunc in presencia mei notarii et testes infrascriptorum, acomodavit et tradidit eidem fratri Berengario, ibi presenti, recipienti et acceptanti, quendam librum vocatum Decret, scriptum in pergamenis, textum cum glosa, cum postibus cohopteris de corio raso virnilio, et cum uno cohoptorio de albadina blanca, cum octo bullis in quolibet poste et duobus gaffetis. In primo colondello et in secunda folea incipit: "Textus .V. libro Ethimologiarum Ysidorus ait". Et postea sequitur: "Privilegia sunt leges". Dictus vero colondellus in textu incipit: "firmantur". Et finit: "appro". Glosa utro in eodem colondello incipit: ".xx. annorum". Et finit: "deduceremus". In penultima vero folea incipit textus in primo colondello: "in die resurrectionis". Et finit idem Glosa verum eiusdem folee incipit, in primo colondello: ".vi. dies". Et finit: "quidam faciunt". Quemquidem librum vocatum Decret sibi acomodavit et tradidit ad usum studendi ad beneplacitum ipsius Bernardi Poncii, ita quod quemcumque ipse Bernardus voluerit ipsum comodatum et huiusmodi concessionem revocare, quod sibi liceat et tunch dictus frater Berengarius et quisvis alius in quorum posse dictus liber et alii libri predicti pervenerint, habeant et teneant ipsos libros dicto Bernardo Poncii aut suis, tradere et deliberare in aliquo non deterioratos seu devastatos culpa sui. Et dictus frater Berengarius, predicta acceptans, convenit et promisit dictos libros quoscumque per ipsum Barnardum Poncii aut suos requisitus fuerit, in aliquo non deterioretis culpa sui.

Que fuerunt acta Barchinone, die et anno predictis, presente me Gabriele Canyelles, auctoritate regia notarii publici Barchinone, et presentibus eciam Petro Morell, Iohanne Martini et Arnaldo Fonolleda, scriptoribus Barchinone, testibus ad hec vocatis specialiter et assumptis, ut superius est contentum.

(A.C.B., Gabriel Canyelles, manual 18, any 1418.)

Barcelona, 4 març 1419.

Compromís firmat per Pere Pau Ces-Olives per a escriure llibres en la casa de Jaume Roura, noble de Trapana, del regne de Sicília.

Die sabbati .iiii. die mensis marcii anno predicto [1419].

Petrus Paulus Ces Olives, scriptor, oriundus civitatis Gerunde, habitatorque pro nunc Barchinone, sciens et asserens atque concedens juramento per me inferius prestituto, me etatem decem octo annorum et amplius plenarie excessisse, minorem vero fore viginti quinque annis, et non habere nec habere velle aliquem quo ad hec in curatorum, gratis, etc., a die lune proxime ve-

nienti, qua computatibus sexta dies presentis et infrascripti mensis marcii, ad unum annum, ex tunch primo et continue venturum et sequiturum, promitto stare vobiscum honorabili Jacobo Roura, milite in villa Trapane, regni Sicilie domiciliato, hiis presenti, causa, videlicet, scribendi vobis libros et aliis scribendi vobis ubique in omnibus mandatis vestris licitis et honestis, tam de die quam de nocte, iuxta meum posse. Promittens vobis quod per totum dictum tempus, ero vobis et bonis vestris, bonus, legalis, humilis, paciens, obediens, sollicitus et intentus, omne comodum vobis et bonis vestris perquirendo et omne damnum pro meis viribus evitando. Et quod infra dictum tempus unius anni, non recedam a vobis, nec servicio vestro absque vestris expressis licencia, voluntate et mandato, quod si fecero, dono et confero vobis licenciam et plenum posse, quod vos vestra propria auctoritate et sine fatica et requisicione alicuis Curie te persone, possitis me ubique capere seu capi facere, et captum cogere et forciare sive cogi et forciari facere me, ut serviam vobis per totum dictum tempus unius anni, integriter et complete. Promittens inquam vobis, quod in fine dicti temporis, emendabo vobis omnes dies et horas quibus a vobis seu servicio vestro absens fuero, tam racione fuge, infirmitatis quam aliter culpa mei. Et quod satisfaciam, solvam et emendabo vobis et vestris siquid mali et dampni vobis sen bonis vestris fecero aut intulero quovis modo, sine aliqua, videlicet, dilacione, etc. Quoque restituam, etc., omnes et singulas missiones, etc. Super quibusquidem missionibus, etc. Credatur vobis et vestris, etc. Et pro hiis, etc., obligo vobis et vestris me personaliter et omnia et singula bona mea mobilia et immobilia ubique habita et habenda. Et pro maiori premissorum corroboracione juro, etc. Renuncio quantum ad hec beneficio minoris etatis et ignorancie, etc. Ad hec ego Jacobus Roura, predictus, laudans predicta, etc., et acceptam vos dictum Petrum Paulum Çes Olives, in scriptorem et servitorem meum, convenio et bona fide promitto vobis dicto Petro Paulo Çes Olives, quod per totum dictum tempus unius anni, providebo in comestione et potu. Et dabo et solvam vobis pro solidata persona vestra tocius dicti temporis unius anni, undecim libras monete Barchinone de terno, quas vobis dare et solvere tenear et promitto hoc modo, scilicet, die presenti quinque libras, et decem solidos dicte monete. Et residuas quinque libras et decem solidos ad complementum tocius dicte vestre solidate, in fine dicti temporis sive anni. Et alias colam vos sanum et egrum, ad usum et consuetudinem Barchinone. Et hec promitto facere, etc. Sine, etc. Quoque restituam, etc., omnes et singulas missionibus, etc. Super quibus missionibus, etc. Credatur vobis et vestris, etc. Et pro hiis obligo vobis et vestris, omnia singula bona mea, etc. Juro, etc. Premissa igitur, etc. Fiat utrique parti nostrum unum instrumentum, etc. Actum est hoc, etc. Testes: Michael Costa, Bartholomeus Beuda et Vincensius Ferran, magistri domorum, cives Barchinone.

Item cum alio instrumento, dictus Petrus Paulus Çes Olives firmavit apocham dicti honorabili Jacobo Roura, presenti, de habitis et receptis tamen dictis quinque libris et decem solidos Barchinone, ex dicta solidata sua, quas idem honorabilis Jacobus Roura sibi solvere tenebatur die presenti, juxta, videlicet, seriem et tenorem super proxime taca instrumento, etc. Et ideo renunciando, etc. Testes proxime dicti.

(A.H.P.B., Francesc Ferrer (major), llig. 2, manual comú 1, anys 1416-1426.)

Saragossa, 1 agost 1420.

Maria, muller d'Alfons el Magnànim, demana a la vídua de Bertran Coscó el llibre Flos de la Gaya Sciència, que Joan Porta havia prestat al seu fill Bernat Coscó, còdex que aquest havia ofert en préstec a l'infant Pere.

La Reyna.

Entendido havemos que en vostre poder es un libre clamado Flos de la Gaya Sciència, el qual el feel del officio de scrivá de ració de casa del muyt alto senyor Rey, marido senyor nuestro muyt caro, Johan Porta, emprestó a Bernat Coscó, fillo vuestro. E el dito Johan Porta haya ofrescido prestar el dito libro al infant don Pedro, nuestro muy caro e muy amado ermano, qui lon ha rogado. Por tal vos mandamos que'l dito libre dedes al portador de la present, a fin de que'l dito Infant pueda haver aquell. E esto no haya dilación alguna.

Dada en Çaragoça, desús nuestro siello secreto, al primer dia de agost del anyo .mccccxx. La Reyna.

A la amada nuestra muller de mossèn Bertrán Coscó, quondam.

Domina regina mandavit michi Guillelmo Bernardus de Brugada.

(A.C.A., reg. 3164, foli 55 v. Nota inèdita facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

Barcelona, 6 octubre 1421.

La reina Maria prega a Olf de Pròcida que li faci préstec de les Epístoles de Sèneca, en pla aragonès, lliurant-les al batlle general del regne de València per tal de fer-les copiar.

La Reyna.

Mossèn Olfo: Pregam-vos affectuosament que'ns prestets les Epístoles de Sèneca, que havets en pla aragonès, e aquelles liurets al batlle general d'aqueix regne, qui ha càrrech de tremetre-les-nos, (vos) prometem-vos en nostra bona fe que, tan prestament com fer se puxa, les farem copiar, e copiades, sens altre entrevall, les vos trametrem.

Dada en Barchinona, sots nostre segell secret, a sis die de octubre del any .mccccxxi. La Reyna.

Al noble amat conseller del senyor rey i nostre mossèn Olfo de Pròcida.

Domina regina mandavit michi Guillelmo Bernardus de Brugada.

(A.C.A., reg. 3164, foli 103 v. Nota inèdita facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

Barcelona, 6 octubre 1421.

La reina Maria ordena a Joan Mercader, batlle general de València, que li trameti les Epístoles de Sèneca així que les rebí.

La Reyna.

Batle: Donats a mossèn Olfí de Pròxita la letre que us trametem ab la present, e haiats les Epístoles de Sèneca, en pla, que li demanem a prestar, e tantost les nos trametets. E no dubte de cobrar, car de tot cert fort prest les farem copiar e les li tornarem, e axí lo y prometem e lo y offerits de nostra part.

Dada en Barcelona, sots nostre segell secret, a .vi. dies de octubre del any MCCCCXXI. La Reyna.

Al feel conseller del senyor rey e nostre micer Johan Mercader, batlle general del regne de València.

Domina regina mandavit michi Guillelmo Bernardo de Brugada.

(A.C.A., reg. 3164, foli 104. Nota inèdita facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

València, 14 febrer 1424.

Alfons el Magnànim ordena a Andreu Bertran, bisbe de Girona, que lliuri a Nicolau Anglès, de Girona, els llibres judaics que té al seu poder.

Pro Curia.

Alfonsus, etc.

Venerabili in Christo Patri Andree, episcopo gerundensi: Salutem et dilectionem. Pridem cum alia litera nostra vobis retolimus scripsisse, quod traderetis fideli nostro Nicholau Anglès, dicte civitatis, omnes libros ebraycos per vos seu predecessorem vestrum cum inventario habitos et receptos, demptis illis in quibus continentur errores, de quibus possetis facere execucionem juxta ordinacionem olim Benedicti, pape .XIII. Nunc autem fideli relacione percepimus, quod ex dictis libris defficiunt plures de melioribus secundum primum inventarium, cum quo per vos aut dictum predecessorem vestrum recepti fuerint. Item, eciam quod pauci sunt libri in quibus non contineantur errores a quibus ipse errores possunt faciliter amoveri, et eis amotus perficere quam plurimum et prodesse, quos non oportet penes vos aliquatis remanere. Que circa vos requirimus et monemus vobisque dicimus et mandamus, expresse ac de certa sciencia, quatemus recuperatis per vos omnibus dictis libris defficiantibus et amotis quantum possibile existat omnibus erroribus a quolibet dictorum librorum, eisdemque erroribus penes vos retentis, de quibus

execucionem, juxta dictum ordinacionem facere valeatis, eosdem libros, omnes et singulos, in dicto primo inventario contentos et designatos prefato Nicholao Anglès, cui vobis faciendi apocam de recepto, plenam cum presenti conferimus potestatem, tradatis in nostro nomine, liberetis realiter et de facto. Et hoc non mutetis seu defferatis aliqua racione, cum nos sit de certa sciencia fieri providerimus et volumus.

Dat. Valencie .xiiii^a. die februari anno a Nativitate Domini .m^o cccc^o xxiiii^o. De Funes, vicecancellarius.

Mathias Justi expedire fecit per vicecancellario et fuit traditam jam signatum.

(A.C.A., reg. 2643, foli 142.)

81

València, 14 febrer 1424.

Alfons el Magnànim ordena a l'abat de Vilabertran que lliuri a Nicolau Anglès, de Girona, tots els llibres judaics que té al seu poder.

Alfonsus, etc.

Venerabili fratri... abbati monasterii de Vilabertran: Salutem et dilectionem. Cum plures et diversi libri ebrayci, per vos seu predecessorum vestrum, cum inventario fuerint habiti et recepti a judeos ville Castilionis Impuriarum, vos requirimus et monemus, vobisque dicimus et mandamus expresse ac de certa sciencia, quatenus amotis quantum possibile existat, omnibus erroribus a quolibet ipsorum librorum ac eisdem erroribus penes vos retentis, de quibus juxta ordinacionem olim domini Benedicti, pape XIII, execucione facere valentis eosdem libros, omnes et singulos, in primo inventario contentos et designatos, fidei nostro Nicholao Anglès, civitatis Gerunde, cui vobis faciendi apocam de recepto plenam cum presenti conferimus potestatem, tradatis in nostro nomine liberetis, realiter et de facto. Et hoc non mutetis seu defferatis aliqua racione, cum nos sit de certa sciencia fieri providerimus et velimus.

Dat. Valencie .xiiii^a. die februarii anno a Nativitate Domini .m^o cccc^o xxiiii^o. De Funes, vicecancellarius.

Mathias Justi, expedire fecit per vicecancellario et fuit traditam jam signatam.

(A.C.A., reg. 2643, foli 142 v.)

Barcelona, 19 desembre 1424.

Carta de pagament atorgada per Bernat Grau, escrivà de lletra rodona, als obrers de Santa Maria del Pi, de Barcelona, de 33 lliures, 18 sous i 8 diners, que li restaven pagar per l'escriptura d'un Responser, Antifoner i Santoral.

Die martis .xviii. desembris anno predicto [1424].

Sit omnibus notum. Quod ego Bernardus Grau, scriptor letere rotunde, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabilibus Guillelmo de Fonolletto, mercatori; Anthonio de Banyaloca, notario, et Petro Oliverii, carnifici, civitatis Barchinone, operariis anno presenti operis fabrice Beate Marie de Pinu civitatis predictae, quod solvistis michi, plenarie ad meam voluntatem, triginta tres libras, decem octo solidos et octo denarios Barchinone, videlicet, per manus discreti Bernardi Ribera, presbiteri Barchinone. Restantes michi ad solvendum modo tantum et precio sive racione precii cuiusdam libri vocati Responser et Antifoner, Sanctoral, quemquidem librum ego scripsi et feci ad opus dicte ecclesie. Et ideo renunciando. Testes: venerabilis Jacobus Stephani, mercator, et Arnaldus Mascurdi, cives Barchinone.

(A.H.P.B., Guillem Andreu, llig. 1, manual 14, anys 1423-1436.)

Barcelona, 23 juliol 1426.

Venda a l'encant públic del llibre Decret i d'una Biblia, feta pels mercaders Rafael Ça-Fàbrega i Lluís Bosch a Clara, muller del mercader Pere Ça-Closa.

Die martis .xxiii. die julii anno predicto a Nativitate Domini .m. cccc. xx. sexto.

Vendicio facta per Raphaellem Ça Fàbrega et Ludovicum Bosch, mercatores, cives Barchinone, facta venerabile domine Clara, uxori venerabili Petri Ça Closa, mercatoris, civis eiusdem civitatis, ementi in encantu publico et tamquam plus oferenti mediante Johanne Burgès, curritori publico Barchinone.

1 Quendam librum vocatum Decret, scriptum in pergamenis cum corandellis, de littera de sant Flor, ligatum cum postibus cohoptis de corio rubeo, in quo libro sunt .xxxiii. sistema, et in dictis postibus super est tamen unum gaffet cum quo dictus liber clauditur. Et incipit ipsi liber in secundo corandello textus prime folee: "Quod quosque". Et in penultima folea incipit in textu: "Et in die Pentecostense". Et finit ipsa penultima folea: "celebris est". Ultima vero folia incipit: "habitus nos". Et finit: "domino presentium".

2 Item quandam Bibliam cum corandellis, cuius prima folea in se-

cundo corandello incipit: "tantili fonte". Et finit prima folea: "scripturis sacris". Penultima vero folea incipit: "horas". Et finit: "seu ipse". Et ultima incipit: "requiescens". Et est dicta Biblia ligata in postibus cohopertis quadam albadina sive corio albo, et super est in ea unum *tancador* longum ex duobus *tancadors* que ibi esse solebant.

Et fuit facta dicta vendicio precio triginta librarum juxta cursum, et dictus curritor firmavit et uterque dictorum venditorum insolidum, obligarunt omnia bona eorum et utriusque eorum insolidum. Renunciantes beneficio novarum constitutionum, etc. Testes: Stephanus Cibert, parator lane, et Gabriel Gili, mercator cives Barchinone.

Item, firmarunt apocam de dictis triginta libris. Testes predicti.

(A.H.P.B., Ferrer Verdaguer, llig. 1, manual 4, anys 1426-1427.)

84

València, 20 maig 1427.

Alfons el Magnànim escriu al batlle general de Catalunya, en resposta a la seva lletra rebuda amb una Bíblia en pla, acceptant el preu de 200 florins.

Lo Rey.

Batle general: Vostra letra en dies pasats reebem ensemps ab la Bíblia en pla que'ns trametes, a la qual vos responguem aturant-nos acort sobre aquella. Ara som contents pendre la dita Bíblia per lo preu de docents florins de que'ns escrivits. E així volem e us manam que la paguets, car nós vos trametem cautela bastant per a la dita quantitat, ensemps ab una altra de les despeses que fetes havets e farets per avant, en fer la mesió a frare Matheu e a sos companyons. Aprés havem vist una letra que tremesa havets a nostre secretari sobre la exeució que fets e començada havets contra frare Johan Squarigues e los comanadors del Spital, a la qual vos responem que'ns plau e som contents dels dits procehiments contra los sobredits, e segons escrivits. Volem e us manam ho continuets, scrivint-nos continuament sobre'ls dits affers.

Dada en València, sots nostre segell secret, a .xx. de maig del any mil quatrecents vint e set. Rex Alfonsus.

Dominus rex mandavit michi Francisco d'Arinyó.

Dirigitur baiulo generali Cathalonie.

(A.C.A., reg. 2680, foli 99.)

València, 22 maig 1427.

Alfons el Magnànim escriu al mestre racional Pere de Sant Climent i a Pere Becet, batlle general de Catalunya, el qual, d'acord amb la seva ordre i manament, havia comprat una Bíblia historiada, en vulgar, per 200 florins d'or d'Aragó, per tal que es posi en data la dita quantitat de diner.

Petri Beceti.

Alfonsus, etc.

Fideli consiliario et magistro rationali curie nostre Petro de Sancto Clemente aut alii cuicumque a fideli consiliario nostro et baiulo generali Cathalonie principatus Petro Beceti compotum auditoro: Salutem et gratiam. Cum dictus baiulus generalis, de nostre ordinacione et mandato, emerit quamdam Bibliam historiata, in pergamenis, in vulgari, precio ducentorum florenorum auri Aragonie, ad oppus nostrum, quam in nostris manibus et posse habuimus. Dicimus et mandamus vobis de certa nostri sciencia et expresse quatenus tempore racionis dicti baiulis generalis ipso ponente in dato dictos ducentos florenos et restituente tamen presentem loco apoce et mandati illus in eius compoto recipiatis et admittatis dubio et difficultate cessantibus quibuscumque.

Dat. Valencie, sub nostro sigillo secreto, vicesima secunda die madii anno a Nativitate Domini millesimo .cccc. vicesimo septimo. Rex Alfonsus.

Dominus rex mandavit michi Francisco d'Arinyó, et vidit eam thesaurarius.

(A.C.A., reg. 2681, foli 106.)

València, 22 maig 1427.

Alfons el Magnànim escriu al mestre racional Pere de Sant Climent i a Pere Becet, batlle general de Catalunya, perquè aquest, d'acord amb la seva ordre i manament, posi en data les quantitats de diner que s'hagin després per la sustentació de fra Mateu d'Agrigento i dels seus companys.

Fratriſ Mathei de Agrigento et eius sociorum.

Alfonsus, etc.

Fideli consiliario et magistro rationali curie nostre Petro de Sancto Clemente, aut alii cuicumque a fideli consiliario nostro et baiulo generali Cathalonie principatus Petro Beceti, compotum auditoro: Salutem et gratiam. Cum dictus baiulus generalis, de nostri ordinacione et mandato, nonnullas pecunie quantitates expenditur ac expendere habeant, pro victu religiosi fratris Mathei de Agrigento et sociorum suorum, dicimus et mandamus vobis, de certa

sciencia et expresse, quatenus tempore raciocinui dicti baiuli generalis, ipso ponente in data pecunias quas per victu dicti fratris Mathei et sociorum suorum ut supra expenderit et restituente presentem dumtaxat hoc loco apoce et mandati illos in eius compoto recipiatis et admitattis dubio et difficultatis cessantibus quibuscumque.

Dat. Valencie, sub nostro sigillo secreto, .xxii. die madii a Nativitate Domini .m° cccc xxvii. Rex Alfonsus.

Dominus rex mandavit michi Francisco d'Arinyó, et vidit eam thesaurarius.

(A.C.A., reg. 2681, foli 106.)

87

Barcelona, 27 febrer 1428.

Rebut firmat per Ramon Pinosa, canonge degà de la seu de Tarragona, a fra Joan de Neya, ecònom del monestir de Montalegre, en nom de l'arquebisbe de Tarragona, de la restitució de llibres procedents de l'herència de Pere Ragaçol, canonge de la seu de Barcelona, que aquest tenia en penyora per aquell prelat.

Die veneris .xxvii^a. dicti mensis februarii anno a Nativitate Domini millesimo .cccc° xxviii°.

Ego Raymundus Pinosa, canonicus et decanus sedis Terraconensis, confiteor et recognosco vobis venerabili et religioso fratri Johanni de Neya, procuratori, yconomo et actori monasterii et conventus Montis Alaeris, territorii Barchinone, quod restituistis michi, nomine reverendissimi archiepiscopi tarraconensi, recipienti libros et alia subscripta, quos et que vos nomine dicti monasterii, certis de causis descendentibus ex hereditatis honorabili Petri Ragaçol, quondam, canonici Barchinone, in pignore tenebatis a dicto reverendissimo domino archiepiscopo. Quiquidem libri et alia sua bona sunt que sequuntur:

1 Primo, un libre scrit en pergamins, appellat Policrat, ab cubertes de cuyro vermell empremtat, ab .iiii. gaffets e ab cuberta vermella. Comensa la primera pàgina del començament del libre: "Jocundissimis tamen in multis". Feneix lo derrer corondell de la primera pàgina: "gant triumphalem". E en la primera pàgina són les armes de Mur o del senyor archabisbe de Terragona, d'aur. Comense lo derrer corondell de la derrera pàgina: "in tanto tumulto".

2 Item, un libre en pergamins, appellat Albertus Magnus, ab cubertes vermeles engrutades, ab .iiii. gaffets. Comense: "Scienciam de animalibus". Feneix lo derrer corondell de la primera pàgina: "omnes inquirere post antedicta". Comence lo derrer corondell de la primera pàgina: "de les rubriques viri aut mulieris".

3 Item, un altre libre scrit en pergamins, cubert de vermell, ab .iiii. gaffets. Comence lo libre: "Gloriosissimam Civitatem Dei". Feneix lo derrer corondell de la primera pàgina: "ad loca illa veniebant". E són en la pri-

mera pàgina les armes del senyor archabisbe, d'aur. Comence lo derrer corondell de la darrera pàgina: "sexta nunch agitur". Feneix: "secula seculorum. Amen".

4 Item, un altre libre scrit en pergamins, appellat *Flors Sanctorum*, ab cubertes vermeles, ab dos gafets. Comence: "Universurum tempus". Feneix lo derrer corondell de la primera pàgina: "prudens lector attendat licet". Comence lo derrer corondell de la primera pàgina: "revelacionem predictam". Feneix: "sine fine. Amen".

5 Item, un altre libre scrit en pergamins, fet a corondells, appellat *Epistole Senece*, ab cubertes vermeles ab dos gaffets. Comence: "Seneca paulo salutem". Feneix lo derrer corondell de la primera pàgina: "cui ego respondi". Comença lo derrer corondell de la darrera pàgina: "quo bellum troyanum". Feneix: "scire valere".

6 Item un altre libre scrit en pergamins, appellat les *Tregèdies de Sèneca*. Comença: "Soror tonantis". Feneix la primera pàgina: "Efulsit mari". Comença la darrera pàgina: "item ab superos". Feneix: "fulmina mictes". És aquest libre ab cubertes vermelles usades, ab dos gaffets.

Testes: Anthonius Vinyes, notarius, et Jacobus Forasterii, scriptor Barchinone.

(A.H.P.B., Pere Pellicer, llig. 9, manual comú, anys 1427-1428, foli 96 v. i full anex.)

Saragossa, 6 març 1429.

La reina Maria comunica a Tobias de Campo haver fet escriure un bell llibre, el qual vol ofrenar a fra Mateu, i que li lliurarà Guillem Mir, i li anuncia la propera tramesa d'un altre llibre anomenat Angel.

La Reyna.

Tobie de Campo: Nós havem fet scriure un bell llibre a obs de frare Matheu, lo qual vos liurarà en Guillem Mir. Perquè us pregam vista la present lo li demanats e per la primera fusta trametats aquell al dit frare Matheu, scrivint-li que prestament li trametem un altre libre appellat Angel. Més avant, vos pregam que de continent haiats resposta de frare Anthon nos trametats aquella, car gran plaer hi trobarem, e scrivit-nos si sabets res del dit frare Matheu.

Dada en Saragoça, a .vi. dies de març del any .mccccxxviii. La Reyna. Domina regina mandavit michi Petro de Colle, alias Lobet.

(A.C.A., reg. 3170, foli 171. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

Saragossa, 6 març 1429.

La reina Maria escriu a Guillem Mir, en resposta a la seva lletra, i li manifesta el seu plaer per estar el llibre acabat, el qual deurà lliurar a Tobias de Campo, perquè aquest el faci a mans de fra Mateu.

La Reyna.

En Guillem Mir: Vostra letra havem reebuda, a la qual vos responem que havem haut singular plaer com lo libre és acabat. Manam-vos que, vista la present, liurets aquell al foel conseller nostre Tobie de Campo, car ell lo trametrà a frare Matheu, segons per nostra letra li scrivim. E açò per res no mudets.

Dada en Saragoça, sots nostre segell secret, a .vi. dies de març del any .m cccc xxviii. La Reyna.

Domina regina mandavit michi Petro de Colle, alias Lobet.

(A.C.A., reg. 3170, foli 171. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

Barcelona, 20 juny 1429.

Rebut firmat per Rodrigo Gonzalvo, pescador de Sevilla, a Alvaro Martín, batxiller en Sagrada Escripura, del lliurament d'un lot de llibres, amb el compromís de fer-los a mans de la seva mare Teresa Domínguez, o del seu germà Fernando Gonzalvo, si vivien, i, si no, a Diego Martín, argenter de Sevilla.

Die lune .xx*. mensis junii anno a Nativitate Domini millesimo .cccc*. vicesimo nono.

Rodericus Gondissalvi, piscator civis Sibilie, regni Castelle, confiteor et recognosco vobis venerabili et discreti Alvero Martini, bacallario in sacra pagina, civi dicte civitatis Sibilie, quod dedistis et tradidistis michi, et ego a vobis habui et recepi, causa portandi pro vobis ad partes infrascriptas, et causa tradendi personis infrascriptis et mencionatis, libros et alias res et bona infrascripta et infrascriptos ut ecce:

- 1 Primo, Ysidorum Ethimologiarum, in pergameno.
- 2 Item, Expositio secundum Honorium... super Cantica Canthorum, in pergameno.
- 3 Item, librum omeliarum beati Gregorii super Ezechielem profetum.
- 4 Item, Summa Raymundina abbreviatam, in pergameno.
- 5 Item, Summa Bartholina, in papiro.

- 6 Item, Summa Johannim abbreviatam, in pergamenò.
- 7 Item, Parienses super Epistolas totius anni, in pergamenò.
- 8 Item, Abiamus novum, in pergamenò.
- 9 Item, Sermones Dominicales ad Quadragesimales, cum tabula eorundem, in pergamenò. Incipientes: "abscondit se Christus".
- 10 Item, Retractiones sancti Thome, in pergamenò.
- 11 Item, Distinctiones magistro Petri Catoris Parienses. Incipiens: "propter innocenciam".
- 12 Item, Distinctiones predicabiles, in papiro. Incipiens: "ab hominacio".
- 13 Item, Quadragesimale novum ytalicum, in papiro. Incipiens: "Pater tuus".
- 14 Item, Dominichale Voraginis, in pergamenò. Incipiens: "pater tuus. Vide in nota".

Et ideo renunciando excepcioni dictorum librorum et aliorum bonorum predictorum, convenio et promitto vobis quod predictos libros et alia bona tradam et dabo pro vobis domine Theresie Domingues, matri vestre, in vixerit; seu autem Ferdinando Condissalvi, fratri vestro, si vixerit, et si non vixerit, Diacho Martini, argenterio, civi dicte civitatis Sibilie, incontinenti quam cicius potero, incontinenti postquam fuero in dictas partibus Sibilie, sine, etc., dampna, etc. Credatur. Obligo bona, etc. Juro, etc. Hec igitur. Testes: Jacobus Bonet et Franciscus Serdà, scriptores habitatores Barchinone.

(A.H.P.B., Joan Renu, llig. 5, manual any 1429.)

Barcelona, 29 agost 1429.

Contracte d'assegurança pel transport terrestre, de Barcelona a València, d'un lot de llibres de Dret Civil i Canònic, i d'altres objectes, firmat pel mercader Pere Aytantí, en nom de Bonsenyor d'Andrea, mercader de Florència.

Die lune .xxix. die augusti [1429].

Les persones deius scrites per pacte entre ells, e l'onrat en Pere Aytantí, mercader ciutadà de Barchinona, en nom e per part del honrat En Bonsenyor d'Andrea, mercader de Florència, prenen en si e a lur càrech lo risch e perill de qualsevol dan e cas de Nostre Senyor Déus, de foch, d'aygue, de rapina, de barataria dels càrechs dessus scrits, e d'altre qualsevol dan e cas, així divinal o humanal, com altre e o qualsevol forma e manera qui cogitar o no cogitar se puxa esdevendra, ço que Déu no vulla, a .ii. cofins e dues caxetes en què ha diverses libres de Dret Civil e Canònic. E a .i. caxó en què ha .i. Repertori appellat de micer Calderi. E a .i. fardell en què ha .i. libre appellat Bartol, sobre la segona part de la Disabte [Digeste] novi. Les quals coses totes són

senyades d'aquest senyal, exceptat un cofre que no ha la senyal. E les quals totes coses són del honorable micer Pere Frexonat, doctor en leys, e de voluntat sua deuen ésser portats per terra de Barchinona a València, per en Francesc Peres e Mateu Vasquela, de València, traginers. E aquesta seguretat pren lo dit en Pere Aytanti per interès de micer Bonsenyor d'Andrea, mercader florentí, per cambi de .cxx. dites donacions que ha dats entre Florència e Pisa, al dit micer Pere de Frexonat. Lo qual cambi se deu complir en València en Miquell de los Valles, e per messions fetes per los dits libres, axí de nòlit de Pisa en Barchinona com en altre manere. Lo qual risch e peril comense decontinent que los dits traginers hagen carregats los dits còfrens, caxes, caxó e fardell. E dura fins les dites coses sien dins Valèncie e liurades al dit Miquel de los Valles o a son factor. Són stimades totes les dites coses a cent sinquantia lliures Barchinona, vullen valegan més o menys.

(A.H.P.B., Bartomeu Massons (major), llig. 1, *Llibre d'assegurances marítimes*, anys 1428-1429, foli 116. Nota facilitada per Núria Coll i Julià.)

92

Barcelona, 21 octubre 1429.

Poder especial atorgat pel noble Antic Almogàver a Lluís Tallada, prevere de Vic, per a recuperar el llibre Flors Mundi dels hereus de Dalmau Tallada, també prevere de dita ciutat, que l'esmentat difunt li llegà en el seu darrer testament.

Diè veneris .xxi^a. dictorum mensis et anni [octubre 1429].

Igo Antichus Almugàver, miles populatus in civitate Barchinone, ex certa sciencia, constituo et ordino vos discretum Ludovicum Taylada, presbiterum civitatis Vici, hiis presentem, procuratorem meum certum et specialem, ad petendum, exigendum, recipiendum et habendum, pro me et nomine meo, ab heredibus seu successoribus discreti Dalmacii Taylada, quondam presbiteri dicte civitatis Vici, quendam librum vocatum Flors Mundi, quem dictus deffunctus michi legavit in suo ultimo testamento. Et inde apocam, etc. Et quam suis execuciones, etc., cum potestate substituendi, etc. Testes: honorabiles Baltasar de Gualbis et Petrus Dusay, cives Barchinone.

(A.H.P.B., Guillem Jordà (major), llig. 5, manual 2, anys 1428-1430.)

Barcelona, 16 juny 1430.

Rebut de la restitució d'un lot de cinc llibres: un Missal romà, Istoriis de Godoffré de Bolló, dos volums de Istoriis Romanis in francigena, i Rims Testamenti Novi, atorgat per Isabel-Joana de Vall, muller de Joan Llull, al libretter Guillem Ça-Coma.

Die veneris .xvi. mensis junii anno predicto [1430].

Sit omnibus notum. Quod ego Isabel Johanna, uxor venerabilis Johannis Lull, civis Barchinone, filiaque ac heres universalis venerabile domine Agnetis, uxoris venerabili Raymundi de Vall, quondam magistri racionalis curie domini regis civisque Barchinone, prout constat de ipsa herencia per testamentum ultimum eiusdem domine Agnetis, quod fecit et ordinavit, in posse Anthonii Maruny, notarii infrascripti, vicesima nona die mensis marcii anno a Nativitate Domini .MCCC°. tricesimo, presenti et subscripto, confiteor et recognosco vobis Guillermo Ça Coma, libraterio, civi Barchinone, presenti, quod restitistis et tradidistis michi voluntate mee, quinque libros, scilicet:

1 Unum Missale romanum (romanum) scriptum in pergamenis, ad corandells, cum cohoptis fustis, cohoptis de corio virnilio.

2 Et duo volumina scripta in papiro, que erant de Istoriis de Godoffré de Bolló, cum cohoptis fustis, cohoptis de pelle virnilia, cum decem clavibus in quolibet volumine.

3 Et unum scriptum in papiro, de Istoriis Romanis in francigena, cum cohoptis postium, cohoptis de corio virnilio.

4 Et residuum ultimum librum scriptum in pergamenis, de Rims Testamenti Novi, cum postibus cohoptis de corio virnilio, cum decem clavibus.

Quos libros, dicta domina Agnes, tradiderat vobis ad hoc ut ipsos venderetis, quosque non potuistis. Et ideo renunciando. Testes huius rei sunt: Guillelmus Mercaderii et Bartholemeus de Miralles, scutifferi, civis Barchinone.

(A.H.P.B., Antoni Maruny, llig. 1, *Liber notularum faciencium venerabilem Iohannem Lull, minore dierum et domina Isabele Iohanna, eius uxor, herede domine Agnetis, uxoris honorabili Raimundi de Valle, quondam, anys 1430-1451.*)

Barcelona, 4 maig 1431.

Alfons el Magnànim notifica al procurador reial del regne de Mallorca estar informat que Antoni Canader, de Tortosa, havia furtat el llibre appellat Joseffo, que fou de fra Joan Descarrigues. Mana que li sigui tramès l'esmentat còdex, una vegada pres Antoni Canader i embargats els seus béns.

Lo Rey.

Procurador reyal: Notificam-vos que som stats informats que en aqueixa ciutat hauria un hom appellat Antoni Canader, de la ciutat de Tortosa, qui hauria pres e furtat un libre appellat Ioseffo, lo qual era stat de frare Johan Descarigues. E com nós, sobiranament, desijem haver lo libre damunt dit, per aquesta sola rahó trametrem aquí lo feel porter nostre en Pedro de Forcallo, exhibidor de la present, per instar e procurar que lo dit Anthoni sia pres e tots sos béns ocupats, e de continent, sots bona e feel guarda, ab los dits béns, remès a nós. Per ço us manam que, vista la present, sollicitets lo loctinent de governador de aqueix regne, al qual ab letres nostres pus largament scrivim, que ab sobirana diligència, e axí cautament e secreta com fer se porà, entena en la capció de la persona del dit Antoni Canader, e ocupació de tots los béns de aquell. E que encontinent sia remès a nós, com dit és damunt, procurant tota via que en tal cas, on se vulla que sia, lo dit libre vingue a mans nostres, com axí u haiau singularment a cor. Certificant-vos que de açò nos farets assenyalat plaer e servey, los quals molt vos agrahirem.

Dada en Barchinona, sots nostre segell secret, a .iiii. dies de maig del any .m cccc xxxi. Rex Alfonsus.

Dominus rex mandavit michi Iohanni Olzina.

Dirigitur proxime dicto procuratori regio regni Maiorice.

(A.C.A., reg. 2687, foli 101.)

Barcelona, 30 maig 1431.

Compromís per a l'elecció d'àrbitres entre Nadal Gaver, prior del convent de la Mercè, de Barcelona, com a procurador del dit monestir, i Melcior Icart, tutor de Pere Icart, sobre la possessió d'una Bíblia.

Die mercurii .xxx°. die madii anno predicto Nativitate Domini .m° cccc° xxx°. primo.

Compromissum factum et firmatum per venerabilem fratrem Nathalem Gaver, magistrum in sacra pagina, priorem monasterii sancte Marie de Mercede

Captivorum Barchinone, et procuratorem, ycononum syndicum et actorem venerabilis conventus fratrum dicti monasterii, ex una parte: et honorabilem Melxiorem Ycart, militem, domiciliatum in vicaria Villefranche Penitensis, tutorem, una cum aliis, persone et honorum Petri Ycart, pupilli primogeniti honorabilis Manuelis Ycart, quondam, heredisque in certa parte honorabilis Petri Baceti, quondam legum doctoris et baiuli Cathalonie generalis, civisque Barchinone, avi sui materni, et venerabilis Petrum de Torrentibus, civem et discretum Johannem Taxero, notarium civem eiusdem civitatis, manumissores et exequutores, una cum aliis, testamenti seu ultime voluntatis dicti honorabili Petri Baceti, quondam, et eciam actores et procuratores aliorum conmanumissorum suorum, ex parte altera, in et super quadam Biblia que penes dictum honorabilem Petrum Baceti inventa fuit, quoque dictus venerabilis prior ad se et dictum conventum, pretendit spectare factum quidem et firmatum in honorabilem Jaufridum de Ortigiis, legum doctorem, tanquam in arbitrum verum in pronunciando et arbitratorem ac amicabilem compositorem in procedendo, etc. Est in nota. Pena est .c. librarum et tempus est hinc ad festum sancti Johannis mensis iunii, proxime venturis, quem terminum possit prorogare dictus arbiter semel ad eius cognicionam eciam ad maius tempus. Testes sunt in nota.

(A.H.P.B., Ferrer Verdaguer, llig. 2, manual 6, anys 1430-1432.)

Barcelona, 20 agost 1431.

Venda a l'encant públic de jotes, atorgada per Ramon de Perellós, procurador del seu pare Lluís de Perellós, vescomte de Perellós i de Roda, pel preu de 576 lliures, 9 sous i 2 diners, a favor de Bernat Compte, de Barcelona.

Die lune .xx. augusti anno predicto [1431].

Sit omnibus notum. Quod nos Raymundus de Perillionibus, miles, filius multum nobilis Ludovici de Perillionibus, militis, vicecomitis de Perillionibus et de Roda, procurator que ad hec et alia legitime constitutus et ordinatus a dicto multum nobili patre meo, ut constat de ipsa procuracione instrumento publico inde facto et acto Miliariis, .xxiii. die julii proxime lapsi, et clauso per discretum Johannem Morerii, auctoritate dicti nobilis domini vicecomitis de Perillionibus et de Roda, notarium publicum de Miliariis, nomine predicto et nomine eciam nostro proprio, confitemur et recognoscimus vobis discreto Petro de Candello, notario ville Perpiniani, presenti, quod tradidistes nobis, dictis nominibus, bene et plenarie ad nostram voluntatem jocalia et alia bona infrascripta et sunt hec que sequuntur:

- 1 Primo, un diamant nif encastat en un anell d'or.
- 2 Item, un fermall ab un balaix e ab tres diamants e ab sis perles grosses.
- 3 Item, un altre fermall ab un balaix cayrat e dos diamants.
- 4 Item, un altre fermall ab un rubí, un diamant e a talla de lausanges, e cinch perles.

5 Item, un altre fermall ab un rubí, ab un diamant cayrat a quatre cayres e cinch perles.

6 Item, una cota de dona negra de cetí vellutat brocat d'or.

7 Item, dos draps de ras bells, la un de la instòria del vezcomte de Narbona, i l'altre ab moltes figuras de personas e ab molts senyals de peres.

Quequidem bona et jocalia predicta vendita fuerunt per dictum multum nobilem patrem meum Bernardo Compte, civi Barchinone.

Item, ex alia parte, dedistis et tradidistis nobis, dictis nominibus, bene et plenarie, ad nostram voluntatem, omnes illas quingentas septuaginta sex libras, .viii. solidos et duos denarios monetis regalium, curribilium in Perpignano, quas vos receperatis ab honorabili Francisco Fabra, de Perpignano, ex precio loci de Stagello. Et ideo renunciando excepcioni non numerate pecunie et aliorum predictorum, non habitorum et non receptorum, et doli mali et accioni in factum, et omni alii juri, rationi et consuetudini contra hec repugnantibus. Dictis nominibus de predictis rebus sive jocalibus et de predictis quingentis septuaginta sex libris, novem solidis et duobus denaries, presentem vobis facimus apocam de soluto ac recepto.

Actum est hoc Barchinone, .xx^o. die augusti anno a Nativitate Domini millesimo .cccc^o. tricesimo primo. Sigñum Raymundi de Perillionibus, predicto, que hec laudamus et firmamus. Testes huius rei sunt: venerabilis Andreus Fabra, domicellus in Rossilione domiciliatus, et Petrus de Monterrubio, scriptor Barchinone.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Manuale secundum*, any 1431.)

Barcelona, 28 agost 1431.

Venda a l'encant públic d'obres d'argent i peces de drap de ras, atorgada pel mercader Gaspar de Cardona a Eulàlia, muller de Joan Janer, pel preu de 225 lliures, 16 sous i 6 diners de moneda barcelonina.

Die martis .xxviii. augusti anno predicto [1431].

Ego Gaspar de Cardona, predictus, [mercator civis Barchinone], gratis, etc., vendo vobis dicte domine Eulalie, uxori dicto honorabili Johannis Januarii, presenti, argentum et alia subscripta:

1 Primo: cinch plats grans d'argent i tres scudellas graselenques grans.

2 Item, dos plats d'argent cayrats a .iii. cayres, e una scudella gran graselenque petita, ab la emprenta del senyal de la ciutat de Barchinona.

3 Item, un pitxer cubertorat ab lo dit senyal de Barchinona. Et totum dictum argentum est deuratum.

4 Item, eciam, vendo vobis quatuor pecias panni de ras, que sunt parentum cuiusdam lecti, que sunt designatis sub forma sequenti... [no s'indica].

Que omnia vobis jam tradidi corporaliter et de facto. Et ex causa huiusmodi vendicionis cedo jura, etc. Precium est .ccxxv. librarum, .xvi. solidos.

rum, .vi. denariorum barchinonensium. Renuncio, etc. Promitto teneri de eviccione, etc. Obligo, etc., bona, etc., juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor Jacobus Ciurana, curritor felpe civitatis Barchinone. Testes predicti [honorabilis Bernardus Montserratati de Carraria, miles, et Gabriel Martini, mercator civis Barchinone].

Item, firmavit apocham de dictis .ccxxv. libras, .xvi. solidos, .vi. denarios, que sunt precium dictorum bonorum. Renuncio, etc. Testes jam dicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Manuale secundum*, any 1431.)

Barcelona, 31 agost 1431.

Venda a l'encant públic d'objectes d'argent, atorgada per Joan, comte de Ventimiglia, a Tomàs de Rajadell, pel preu de 22 sous barcelonins.

[Die veneris .xxx. augusti anno a Nativitate Domini millesimo .cccc° xxxi°.]

Nos Johannes, comes, predictus, [[Johannes, Dei gracia comes de Vintimilla, regni Sicilie], et ego dictus Gaspar de Cardona [mercator civis Barchinone], gratis, etc., mediante curritori subscripto, vendimus vobis dicto venerabili Thoma de Raiadello, presenti et vestris, argentum subscriptum:

1 Primo, videlicet, vint e dos plats d'argent blanch, de pes de .xxxii. marches, .vii. onzes.

2 Item, .xxii. scudellas grasalenques argent blanch, de pes de .xxxii. marches, .vii. onzes.

3 Item, dos plats grans, duas scudelles grasalenques, dos plats patits, sis taces bollades al sòl e quatre scudelles ab orelles. Són per tot setze peces argent blanch, de pes de .xxxv. marches, .ii. onzes.

4 Item, dotze taces bollades e deurades al sòl e a la orla.

5 Item, dos oves per menjar ous.

6 Item, un limoner per posar such de limons.

7 Item, quatre canelobres aguts blanchs e daurats, de pes de .xxvi. marches, .ii. onzes.

8 Item, quatre cetres e terraços blanchs ab títols de "va avant", e un plat gran de tallar, de pes de .xv. marches, .ii. onzes.

9 Item, dos bacins de dar ayguemans, deurats e obrats per les vores, e al mig les armes del senyor compte Johan.

10 Item, quatre copes deuradas ab peu.

11 Item, dues copes ab peu, deurades e cubertorades.

12 Item, una taça plana granatada daurada dintre, ab les dites armes.

13 Item, un saler ab tres peus de leons, deurat, de pes de .xxxii. marches, .iiii. onzes.

14 Item, dos plats grans de tallar, sis plats de menjar e set scudelles

graselenques argent blanch, no acabat de obrar, de pes de .xxxviii. marchs, .iiii. onzes.

15 Item, sis taces blanques grans.

16 Item, quatre buchs de cetres no acabades de obrar, de pes de .xvii. marchs, .iiii. onzes.

17 Item, dos buchs de cetres de argent, e sis peus dels de cetres dels dits buchs no acabat de obrar, .v. marchs, .v. onzes.

18 Item, un plat gran de tallar e una taça plana granatada deurada dins ab les armes, al sòl de dins, de las armas del senyor compte, .viii. marchs, .iiii. onzes.

Que omnia jam vobis tradidimus realiter et de facto. Hanc autem, etc. Sicut melius. Et ex causa huiusmodi vendicionis, cedimus jura, etc. Quibus juribus, etc. Nos enim, etc. Precium est .xxii. solidorum Barchinone. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promittimus teneri de eviccionem, etc. Obligamus bona et utriusque nostrum insolidum, etc. Renunciamus, etc., beneficio novarum constitutionum, etc., et privilegio militari, etc., et omni alii juri, etc. Et ut predicta omnia et singula maiori gaudeant firmitate non vi nec dolo, etc. Juramus, etc. Hec igitur [etc.] Curritor Petrus Antich, curritor felpa civitatis Barchinone, que confessus fuit pro ipso, mediante dicta vendicio facta fuit precio supradicto, et quod dictum argentum palam et publice subastavit per civitatem Barchinone, etc. Actum, etc. Testes predicti ut in predictis instrumentis [honorabilis Gispertus de Faro, Anthonius Xeneridano et Andreas Special, milites domo dictis domini Comiti; Bernardus Blasco, argenterius, et Jacobus Darques, curritor auris cives Barchinone].

Item, dictis venditoris firmarunt apocam dicto Thome Raiadell, de dictis viginti duobus mille solidis, qui sunt precium dicti argenti. Renunciamus, etc. Testes superius dicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Manuale secundum*, any 1431.)

Barcelona, 2 octubre 1431.

Venda a l'encant públic d'un lot d'obres d'argent i or, atorgada pel corredor d'orella Joan de Sobirats a Guillem Dez-Torrents, pel preu de 176 lliures barcelonines.

[Die martis secunda mensis octobris anno a Nativitate Domini millesimo .cccc° xxxi°.]

Johannes de Sobirats, jamdictus, [curritor auris civis Barchinone], procurator, qui supra, gratis, etc., vendo vobis honorabili Guillermo Dez Torrentis, civi Barchinone, presenti, argentum et aurum subscriptis:

1 Primo, sis copas deuradas, qui pesen a march de Barchinona, cinch marchs, .iiii. onzes, .x. argens.

2 Item, duas copas o taças deurades, qui pesen dos marchs, .vii. onzes e dos quarts.

- 3 Item, una copa daurada ab sobrecop ab esmalt, de pes de dos marchs, .vii. onzes, .i. quart.
- 4 Item, .iiii. scudelles graselenques, e tres plats, de pes de .vii. marchs e .vi. argens.
- 5 Item, un pitxer ab broch que pesa dos marchs, .vii. onzes.
- 6 Item, tres grasals, que pesen un march, .iiii. onzes, un argent.
- 7 Item, una cetra que pesa dos marchs, una onza, .i. quart.
- 8 Item, dues scudelles graselenques e un plat deurats, ponderis quatuor marcorum, trium unciarum e .xiii. argensum.
- 9 Item, una cetra nova ab altre argent, la qual té en Pere de Leyda, qui està a casa den March Olzina, argenter, ponderis duorum marcorum et sex unciarum.
- 10 Item, un rast de paternostres d'aur, en què ha .cl. grans, ponderis septem unciarum et .viii. argensum.

Que omnia vobis ex causa huiusmodi vendicionis, etc., cedo jura, etc. Quibus iuribus, etc. Ego enim, dicto nomine, etc. Precium est centum septuaginta sex librarum Barchinone. Et ideo renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promitto, dicto nomine, teneri de eviccionem, etc. Obligo bona dictorum principalium meorum et utriusque eorum insolidum, etc. Renuncio, etc. Juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor Anthonius Gras, curritor felpe civitatis Barchinone, etc. Actum, etc. Testes: Ludovicus Dez Puig, faber; Bernardus Luyama, ballistarius, et Johannes Alfonso, tenderius, cives Barchinone.

Johannes de Subirats, procurator predictus, firmavit apocam dicto honorable Guillermo de Torrentis, de dictis .c.lxxvi. libras, qui sunt precium dictorum argenti et auri. Renuncio, etc. Testes jamdicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Manuale secundum*, any 1431.)

Barcelona, 5 octubre 1431.

Venda a l'encant públic d'una copa d'or, atorgada pel canonge Ponç de Busquets al noble Joan de Barbarà, pel preu de 120 lliures.

[Die veneris quinto mensis octobris anno a Nativitate Domini millesimo .cccc xxxi.]

Poncius de Busquets, predictus, [canonicus sedis Barchinone], gratis, etc. Vendo vobis dicto Johanni de Barbarano militi, presenti et vestris:

Quandam cupam sive quoddam golibergium auri, cum eius sobrecop, quod est huiusmodi designacionis, ço és, un got d'aur ab peu redó esmaltat a la redós de part de fora, ço és, lo camper d'esmalt de rogiçler e ab set ymatges de Reynas, de esmalt blau. E ab son sobrecop esmaltat, al dessús lo camp vermell, e ab un Rey esmaltat de blau, lo qual té un libre a la mà dreta, e un ceptre en la mà esquerra. E una luna d'aur als peus. A la redós del qual ha .viii. marlets de corona d'aur entretallats. E ab .xxiiii. botons d'aur a la redós, e ab quatre branques d'or sobre lo dit camper del sobrecop,

al cap de las quals branques ha una glan d'aur esmaltada de blau ab pichs blanchs. E pesa tot lo dit got, ab lo dit sobrecop, quatre marchs, cinch onzes, .iii. quarts a march de Barchinona.

Quodquidem vobis jam tradidi corporaliter et de facto. Hanc autem, etc. Sicut melius, etc. Et ex causa huiusmodi vendicionis, do, cedo et mando vobis, omnia jura, etc. Quibus juribus, etc. Ego enim, etc. Precium est centum viginti librarum Barchinone, ad forum seu racionem .xiiii^m. solidorum pro mille. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promitto teneri de eviccione, etc. Obligo bona, etc. Renuncio, etc. Juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor: Jacobus Ciurana, curritor publicus civitatis Barchinone, etc. Actum, etc. Testes predicti [Johannes Vanrell et Bartholomeus Ferrarii, mercatores; Jacobus Darques, curritor auri, cives, et Petrus de Monte Rubeo ac Berengarius Mayol, scriptores Barchinone].

Poncius de Busquets, predictus, firmavit apocham dicto honorabili Johanni de Barbarano, de dictis .c.xx. libras pro precio dicti auri. Testes jam superius nominati.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Manuale secundum*, any 1431.)

Barcelona, 8 octubre 1431.

Venda a l'encant públic d'un plat i una crossa de bisbe d'argent, atorgada pel mercader Jaume de Casafrañca a Berenguer Esteve, pel preu de 122 lliures barcelonines.

[Die lune .viii^a. octobris anno a Nativitate Domini millesimo .cccc xxxi^a.]

Jacobus de Casafrañca, predictus, [mercator civis Barchinone], gratis, etc., vendo vobis dicto Berengario Stephani, [mercatori civi Barchinone], presenti, mediante curritori subscripto, argentum subscriptum:

1 Primo, un plat gran d'argent de tallar deurat, lo qual pesa, a marchs de Barchinona, deu marchs, .vi. onzes.

2 Item, una croça de bisbe d'argent, que són tres canons esmaltats, ab son pom de maçonaria, ab algunas pedres de poca valor. Ha hi un cap petit de pilar d'argent, lo qual és trencat, e lo tros trencat de dins un paper. Pesa tota la dita croça, tal com s'és, .xxii. marchs.

Que omnia vobis jam tradidi, etc. Hanc autem, etc. Sicut melius, etc. Et ex causa huiusmodi vendicionis, cedo jura, etc. Quibus juribus, etc. Ego enim, etc. Precium est centum viginti duarum librarum Barchinone. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promitto teneri de eviccione, etc. Obligo bona, etc., juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor: dictus Franciscus Borrell, qui predicta, palam et publice, subastavit et ipso me dantis, de mandato dicti Jacobi de Casafrañca, dictus Berengarii Stephani predicta emit, etc. Actum, etc. Testes predicti [Petrus Gomiç, scutiffer comorans cum honorabile Johanne Porta, scriptore porcionis domus domini regis; Bartholomeus Serra, argentarius, et Jacobus Darques, curritor auri, cives Barchinone].

Jacobus de Casafranca, [predictus], firmavit apocam dicto Berengario Stephani, de dictis .cxxxii. libris, que sunt precium dicti argēto. Renuncio, etc. Testes proximi dicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Manuale secundum*, any 1431.)

102

Barcelona, 9 octubre 1431.

Venda a l'encant públic d'un lot de peces d'or i argent, atorgada pel mercader Jaume de Casafranca al llicenciat en lleis Bernat Miquel, pel preu de 275 lliures.

Die martis .viii. octobris anno predicto a Nativitate Domini millesimo .cccc° xxxi.

Jacobus de Casafranca, mercator civis Barchinone, gratis, etc., vendo vobis honorabili Bernardo Micaelis, in legibus licenciati, civi dicte civitatis, presenti et vestris, mediante curritori subscripto, aurum et argentum subscriptis:

1 Primo, un gubell d'aur ab peu alt sicillat, ab sobrecoç, que ha per pinacle una flor esmaltada de blanch e de roçicler. Pesa dos marchs, .i. onza, .i. quart, .i. argent, a pes de march de Barchinona.

2 Item, un altre gubell cubertorat gallonat esmaltat de roçicler, ab .xxxvii. grans de perlas grossas de onza, que estan encastadas en diverses parts del dit gubell e sobrecoç, ab un pinacle de quatre glans esmaltats de roçicler. Pesa al dit pes, quatre marchs, dues onzes.

3 Item, duodecim plats argent dehorats marcats de Barchinone, ponderis tresdecim marcorum, duaram unciarum, trium quartis et duorum argenç.

Que omnia vobis jam tradidi corporaliter, etc. Et ex causa huiusmodi vendicionis, cedo jura, etc. Quibus juribus, etc. Ego enim. Precium est .cclxxv. librarum Barchinone. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promitto teneri de eviccione, etc. Obligo bona, etc. Renuncio, etc. Juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor: Franciscus Borrell, curritor felpe civitatis Barchinone, etc. Actum, etc. Testes: venerabilis Johannis Peris, de thesauraria domini Regis; Petrus Sorianas, mercator, et Jacobus Darques, curritor auris cives Barchinone.

Jacobus de Casafranke, predictus, firmavit apocam de dictis .cclxxv. libris, que sunt precium dictorum auri et argēto. Renuncio, etc. Testes predicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Manuale secundum*, any 1431.)

Barcelona, 9 octubre 1431.

Venda a l'encant públic de dues imatges d'argent dels sants Tomàs i Judas, atorgada pel mercader Jaume de Casafranca a Guillem Martina, també mercader, pel preu de 210 lliures.

[Die martis .viii. octobris anno predicto a Nativitate Domini millesimo .cccc° xxxi.]

Jacobus de Casafranca, predictus, [mercator civis Barchinone], gratis, etc., vendo vobis venerabili Guillermo Martina, mercatori civi Barchinone, presenti et vestris, etc., mediante curritori subscripto, argentum suscriptum:

1 Primo, una ymatge de sant Thomàs d'argent daurada. Té en la mà dreta una lança, en la mà esquerra un libre d'argent. Pesa, a march de Barchinona, .xxiiii. marches, .iiii. onzes.

2 Item, una altra ymatge d'argent deurada figurada de sent Judas. Té una creu d'argent en la mà dreta, e en la mà esquerra té un libre d'argent daurat. Pesa, al dit pes, .xiii. marches, .iiii. onzes.

Que omnia vobis jam tradidi, etc. Hanc autem, etc. Quibus juribus, etc. Ego enim, etc. Precium est .ccx. librarum barchinon. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promitto teneri de eviccione, etc. Obligo bona, etc. Renuncio, etc., juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor: dictus Franciscus Borrell, etc. Actum, etc. Testes predicti [venerabilis Johannis Peris, de thesauraria dominis Regis; Petrus Sorianas, mercator, et Jacobus Darques, curritor auri civis Barchinone].

Jacobus de Casafranca, predictus, firmavit apocam dicto Guillermo Martina, de dictis .ccx. libris, que sunt precium dicti argenti. Renunciavit, etc.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Manuale secundum*, any 1431.)

Barcelona, 13 octubre 1431.

Venda a l'encant públic d'imatges d'argent dels sants Joan i Andreu, un reliquiari i altres peces d'argent, a més d'una copa de cristall blanc, atorgada pel mercader Jaume de Casafranca al noble Francesc de Vall, pel preu de 600 lliures barceloneses.

[Die sabbati .xiii°. octobris anno a Nativitate Domini .mcccc° xxxi°.]

Jacobus de Casafranca, predictus, [mercator civis Barchinone], gratis, etc., mediante curritori infrascripto, vendo vobis domine Constancie, uxore honorabilis Johannis de Vallo, quondam civis Barchinone, et domine Constancie, uxore honorabilis Francisci de Vallo, quondam militis, dictorum coniugum filii, licet absentibus, et venerabili Jacobo Amargós, mercatori civis dicte civi-

tatis, nomine vestrum et pro vobis et utraque vestrum, presenti et acceptanti, aurum et argentum que sequuntur:

1. Primo, una ymatge de sent Johan ab lo anyell. És d'argent daurada. Pesa, al pes de march de Barchinona, quinze marchs, tres onzes.

2. Item, altre ymatge d'argent deurada figurada de sant Andreu. Té en la una mà una creu, en l'altre té un libre d'argent. Pese tot .xv. marchs, dues onzes.

3. Item, dues castanyes o botelles d'argent deurades, ab peu alt e nansa, ab les armes reyal. Pesen .xxvi. marchs, .iiii. onzes.

4. Item, una castanya d'argent ab raigs deurats e letres ab la qual ha e s'estogen dues taces d'argent blanques, ab son cubertor d'argent apte a dar aygue, ab parxe de seda negra per penjador. Pesa tot .xvi. marchs.

5. Item, altra castanya d'argent semblant a la propdita per no s'estoja sinó una taça d'argent semblant del cop o cuberta de la dita castanya. Pese, al dit pes, .xv. marchs.

6. Item, una carabaça d'argent deurada deffora, ab cadena d'argent deurada per penjador, ha .vii. marchs, .v. onzes.

7. Item, un reliquiari d'argent deurat, en què ha encastada una lengua de serp, ab armes reyal. Pesa tot .iiii. marchs, .iiii. onzes.

8. Item, una copa de cristall blanch ab peu e vores d'aur. Al peu ha un penjant e ficades .xxxiiii. grans de perles, e .xv. saffirs e .Lxv. balaixs. E lo cristall de la dita copa a la una part és sedat. En lo sobrecop, que és de cristall e aur, ha .Lxxv. grans de perlas, .viii. safirs e .viii. balaixs. Pesa la dita copa e sobre cop, ab les dites pedres e cristall, al dit pes de Barchinona, quatre marchs, .iii. onzes, .iii. quarts e mig.

Que omnia jamdicto Jacobo Amargós, pro vobis tradidi, etc. Hanc autem, etc. Sicut melius, etc. Et ex causa huiusmodi vendicionis, cedo jura, etc. Quibus juribus, etc. Ego enim, etc. Precium est sexcentarum librarum barchinonensi. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promitto teneri de eviccione, etc., obligo bona, etc., juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor: Franciscus Borrell, curritor felpe civitatis Barchinone, etc. Testes predicti [Petrus Sorianas, mercator; Bartholomeus Serra, argenterius, et Jacobus Darques, curritor auris civis Barchinone].

Item, dictus Jacobus de Casafranca firmavit apocam dictis duabus empiricibus, de dictis .dc. libris. Renuncio, etc. Testes jamdicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Manuale secundum*, any 1431.)

Barcelona, 5 març 1432.

Debitori de 600 florins d'or d'Aragó per raó d'un mutu atorgat pel noble Ferrer de la Nuça al sots-cavalleris Alfons de Forcall. En garantia del deute obliga diversos béns i joies.

[Die mercurii .v°. mensis marcii anno a Nativitate Domini millesimo .cccc° xxxii.]

Ego Ferrarius de la Nuça, miles armerius illustrissimi domini regis Aragonie, confiteor et recognosco vobis Alfonso del Forcallo, sub militario sive sotscavalleriç, dicti domini Regis, presenti. Quod debeo vobis sexcentos florenis auri Aragonum auri fini et ponderis recti, ex causa mutui quod vos michi, gratis et bono amori, facti in civitate Barchinona. Et ideo, etc., renuncio, etc., promitto ipsos vobis solvere infra tres dies, primo et continue venturos postquam a vobis vestris ubique fuere requisitus, sine omni, videlicet, dilacione. Quodque restituum si quas missiones, etc. Est salarium procuratoris ubique .xv. solidos Barchinone, etc. Ceterum promitto firmare jus nec opponere excepcioni dilatoriam solucionis... privilegio elongacionis, promissionis, etc., super sedimenti, etc., sub... Barchinone, qua pena soluta, etc. Nichilominus, etc. Obligo... inter manus vestras, pono et remitto, de presenti, totum censualium mortuum, bona ac jocalia inferius designata, quidem bona et jocalia sunt huiusmodi designacionis in romancio.

1 Primo, uns sperons ginets de ferre daurats, guarnits d'argent daurat. E ha en los dits esperons vuytanta cinch platons.

2 Item, unes capçanes ginetes ab ses alcalades, tot guarnit d'argent daurat.

3 Item, altres capçanes e guarniment de aquelles de argent blanch, que són deu peces.

4 Item, quatre chapes de argent de adarga daurades, ab ligances de fil tirat de argent.

5 Item, un rayrescut delmet d'argent, ab la orla daurada.

6 Item, una taça plana granollada, ab un esmalt al mig fet de armes del rey de Navarra, de pes de march e mig.

7 Item, un plat e una scudella de pes de deu onzes de argent blanch.

8 Item, un guarniment de elmet de argent fet a grans fulles daurades, de pes de vint e dues onzes. Et est predictum argentum ponderis novem marchorum... ad pondus sive marchum Barchinone.

9 Item, una capça en la qual ha un fermall d'or fet a manera de un brot, en lo qual ha un rubí, un diamant, dos perles grosses.

10 Item, una creueta d'or. Ha en mig un granat e quatre perles.

11 Item, una cadena d'or en la qual penia una convinent perla.

12 Item, un anell d'or en lo qual ha un rubí petit ab letres smaltades entorn.

Quodquidem argentum et jocalis supradicta, fuerunt vobis eidem Alfonso, per me realiter et de facto tradita et extimata, de voluntate mei atque vestri, per magistrum Guidonem, argenterium domini regis, presentem; Guillermo Jacobi, subarmerio de domo dicti domini regis, ad valorem seu estimacionem trescentorum florenorum.

Item, sine derogacione predictorum, quinymo ad eorum validacionem et corroboracionem, obligo, specialiter et expresse, ypotheco, impignero et assigno vobis dicto Alfonso Forcallo et vestris, etc. Est in ceda. Testes: Gabriel Brunet, brodator, et Petrus de Monterubeo, scriptor Barchinone.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Tercium manuale*, anys 1431-1432.)

Barcelona, 14 març 1432.

Venda a l'encant públic d'obres d'or i argent, atorgada pel mercader Jaume de Casafranca a Constança, muller de Lluís de Conesa, pel preu de 1.000 lliures barceloneses.

[Die veneris .xiiii. marci anno a Nativitate Domini millesimo .cccc° xxxii°.]

Jacobus de Casafranca, predictus, [mercator civis Barchinone], gratis, etc., mediante curritori publico infrascripto, vendo vobis dicte domine Constancie, uxore dicti Ludovico de Conesa, licet ab hoc actu absenti, et honorabili Johanni de Gualbis, civi Barchinone, fratri vestro, pro vobis presenti et acceptanti, aurum et argentum sequentem et alia subscripta:

1 Primo, quatra scudelles graselenques e dos plats d'aur nou de .xxi. quirat. Pes en la peça tres marchs. És per totes les sis peces .xviii. marchs d'aur a pes o march de Barchinona.

2 Item, una spasa morischa ab lo pom, croero, guaspa, platons e tot lo gorniment d'aur fi, en la qual spasa, ego mihi dictus Jacobus, assero esse quatuor marca auri fini ad pondus sive marcum Barchinone.

3 Item, una bayna sobrera de la dita spasa nova no gornida en la cuberta blaua, semblant de aquella que té la dita spasa. E la fuylla de la dita spasa és d'en Angelats.

4 Item, tres troços de la despulla de spasa, són de argent, ab les armes reyls, per les vores, d'argent, ab flors de lir d'argent al mig. Pesen los dits troços de argent, al dit pes, .xv. marchs, .iii. onzes.

Que omnia vobis dicto honorabili Johanni de Gualbis, fratri vestro, pro vobis tradidi corporaliter et de facto. Et ex causa huiusmodi vendicionis cedo jura, etc. Quibus juribus, etc. Ego enim, etc. Precium est mille librarum Barchinone. Et ideo renunciando, etc. Insuper promitto teneri de eviccionem, etc. Obligo bona, etc., juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor: Franciscus Borrell, curritor felpe publicus et juratus civitatis Barchinone, qui predictum aurium et argentum et alia predicta subastavit, palam et publice, in civitatem Barchinone, etc. Actum, etc. Testes proximi dicti [honorabilis Johannes Çafont, de thesauraria domini regis, et Andreas Anglasi, apotecarius, cives Barchinone].

Item, firmavit apocam dictus Jacobus de Casafranca, dicte domine Constancie, de dictis mille libris. Et sunt precium dictorum auri et argenti et aliorum in dicti instrumento contentorum. Renunciando, etc. Testes predicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Tercium manuale*, anys 1431-1432.)

107

Barcelona, 14 març 1432.

Venda a l'encant públic de dos plats d'or i una espasa gran de príncep de dues mans, atorgada pel mercader Jaume de Casafranca a Francesc Marquet, pel preu de 290 lliures barceloneses.

[Die veneris .xiii. marcii anno a Nativitate Domini millesimi .cccc° xxxii°.]

Ego Jacobus de Casafranca, predictus, mercator civis Barchinone, gratis, etc., vendo vobis venerabili Francisco Marquet, predicto, [civis Barchinone], argentum, aurum et alia subscripta, mediante curritori publico subscripto:

1 Primo, dos plats d'aur, de pes de .vi. marches, a march de Barchinona, de .xxi. quirat.

2 Item, una spasa gran de príncep de dues mans. Lo manti pom o creuera de la qual yo, dit Jacme de Casafranca, affirm que és de bon argent e qui hi ha, a march de Barchinona, deu marches de argent. La fulla de la dita spasa és ampla. La bayna és de vellut vermell.

Que omnia vobis jam tradidi, etc. Hanc autem, etc. Sicut melius, etc. Ego enim, etc. Precium est .cc.lxxxx. libris Barchinone. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promitto teneri de eviccione, etc., obligo bona, etc., juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor: dictus Franciscus Borrell, etc. Actum, etc. Testes proximi dicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Tercium manuale*, anys 1431-1432.)

108

Barcelona, 28 maig 1432.

Venda a l'encant públic de la mitra pontifical de Benet XIII, amb el seu estoig, atorgada pel mercader Lluís Sirvent, en nom d'Alfons el Magnànim, als mercaders de Barcelona Jaume Amargós, Jaume Setantí i altres.

Die mercurii .xxviii°. die dicti mensis madii et anno predicto [1432].

Ludovicus Sirvent, mercator civis Barchinone, habens de infrascripta vendicionem, jus et lochum et cessionem ab illustrissimo domino domino Alfonso, Dei gracia rege Aragonum, nunch feliciter regnante, cum eius carta eius sigillo in quadam veta cirici regali independenti comunita que data [fuit] die .v°. madii presenti et anno a Nativitate Domini .m.cccc° xxxii°, regnique sui decimo septimo, facta et firmata per dictum dominum Regem in posse venerabili Johannes Olzina, dicti domini Regis secretarii, pro satisfaciendis et solvendis vobis venerabilibus Jacobo Amargosii, Jacobo Xatantí, Johanni Thomé, Francisco Cosingi, Raffaeli Oller, Jacobo Roma et Arnaldo de Pugessola, mercatoribus civibus Barchinone, in peccunie quantitibus infrascriptis, que per dictum dominum Regem, vobis debentur racionibus in-

frascriptis, videlicet, vobis dicto Jacobi Amargosii, quingentis florenis auri Aragonum, racione mutui per vos dicte domino Regi facti graciose; et vobis Jacobo Xatantí, in mille florenos prima racione; et vobis dicto Johanni Thomé, in trecentis florenis; et vobis dicto Raffaeli Oller, in aliis trecentis florenis; et vobis dicto Francisco Cosingi, in quingentis sexaginta duobus florenis et quinque solidis, ex illis .DCCCXL. libris, qui vobis debebatur cum quodam albarano manu propria dicto domini Regis subsignato, scripto .xxx. die novembris anno a Nativitate Domini .M^o cccc xxxi. Et vobis dictis Jacobo Roma et Arnaldo Puigessola, in mille sexcentis viginti septem florenis et tribus solidis.

Gratis, etc., per me et meos, vendo vobis dictis Jacobo Amargosii, Jacobo Xatantí, Johanni Thomé, Raffaeli Oller, Francisco Cosingi, Jacobo Roma et Arnaldo de Puigessola et vestris et quibus velitis, perpetuo:

1 Quandam mitriam pontificalem, guornitam auro in certa forma cuius camperium sive *camper*, a parte ante et a parte post est cohoptum perulis uncie, cum viginti *fermallis* qui in ipsa demonstrantur et quatuor floribus. Totam lavoratam dicti auri, scilicet, decem *fermallis* et duabos floribus a parte ante, et residuis decem *fermallis* et duabus floribus a parte post. In quibusquidem *fermallis* et floribus, apparent encastati diversi lapides fines, videlicet, in fermallo quod est a parte ante in superiori locho unum *saffir* valde grossum factum ad formam de *còdol*, quod demonstratur in medio dicti *fermall* et tres *balays* et tres *maracdes*, circumcirca ipsum existentes.

2 Item, sunt in fermallo sequenti in ordine, encastatum unum *maracde soidat*, factum ad modum de *còdol*, et tres *saffirs* et tres *balays*, qui sunt circumcirca ipsum.

3 Item, sunt encastata in tercio *fermall*, secuto per ordinem, unum grossum *saffirum* factum ad formam de *còdol*, et circumcirca tres *balays* et tres *maracdes*.

4 Item, sunt in quarto fermallo, sequendo per ordinem, quod venit supra frontem quando dicta mitra portatur in capite, una magna pecia de *maracda*, et tres *balays* et tres *saffirs*, circumcirca ipsum.

5 Item, sunt et apparent encastati in fermallo quinti, quid est in parte dextera subtus unum de dictis floribus, una grossa *losa de maracde*, et tres *balays* et tres *saffirs migencers*, circumcirca.

6 Item, sunt in fermallo sexto per comptum, quid est in parte inferiori, unus grossus *saffirus* factus ad formam de *còdol*, et tres *balays* et tres *maracdes migencers*.

7 Item, sunt in fermallo septimo, quid est a parte magis extremo sive *forana*, una magna *losa de maracde*, tres *saffirs* et tres *balays*, circumcirca ipsum.

8 Item, sunt in octavo fermallo, quid est in parte sinistra subtus alteram florem, una alia magna *losa de maracde*, et tres *balays* et tres *saffirs* mediores sive *migencers*.

9 Item, sunt in nono fermallo, quid est in parte proxima dicta a parte inferiore, una pecia de *saffiros* quid mostratur ad formam de *còdol*, tres *maracdes* et tres *balays*.

10 Item, sunt in decimo fermallo, quid est extremum sive *pus fora* in dicta parte, in medio, una *losa de maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.

11 Item, sunt encastati in superius dictis duobus floribus, *a part denant*,

quatuor *balays* et quatuor *saffirs* mediocres, scilicet, duo *balays* et duo *saffirs* in qualibet ipsorum.

11 bis Item, sunt et apparent in dicta parte dicte mitre, quatuor pulcri *balays* in singulis *encasts alsats* dicte auri, qui sunt a *dret compàs* inter dictos *fermall*s.

12 Item, quinquaginta et due perule *de compte*, que sute sunt sive *cusides* in fronte dicte mitre in dictam partem *denant*.

13 Item, viginte quatuor perule grosse *de compte*, que sunt de quatuor in quatuor in fronte dicte mitre in dicta parte *denant*, super quadam orla auri cum singulis *granets* factis com a *diamants*.

14 Item, seix *balays* et seix *maracdes poch*s, qui sunt circumcirca *lo enfront* dicte mitre, inter dictes perulas.

15 Item, viginti octo perulas *de compte*, que apparent firmate subtus *florons lavorats* dicti auri, in certa forma, que apparent ad certum *compàs* dicte partis de mitre, cum viginti quinque *maracdes* parvis et tresdecim *balays*, qui assimili modo apparent encastati, in quadam orla auri, que est circumcirca dictam mitram prope *dels florons*.

16 Item, sunt in florono qui est *pus sobirà* in dicta parte dicte mitre, unum *balaix foradat*, duo *saffirs* et tres perule *de compte grosses*.

17 Item, a parte retro dicte mitre sunt in primo *fermall*, sequendo ordinem, unum grossum *maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.

18 Item, in secundo *fermalo*, est una magna *losa de saffirs*, tres *maracdes* et tres *balays*.

19 Item, in tercio *fermall*, est quidum grossus *còdol de maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.

20 Item, in quarto *fermall*, supra frontem, est quedam magna *losa de saffirs*, tres *balays* et tres *maracdes*.

21 Item, in quinto *fermalo*, supra unum dictarum florum, est quoddam *maracde* et tres *balays* et tres *saffirs*.

22 Item, in sexto [*fermalo*], secundum ordinem aliorum, est quidam grossus *còdol de maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.

23 Item, in septimo *fermall*, quid est magis foranus in dicta parte, est quidam grossus *saffirus*, tres *maracdes* et tres *balays*.

24 Item, in .viii°. *fermalo*, quid est in parte sinistra, subtus alteram florem, quedam magna *losa de maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.

25 Item, in nono *fermalo*, sequendo dictum ordinem, quedam magna *losa de maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.

26 Item, in decimo *fermalo*, quod est magis foranus, unus grossus *saffir còdol*, tres *maracdes* et tres *balays*.

27 Item, sunt encastati in dictis duabus floribus a parte retro, duos *balays* et duo *saffirs*.

28 Item, sunt et monstrantur in dicta parte retro, in singulis *encasts* auri, duo robini et duo *balays*, qui sunt infra dictos *fermall*s.

29 Item, triginta quinque perule grosse *de compte*, que sute sunt sive *cusides* suntus retro dictam mitram.

30 Item, viginti quatuor perule qui sunt posite de quatuor en quatuor, in dicta parte dicte mitre.

31 Item, sex *balays* et seix *maracdes* cum ipsis.

32 Item, viginti octo perule *de compte*, que sunt encastate in ordine, latus dicte partis mitre prope *los florons*.

33 Item, tresdecim *balays* et viginti quinque *maracdes* parvi, qui a simili modo sunt cum dictis perulis per dicta opera dicte mitre.

34 Item, unum *balaix* et duo *saffirs foradats*, qui sunt in florono superiori dicte partis, retro dictam mitram versus alium florum superius designatum.

35 Item, sunt in dicta mitra due *fullole*, que sunt retro ipsam mitram, queque sunt cohoptera dictis perulis de uncia, cum quatuor *fermallis* et singulis floribus *de lir*, in qualibet earum ubi sunt encastati diversis lapides finis in forma sequenti, scilicet, en lo *fermall fullole* dextere, in parte infima prope *dels pendens*, est encastatus unus grossus saffirus, tres *balays migencers* et tres *maracdes* parvi.

36 Item, in secundo *fermall*, est quedam *losa de maracde*, tres *balays* et tres *saffirs migencers*.

37 Item, in tercio *fermall*, est unus grossus saffirus ad modum de *còdol*, cum tribus *maracdes* et tribus *balays*.

38 Item, in quarto *fermall*, quod est minor aliorum, est unus *maracde* ad modum de *còdol*, tres *balays* et tres *saffirs*.

39 Item, sequitur dicta *fullola*, in parte inferiori ubi sunt *encastats* duo *saffirs* et duo *balays*, et in *xarneria* que est lavorata dicto auro, cum floribus *de lir* in camperio livido arme realmi Francie, que est supra totum et prope dictum mitram dum portatur, apparent duo *encast* auri, ubi est unus *balaix* et unus saffirus et tres perule *grosse de compte*. Et subtus dictam fullolam est queddam capud auri factum ad certum lavorum, ubi sunt encastati in singulis encastis auri, duo *balays migencers* et unus saffirus et quatuor perule *de compte*, cum tribus *saffirs* et duobus *balays* factis ad modum de *còdol foradats*, qui sunt propendentes in quinque cadenetis auri.

40 Item, quodam acus sive *agulla* firmata in quodam cordono cirici virilie, que servit pro firmanda dictam fullolam in dicta mitra.

41 Item, sunt encastati, in primo fermallo, *fullole* sinistre, subtus ipsam unus grossus *maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.

42 [Item], in secundo fermallo qui venit per ordinem, est quedam *losa de saffirs*, tres *balays* et tres *maracdes*.

43 [Item], in tercio fermallo, est quedam *losa de maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.

44 Item, in quarto fermallo, est quedam *losa de saffir*, tres *balays* et duo *maracdes*, quia alter encastus sit sine lapide.

45 Item, quedam flors auri, in qua sunt duo saffiri et duo *balays*.

46 Item, sunt in *xarneria* que est in capite dicte fullole, tres perule *de compte*, unus *balaix* et unus saffirus.

47 Item, sunt in capite dicte fullole, tres encasti auri, ubi sunt duo saffiri, unus *balaix* et quatuor perule *de compte*, et eciam dos *balays* et tres *saffirs*, qui *stan propendents* in singulis *cadenons* auri in capite. Est tamen veritas, quod unus ex dictis *saffirs* non monstratur nisi medius, cum quadam *agulla* auri simili alteri *fullole*. Quequidem *fullole* sunt folerate de *ceti ras* lividi brodate de filo auri et de perulis uncia.

Et dicta mitra simili modo est folerata de *ceti ras* morati, brodate de filo auro et de dictis perulis de uncia.

Quequidem mitra est conservata intus quedam *stoig corey* albi *empremtat*

armis pape Benedicti, quondam, guarnitum sub certa forma argento deaurato, cum quodam *sanastre* cirici virmilie, cum capite et *sivella* argenti deaurati. Et in capite apparet unum signum dictis armis cum decem *platois*.

Hanc autem, etc. Sicut, etc. Extrahens, etc., quam vobis jam tradidi, etc. Cedens jura, etc. Quibus, etc. Constituens, etc.

Precium est quatuor mille ducenti octuaginta novem florenis et octo solidi auri Aragonie, valentes duas mille trecentas quinquaginta novem libras et septem solidos barchinonensis. Et ideo renunciando, etc. Dando, etc. Promittens facere, habere, etc., tenere de eviccione, etc., largo modo. Obligo bona, etc. Juro, etc. Confitemus vobis quod predicta fuerunt subastata, palam et publice per civitatem Barchinone, per curritorem infrascriptum et vobis vendita ipso, mediante precio supradicto.

Ad hec ego Salvator Roviradech, curritor honorum publicus et juratis dicti civitatis Barchinone, confiteor vobis dicto emptori, quod predicta fuerunt per me, de voluntate dicti venditoris, subastata per dictam civitatem, palam et publice, per .xxx. dies et vobis, ut plus offerenti, me, mediante precio supradicto. Hec igitur, etc. Testes: discretis Gabriel de Podio, Garcías Martí, scriptores domini Regis, cive Barchinonen; et Anthonius Muntreal, terre Orte, comorans cum dicto venerabili Jacobo Amergosi.

Ludovicus Sirvent firmavit apocham de receptis dictes quatuor mille ducentes octuaginta novem florenis et octo solidis, hoc modo, videlicet, quod ipsos de voluntate mea, penes vos retinuistis insolutum et satisfaccionem dictorum quatuor mille ducentorum octuaginta novem florenorum et octo solidorum, per dictum dominum Regem vobis debitorum. Et ideo renunciando, etc. Finem, etc. Sicut, etc. Testes predicti.

Est sciendum, quod de predictis mille sexcentis viginti septem florenis et tribus solidis, in dicta vendicione mencionatis, et dictis Jacobo Roma et Arnaldo Pugessola debitis sunt, deducendi ducenti viginti novem floreni et unus solidus, qui per Regiam Curiam, per manus venerabilis Jacobi de Casafancha, mercatoris civis Barchinone, fuerint soluta Anthonio Berengarii, campsoni minorum, ut habenti locum et cessionem de eisdem, a dictis Jacobo Roma et Arnaldo Pugessola, de quibus firmavit apocham in pose mei Bernardi Pi, notarii, .iii. die mensis julii anno a Nativitate Domini .m.cccc°xxxii°. Hanc de eviccionem manu propria scribentis, die et anno proxime dictis.

(A.H.P.B., Bernat Pi, llig. 24, [*Trigesimum nonum manuale comune*], anys 1432-1433.)

Barcelona, 29 maig 1432.

Venda a l'encant públic de dues imatges d'argent de sant Miquel Arcàngel i de la Verge Maria, atorgada per Lluís Sirvent a Rafael Ferrer, tresorer de la reina Maria.

Die jovis .xxviii°. die mensis madii anno a Nativitate Domini .m°cccc°xxxii°. Ista die fuit dies Ascensionis Domini.

Ludovicus Sirvent, predictus, [mercator civis Barchinone], vigore dicte potestatis gratis, etc., pro satisfaciendis solvendis vobis honorabili Raffaeli Ferrarii, thesaurario illustrissime domine Regine, nunch feliciter regnantis, duobus mille novem florenis et uno solido, que per dictum dominum Regem vobis debentur causis et rationibus in quodam albarano vobis facto contentis et specificatis, vendo vobis eidem honorabili Raffaeli Ferrarii, presenti et vestris et quibus velitis perpetuo, curritori infrascripto mediante:

1 Quandam imaginem auri *de diverses leys*, figuratam affigie Beati Michaeli Archangeli armati arnesis guerre. Et tenet in manu dextera, quandam lanceam *d'armes*. Et in manu sinistra, quandam clipeum longum, in medio cuius est quoddam *ermalt* album, cum cruce de *regicler*. Quequidem imago habet duas alas factas de diversis plumiis, tam magnis quam parvis *retrades a vori*, totum lavorati dicti auri. Est eciam in dicta imago, quedam figura demoniis, dicti auri, operata in certa forma, quam dictus Archangelus tenet subtus pedes. Que omnia sunt ponderis viginti trium marchorum et sex unciarum ad pondus Barchinone. Que omnia sunt recondita intus quoddam *stoig* corey albi, lavorati diversis fullatgiis, cum quodam signo regali in medio guarnitum francicis ferreis.

2 Item quandam aliam imaginem argenti deaurats figurata affigie Beate Marie cum imagine Jhesu, eius filii in brachio in pede. Cuius imaginis est lavoratum ad sex *cayres*, cum tribus *esmalts*, duobus de armis Aragonie et uno armis Sicilie. Que imago est ponderis viginti trium marchorum et septem unciarum, ac dictum pondus Barchinone. Que est intus quoddam *stoig* corey albi vetus.

Quas imagines vobis jam tradidi, etc. Cedem jura, etc. Quibus, etc. Constituens, etc. Precium est mille centum et quinque libris Barchinone. Et ideo renunciando, etc. Dando, etc. Confitens vobis quod predicta fuerint, de voluntate et mandato meis, exposita venalia publice per curritorem infrascriptum, etc. Promittens facere, habere, etc., teneri de eviccionem, etc. Fiat large eviccio, etc. Obligo bona mea mobilia et immobilia, etc. Juro, etc. Hec igitur.

Ac hec ego Salvator Roviradech, curritor honorum publicus et juratis dicte civitatis Barchinone, confiteor vobis dicto emptori, quod predictis fuerunt per me, de mandato et voluntate dicti venditoris expositi venalia et subastata publica, etc. Testes: venerabiles Johannes Boschà, junior; Johannes Ccs Avasses, junior, mercator, et Johannes Sardà, de officio thesaurarie domini Regis civis Barchinone.

Ludovicus Sirvent, predictus, firmavit apocham de receptis dictis mille centum et quinque libris, hoc videlicet, modo, quod vos ipsa de voluntate mea, penes vos retinuistis insolutum et satisfaccionem dictorum duorum mille novem florenorum et unius solidi. Et ideo renunciando, etc. Finem, etc. Testes predicti.

Raffael Ferrarii, predictus, etc. Gratis, etc., convenio et promitto vobis dicto venerabili Ludovico Sirvent, quod si infra sex menses primo venturos et die presenti currere incipientes, vos vel vestri reddideritis, restitueritis, et solveritis michi predictas mille centum et quinque libras, ego reddam, restituum, absolvam et diffiniam vobis predicta per vos michi vendita, simul cum dicti albarano et cancellabo vobis dictum vendicionis instrumentum. Verum si forsam infra dictos sex menses, vos non reddideritis, restitueritis, et solveritis michi dictas mille centum et quinque libras, ut est dictum, presens

gracie instrumentum sit totaliter nullum et nullius efficacie seu valoris, et tunc ego et mei possimus predicta per vos michi vendita, vendere et alienare et alias meas in omnibus facere voluntates, presenti instrumento in aliquo non obstante sed satisfaccio michi in dicto meo debito tam per execucionem seu vendicionem per me vel meos fiendam de predictis per vos michi venditis, quam alias, ego promitto vobis restituere et tradidero duo albarano dicti mei debito, verum quantitatis octo mille quingentorum solidorum et aliud .xiiii^m. solidorum facta et scripta .xvi. die madii presentis. Et hec omnia promitto facere, etc. Sine, etc., dampna, etc. Credatur, etc. Obligo bona, etc. Juro, etc. Hec igitur, etc. Testes predicti.

(A.H.P.B., Bernat Pi, llig. 24, [*Trigesimum nonum manuale comune*], anys 1432-1433, foli 14.)

110

Barcelona, 29 maig 1432.

Venda a l'encant públic d'una mitra del papa Benet XIII, atorgada per Lluís Sirvent, mercader de Barcelona, en lloc i cessió d'Alfons el Magnànim, a Jaume Amargós, Jaume Xatantí i altres mercaders de la dita ciutat, en pagament de diverses sumes de diner endeutades per aquell monarca.

[Die jovis .xxviii^o. die mensis madii anno a Nativitate Domini .m^o cccc^o xxxii^o. Ista die fuit dies Ascensionis Domini.]

Ludovicus Sirvent, mercator civis Barchinone, habens de infrascriptis vendicionem jus et lochum et cessionem ab illustrissimi domino domino Alfonso, Dei gracia rege Aragonum, nunch feliciter regnante, cum eius carta eius sigillo in quadam veta cirici regali impendenti comunita, que data fuit Barchinone, die .v^o. madii presentis et anno a Nativitate Domini .m^o cccc^o xxxii^o., regnique sui decimo septimo, facta et firmata per dictum dominum regem in posse venerabili Johannis Olzina, dicti domini regi secretarii. Pro satisfaciendis, et solvendis vobis^o venerabilibus Jacobo Amargosii, Jacobo Xatantí, Johanni Thomé, Francisco Tosingi, Raffaeli Oller, Jacobo Roma et Arnaldo de Pugessola, mercatoribus civibus Barchinone, in pecunie quantitativibus infrascriptis que per dictum dominum regem vobis debentur rationibus infrascriptis, videlicet, vobis dicto Jacobo Amargosii, quingentis florenis auri Aragonum, ratione mutui per vos dicto domino regi facti gracie. Et vobis dicto Jacobo Xatantí, in mille florenis in prima ratione. Et vobis dicto Johanni Thomé, in trecentis florenis. Et vobis dicto Raffaeli Oller, in aliis trecentis florenis. Et vobis dicto Francisco Tosingi, in quingentis sexaginta duobus florenis et quinque solidos. Et restantes, ex illis .dccc.l. libris, que vobis debebatur, cum quodam albarano manu propria dicti domini regis subsignato, scripto .xxx^o. die novembris anno a Nativitate Domino .m^o cccc^o xxxi. Et vobis dictis Jacobo Roma et Arnaldo Pugessola, in mille sexcentis viginti septem florenis et tribus solidis. Gratis, etc., per me et meos vendo vobis dictis Jacobo Amargosii, Jacobo Xatantí, Johanni Thomé, Raffaeli Oller, Francisco

Tosingi, Jacobo Roma et Arnaldo de Puigessola et vestris et quibus velitis perpetuo.

1 Quendam mitram pontificalem guornitam auro in certa forma, cuius camperium sive *camper*, a parte ante et a parte post, est cohopertum perulis uncie, cum viginti *fermall*s, qui in ipsa demonstrantur, et quatuor floribus, totam lavoratam dicti auri, scilicet, decem *fermall*s, et duobus floribus a parte ante; et residuis decem *fermall*s et duobus floribus a parte post. In quibusquidem *fermall*s et floribus, apparent encastati diversi lapides fines, videlicet, in *fermallo*, quod est a parte ante in superiori locho, unum *saffir* valde grossum factum ad formam de *còdol*, quod demonstratur in medio dicti *fermall*, et tres *balays* et tres *maracdes*, circumcirca ipsum existentes.

2 Item, sunt in *fermallo* sequenti in ordine, encastatum unum *maracde* sedat, factum ad modum de *còdol*, et tres *saffirs* et tres *balays*, qui sunt circumcirca ipsum.

3 Item, sunt encastati in tercio *fermall*, secuto per ordinem, unum grossum *saffirum* factum ad formam de *còdol*, et circumcirca tres *balays* et tres *maracdes*.

4 Item, sunt in quarto *fermallo*, sequendo per ordinem quod venit quasi supra frontem quando dicta mitra portatur in capite, una magna pecia de *maracda*, et tres *balays* et tres *saffirs*, circumcirca ipsum.

5 Item, sunt et apparent encastati in *fermallo* quod est in parte dextera, subtus unum de dictis floribus, una *grossa losa de maracde*, et tres *balays* et tres *saffirs migencers*, circumcirca.

6 Item, sunt in *fermallo* sexto per compotum, quod est in parte inferiori, unum grossum *saffirum* factum ad formam de *còdol*, et tres *balays* et tres *maracdes migencers*.

7 Item, sunt in *fermallo* septimo, quod est a parte magis extrema sive *forana*, una magna *losa de maracde*, tres *saffirs* et tres *balays*, circumcirca ipsum.

8 Item, sunt in octavo *fermallo*, quod est in parte sinistra subtus alteram florem, una magna *losa de maracde*, et tres *balays* et tres *saffirs* mediocres sive *migencers*.

9 Item, sunt in nono *fermallo*, quod est in parte proxime dicta a parte inferiori, una pecia de *saffiro*, quod mostratur ad formam de *còdol*, tres *maracdes* et tres *balays*.

10 Item, sunt in decimo *fermallo*, quod est extremum sive *pus fora* in dicta parte, in medio, una *losa de maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.

11 Item, sunt encastati in superius dictis duobus floribus, a *part denant*, quatuor *balays* et quatuor *saffirs* mediocres, scilicet, duo *balays* et duo *saffirs* in quolibet ipsorum.

12 Item, sunt et apparent in dicta parte dicte *mitre* quatuor pulcri *balays* in singulis *encasts alsats*, dicti auri, qui sunt a *dret compàs* inter dictos *fermall*s.

13 Item, quinquaginta et due perule *de compte*, que sute sunt sive *cusides* in fronte dicte *mitre* in dicta parte *denant*.

14 Item, viginti quatuor perule *grosse de compte*, que sunt de quatuor in quatuor, in fronte dicte *mitre* in dicta parte *denant* super quadam orla auri, cum singulis *granets* factis *com a diamants*.

- 15 Item, seix *balays* et seix *maracdes* poche, qui sunt circumcirca lo *enfront* dicte *mitre*, inter dictas perulas.
- 16 Item, viginti octo perulas *de compte*, que apparent firmate subtus *florons laborats* dicti auri in certa forma, que apparent ad certum *compàs* dicte partis de *mitre*, cum viginti quinque *maracdes* parvis et tresdecim *balays* qui assimili modo apparent encastati in quadam *orla* auri que est circumcirca dictam mitram prope *dels florons*.
- 17 Item, sunt in *florono* qui est pus *sobirà*, in dicta parte dicte *mitre*, unum *balaix foradat*, duo *saffirs* et tres perule *de compte grosses*.
- 18 Item, a parte retro dicte *mitre*, sunt in primo *fermall* sequendo ordinem, unum grossum *maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.
- 19 Item, in secundo *fermello*, est una magna *losa* de *saffiro*, tres *maracdes* et tres *balays*.
- 20 Item, in tercio *fermall*, est quidam grossus de *còdol de maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.
- 21 Item, in quarto *fermall*, supra frontem, est quidam magna *losa de saffir*, tres *balays* et tres *maracdes*.
- 22 Item, in quinto *fermall*, supra unum dictorum *florum*, est quoddam *maracde* et tres *balays* et tres *saffirs*.
- 23 Item, in sexto, secundum ordinem aliorum, est quidam grossus *còdol de maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.
- 24 Item, in septimo *fermall*, quod est magis forannus, in dicta parte, est quidam grossus *saffirus*, tres *maracdes* et tres *balays*.
- 25 Item, in .viii°. *fermello*, quod est in parte sinistra subtus alteram *florem*, quendam magna *losa de maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.
- 26 Item, in nono *fermello*, sequendo dictum ordinem, quendam magna *losa de maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.
- 27 Item, in decimo *fermello*, quod est magis forannus unus grossus *saffirs còdol*, tres *maracdes* et tres *balays*.
- 28 Item, sunt encastati in dictis duabus *floribus*, a parte retro, duo *balays* et duo *saffirs*.
- 29 Item, sunt et mostrantur in dicta parte retro in singulis *encasts* auri, duo *robini*, et duo *balays*, qui sunt infra dictos *fermall*s.
- 30 Item, triginta quinque perule *grosse de compte*, qui sute sunt sive *cosides* subtus retro dictam mitram.
- 31 Item, viginti quatuor perule, qui sunt posite, de quatuor in quatuor, in dicta parte dicte *mitre*.
- 32 Item, sex *balays* et seix *maracdes*, cum ipsis.
- 33 Item, viginti octo perule *de compte*, que sunt encastate in ordine latus dicte partis dicte *mitre*, prope los *florons*.
- 34 Item, tresdecim *balays* et viginti quinque *maracdes* parvi, qui a simili modo sunt cum dictis perulis, per dicta opera dicte *mitre*.
- 35 Item, unum *balaix* et duo *saffirs foradats*, qui sunt in *florono* superius dicte partis, retro dictam mitram versus alium *floronom* superius designatum.
- 36 Item, sunt in dicta *mitra* due *fullole*, que sunt retro ipsam mitram, queque sunt cohoperte dictis perulis de uncia, cum quatuor *fermall*s et singulis *floribus* de *lir*, in qualibet earum ubi sunt encastati diversi lapides *fines* in forma sequenti, scilicet, en lo *fermall fullole* dextere, in parte infima, prope

dels *pendents*, est encastatus unus grossus saffirus, tres *balays migencers* et tres *maracdes parvi*.

37 Item, in tercio *fermall*, est unus grossus saffirus ad modum de *còdol*, cum tribus *maracdes* et tribus *balays*.

38 Item, in quarto *fermall*, quod est minor aliorum, est unus *maracde* ad modum de *còdol*, tres *balays* et tres *saffirs*.

39 Item, sequitur dicta *fullola* in parte inferiori ubi sunt encastato duo *saffirs* et duo *balays*, et in *xarneria* que est lavorata dicto auro cum floribus de *lir* in camperio livido arme realmi Francie, que est supra totum et prope dictam mitram dum portatur, apparent duo *encasts* auri, ubi est unus *balaix* et unus saffirus et tres perule *grosse de compte*. Et subtus dictam fullolam, est queddam capud auri factum ad certum lavorum, ubi sunt encastati in singulis encastis auri, duo *balays migencers* et unus saffirus in quatuor perule *de compte* cum tribus *saffirs* et duobus *balays* factis ad modum de *còdols foradats*, qui sunt propendentis in quinque cadenets auri.

40 Item, quedam acus sive *agulla* fermata in quodam cordono cirici *virnilie* que servit pro fermando dictam fullolam in dicta mitra.

41 Item, sunt encastati, in primo *fermalo* fullole sinistre subtus ipsam, unus grossus *maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.

42 In secundo *fermalo*, quod venit per ordinem, et quodam *losa de maracde*, tres *balays* et tres *maracdes*.

43 In tercio *fermalo*, est quedam *losa de maracde*, tres *balays* et tres *saffirs*.

44 Item, in quarto *fermalo*, est quedam *losa de saffir*, tres *balays* et duo *maracdes*, quia alter encastus sit sine lapide.

45 Item, quedam *flors* auri, in qua sunt duo *saffiri* et duo *balays*.

46 Item, sunt in *xarneria*, que est in capite dicte *fullole*, tres perule *de compte*, unus *balaix* et unus saffirus.

47 Item, sunt in capite dicte *fullole*, tres encasti auri, ubi sunt duo *saffiri*, unus *balaix* et quatuor perule *de compte*, et eciam dos *balays* et tres *saffirs qui stan* propendentes in singulis *cadenons* auri in capite. Est tamen veritas, quod unus ex dictis *saffirs* non monstratur nisi medius cum quadam *agulla* auri simili alteri *fullole*, quequidem *fullole* sunt folerate de *ceti ras* lividi brodate de filo auri et de perulis de uncia.

48 Et dicta *mitra* simili modo est folerata de *ceti ras* morati brodati de filo auri et de dictis perulis de uncia.

49 Quequidem *mitra* est conservata intus quendam *stoig* corei albi *em-premplat* armis pape Benedicti, quondam, guarnitum sub certa forma, argento deaurato, cum quodam *sanastre* cirici *virnilie*, cum capite de *sivella* argenti daurati. Et in capite apparet unum signum dictis armis, cum decem *platonis*.

Hanc autem, etc. Sicut, etc. Extrahens, etc., quam vobis jam tradidi, etc. Cedens jura, etc. Quibus, etc. Constituens, etc., precium est quatuor mille ducènti octuaginta novem florenos et octo solidi auri Aragonie, valentes duas mille trecentas quinquaginta novem libras et septem solidos barchinonenses. Et ideo renunciando, etc., dando, etc. Promittens facere, habere, etc., teneri de eviczione, etc., largo modo. Obligo bona, etc. Juro, etc. Confitens vobis, quod predicta fuerunt subastata palam et publice, per civitatem Barchinone, per curritorem infrascriptum vobis vendita ipso, mediante precio supradicto.

Ad hec ego Salvator Roviradech, curritor honorum publicus et juratus dicte civitate Barchinone, confiteor vobis dicto emptori, quod predicta fuerunt per me de voluntate dicti venditoris, subastata per dictam civitatem, palam et publice per .xxx. dies. Et vobis ut plus offerenti, me mediante, precio supra-dicto. Hec igitur, etc. Testes: discretis Gabriel de Podio, Garcías Martí, scriptores domini regis, cives Barchinone, et Anthonius Muntreal, terre Orte, comorans cum dicto venerabili Jacobo Amergosii.

Ludovicus Sirvent, firmavit apocham de receptis dictis quatuor mille ducentis nonaginta novem florenis et octo solidis, hoc modo, videlicet, quod ipsos, de voluntate mea, penes vos retinuistis insolutum et satisfacionem dictorum quatuor mille ducentorum octuaginta novem florenorum et octo solidorum, per dictum dominum regem vobis debitorum. Et ideo renunciando, etc., finem, etc. Sicut, etc. Testes predicti.

(A.H.P.B., Bernat Pi, llig. 24, *Trigesimum nonum manuale comune*, anys 1432-1433, foli 11.)

111

Barcelona, 28 juny 1432.

Venda a l'encant públic de dos imatges dels sants Joan i Andreu, dues altres obres d'argent i una copa de cristall, atorgada pel mercader Jaume de Casafranca a Andreu de Vall, pel preu de 500 lliures.

Die sabbati .xxviii^a. die mensis junii anno predicto [1432].

Jacobus de Casafranca, predictus, [mercator civis Barchinone], gratis, etc., mediante curritori subscripto, vendo vobis dicto venerabili Andree de Vallo, presenti et vestris, argentum et aurum et alia subscriptis:

1 Primo, una ymatge de sent Johan ab lo anyell. És de argent daurada. Pese, a pes de march de Barchinona, .xv. marches, .iii. onzes.

2 Item, altre ymatge d'argent deurada figurada de sent Andreu. Té en la una mà una creu. En l'altre mà té un libre d'argent. Pese tot .xv. marches, .ii. onzes.

3 Item, dues castanyes o botelles d'argent deurades, ab peu alt e nansa, ab les armes reals. Pesen .xxvi. marches, .iiii. onzes.

4 Item, una castanya d'argent ab raigs deurats e letres, ab la qual ha e s'togen dues taças d'argent blanques, ab son cobertor d'argent apte a dar ayguemans, ab parxe de seda negra per penjador. Pesa tot .xvi. marches.

5 Item, altra castanya d'argent semblant a la prop dita, però no si stoga sinó una taça d'argent semblant del cop o cuberta de la dita castanya. Pese, ab dit pes, .xv. marches.

6 Item, una copa de crestall blanch ab peu e vores d'aur. Al peu ha, entre penjant e ficades o encastades, .xxxiiii. grans de perles, .xv. saffirs e .xv. balaxs. E lo crestall de la dita copa, a la una part, és sedat. En lo sobre-cop, que és de crestall e aur, ha .Lxxv. grans de perles, .viii. saffirs e balaxs.

Pesa la dita copa e sobrecop, ab les dites pedres e crestall, al dit pes de Barchinona, quatre marchs, .iii. onzes e .iii. quarts e mig.

Que omnia vobis jam tradidi, etc. Cedo jura, etc., quibus juribus, etc. Ego enim, etc. Precium est .d. libras, etc. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper, etc. Obligo bona, etc., juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor: Franciscus Borrell, curritor phelpe civitatis Barchinone. Testes: dicti Franciscus Salvatoris, Gabriel de Forest et Bartholomeus Serra.

Jacobus de Casafranca, predictus, firmavit apocam dicto Andree de Vallo, de dictis quingentis libris, que sunt precium dictorum auri et argenti. Renuncio, etc.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Quartum manuale*, anys 1432-1433.)

112

Barcelona, 1 juliol 1432.

Venda a l'encant públic d'una partida de coral, atorgada pel mercader Jaume Dez-Quer a Joan de Gualbes, pel preu de 500 lliures barceloneses.

[Die martis prima julii anno a Nativitate Domini .m^o cccc^o xxxii^o.]

Johannes Dez Quer, predictus, [mercator civis Barchinone], gratis, etc., vendo vobis dicto honorabili Johanni de Gualbis et vestris, corale subscriptum:

1 Primo, unum maç de coral de floret obrat, ponderis viginti unius librarum.

2 Item, aliud maç de passafloret, ponderis viginti trium librarum et decem unciarum.

3 Item, aliud maç de passafloret, ponderis aliarum .xxiii. librarum et decem unciarum.

4 Item, quandam squerpam coralis, ponderis viginti unciarum.

5 Item, quandam squerpam, ponderis .xi. unciarum et unius quart.

6 Item, aliam squerpam, ponderis .vi. unciarum et unius quart.

7 Item, aliam squerpam, ponderis .vi. unciarum.

8 Item, aliam squerpam, ponderis undecim onzes.

9 Item, aliam squerpam, ponderis .xi. onzes.

10 Item, aliam squerpam, ponderis sex unciarum et medie.

11 Item, aliam squerpam, ponderis quinque unciarum unius quart et medii.

Que omnia vobis jam tradidi, etc. Hanc autem, etc. Sicut melius, etc. Et ex causa huiusmodi vendicionis, etc. Quibus juribus, etc. Ego enim, etc. Precium est quingentarum librarum barchinonensium. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promitto teneri de eviccione, etc. Obligo bono, etc. Renuncio, etc. Hec igitur, etc. Curritor: Petrus Querol, curritor felpe civitatis Barchinone. Actum, etc. Testes proximi dicti propter dictum Petrum Querol, curritor felpe, Bonanatus Puijades, coralerius, et Johannes de Miravall, marinerius, et Anthonius Figueres, scutiffer comorans cum dicto honorabile Johanne de Gualbis.

Item, firmavit apocam de dictis .D. libris, que sunt precium dicti coralís. Testes jamdicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Quartum manuale*, anys 1432-1433.)

113

Barcelona, 9 juliol 1432.

Rebut de la restitució d'un lot de peces d'argent, atorgat pels mercaders Ferrer Bertran i Gaspar de Cardona, procuradors de Joan de Ventimiglia, a Tomàs de Rajadell.

[Die mercurii .viii. julii anno a Nativitate Domini millesimo .cccc° xxxii°.]

Nos Ferrarius Bertrandi et Gaspar de Cardona, mercatores cives Barchinone, procuratores, una et insolidum, ad subscripta, specialiter et alia legitime constitutus et ordinatus, a multum nobili et egregio viro domino Johanne de Vintimilia, Comitatus Spachii Comite, regni Sicilie, viceregio et admirato, ut constat de ipsa procuracione instrumento publico, inde facto in urbe Panormi, anno a Nativitate Domini .m° ccccc° xxxii°, presenti subscripto mense aprilis, die vero vicesimo quarto eiusdem mensis, decimi indiccionis regnantis serenissimo et excellentissimo principe et domino nostro domino Alfonso, Dei gracia rege Aragonum, Scicilie, etc., et clauso per discretum Anthonium de Candela, de urbe felici Panormi, imperiali auctoritate ubique ac regia, per totum regnum Scicilie iudicem ordinarium atque notarium publicum, nomine predicto, confitemur et recognoscimus vobis venerabili Thome de Raiadello, civi Barchinone, presenti, quod restituistis et tradidistis nobis, dicto nomine, bene et plenarie ad nostram voluntatem, in presencia notarii et testium predictorum infrascriptorum, argentum inferius designatum, de quo dictus comes, principalis nostri, et ego dictus Gaspar de Cardona, vobis vendicionem feceramus, cum instrumento facto in posse Anthonii Vinyes, notarii subscripti .xxxii°. die augusti proxime lapsi. Quodque argentum est sub hiis designacione et ponderis.

1 Primo, videlicet, vint y dos plats d'argent blanch, de pes .xxxii. marches, .vii. onzes.

2 Item, .xxii. escudelles grasalenques argent blanch, de pes de .xxii. marches, .vii. onzes.

3 Item, dos plats grans, dues scudelles grasalenques, dos plats petits, sis taces bollades al sòl e quatre scudelles de orelles. Són, per tot, setze peces argent blanch, de pes de .xxxv. marches, .ii. onzes.

4 Item, dotze taces bollades e daurades al sòl e a la orla.

5 Item, dos oves per menjar ous.

6 Item, un limoner per posar such de limons.

7 Item, .iiii. canalobres aguts blanch e daurat, de pes de .xxvi. marches, .ii. onzes.

8 Item, quatre cetres o terraços blanchs ab títols de "va avant".

9 Item, un plat gran de tallar, de pes de .xv. marches, .ii. onzes.

10 Item, dos bacins de dar ayguamans, daurats e obrats per les vores, e al mig de les armes del senyor comte Johan.

11 Item, quatre copes daurades ab peu.

12 Item, dues copes ab peu, daurades e cubertarades.

13 Item, una taça plana granatada daurada dintre, ab les dites armes.

14 Item, un saler ab tres peus de leons, daurat, de pes de .xxii. marches, .iiii. onzes.

15 Item, dos plats grans de tallar, sis plats de menjar e set scudelles graselenques argent blanch, no acabat de obrar, de pes .xxviii. marches, .iiii. onzes.

16 Item, sis taces blanques grans.

17 Item, quatre buchs de cetres, no acabades de obrar, de pes .xvii. marches, .iiii. onzes.

18 Item, dos buchs de cetres de argent e sis peus de cetres dels dits buchs, no acabats de obrar, [de pes] .v. marches, .v. onzes.

19 Item, un plat gran de tallar e una taça plana granatada daurada dins ab les armes, al sòl de dins, de les armes del senyor comte, [de pes] .viii. marches, .iiii. onzes.

Et ideo renunciamus, etc., facimus, dicto nomine, vobis presentem apoca de recepto. Testes: Bernardus Blascho, argenterius, et Nicolaus Cardona, mercator, cives Barchinone.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Quartum manuale*, anys 1432-1433.)

Barcelona, 14 agost 1432.

Venda a l'encant públic d'un lot de pedres precioses, atorgada per l'argenter Jaume Palau al mercader Joan Ça-Coma, pel preu de 147 lliures.

Jacobus Palau, predictus, [argenterius civis Barchinone], gratis, etc., vendo vobis venerabili Johanni Ça Coma, presenti, [mercatori civi dicti civitatis], presenti et vestris, etc., lapides preciosis subscriptis:

1 Primo, un diamant gran fet a punta de quatre cayres, ab una petita hoscha, e encastat en una avellana d'aur.

2 Item, una perla grossa redona foradada.

3 Item, tres taules de marachdes desencastats (?).

4 Item, dos rubins desencastats, la un punte, l'altre pla.

Que omnia vobis jam tradidi, etc. Hanc autem, etc. Sicut melius, etc. Et ex causa huiusmodi vendicionis, etc. Cedo jura, etc. Quibus juribus, etc. Ego enim, etc. Precium est .cxxxvii. libras Barchinone. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promitto teneri de eviccione, etc. Et de restitutione omnium missionum, etc. Obligo bona, etc. Renuncio, etc. Juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor: Jacobus Ciurana, curritor felpe publicus et juratus civitatis Barchinone. Testes predicti [venerabilis Bernardus Maciani Cudine, mercator civis, et Petrus de Monte Rubeo, scriptor Barchinone].

Item, firmavit apocam de dictis .c xxxvii. libris precium dictarum. Testes predicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 2, *Quartum manuale*, anys 1432-1433.)

115

Barcelona, 2 abril 1433.

Venda a l'encant públic d'un lot de coral, atorgada pel mercader Joan Dez-Quer a Joan de Gualbes, pel preu de 310 lliures.

[Die jovis .ii. aprilis anno predicto a Nativitate Domini millesimo .cccc° xxxiii°.]

Johannes Dez Quer, mercator civis Barchinone, gratis, etc., mediante curritori subscripto, vendo vobis honorabili Johanni de Gualbis, civi Barchinone, filio honorabili Jacobi de Gualbis, quondam mercatoris civis dicte civitatis, presenti, squerpas de coral et alia subscripta:

- 1 Primo, quondam esquerpam coralibus grossam, ponderis viginti unciarum et unius *quart*.
- 2 Item, aliam squerpam, ponderis .xvii. unciarum et medie.
- 3 Item, aliam squerpam, ponderis .xv. *onzes* et medie.
- 4 Item, aliam squerpam, ponderis .xiii. *onzes*.
- 5 Item, aliam squerpam, ponderis aliarum .xiii. *onzes*.
- 6 Item, aliam squerpam, ponderis .xii. *onzes*.
- 7 Item, aliam squerpam, ponderis aliarum .xii. unciarum.
- 8 Item, aliam, ponderis aliarum .xii. *onzes*.
- 9 Item, aliam, ponderis .xi. *onzes*.
- 10 Item, aliam, [ponderis] .x. *onzes* et medie.
- 11 Item, aliam, ponderis .x. *onzes*, unius *quart*.
- 12 Item, aliam, ponderis .x. *onzes*.
- 13 Item, aliam, ponderis .viii. *onzes* et medie.
- 14 Item, aliam, ponderis .viii. *onzes*.
- 15 Item, aliam, ponderis .vii. *onzes* et medie.
- 16 Item, aliam, ponderis aliarum .vii. *onzes* et medie.
- 17 Item, aliam, ponderis .vii. *onzes*.
- 18 Item, aliam, [ponderis] .vi. *onzes* et medie.
- 19 Item, aliam aliarum, [ponderis] .vi. *onzes* et medie.
- 20 Item, aliarum, ponderis .vi. *onzes*.
- 21 Item, et ex alia partis .xxii. *squerpas de corals* minorum, ponderis *encamaradas* cum papiris, in quibus sunt *embolicats* dicte squerpe .l xxxxi. *onzes* et unius *quart*.
- 22 Item, ex alia parte, .dlxxxix. *olivetes de coral tallades*, que sunt recondite in quodam modico sacco canapis, et sigillato cum cera rubea sigillo dicto Johannes Dez Quer.
- 23 Item, eciam ex alia partis, quondam squerpam de coral, ponderis .xx. *onzes*.

24 Item, aliam squerpam, .xi. onzes et unius quart.

25 Item, aliam, .vi. onzes et unius quart.

26 Item, aliam, .vi. onzes.

27 Item, aliam, .xi. onzes.

28 Item, aliam, .x. onzes.

29 Item, aliam, .vi. onzes et mediè.

30 Et aliam, .v. onzes, unius quart et medii.

Que omnia vobis jam tradidi corporaliter et de facto. Cedo jura, etc. Quibus juribus, etc. Ego enim, etc. Precium est .ccc.x. librarum Barchinone. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promitto teneri de eviccione, etc. Obligo bona. Juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor: Petrus Querol, curritor felpe civitatis Barchinone. Actum, etc. Testes: Bonanatus Puijades, coralerius civis, et Johannis Romita, scutiffer comorans cum dicto honorabili Joanni de Gualbis.

Item, firmavit apocam dictus Joannes Dez Quer, de dictis .ccc.x. libris, que sunt precium dicti coralis. Renuncio, etc. Testes predicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 3, *Quintum manuale*, any 1433.)

116

Barcelona, 10 agost 1433.

Rebut firmat per Pere Dez-Coll, doctor en lleis, a la seva mare Eulàlia, del llurament d'un lot de llibres legats pel seu pare.

Die lune .x^a. mensis augusti anno a Nativitate Domini .M^o cccc^o xxxiiii^o.

Sit omnibus notum. Quod ego Petrus de Colle, legum doctor civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabile domine Eulalie, matre mee, uxori honorabilis Petri de Colle, in legis licenciati, civis Barchinone, patris mei, tenenti et possidenti hereditatem, bona et jura universa que fuerunt dicti quondam domini domini patris mei et viri vestri, pro dote et sponsalicio et usufructuarie, que omnium et singulorum bonorum et jurium quarum ratione legati per ipsum patrem meum et virum vestrum, eius ultimo testamento vobis facti, quod, dictis nominibus, dedistis et tradidistis michi, realiter et de facto, dictus pater meus, michi legavit, quod dictus pater meus legavit in eius ultimo testamento, libros sequentes et inferius nominatos videlicet:

- 1 Primo, un libre appellat Decret, scrit en pergamins.
- 2 Item, .i. altre libre appellat Decretals, de pergamins.
- 3 Item, un altre libre appellat Sisè, scrit en pergamins.
- 4 Item, un altre libre appellat Clamentines, scrit en pergamins.
- 5 Item, un altre libre appellat Ignocent, scrit en pergamins.
- 6 Item, un altre libre scrit en pergamins, appellat La Primera Part del Hostiench sobre les Decretals.
- 7 Item, un altre libre appellat L'altre Part del Hostiench, tal com lo prou dit.

- 8 Item, un altre libre escrit en pergamins, appellat La Digesta nova.
- 9 Item, un altre libre de pergamins, appellat Inforçada.
- 10 Item, un altre libre de pergamins, appellat Volum.
- 11 Item, un altre libre escrit en pergamins, appellat Digesta vella.
- 12 Item, un altre libre en pergamins, appellat Codi.
- 13 Item, un altre libre de pergamins, appellat Primera Part del XI sobre'l Codi.
- 14 Item, altre libre de pergamins, appellat La Segona Part del XI, tal como lo prop dit.
- 15 Item, .x. altre libre en pergamins, apellat Johan Fabre.
- 16 Item, un altre libre appellat Barthol, escrit en paper.
- 17 Item, un altre libre escrit en paper, appellat Baldo sobre'l primer e segon del dit Codi.
- 18 Item, un altre libre appellat Baldo sobre'ls feus, escrit en paper.
- 19 Item, un altre libre appellat Lectura sobre la Digesta vella, escrit en paper.
- 20 Item, un altre libre appellat Barthol sobre la primera part de la Digesta nova, escrit en paper.
- 21 Item, un altre libre appellat Barthol, de paper, sobre la segona part de la Digesta nova.
- 22 Item, un altre libre appellat Barthol sobre la primera part de la Inforçada, escrit en paper.
- 23 Item, un altre libre appellat Barthol, de paper semblant del prop dit, sobre la segona part de la Inforçada.
- 24 Item, un altre libre appellat Speculador, escrit en pergamins.
- 25 Item, un altre libre appellat Spica de Barthol, en paper.
- 26 Item, un altre libre appellat Spica de Butrio, escrit en paper.
- 27 Item, un altre libre de paper, en lo qual és lo Barthol..., tres libres del Codi e altres tractats e repeticions.
- 28 Item, altre libre de paper cisternat de pergamins, dins lo qual ha diverses repeticions e tractats.
- 29 Item, altre libre appellat..., escrit en pergamins.
- 30 Item, altre libre escrit en pergamins, appellat Constitucions de Cathalunya ab los Usatges.
- 31 Item, un altre libre appellat Di de regulis juris, ab .ii. tractats petits, que hi ha dins, escrit en pergamins.
- 32 Item, .x. altre libre appellat Egidi Romà, escrit en pergamins.
- 33 Item, un altre libre escrit en pergamins, appellat de les leys gòtiques.
- 34 Item, un altre libre escrit en pergamins, appellat Flors Sanctorum.
- 35 Item, un altre libre appellat Summa de mestre Alexandre Dales, en paper, sisternat de pergami.
- 36 Item, un libret de pergami appellat de Sent Bernat.
- 37 Item, un altre libret petit, escrit en pergamins.
- 38 Item, un altre escrit en paper, appellat Constitucions fetes segons l'orda nova del...

39 Item, un altre libre de forma manor, scrit en paper, dins lo qual són los sumaris de les Decretals.

40 Item, un altre libre escrit en paper, dins lo qual ha moltes practiques...

Quiquidem libri sun lacius specificati in inventario per vos dictam dominam matrem meam, ac per me et alios heredes dicti domini patris mei, confecto in posse Johannis Franch, notarii infrascripti. Et ideo renunciando, etc. Testes: Arnaldus Vilaro, scuti[fe]r, comorans cum dicto honorabili Petro de Colle et Franciscus de Molis, scriptor Barchinone.

(A.H.P.B., Joan Franc (major), llig. 15, *Vicesimum secundum manuale*, anys 1432-1433.)

117

Barcelona, 7 novembre 1433.

Venda a l'encant públic d'un lot de peces de coral, atorgada pel mercader i coraler Joan Dez-Quer a Joan de Gualbes, pel preu de 310 lliures.

Die sabbati .vii. novembris anno a Nativitate Domini .m^o .cccc^o .xxxiii^o.

Johannes Dez Quer, mercator et coralerius civis Barchinone, gratis, etc., mediante curritori subscripto, vendo vobis honorabili Johanni de Gualbis, civis dicte civitatis, filio honorabili Jacobo de Gualbis, quondam civis dicte civitatis, presenti et vestris *squerpas de coral* et alia subscripta:

1 Primo, quondam squerpam coral grossi, ponderis viginti unciarum et unius *quart*.

2 Item, aliam squerpam, ponderis .xvii. unciarum et medie.

3 Item, aliam squerpam, ponderis .xv. onzes et medie.

4 Item, aliam squerpam, ponderis .xiii. onzes.

5 Item, aliam squerpam, ponderis aliarum .xiii. onzes.

6 Item, aliam squerpam, ponderis .xii. unciarum.

7 Item, aliam squerpam, ponderis aliarum .xii. onzes.

8 Item, aliam, ponderis aliarum .xii. onzes.

9 Item, aliam, ponderis .xi. onzes.

10 Item, aliam, .x. onzes et dimidie.

11 Item, aliam, ponderis .x. onzes et unius *quart*.

12 Item, aliam, ponderis .x. onzes.

13 Item, aliam, ponderis .ix. onzes et medie.

14 Item, aliam, ponderis .ix. onzes.

15 Item, aliam, ponderis .vii. onzes et medie.

16 Item, aliam, ponderis aliarum .vii. onzes et medie.

17 Item, aliam, ponderis .vii. onzes.

18 Item, aliam, [ponderis] aliarum .vii. onzes et medie.

19 Item, aliam, [ponderis] aliarum .vi. onzes.

20 Item, aliam, ponderis .vi. onzes.

21 Item, ex alia parte, .xxii. *esquerpas de corals* minorum, ponderis

encamaratas cum papis, in quibus sunt recondite .LXXXI. *onzes* et unius *quart*.

22 Item, ex alia parte, quandam squerpam de coral, ponderis .xx. *onzes*.

23 Item, aliam squerpam [ponderis] .xi. *onzes* et unius *quart*.

24 Item, aliam, [ponderis] .vi. *onzes* et unius *quart*.

25 Item, aliam, [ponderis] .vi. *onzes*.

26 Item, aliam, [ponderis] .xi. *onzes*.

27 Item, aliam, [ponderis] .x. *onzes*.

28 Item, aliam, [ponderis] .vi. *onzes* et medie.

29 Item, aliam, [ponderis] .v. *onzes*, unius *quart* et medii.

30 Item, ex alia parte, quandam squerpam coralís alterum, ponderis .xi. *onzes* et duorum *quarts*.

31 Item, aliam squerpam, ponderis .viii^o. *onzes*.

32 Item, aliam, ponderis .vii. *onzes* et unius *quart*.

33 Item, aliam, [ponderis] .vi. *onzes* et unius *quart*.

34 Item, alteram, [ponderis] .iii. *onzes*, unius *quart* et medii.

35 Item, .xiii. granos *grossos* pulcros in uno filo, ponderis .iiii. *onzes* et unius *quart*.

Que omnia vobis jam tradidi, etc. Cedo jura, etc. Quibus juribus, etc. Ego enim, etc. Precium est .ccc.x. librarum Barchinone. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promitto teneri de eviccione, etc. Obligo bona, etc. Juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor: Petrus Querol, curritor felpe civitatis Barchinone, etc. Actum, etc. Testes: Bonanatus Puijades, coralerius, et Johannes Riera, corderius cives Barchinone.

Item, firmavit apocam de dictis .ccc.x. libris, que sunt precio predictæ vendicionis. Renuncio, etc. Testes jamdicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 4, *Sextum manuale*, anys 1433-1434).

118

Palerm, 4 gener 1434.

Alfons el Magnànim comunica a Joan Gregori haver escrit a Joan Mercader, batlle general de València, perquè prengui les mides de certs draps de ras, que desitjava haver per al parament del reial d'aquella ciutat, per tal de fer-los obrar a mestre Guillem del Vexell.

Lo Rey.

En Johan Gregori: En dies passats havem scrit al nostre batlle general de València, micer Johan Mercader, e ara de nou li scrivim, que'ns trameta les mides de certs draps de raç, que desijam haver per parament del nostre reyal de València, e'ns scriva de la mida e forma que'ls volem, fahent-nos peu e seguretat de ço que hauran de costar, fahent-los obrar a mestre Guillemes del Vexell, qui féu los altres draps de nostra cappella, o que almenys ell vos conselle, si entrevenir no y porà, en fer fer e divisar aquells. Perquè us pregam e encarregam que, per nostre gran servey, los façats fer, segons lo dit

batlle general vos scriurà. Avisant-vos que nós prestament trametrem aquí la nau d'en Figueret, ab la qual haurets recapte, e tot compliment per a pagar lo que costaran. E siau-hi diligent e solícit, segons de vós confiam. Certificant-vos que de res a present no'ns porieu tant servir e complaure, atès que ab la dita nau los desijam haver.

Dada en la ciutat de Palerm, a .iiii. dies de janer del any mil .cccc xxxiiii. Rex Alfonsus.

Arnaldus Fonolleda, mandato regio facta per secretarium. Fuerunt triplicate.

(A.C.A., reg. 2688, foli 166 v.)

Palerm, 9 gener 1434.

Lletra del rei Alfons el Magnànim a Guillem del Vexell, mestre de vidrieres, en què li comunica haver escrit a Joan Gregori, mercader català resident a Flandes, perquè faci fer certs draps de ras per a parament del reial de València, per a la gran sala del Tinell i per a la cambra dels Angels. El rei desitja que els decori.

Lo rey d'Aragó e de Sicília.

Maestre Guillelmes: Nós de present scrivim a'n Johan Gregori, mercader cathalà, qui stà en Flandes, que'ns faça fer certs draps de raç, per a parament del nostre reyal de València, axí per la gran sala del Tinell com per la cambra dels Angells e algunes altres. E perquè confiam de la gran affecció que vós havets en servir-nos e complaure, hauríem gran plaher que vós obràssets o fahéssets obrar e dividir de figures o altres obres los dits draps, car som certs que entrevenint-hi vós serien tan notables com los desijam. Perquè us pregam affectuosament que, si us serà possible, los obrets o obrar fàçats en manera que facen delit a nós e ats los altres que'ls veuran, e que sien de bones lanes e colors, e demostren obra reyal, car nostre desig és que sien dels bells que's puixen dividir e obrar, axí de caces com de batiments e altres noves invencions. Certificant-vos que, ultra lo pagament o satisfacció deguda, conexerets que'ns haurets fet servey molt assenyalat. E emperò vós, per altres ocupacions, no'ls poguéssets fer e obrar, vos pregam que, al menys, consellets e endrecets lo dit Johan Gregori en fer fer per altre maestre a dividir e obrar aquells, segons de vós confiam.

Dada en la nostra ciutat de Palerm, a .viii. de janer del any mil .cccc xxxiiii. Rex Alfonsus.

Arnaldus Fonolleda, mandato regio facta per secretarium.

(A.C.A., reg. 2688, foli 167.)

Barcelona, 27 juliol 1434.

Venda a l'encant públic d'un balaix gros i un reliquiari d'or, atorgada pel mercader Bernat Vidal a Pere Grau, pel preu de 900 lliures barceloneses.

[Die martis .xxvii. julii anno a Nativitate Domini .m^o cccc^o xxxiiii.]

Bernardus Vitalis, predictus, [mercator civis Barchinone], dictis nominibus, vendo vobis dicto venerabili Petro Grau, presenti, et vestris, mediante Salvatori Roviradech, curritori publico Barchinone, jocalia sequencia:

1 Primo, un balaix gros, en lo qual ha una escarçadura, o del qual fall una esquerdà al seu quantó, lo qual balaix és foradat per lo mig, per lo qual forat passa un cordó [de] seda vermella, lo qual cordó és sagellat al cap del nuhador, ab lo segell del dit Bernat Vidal.

2 Item, un reliquiari d'aur ab lo peu d'argent, en lo qual ha certes ymatges esmaltades ystoriades de la Nativitat. E a la redor del dit reliquiari ha encastades devuyt perles de compte e nou balays, e nou saffirs. Item, ha alt a la redor de una corona d'or, que hi ha cinch perles rodones menos de les dessus dites. E a l'un costat, bax al peu del dit reliquiari, són esmaltades les armes de la reyna Violant.

Que omnia vobis jam tradidi, etc. Hanc autem, etc. Sicut melius, etc., cedo jura, etc. Quibus juribus, etc. Ego enim, etc. Precium est .dcccc. librarum barchinonensium. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promitto, dictis nominibus, teneri de eviccione, etc. Obligo bona et dicto principalis meo et utriusque mei et ipsius, mobilia et immobilia, etc. Juro, etc. Curritor: Salvator Roviradech, curritor phepe publicus et juratus civitatis Barchinone. Testes predicti [venerabilis Johannes Carbonell, mercator civitatis Balagarii, et Honoratus Petri, curritor auris civis Barchinone].

Bernardus Vitalis, predictus, dictis nominibus, firmavit apocam dicto Petro Grau, de dictis .dcccc. libras, que sunt precium proxime dicte vendicionis. Renuncio, etc. Teste proximi dicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 4, *Septimum manuale*, any 1434.)

Barcelona, 7 agost 1434.

Venda a l'encant públic d'un lot de peces de coral i joies d'argent, atorgada pel mercader Joan Dez-Quer a Miquel Ça-Bastida, alias Font, pel preu de 220 lliures barceloneses.

[Die sabbati .vii. mensis augusti anno a Nativitate Domini millesimo .cccc xxxiiii.]

Johannes Dez Quer, predictus, [mercator civis Barchinone], mediante

curritori subscripto, vendo vobis dicto venerabili Michaeli Ça Bastida, alias Font, presenti, et vestris, etc., corallo et alia subscripta, prout sic designatur:

1 Primo, certs fils curts de coral de tota sort, qui pesen cinch lliures, una onze [e] mige.

2 Item, dos maços de floret, qui pesen .xxvi. lliures, .xi. onzes.

3 Item, un maç de negreijant, qui pese .x. lliures.

4 Item, un maç petit de primera, pesa .v. lliures, .x. onzes.

5 Item, quatre esquerpes de coral, pesen, totes ensemps, quatre lliures.

6 Item, dues esquerpes e dues miges esquerpes de coral menut, les quals lo dit Johan Dez Quer aferma pesen .xiii. onzes e mige.

7 Item, dos anells d'aur, en los quals ha encastats, ço és, en cascur, un diamant.

8 Item, un anell d'aur, en què ha encastada una pedra de color blau escur, feta a manera de tomba.

9 Item, un fermall en què ha tres saffirs e tres balaixs blanquinosos, e al mig ha una pedra de color blau scur. Són totes les dites pedres de poca valor.

10 Item, .c xxxviii. grans de perlas migenceres enrestades en un fil e sagellades ab lo sagell del dit Johan Dez Quer.

11 Item, una correga de dona d'argent deurada ab parxa de vellutat negra, ab son cap e sivella, e ab quatre barres e .xii. platons.

12 Item, una correga de dona d'argent deurada, ab parxe vert e de diversos colors, ab argenteria, ab cap e sivella e ab .xii. platons esmaltats.

13 Item, un parell de manilles d'argent deurades.

14 Item, .i. collar de dona d'argent deurat. Pesa, iunt lo dit collar e manilles, un march e mig.

Que omnia vobis jam tradidi clausa et recondita in tribus *capces* fustis albis et meo sigillo *de pera* sigillatis. Hanc autem, etc. Sicut melius, etc. Et ex causa huiusmodi vendicionis, cedo jura, etc. Quibus juribus, etc. Ego enim, etc. Precium vero predictorum que vobis vendo, est .ccxx. librarum Barchinonensium. Renunciando, etc. Dando, etc. Insuper promitto teneri de eviccione, etc. Obligo bona, etc. Renuncio, etc. Juro, etc. Hec igitur, etc. Curritor: Bartholomeus Dalmau, curritor felpe civitatis Barchinone, etc. Actum, etc. Testes predicti [discretus Petrus Rovira, presbiter Barchinone; Bonanatus Pujades, curritor auris civis Barchinone].

Item, firmavit apocam de dictis .ccxx. libris, que sunt precium proxime dicte vendicionis. Renuncio, etc. Testes jamdicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 4, *Septimum manuale*, any 1434.)

122

Barcelona, 26 octubre 1435.

Poder atorgat per Francesc Serra, argenter de Barcelona, a Galceran Peris, argenter de Mallorca, en què el faculta per a cobrar 10 florins del mestre de cartes de navegar Gabriel de Vallseca.

Die mercurii .xxvi. die octobris anno a Nativitate Domini .m^o cccc^o xxxv^o.
Franciscus Serra, argenterius civis Barchinone, constituo vos, Galcerandum Peris, argenterium habitatorem Maiorice, licet absentum, procuratorem meum, certum et specialem, ad petendum, exhigendum, exhigendum et recuperandum pro me et nomine meo a Gabriele de Vallseque, magister cartarum de navegar olim cive Barchinone, nunc vero cive Maiorice et eius bonis, omnes illos decem florenos, quos ipse Gabriel michi debet cum quodam suo albarano manu sua propria scripto, quorum vobis tradi sive mitti cum presente integrum et sincerum. Et super predictis..., etc., faciendum, etc. Ad causas, etc. Promittens, etc. Testes: venerabilis Petrus Ribalta et Cipprianus Buadella, scriptor, cives Barchinone.

(A.H.P.B., Pere Roig, llig. 7, manual anys 1435-1436.)

123

Barcelona, 17 novembre 1435.

Rebut firmat per Enric de Beer, bidell de la seu de Barcelona, al canonge Joan Bruguera, marmessor del canonge Ferrer Dez-Pujol, de la tramesa d'un Flores Sanctorum i un Legender, procedents de la dita herència, valorats en 110 sous, en paga del salari per raó de la venda de llibres i altres béns de l'esmentat difunt.

Die jovis .xvii^a. de novembris anno a Nativitate Domini .m^o cccc^o xxxv^o.
Sit omnibus notum. Quod ego Henricus de Beer, badellus sedis Barchinone, confiteor et recognosco vobis honorabili Johanni Bruguera, canonico sedis Barchinone, manumissori, una cum aliis, testamenti seu ultime voluntatis honorabili Ferrarii de Podiolo, quondam canonici eiusdem sedis, quod satisfacistis michi, voluntate mee, in et super quibusvis pecunie quantitibus et salariis michi debito racione quarumvis librorum et aliorum me, ut bedello predicto mediante, venditorum de hereditate et bonis dicti defuncti, a quovis tempore citra usque in presentem diem, pro quaquidem satisfaccione, dedistis et solvistis michi, facta compositione inter me et vos, centum decem solidos barchinonenses, quos habui in hunc modum, scilicet, quod in solutum eorum tradidistis michi duos libros dicte hereditatis, scilicet, unum vocatum Flores Sanctorum et alterum vocatum Legender, extimatos ad ipsos centum decem solidos. Et ideo renunciando excepcioni rei ita non esse et in

veritate non consistere, et non numerate et non solute peccunie, et dolo, malo et accioni in factum, omni alii juri, racioni et consuetudine ad hec repugnantibus, facio vobis de predictis centum decem solidis, et de quovis ulteriori salario quod michi competerat pro predictis, presentem apocham de soluto et bonum et perpetuam finem et pactum de alterius non petendi, solemni stipulacioni vallatum.

Actum est hoc Barchinone, decima septima die novembris anno a Nativitate Domini millesimo .cccc° xxx°. quinto. Sigñum: Henrici de Beer, predicti, qui hec laudo firmo. Testes: Arnaldus dez Molins, textor pannorum lini, et Guillelmus de Ponte, clericus tonsuratus, comorans cum dicto honorabili Johanne Bruguera.

(A.C.B., Gabriel Canyelles, manual últim, anys 1428-1448.)

124

Barcelona, 26 novembre 1436.

La reina Maria de Castella, lloctinent del seu espòs Alfons el Magnànim, escriu a Joan de Segurioles, veguer de Vic i Osona, sobre la inquisició feta contra Eulàlia Dez-Sabaters, acusada d'arts diabòliques.

Maria, etc.

Dilecto nostro Johanni de Segurioles, militi, vicario Vici et Ausonie: Coram nostre celsitudinis transmisistis inquisicionem factam per vos contra Eulaliam dez Sabaters, delatam de artis diabolicis et operibus detestandis, fecimus mature in nostro consilio recognosci, sane quia dicte inquisicionis merita, jamdictam Eulaliam in prefatis artibus imo et reprobis artibus detengunt graviter deliquisse, ex provisione dicti nostri Consilii super his facta, dicimus et mandamus vobis, de certa sciencia et expresse, sub dicti domini regis et nostre gratie et mercedis obtentus, quatenus, visis presentibus dictam Eulaliam laqueo taliter quod moriatur in furce patibulo suspendatis jura quidem divina et humana patratores horum criminum vivere detestantur.

Dat. Barchinone, .xxvi°. die novembris anno a Nativitate Domini .m° cccc xxxvi°. De Ortigiis.

Berengario Spigoler, ex procuratoris fiscalis in Audiencia, ad R. Pauli de Eroles, legum dictori, cui fuit... et hanc vidit.

(A.C.A., reg. 3175, foli 69 v.)

125

Barcelona, 6 juny 1437.

Carta de pagament sotascrita per Mateu Calderó, illuminador de llibres, a Bernat Domènec, beneficiat de Santa Maria del Mar, de Barcelona, de 61 sous barcelonins, per la manufactura i il·luminació d'un Missal Dominical, escrit en pergamins.

Die jovis .vi^o. juni anno predicto [1437].

Sit omnibus notum. Ego Matheus Calderó, inluminator librorum civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Bernardo Dominici, presbitero beneficiato in ecclesia beate Marie de Mari Barchinone, quod tradidistis et solvistis michi, bene et plenarie, ad meam voluntatem, .LXI. solidos barchinonensis, scilicet .XXXIII. solidos, pro viginti tribus caternis cuiusdam libri vocati Missale Dominical, scripti in pergamenis, que a me emistis et habuistis; et decem septem solidos pro illuminandos et faciendo *les capvives de etzur e de vermelló* in dictis caternis. Et ideo renunciando excepcioni pecunie non numerate, non solute, non tradite, et doli, mali et in factum accioni... Testes sunt: Johannes Farandell et Johannes Geraldí, scriptores.

(A.H.P.B., Nicolau de Mediona, llig. 1, manual 3, anys 1437-1438.)

126

Càpua, 18 juny 1437.

Carta d'Alfons el Magnànim al seu conseller Mateu Pujades, sobre l'obra d'argent que l'argenter Bernat Lleopart feia per a la capella reial.

Bernardi Leopart.

Lo Rey.

Mossèn Matheu: Per en Barthomeu Sallent, scrivà nostre, havem entès com certa obra que lo nostre argenter en Bernat Leopart fa d'argent per a nostra capella és en part daurada e en part ne resta a daurar. Manam-vos, per ço, que veiau e regonegau la dita obra e bestragau e doneu al dit Leopart lo que sia necessari per acabar de daurar lo que resta de la dita obra a daurar, e veiau ab ell què li hauríem a donar de mans e del argent que ell hi ha mes, ultra lo que té de nós, a fi que de tot nos pugau scriure clarament e nos pugau mils provehir a lo que li serà degut. E en açò no haia falla, com molt desigem haver les coses que'ns ha obrades per ornament de nostra capella.

Dada en la ciutat de Càpua, a .xviii. de juny .M cccc xxxvii. Rex Alfonsus.

Al amat conseller nostre mossèn Matheu Pujades.

Fuit expedita in parva forma.

(A.C.A., reg. 2900, foli 95. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

127

Barcelona, 30 març 1439.

Carta de pagament atorgada per Montserrat Rourich, illuminador de llibres, de 5 florins d'or d'Aragó, per la confecció de nou caplletres grans daurades per al Missal de la capella de la Casa de la Diputació del General de Catalunya.

Sit omnibus notum. Quod ego Monsserratus Rourich, illuminator librorum habitator Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Barthomeo de Navel, mercatori civi dicte civitatis, ad hec per multam honorabilis dominos deputatos Generalis Cathalonie ordinato, quod solvistis michi quinque florenos auri de Aragonia, valentes duas libras et quindecim solidos Barchinone de terno, michi debitos et pertinentes pro faciendo novem capud literas deauratas magnas in Missali Capelle Domus Deputacionis dicti Generalis, in quibus capud literas comprehenditur principium dicti Missalis. Et ideo renunciando excepcioni non numerato et non solute pecunie, et doli predictis, presentem vobis facio apocam de soluto in testimonium premissorum.

Actum est hoc Barchinone, tricesima de marcii anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono. Sigñnum Montserrati Raurich, predicti, qui hec laudo et firmo. Testes huius rei sunt: discretus Paulus Masagerii, notarius civis, et Michael Passa, scriptor Barchinones.

(A.C.A., G [=Generalitat], 471, foli 242.)

128

Barcelona, 20 febrer 1440.

Rebut firmat per Guillem Queralt, moneder, a Francesc Carbó, hereu del seu pare Galceran Carbó, de la restitució del llibre Stòries Troyanes, en romanç.

Die sabbati xx^a. mensis febroarii anno predicto [1440].

Guillelmus Queralt, monaderius civis Barchinones, confiteor et recognosco vobis honorabili Francisco Carbó, civi dicte civitates, heredi honorabili Galcerandi Carbó, patris vestri, quod restituistis et tradidistis michi, quendam librum vocatum Stòries Troyanes, in pergameno, scriptum *en romans*, quem ego acomodaveram dicto patri vestro, dum in humanis agebat. Renunciando, etc. Testes: Bernardus Rotlan et Matheus Canals, scriptores.

(A.C.B., Gabriel Canyelles, manual últim, anys 1428-1448.)

Barcelona, 9 maig 1441.

Rebut firmat per Elionor, vidua del mercader Nicolau Carreres, de la restitució de diversos objectes, entre ells el llibre Prologus super tuto libro Consolacionis de Boeci.

Die martis .viii^o. dicti mensis madii et anno predicto [1441].

Sit omnibus notum. Quod ego Elionor, uxor venerabili Nicholay Carreres, quondam mercatoris civis Barchinone, confiteor et recognosco dicte tutrice, quod restituistis et tradidistis michi res et bona que sequuntur:

- 1 Primo, videlicet, quoddam frustrum sive *troç de camocha* livido.
- 2 Item, quoddam filum patrenostorum de *cambra*, in quo filo sunt .xxxii. grani grocitudinis unius avellane quilibet.
- 3 Item, quoddam filum patrenostorum coralli virmili minutorum.
- 4 Item, quendam librum scriptum in papiro forme folii vocatum: *Prologus super tuto libro Consolacionis*, cohoptum de pergamenis engrutatis cohoptertis coreo viridi, cum clausoriis corrigiorum alborum. Quiquidem liber occupat centum foleos scriptos. Et incipit cum littera virnilis: "Ací comensa lo Pròlech sobre tot lo libre de Consolació de Boeci, etc.". Et cum littera nigra: "Al molt alt e molt reductable príncep, etc.". Et finit cum littera: "sit Deo gloria, laus, honor e benedicció. Amén".
- 5 Item, quoddam matalaffum cum *botana* fustanei albi et lividi et *sotana* canamacii albi.
- 6 Item, quendam pixidellam sive *capseta* fustis rotundam, intus quam sunt due *arrachades* parve, cum tribus fulletis auri, cum tribus perulis in utraque *rachada*.
- 7 Item, quodam gatzetulum sive *cofret* parvum corii burelli deauratum intus, quod sunt res et bona sequencia.
- 8 Primo, quoddam *didal* argenti deaurati de novem cerculis.
- 9 Item, quoddam filetum signorum sive patrenostorum auri esmaltatorum, cum aliquibus *bellugoyis*, in quoquidem filo sunt .xiii. grani.
- 10 Item, quoddam *collaret* auri cum aliquibus *bellugoyis* ermaltatis, qui pendent in quoquidem collareto sunt viginti *anellete* argenti deaurate encatenate.
- 11 Item, quodam claverium mulieris domasquinum cirici lividi, cum uno botono grosso fili auri. Quodquidem claverium habet .vi. frandes sive *branchas* de uno cordono quolibet.
- 12 Item..., quilibet cum encasto unius rubini, duo quorum ruborum sunt... vero est bonus.
- 13 Item, .iiii^o. anulos auri quilibet cum encasto unius *marachde* contrafacte.
- 14 Item, unum anulum auri cum encasto unius *balaix plasa* (P). Quiquidem anuli predictae stant.
- 15 Item, quodam *didal* panni lini embotiti.
- 16 Item, duo anuli auri uterque cum encasto unius *saffir còdol*.

17 Item, quandam anulum argenti deaurati cum encasto unius justine, cum quadam crucelis sive *creueta* parva, cum litteris circumcirca.

18 Item, quadam alium anulam auri cum encasto unius marachde contrafacti, modici valoris.

19 Item, quandam perulam rotundam grossetam et tres lapide balaxiorum parve, que sunt involute in quodam frusto sedanti viridis.

20 Item, quandam botonum rotundum clauditoris literarum eburis sive de *vori*, sine punxono.

21 Item, quoddam frustrum pellis burelli in quandam capciam rotundam de *riscla*, cum *terra de camell* intus.

22 Item, quasdam cuxerias de gamberias in quosdam *avantbraços* ferri, totum rovellatum.

Quaquidem res et bona omnia predictas, dictus quondam vir vester tenebat a me in comanda. Et ideo renunciando. Testes huius rei sunt: venerabilis Johannes Claris, mercator; Marchus Olzina, argenterius cives, et Petrus Bastat, scriptor, habitator Barchinone.

(A.H.P.B., Bernat Pi, llig. 14, manual de cartes de pagament de testaments, anys 1440-1447, foli 13.)

130

Barcelona, 21 maig 1442.

Carta de pagament atorgada per Francesc Boions, estudiant en dret canònic, als marmessors testamentaris subrogats del difunt mercader Arnau Pastra, de 5 lliures i 10 sous de moneda tern, per la compra d'unes Decretals i en adjutori dels seus estudis.

Die lune .xxi°. dicti mensis madii anno predicto [1442].

Sit omnibus notum. Quod ego Franciscus Boions, studens in iure canonico habitator Barchinone, confiteor et recognosco vobis discretis Bartholomeo Palmarola, presbitero beneficiato in sede Barchinone, et Bernardo Boions, presbitero beneficiato in ecclesia beate Marie de Mari dicte civitatis, manumissoribus et exequutoribus surrogatis in testamento sen ultima voluntate Arnaldi Pastra, quondam mercatoris civis Barchinone, per obitum aliorum manumissorum pro ipsium defunctum in dicto suo testamento electorum, quod de bonis dicte manumissorie dedistis et erogastis michi, amore Dei, recipiente pro emendo, ad oppus mei, quasdam Decretals, cum quibus ego studere possum, et in adiutorium studendi, quinque libras et decem solidos monete Barchinonense de terno. Et ideo renunciando excepcioni pecunie non numerate et non recepte in doli. In testimonium premissorum presentem vobis facio apocham de recepto.

Actum est hoc Barchinone, vicesima prima die mensis madii anno a Nativitate Domini .m° cccc° xxxxi°. secundo. Testes huius rei sunt: Johannes Seguí, Franciscus Rocha et Petrus Bastat, scriptores habitatores Barchinone.

(A.H.P.B., Bernat Pi, llig. 14, manual de cartes de pagament de testaments, anys 1440-1447.)

131

Barcelona, 6 octubre 1445.

Clàusula del testament del seder Marc d'Avinyó, en què disposa un llegat d'una Bíblia i dos llibres Cathalicon i llibres en hebreu, a favor de la seva filla Elionor, vídua de Marc Ça-Closa, en compensació dels 100 florins que li devia, i facultat el seu hereu perquè li doni, en lloc dels dits llibres, la citada suma de diner.

Item, dimitto dicte domine Elienori, uxori dicti Marchi Ça Closa, quondam, filie mee, in compensacionem et remuneracionem illorum centum florenorum, quos asserit me sibi deberi cum instrumento, videlicet, unum librum in pergameno scriptum vocatum Biblie et duos libros vocatos Cathalicon, unum in pergameno et alium in papiro scriptos, et alios eciam libros meos ebrayce scriptos, volens et cum presenti heredi meo subscripto, facultatem dans loco dictorum librorum dandi dicte domina Elienori, centum florenos, quam facultatem duret et solucionem earum facere habeat intra unum annum, postquam reversus fuerit a viagio, quod nunc est interim vero stent dicti libri in posse dicti Mathei de Avinyó, fratris et manumissoris mei...

Actum est hoc Barchinone, in domo dicti testatoris, sexta die octobris anno a Nativitate Domini .MCCCCXXXV. quinti. Sigñum Marchi d'Avinyó testatoris predicti...

(A.H.P.B., Nicolau de Mediona, llig. 2, manual de testaments, anys 1438-1452, foli 67. Publicat el 16 octubre 1446.)

132

Castell Nou de Nàpols, 16 gener 1449.

Carta d'Alfons el Magnànim al seu conseller Guillem de Vic, relacionada amb el pagament a l'argenter Bernat Leopart per la manufactura de les imatges dels tres sants apòstols Mateu, Felip i Macià.

N'Alfonso, etc.

A l'amat e feel conseller nostre mossèn Guillem de Vich, etc., ut supra: Com lo dit mossèn Perot, en dies passats, etc., de manament e ordinació nostra, haia dats e pagats al feel nostre argenter en Bernat Leopart, per les ymages de tres apòstols, ço és, de sanct Matheu, sanct Phelip e sanct Macià, que en aquests passats dies lo dit Leopart nos féu, ço és, entre argent, or e mans. E lo dit mossèn Perot nos tramès, ensemps ab una mitra pontiffical, per la galea d'en Vilatorra, e foren liurades e assignades en nostra guardaroba, on de present són e stan, .xviii^M cc xxx. solidos, .iiii. diners barcinonins, e sia just e rahonable que aquells sien reebuts e admeses en compte del dit mossèn

Perot, vos diem e manam que ell, posant en data los dits .xviii^m cc xxx. solidos, .iiii. diners al dit Leopart, per la causa dessus dita, e restituint-né àpoca de aquell, e la present aquella li accepten e reeban en compte, tots dubtes, contradiccions e dificultats cessants.

Dada en lo Castell Nou de Nàpols, a .xvi. de janer del any mil .cccc .xlvi.ii. Rex Alfonsus.

Dominus rex mandavit mihi Francisco Martorell.

(A.C.A., reg. 2719, foli 87. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

Vegeu la següent anotació, tal vegada relacionada amb les dites imatges d'argent:

Espatxament al abat de Santes Creus.

Memorial e instruccions de les coses que lo venerable religiós mossèn l'abat de Santas Creus ha a dir e explicar al illustríssimo senyor lo senyor rey, de part de la illustríssima senyora la senyora reyna, muller e lochtinent general del dit senyor.

“XLIIII. Item, li dirà de les ymatges dels apòstols que en Leopart fa fer al dit senyor, que lo dit Leopart li ha dit que haurà prou a fer, sien fetes a Nadal primer vinent.”

(A.C.A., reg. 3185, folis 150 v.-159: Barcelona, 20 agost 1447. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

133

Barcelona, 26 abril 1452.

La reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim, intercedeix prop del noble Felipe de Castro a favor de Joan de Bardaxí, per la recuperació d'una Bíblia hebraica que havia estat furtada.

Johannis de Bardaxino.

Maria, etc.

Nobili et dilecto nostro Philipo de Castro: Salutem et dilectionem. Frequens et anxia sollicitudo fidelis nostri Johannis de Bardaxino, pauperis et miserabilis persone, de cuius paupertate iam alias nobis constat per informationem, nostro iussu, receptam per fidelem nostrum Franciscum de Alçamora, legum doctorem, civem Barchinone, nostris auribus reportavit quod quedam Biblia magni valoris ebraica literis scripta, fuit ab lata seu furto substracta a domo et posse dicti pauperis, cuius erat ut heredis sui patris quondam, et illa devenit ad manus cuiusdam judei fratris Içach de Barzeley, alias Almoxnimi, judei, super eius Biblie recuperacione obtinuit a serenissimo domino nostro reger literam clausam vobis directam, nobis que per dictum pauperum

presentatam tenoris subiuncti: "El rey de Aragón e de las dos Sicilias, etc. Noble e amado nuestro: Dado nos es entender, por part del fiel nuestro Johan de Bardaxí, que en el lugar vuestro de Stadella es un jodio ermano de Içach de Barzeley, alias Almoxnimi, el qual tiene una Biblia en ebraico del dicho Johan de Bardaxí, e aquélla tiene indevidament e contra justicia e equidad. Por que vos dezimos e mandamos, quanto strechament podemos, que pues el dicho Joan de Bardaxí entiende demandar la dicha Biblia por via de justicia, vos aquélla li administréys e fagáys administrar, por manera que si justicia lo requiere, sin dilación, subterfugio e qualquiere otro empacho e con effecto pueda cobrar la dicta Biblia suya. E de aquesto no fiziesseys el contrario, por quanto nos deseáys servir e havéys cara la gracia nuestra, car por quanto es persona pobre e miserable, havemos a voluntat que la justicia prompta e sinse subterfugios le sea administrada. Dada en Tibuli, a .xxii. de mayo del anyo mil .ccccxxxvii. Rex Alfonsus." Reportavit etiam dictus pauper adiciens in sui narrationis serie, quod informatus dictus judeos tunc dicte Biblee detentor de littera regia preinserta que pluribus sermone vulgato patuit, et signanter nobili Jaufrido de Castro, filio vestro, qui eam, ut asseritur, legere voluit, prefatus judeus continuantes ad illius denegacionem in dictam Bibliam transportavit et in posse vestro pro nunc existere affirmatur. Et expositis laboribus continuis per dictum pauperum pro recuperacione dicte Biblee, nobis humiliter supplicam sibi super hiis de salutari justicie remedio provideri. Nos vero his debite providere volentes, vobis in viam citacionis, dicimus et expresse mandamus de certa sciencia et consulte quatenus infra .xx. sex dies, a presentacione presentium vobis fienda, in antea continue secuturos, exhibeatis seu exhiberi mandetis et faciatis dictam Bibliam coram nobis ad finem habendi veram et plenam designacionem si dicta Biblia est illa de qua agitur quam, ut dixit, dare et probare intendit, supplicans legitimum et lenibus documentis vel infra dictum terminum causas justas, si quas habetis cur adimplere jussa nostra non teneamini proponere curitis, et alias causam hanc si apportuerit ducere per vos vel legitimum responsalem plena potestate sufultum coram vobis usque ad definitive pronunciandum, alioquin cum pretextu seu qualitate paupertatis dicti supplicantis de predictis cognoscere habeamus et in justicia deficere nequeamus, procedemus seu procedi mandabimus in dicta causa et omnibus et singulis actis eiusdem, prout juris fuerit et rationis vestri ausencia non obstante sed contumacia exigente.

Dat. Barchinone, die .xxvi. aprilis anno a Nativitate Domini .mcccclii. Pagès, vicecancellaris.

Raymundus Baiuli...

(A.C.A., reg. 3093, foli 18 v.)

134

Castell Nou de Nàpols, 25 setembre 1452.

Alfons el Magnànim informa el seu tresorer general Perot Mercader que Gispert Mateu, de Lleida, fillastre de Francesc Queralt, difunt, doctor en medicina, tenia un llibre, tot en un volum, de l'Ètica política e Rethòrica de Aristòtil, amb el coment d'Albert Magne. Li diu que desitja tenir aquest còdex, i li demana que pagui el seu preu i li trameti.

Lo rey d'Aragó, etc.

Tresorer: Havents sabut que en poder del feul nostre en Gispert Matheu, ciutadà de Lleyda, fillastre de mestre Francesch Queralt, quondam doctor en medicina, té un llibre scrit en pergamins de letra grossa, en lo qual, ço és, tot un volum és la Ètica política e Rethòrica de Aristòtil, ab lo coment de Alberto Magno en los màrgens, lo qual libre fou del dit quondam mestre Francesch Queralt. E desijans sumament haver lo dit libre, vos pregam, encarregam e manam, quant pus affectuosament e stricta podem, que donets obra ab acabament en haver lo dit libre del dit Gispert Matheu o de altre que aquell forsa tinga en son poder, pagant-li, per lo preu de aquell, de qualsevol peccúnies de nostra cort, lo que rahonablement valrà, car nós vos farem spechar la cautela que per lo retiment de vostres comptes haurets necessària. E hauts que haiats lo dit libre, ab lo primer bon passatge e per persona afiada, nos trasmetrets aquell, havent-vos en açò ab aquella cura e diligència que de vós speram, e reputarem-vos-ho a servey molt accepte.

Dada en lo Castell Nou de Nàpols, a .xxv. de setembre del any de la Nativitat de Nostre Senyor .MCCCC.LII. Rex Alfonsus.

Al magnífich e amat conseller e tresorer general nostre mossèn Perot Mercader.

Dominus Rex mandavit michi Arnaldo Fonolleda.

(A.C.A., reg. 2659, foli 107 v.)

135

Nàpols, 23 maig 1453.

Lletra d'Alfons el Magnànim al seu comprador major Andreu Pol, en què acusa recepció de lletres i draps de ras i li ordena la compra dels tapits del rei Asuer i el de Nabucodonosor.

Lo Rey, etc.

Andreu Pol: Rebudes havem vostres lletres e los draps de ras e altres coses que trameses nos haveu per via de Venècia, les quals nos agraden bé. E après ahir reebem una vostra letra, feta a .xviii. de abril prop passat, per la qual nos avisau dels tepits de la ystòria del rey Assuer e

dels altres de la ystòria de Nabugadenasor. Vos responem que'ls lexeu star, mas pus tant bells són com scriuiu los de Nabugadenasor, vos manam compreu aquells, car nós vos trametrem crèdit a misser Johan de Mirabal, per Babtista Allata. Nós manarem scriure al visrey de Sicília, segons nos scriuiu per la bala que haveu carregada en la galera de Miquel Conteri, venecià. De les noves que'ns scriuiu havem haut pler. Continua-ho, que tota vegada que res vos ocorrerà per qualsevol part. Lo que han scrit aquí los florentins del comte Jacobo Pitxulino no és veritat, ans lo dit comte és refermat ab la senyoria de Venècia, la qual l'a fet governador de son exèrcit.

Dada en Nàpols, a .xxiii. de maig del any mil .ccccliii°. Rex Alfonsus.

Al amat e feel nostre familiar e comprador maior nostre n'Andreu Pol.
Arnaldus Fonolleda, prothonotarius.

(A.C.A., reg. 2661, foli 5.)

136

Barcelona, 20 setembre 1453.

Rebut firmat per la reina Maria al noble Francesc de Busquets pel preu de la tramesa d'una Bíblia i un exemplar de Concordació de la Blíblia.

Die jovis vicesima die mensis septembris anno predicto [1453].

Vobis excellentissime domine Marie, regine Aragonum, confiteor et recognosco ego Franciscus de Busquetis, miles domiciliatus in civitate Barchinone, quod per manus venerabilis Odoardi de Vallesicha, de domo vestra, dedistis et solvistis michi numerando ducentos florenos auri de Aragonia bene valentes centum decem libras barchinonenses de terno, pro quibus sen quaram precio vos dicta serenissima domina regina, a me emistis, habuistis et recepistis duos libros quorum alter vocatur Blíbia et alter vocatur Concordació de la Blíbia, et ambo dicti libri sunt scripti in pergamenis, et sunt cohopeni postium qui postes utriusque sant cohopeni corehi vermillidi, et in quolibet poste sunt quinque boles et quatuor gaffets. Et ideo. Renuncio, etc. Testes: Michael Aragay et Johannes Raphael Feixes ac Franciscus Bayona, scriptores Barchinone.

(A.H.P.B., Honorat Ça-Conamina, llig. 8, manual any 1453.)

137

Barcelona, 5 novembre 1454.

Rebut firmat per Galceran Burguès, procurador de Francesc de Busquets, de la restitució d'un lot de llibres. Venda dels mateixos a l'encant públic.

Die martis quinta mensis novembris anno predicto [1454].

Galcerandus Burguès, miles Barchinone populatus, procurator, ad hec et

alia eciam cum libera et generali administracione, legitime constitutus et ordinatus ab honorabili Francisco de Busquets, milite Barchinone populato, prout de ipsa procuracione constat instrumento inde recepto et testificato per discretum Nicholaum de Mediona, auctoritate regia notarium publicum Barchinone, quarta die mensis julii proxime lapsi, nomine predicto, confiteor et recognosco vobis dicto discreto Jacobo Bover, [presbitere], procuratori dicti Ludovici Bisbal, [civi Barchinone], quod restituistis et tradidistis michi bene et plenarie ad meam voluntatem, novem libros sequentes. Primo, videlicet, etc. Designentur dicti libri juxta vendicionem de dictis libris infra factam. De quibusquidem libris, una cum diversis aliis libris, penes vos seu dictum vestrum principalem, aduch remanentibus dictus principalis meus dicto vestro principali vendicionem fecerat, cum instrumento recepto per Stephanum Mir, notarium infrascriptum, sexta die mensis madii proxime lapsi, pro luhicione et securitate censualis supra in dicta, per vos facta defnitione designati. Et ideo renunciando, etc. Testes proximi dicti: [discreti Guillelmus Jordani, Nicholaus de Mediona, notarii, cives et Matheus Senya, scriptor habitator Barchinone].

Galcerandus Burguès, procurator predictus, gratis, etc., mediante Bernardo Johannis, curritore publico et jurato civitatis Barchinone infrascripto, vendo vobis magnifico domino Lope de Angulo, militi, maritxallo serenissimi domini regis Navarre, presenti libros sequentes:

1 Primo, un libre de pregamins scrit en castellà, fet a corandells, intitulat Libre de les Leys de Castella. E comensa lo títol: "Este es lo libro de les leys que fizo el noble rey don Alfonso". E comense: "Dios es comensamento e medianero". E feneix: "finçar comunlament a todos los companeros". Cubert de taules ab cuyro vermell, deu bolles e dos gaffets.

2 Item, un libre scrit en pergamins en cathalà. E comensa lo títol scrit en letres vermelles: "Ací comense lo pròlech sobre l'Apístola de sant Pau tramès als romans". E comense: "Paul servent de Jesuchrist, apellat Apòstol". E fenex en la derrera carta: "E per qual has amat, mi sia en ells e ab mi. Amén". Ab cubertes vermelles ab .v. bolles e dos tanchadors.

3 Item, un libre scrit en pergamins en aragonès, appellat La Prima part de la Gran Canònica de Spanya. E comense la rúbrica: "Ésta es la taula o sumaria notación, etc.". E són .xiii. libres. És capletrada d'or. E en la primera capletra ha pintat un home barbut e té un libre en les mans. Comense lo dit libre: "Ésta es la gran e verdadera Istoria de Spanya". E fenex en la derrera carta de tot lo dit libre: "El anyo del nacimiento de Nuestro Senyor mil .ccc° LXXXV°." E són tot lo dit libre .xcviii°. cartes. Cubert de posts cubertes de cuyro vermell, ab quatre tanchadors e .x. bolles.

4 Item, un altre libre semblant del propdit, qui és La Segona part de la dita Canònica de Spanya, escrit en aragonès. E són .xiii. libres. Rubricat. E comense la dita rúbrica: "Ésta es la taula o summaria notación". E comense lo dit libre: "Hecha la cevel e dura la batalla". E és capletrat, e en la primera capletra, ço és, en la dita H, ha pintat un moro ab un day en la una mà e en l'altre una comia. E fenex: "Non qui seron seer en ell en neguna cosa d'esto". E són .DXXII. [cartes]. Cubert segons lo prop dit.

5 Item, un altre libre semblant del propdit, appellat La Terça partida de la dita Canònica de Spànya. E és rubricat. E comense la dita rúbrica: "Ésta es la taula o summària notación, etc.". E comense lo títol del dit libre escrit ab letres vermelles: "Aquí comense la Canònica e Istòria, etc.". E lo dit libre ab letres negres comense: "El infant don Pedro". E és capletrat. E ha en la dita e un rey pintat ab corona al cap. E fenex: "que no havia mester su vista". E són .cc LXXIII. cartes. Cubert segons lo prop dit.

6 Item, un libre apellat Trogo Pompeu, escrit en aragonès, en pregamins. Comense lo títol de la rúbrica, escrit ab letres vermelles: "Aquí comense lo libre del Reu de Egipto". E lo negre comense: "Reu al qual fo clamado". Lo títol del dit libre comense: "Aquí comense la taula summària", escrit ab letres vermelles. E al negre comense: "Al Primero libro de Justino". E fenex en la derrera carta lo dit libre, qui són .xxxiii. libres. E és fet a corandells, ab cubertes de posts, cubertes de cuyro vermell, ab quatre tanchadors e sinch bolles en cascuna post.

7 Item, un altre libre escrit en pregamins, appellat Canònica dels conqueridors. E comense ab letres vermelles: "In nomine Domini Nostri Jhesu Christi. Amen". E ab letres negres: "Ésta es la taula". E comense lo dit libre: "El avuello d'ésta fue Anthonio el Rethórico". En la qual e del principi ha pintat un emperador ab una spasa en la mà. És escrit tot lo dit libre en aragonès. E fenex en la derrera carta: "En gloria perdurable. Amén". E és nombrat de .ccccxxvi. cartes. Ab cubertes de posts, cubertes de cuyro vermell, ab .iii. tanchadors e sinch bolles a cascuna post.

8 Item, un altre libre de la Conquesta de Moreya. E comense la rúbrica ab letres vermelles: "la savia discreción de natura, etc.". E lo negre qui après se segueix: "tal diurnitat". E comense lo dit libre ab letres negres, ab una capletra illuminada, ab dos emperadors pintats. Após La muert de Teodosio, escrit en aragonès, en pregamins a corandells. E fenex en la derrera carta: "En clarença e Déus hage su arma. Amén". Cubert de posts, ab cubertes de cuyro vermelles, ab .v. bolles e .iii. tanchadors. E lo qual és nombrat de .cclvi. cartes.

9 Item, un altre libre escrit en pregamins en aragonès, apellat Tuquididi de Athenes, rubricat. La qual rúbrica comense ab letres negres: "Ésta es la taula o summària anotación". E comense lo títol del dit libre escrit ab letres vermelles: "Aquí comense lo primer libro de Tuquididi". E lo dit libre ab letres negres comense: "Tuquididi de Athenes". E fenex la derrera carta: "primo anno de aquesta guerra". E són .cc LXXXV. cartes. Fet a corandells, cubert de posts, cubertes de cuyro vermell, ab .iii. tanchadors e sinch bolles.

Quosquidem libros vobis jam tradidi, realiter et de facto. Hanc autem, etc. Sicut melius, etc. Cedens jura, etc. Quibus juribus, etc. Ego enon, etc. Precium est centum quadraginta quatuor libre et duo solidi Barchinone, quod precium confido habuisse, etc. Et ideo renunciando, etc. Dono, etc. Insuper promitto, dicto nomine, facere, habere, etc., tenere de evictione, etc. Obligo bona dicti principalis mei, bona autem mea propria non sint vobis pro predictis in alicue obligata ratione alicuis legis, etc. Juro, etc. Hec igitur, etc. Ad hec Bernardus Johannis, curritor publicus et juratus civitatis Barchinone, confiteor et recognosco vobis dicto emptori, quod predictos libros subastavi

de mandato dicti venditoris, ipsosque vobis de ipsius voluntate et mea, dato tanquam plus danti et oferenti in encantu publico tradidi et vendidi precio supradicto. Testes firmi dicti venditoris sunt proxime dicti. Testes relatio dicti curritoris sunt: Clemens Vilar, Stephanus Comelles et Matheus Senya, scrip-tores Barchinone.

(A.H.P.B., Esteve Mir, llig. 5, *Manualis vendicionum*, anys 1453-1455.)

138

Castell Nou de Nàpols, 1 maig 1455.

Alfons el Magnànim sollicita de l'arquebisbe de Saragossa la tramesa del llibre Scrutinium Scripturarum, compost pel mestre Pau, bisbe de Burgos, a fi de fer-lo copiar.

Lo Rey.

Reverent pare en Christ e amat conçeller e canceller nostre: Perquè havem entès vós tindríeu hun libre appellat *Scrutinium Scripturarum*, compost per mestre Pau, bisbe de Burgos, lo qual ha gran temps havem desijat haver, vos pregam, quant més afectuosament podem, que aquell nos vullau trametre segurament, a fi que'l puxam fer copiar, car decontinent sia copiat vos remetrem per bona e segura via vostre original. Avisant-vos que de açò nos fareu assenyalat plaer e servey, com desigem molt haver lo dit libre, e usau en açò la acostumada diligència que en les altres coses tocants nostre servey haveu loablement acostumat.

Dada en lo nostre Castell Nou de la ciutat de Nàpols, lo primer dia del mes de maig del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .cccc lv. Rex Alfonsus. Ruevos me lo embiéys.

Al reverend pare en Christ amat conseller e canceller nostre D., arquebisbe de Ceragoça.

Dominus rex mandabit michi Arnaldo de Fonolleda.

(A.C.A., reg. 2660, foli 142.)

139

Castell Nou de Nàpols, 22 setembre 1455.

Carta d'Alfons el Magnànim a Jaume Giner, regent de la batllia general de Catalunya, en què li comunica que ha comissionat el seu llibreter major, el canonge Jaume Torres, perquè cerqui i compri els llibres continguts en un memorial, i li ordena que pagui amb diners de la cúria reial els còdexs adquirits.

Lo Rey, etc.

Regent: Nós trametem en aquexes parts lo amat e fael librer maior nostre,

mossèn Jacme Torres, canonge de València, per certs nostres affairs, e specialment per cercar, comprar e haver los libres contenguts en lo memorial dins la present interclús. E perquè havem gran voluntat de haver los dits libres prestament, vos manam, tant stretament com podem, que de qualsevol peccúnies de nostra cort, a vostres mans pervengudes o pervenidores per rahó de vostre offici, pagueu, al venedor o venedors dels dits libres o de part de aquells, lo preu que lo dit mossèn Jacme vos affermarà entre ell e los dits venedors ésser estat convingut e pactat. E més avant li donareu los diners conexereu ésser necessaris així per cercar los dits libres com per portar e conduhir aquells a nós, e altres despeses per rahó d'ells faedores. Cobrareu emperò àpoca dels venedors, per lo preu que haureu pagat, car decontinent per vós siam avisats del que pagat haureu per la rahó damunt dita, vos manarem spachar les cauteles necessàries per lo retiment de vostres comptes. E entretant volem la present vos sia sufficient cautela.

Dada en lo Castell Nou de la nostra ciutat de Nàpols, a .xxii. de setembre any mil .cccclv. Rex Alfonsus. Yo he leydo la presente e plázeme que así se faga.

Al magnífich e amat conseller nostre mossèn Jacme Giner, regent la batllia general de Catalunya.

Joannes Valerius. Supra scriptum Memoriale librorum etiam fuit interclusum in precedenti litera.

(A.C.A., reg. 2721, foli 36 v.)

140

Castell Nou de Nàpols, 22 setembre 1455.

Alfons el Magnànim ordena a Garcia de Vera, lloctinent de batlle general del regne d'Aragó, que pagui el preu de compra dels llibres inclosos en un memorial fet a indicació del canonge Jaume Torres, llibreter major.

Lo Rey, etc.

Loctinent: Nós trametem en aquexes parts lo amat e feel librer maior nostre, mossèn Jacme Torres, canonge de València, per certs nostres affairs, e specialment per cerquar, comprar e haver los libres contenguts en lo memorial dins la present interclús. E perquè havem gran voluntat de haver prestament los dits libres, vos manam, tant stretament com podem, que qualsevol pecúnies de nostra cort, per rahó de vostre offici a vostres mans pervengudes o pervenidores, pagueu, al venedor o venedors dels dits libres, o de part de aquells, lo preu que lo dit mossèn Jacme vos affermarà entre ell e los dits venadors ésser stat convingut e pactat. E més avant li donareu los diners conexereu ésser-li necessaris, així per cerquar los dits libres com per portar e conduhir aquells a nós, e altres despeses per rahó d'ells faedores. Cobrareu emperò àpoca dels venedors per lo preu que haureu pagat, car decontinent per vós siam avisats del que pagat haureu per la rahó demunt dita, vos

manarem spachar les cauteles necessàries per lo retiment de vostres comptes. E entretant volem la present vos sia sufficient cautela.

Dada en lo Castell Nou de Nàpols, a .XXII. de setembre any mil .CCCCLV. Rex Alfonsus. Yo e leydo la presente e plázeme que así se faga.

Al magnífich e amat conseller nostre mossèn García de Vera, loctinent de batle general en lo regne de Aragó.

Arnaldus Fonolleda, prothonotarius.

Memoriale librorum in precedenti litera interclusum:

Nicolaus de Liria super Bibliam.	Mariale Alexandre de Ales.
Questiones Nicolai de Liria de Adventu Messie.	Bernardus super Cantica.
Mille loquium veritatum Augustini, per alphabetum.	Brano super Pentateucum.
Sunt duo volumina magna.	De auctoritate consiliorum secundum grecis.
Deductorum morale Jacobi Magni. Sunt duo volumina magna.	Quolibeta Enrici de Gandano.
Primus.	Enricus de Alamannia, super libros eticorum.
Secundus.	Enricus de Baten, de Universo.
Tercius Scoti super Sentencias.	Petrus de Alvernia, super libros Meteorum.
Quartus.	Policraton alias Joannes Carnotensis, episcopus.
Quolibeta Scoti.	De principatum secundum Franciscum de Mayronis.
Collaciones Scoti.	Conflatus Francisci de Mayronis, cum tribus suis libris sequentibus super Sentencias.
Historie Scolastice.	Sermones Francisci de Mayronis.
Marmotretum.	
Itinerarium Clementis cum epistolis suis.	
Pastorale Ambrosii.	
Addiciones ad Nicolaum de Lirio, editas a magistro Paulo de Sancta Maria, episcopo de Burgos. Sunt due partes.	

(A.C.A., reg. 2721, foli 35 v. [segona foliació].)

141

Castell Nou de Nàpols, 2 octubre 1455.

Alfons el Magnànim escriu a Miquel Bru, receptor general de les seves pecúnies, en resposta a les lletres d'aquest, tractant de diversos afers, entre els quals el de la manufactura de les imatges d'argent de sant Macià i Àngel Custodi, cisellades per l'argenter Bernat Leopart.

Lo rey d'Aragó, etc.

Receptor: Algunes vostres lletres havem reebudes derra[ra]ment, una feta a .viii^o. de agost prop passat, per la qual nos avisau com ab la galera del amat nostre mossèn Antoni de Vilatorra nos trametieu cinquanta caxons de passadors, los quals havem reebuts del dit mossèn Antoni. Loam vostra bona diligència en tremèrens aquells e en lo començar de fer fer les armes que manat vos havem en la forma en vostra letra continguda. Del fet d'en Frexana és nostra intenció executeu lo contengut en vostres instruccions o memorial, no curant de la sua oferta de cinch cents florins. De les ymatges que fa en Leopart, argenter, perquè en una de vostres lletres nos avisau que les dos ymatges que fa són, ço és, la una sant Macià e l'altra l'Àngel Custodi, e nós tenim ja sant Macià, és nostra intenció, e axí vos manam li digau e maneu de nostra part, que restituesca la pecúnia que de nós ha reebuda, car la ymatge del Àngel Custodi nos la farem fer ací. En lo fet dels florentins e altres que acompanyats vos havem, enteneu ab sollicitut, e sovint nos avisau, segons de vós confiam.

Dada en lo Castell Nou de la nostra ciutat de Nàpols, a dos del mes d'octubre del any de Nostre Senyor .MCCCCLV. Rex Alfonsus.

Al amat conseller e receptor general de nostres pecúnies en Miquel Bru.
Dominus rex mandavit michi Arnaldo Fonolleda.

(A.C.A., reg. 2661, foli 103.)

142

Barcelona, 14 octubre 1455.

Carta de pagament atorgada per Pere Campins, mestre de draps de ras, a Galceran Oliver, conseller i tresorer de la reina Maria, per l'import de la reparació de tres draps de ras antics, anomenats de La Rabosa, La Fama i La Font de l'or.

Die martis .xiiii^o. mensis octobris anno predicto [1455].

Sit omnibus notum. Quod ego Petrus Campins, magister pannorum de ras civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis honorabili Galcerando Oliver, consiliario et thesaurario serenissime domine regine civique Barchinone, quod solvistis et tradidistis michi, vestre voluntati, numerando, per manus venera-

bilis Thome Reig, mercatoris civis Barchinone, omnes illas tres libras, duos solidos et sex denarios monete barchinonense de terno, michi debitas pro adoptando et reparando aliquos pannos de ras antiquos, videlicet, pannum vocatum de La Rabosa, et alium pannum vocatum de La Fama, et alium pannum vocatum de La Font del or, dicte serenissime domine regine. Et ideo renunciando. Testes huius rei sunt: Clemens Vilar et Bernardus Michael Carbó, scriptores Barchinone.

(A.H.P.B., Esteve Mir, llig. 6, *Manuale decimum septimum contractuum comunium*, anys 1455-1456.)

143

Castell Nou de Nàpols, 18 desembre 1455.

Lletra d'Alfons el Magnànim a Miquel Bru, receptor general de les pecúnies de la seva cort, amb instruccions sobre diverses imatges obrades per l'argenter Bernat Leopart.

Lo Rey, etc.

Receptor: De la bona diligència que donada haveu en cobrar e haver a mans vostres les dos ymatges de argent que fehia en [Bernat] Leopart, argenter, per seguretat de nostra cort, per los .ccxvi. ducats que lo dit Leopart de aquella reebuts havia, no havent aquell altra manera de promptament satisfere e pagar la dita summa, som stats ben contents. Havem emperò deliberat que, pus les dites ymatges són tant avançades, sien per lo dit Leopart acabades, obligant-se emperò aquell, a pena de [*en blanc*] florins d'Aragó, e donant fermances sufficients, per açò que dins dos mesos, comptadors del dia que per vós restituïdes li seran en avant, aquelles ab tota perfecció haurà acabades. E és la nostra voluntat que la una sia per l'Àngel Custodi, segons ja és foriada, e l'altra que fahia per sant Bernaba sia per sant Luch Evangelista, e lo bou que per figura d'aquell tindrà stiga en manera que's puxa levar e si puxa metre lo leó en figura de sant March Evangelista, axí que la dita ymatge puixa servir e representar a son cas lo Evangelista sent Luch e a son cas lo Evangelista sent March. A les altres coses que us scrivim vos responem per altres letres.

Dada en lo Castell Nou de la nostra ciutat de Nàpols, a .xviii. dies del mes de deembre del any mil .cccc.lv. Rex Alfonsus.

Al amat conseller e receptor general de les pecúnies de nostra cort, en Miquel Bru.

Arnaldus Fonolleda, protonotarius.

(A.C.A., reg. 2660, foli 164 v. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

Castell Nou de Nàpols, 24 desembre 1455.

Alfons el Magnànim escriu a Miquel Bru, receptor general de les pecúnies de la seva cort, respecte a les imatges obrades per l'argenter Bernat Leopart i a d'altres negocis.

Lo Rey.

Receptor: Reebut havem moltes vostres letres, de les quals e de la bona sollicitut que donau en executar e cumplir lo que per nós vos és acomanat havem pres plaer. E venint a lo que necessari, haureu resposta. Vos responem, quant al fet d'en Leopart, que nostra voluntat és que les ymatges li sien restituïdes per aquelles acabe, ab la obligació e forma en altra nostra letra que sobre açò vos fem. Designada la confirmació de les marques, havem fet spachar e la remetem a vós. Havem scrit al rey de Navarra que declare les mil e siscentes lliures deposades en la Taula de la ciutat de Barchinona no deure ésser donades als arrendadors, mas girades al amat conseller e regent nostra cancelleria misser Miquel Pere, segons la qualitat e condició de la dita. E trametent-vos còpia de la letra que fem al dit rey de Navarra, comunicada al bisbe de Vich e al dit regent. E procurau que aquella quantitat vinga en vostres mans, en nom de nostra cort e tots altres útils que del dit negoci puxau procurar a la dita cort. Ab sollicitut procurau com bé haveu acostumat, e strenyeu lo fet d'en Prexana, pus és exit del offici. E axí mateix lo fet dels florentins, la confirmació de la remissió dels Aguilars vos trametem, e la facultat per al dit rey de Navarra per fer consemblants remissions. De la consignació haveu feta al merino, havem haüt plaer, pus siau cert de lo que ha haver, acabau-lo de pagar e atteneu a pagar les armes e altres coses que manat vos havem per son orde. E no dubteu que per nós sia feta assignació a mercaders, car no és tal nostra intenció. Loam vostre propòsit de no metre les armes e altres coses que'ns trameteu en una sola fusta.

Dada en lo Castell Nou de Nàpols, a .xxiiii. dies de deembre del any mil .cccc.lv. Rex Alfonsus.

Arnaldus Fonolleda, prothonotarius.

(A.C.A., reg. 2660, foli 165. Nota facilitada pel doctor Josep-Maria de Ros i de Ramis.)

145

Castell Nou de Nàpols, 27 gener 1456.

Carta d'Alfons el Magnànim a Galceran de Requesens, portantveus de governador de Catalunya, en què li comunica que escriu a Jaume Giner, regent de la batllia general de Catalunya, perquè pagui dos llibres que el seu llibreter Jaume Torres ha de comprar. Per aquest motiu li prega que consenti que dit Jaume Giner pugui pagar la citada quantitat.

Lo rey d'Aragó, etc.

Governador: Nós scrivim de present al magnífich e amat conseller nostre mossèn Jacme Giner, regent la batllia general de Cathalunya, que decontinent paga lo preu de dos llibres, los quals lo amat librer nostre mossèn Jacme Torres, canonge de València, de nostre manament e a obs nostre, deu comprar. E per que nós scrivim al dit mossèn Jaume Giner que vós dareu loch per lo interès de vostra assignació que ell puga pagar la dita quantitat, vos pregam e encarregam vullau donar lo dit loch e consentir que lo dit mossèn Jaume Giner puxa pagar la quantitat del preu dels dits dos llibres, sens càrrech seu e infrinció de les obligacions per ell prestades per la dita vostra assignació. E de açò nos fareu molt accepté servey.

Dada en lo Castell Nou de Nàpols, a .xxvii. dies del mes de jener del any .mcccc.lvi. Rex Alfonsus.

Al magnífich e amat conseller nostre mossèn Galceran de Requesens, portantveus de governador en lo principat de Cathalunya.

Dominus rex mandavit michi Iohanni Valerio.

(A.C.A., reg. 2660, foli 165 v.)

146

Castell Nou de Nàpols, 6 setembre 1456.

Lletra d'Alfons el Magnànim a l'argenter Bernat Leopart, on acusa recepció de la d'aquest en què li comunicava que tenia acabades les imatges d'argent.

Lo rey d'Aragó, etc.

En Bernat Leopart: Vostra letra havem reebuda, per la qual nos avisau com les ymatges d'argent que us fahem fer són acabades, de què havem gran plaer. E per ço scrivim a'n Miquel Bru, receptor general de les pecúnies de nostra cort, compte ab vós, e lo que haureu a cobrar vos ho pague decontinent. Manam-vos per ço que pus siau content del que haver deveu per les dites ymatges de... aquelles assignar al dit Miquel Bru, car assignant-les vós a ell no les haurem per reebudes.

Dada en lo Castell Nou de Nàpols, a .vi. de setembre any .mcccc.lvi. Rex Alfonsus.

Al feel nostre en Bernat Leopart, argenter.
 Dominus rex mandavit mihi Arnaldo Fonolleda.

(A.C.A., reg. 2661, foli 141 v.)

147

Casal del Príncep, 22 març 1457.

Carta d'Alfons el Magnànim a Galceran de Requesens, portantveus de governador de Catalunya, en què li comunica haver escrit a Miquel Bru, receptor de les pecúnies reials, perquè amb les galeres de Bernat de Vilamarí siguin conduïdes les dues imatges d'argent laborades a Barcelona per l'argenter Bernat Leopart.

Lo Rey, etc.

Governador: Nós per altres nostres letres manam al amat conseller e receptor general de nostres pecúnies, en Miquel Bru, que ab las dos galeres que lo magnífich e amat conseller e capità general de nostra armada, mossèn Bernad de Vilamarí, de nostra ordinació ha trameses en aqueix principat, per levar e portar a nós n'Andreu Pol, e la tapiceria nostra s'en vinga e'ns porte les dos ymatges d'argent que havem fet lavorar en Barchinona per en Bernad Leopart. E perquè dubtam que les dites dos galeres sien partides ab lo dit Andreu e tapiceria quant la nostra letra que al dit receptor trametem serà en Barchinona, vos manam que, en tal cas que les dites galeres fossen partides a tota requesta del dit receptor, façau partir la vostra galera, e en aquella levar lo dit receptor ab les dites dos ymatges e armes e altres coses de nostra cort que volrà portar-lo en Nàpols. E en açò no permetau dilació ne dificultat, com per nostre gran servey vullam lo dit receptor ab les coses dessús dites.

Dada en lo Casal del Príncep, a .xxii. de març mil .cccc lviij. Rex Alfonsus.

Al magnífich e amat conseller nostre mossèn Galceran de Requesens, portantveus de governador en lo principat.

Arnaldus Fonolleda, prothonotarius.

(A.C.A., reg. 2661, foli 147.)

148

Casal del Príncep, 22 març 1457.

Lletra d'Alfons el Magnànim a Miquel Bru, receptor general de les pecúnies de la seva cort, respecte al pagament a l'argenter Bernat Leopart per la manufactura de dues imatges d'argent.

Lo Rey, etc.

Receptor: Reebut havem vostres letres, per les quals nos avisau com les

dos ymatges que manam fer a'n Bernat Leopart, argenter, faés per nostra capella, però que la quantitat que ere cobrador de nostra cort lo dit Leopart no podieu haver del loctinent de tresorer general, per los molts cambis a ell per nós tramesos a pagar sobre les pecúnies de les dècimes apostòliques. E vist que dels dits cambis ne són tornats molts, los quals nós aci fem pagar, havem deliberat que de les pecúnies en loch dels cambis se pague la dita resta, que segons lo compte per vós tramès pren summa de .DLVIII. lliures, .v. sous, .iii. E per ço scrivim de present al dit loctinent de tresorer en la forma dins la present inclusa, e us remetem la dita letra perquè vós la li presenteu e soliciteu lo dit pagament, e haiam les dites ymages e ab aquelles vós ne vingau en les dos galeres que'l capità de nostra armada ha trameses a n'Andreu Pol. En cas que aquelles fossen partides ans de reebre la present, presentau al governador de Cathalunya la letra que us trametem a ell dreçada, de la qual vos trametem còpia, sollicitant-lo que faça partir decontinent aquella, e ab ella vingau e'ns porteu les dos ymatges. Si armes algunes nos poreu portar, vos ho agraïrem molt. E usau en açò la diligència acostumada.

Dada en lo Casal del Príncep, a .xxii. de març mil .cccc. lviij. Rex Alfonsus.

Al amat e feel conseller e receptor general de les pecúnies de nostra cort en Miquel Bru.

Arnaldus Fonolleda, prothonotarius.

(A.C.A., reg. 2661, foli 147 v.)

Casal del Príncep, 22 març 1457.

Carta d'Alfons el Magnànim al loctinent de la seva tresoreria reial Andreu Català, on li diu estar informat de com l'argenter Bernat Leopart tenia acabades les dues imatges d'argent, i li recomana la prompta tramesa d'aquestes d'acord amb certes instruccions. A més dóna ordre del pagament a aquell artífex del que li resti a cobrar per la dita obra.

Lo Rey, etc.

Loctinent: Reebut havem vostres letres, per les quals, e per les que trameses nos ha lo amat conseller e receptor general de les pecúnies de nostra cort en Miquel Bru, som informats com las dos ymatges d'argent que havem manat a'n Bernat Leopart, argenter, són acabades, e que fet lo compte ab lo dit Leopart, e abatut lo que de nostra cort aquell ha reebut, ço és, .ccc. xvi. ducats, .vii. grans, a raó de .x. gillats ducat, e .xxvi. lliures, .viii. onzes de argent en gillats vells, segons un compte que lo dit receptor nos és stat tramès, restaria cobrador de la dita nostra cort lo dit Leopart .d. lviij. lliures, .v. sous e .iii., les quals vós ne podreu donar de les pecúnies de les dècimes apostòliques, segons manat vos havíem, perquè no bastaven a pagar los cambis que sobre aquelles vos havíem tramesos complir. E perquè après

són retornats dels dits cambis fins en suma de .xii^mcccxxx. ducats, e nós a aquells donau açí compliment, e per consegüent les pecúnies de les quals aquells o part de aquells se devien pagar restaran vers vós, e vullau que de aquelles façau lo pagament de la dita suma, de què seria cobrador lo dit Bernat Leopart. Per ço, notificant-vos les dites coses, vos manam expressament e de nostra certa sciència que, vista la present, pagueu al dit Leopart la dita resta, que pren summa de .d.lviii. lliures, .v. sous, .iii., segons lo dit compte per lo dit receptor tramès, al qual receptor fareu liurar les dites ymatges perquè puixa venir a nós ab aquelles en les dos galeres que lo capità de nostra armada ha trameses a Andreu Pol, per portar la nostra tapiceria, o ab la galera del governador de Cathalunya, segons al dit receptor scrivim, donant en açò tal diligència que lo dit receptor ab les dites dos galeres, si no seran partides ans de vós reebre la present, puxa, ab les dites ymatges, muntar e venir en aquelles, car gran servey nos ne fareu.

Dada en lo Casal del Príncep, a .xxii. de març mil .cccc.lvii. Rex Alfonsus. Yo e leïdo la presente e plázeme que así se faga.

Al amat e feel conseller nostre n'Andreu Cathalà, loctinent de nostre tresorer general.

Arnaldus Fonolleda, prothonotarium.

(A.C.A., reg. 2721, foli 80.)

150

Castell Nou de Nàpols, 13 abril 1457.

Lletra d'Alfons el Magnànim al seu argenter Berenguer Palau, en què li mana que vagi a la seva cort per la manufactura d'obres del seu ofici.

Lo Rey, etc.

En Berenguer Palau: Nós volem que per vós nos sien lavorades algunes obres d'argent e or que havem necessari ésser prestament fetes. Manam-vos per ço stretament que, vista la present, vós dispongau de venir, e lo pus prest que us sia possible, per mar o per terra, vingau a nós, car acabades les dites obres, les quals havem sperança prestament haureu acabades, vós ne poreu tornar. Nós, per les despeses que en la venguda vos convendrà fer, havem manat al loctinent de tresorer nostre vos done cinquanta florins d'or d'Aragó. E guardau-vos açò no dificulteu o dilateu, si'ns desijats complaure e servir, avisant-vos que nós scrivim a vostre pare que no us empache la vostra venguda, ans la prenga en grat per servey nostre.

Dada en lo Castell Nou de la ciutat nostra de Nàpols, a .xiii. dies del mes de abril .m.cccclvii. Rex Alfonsus.

Al feel nostre en Berenguer Palau, argenter.

Arnaldus Fonolleda, prothonotarius.

(A.C.A., reg. 2661, foli 153.)

151

Castell Nou de Nàpols, 13 abril 1457.

Alfons el Magnànim comunica a Pere Palau haver ordenat al seu fill, l'argenter Berenguer Palau, que vagi a la seva cort per la manufactura d'obres del seu ofici.

Lo Rey, etc.

Feel nostre: Nós havent necessari Berenguer Palau, vostre fill, per lavar-nos algunes obres de son art, li scrivim que deia venir a nós de continent. Pregam-vos per ço que, per servey nostre, prengau gratament la venguda del dit vostre fill a nós, e no hi procureu empaig algú, car fetes les dites obres, que Déu volent molt prest seran complides, s'en retornarà ab nostra bona licència e amor. De açò nos fareu servey e del contrari deservireu.

Dada en lo Castell Nou de la nostra ciutat de Nàpols, a .xiii. dies del mes de abril any .MCCCCLVII. Rex Alfonsus.

Al feel nostre en Pere Palau.

Arnaldus Fonolleda, prothonotarius.

(A.C.A., reg. 2661, foli 153 v.)

152

Castell Nou de Nàpols, 13 abril 1457.

Ordre d'Alfons el Magnànim a Andreu Català, loctinent de tresorer general, del pagament de 50 florins d'or d'Aragó per les despeses del camí de l'argenter Berenguer Palau.

Lo Rey, etc.

Loctinent: Nós, ab nostra letra, manam al feel argenter nostre en Berenguer Palau que vinga de continent a nós per lavar-nos algunes obres de son art. Manam-vos per ço que, per les despeses del camí, li doneu cinquanta florins d'or d'Aragó, e soliciteu que aquell de continent partesca. E siau attent que per no haver la dita quantitat lo dit Berenguer no's detinga de partir, car a deservey ho pendriem no poch.

Dada en lo Castell Nou de Nàpols, a .xiii. dies del mes de abril any .MCCCCLVII. Rex Alfonsus. Yo he leydo la presente e plázeme que así se faga.

Al amat e feel conseller nostra n'Andreu Cathalà, loctinent de tresorer general.

Arnaldus Fonolleda, prothonotarius.

(A.C.A., reg. 2661, foli 153 v.)

153

Torre de Octavo, 11 juny 1457.

Alfons el Magnànim regracia a Felip de Ferrera el préstec del Llibre Nicolau de Lira.

Lo Rey.

Amat nostre: Per lo amat librer maior nostre mossèn Jacme Torres som stats informats ab quanta bona voluntat nos haveu leixat lo Nicolau de Lira, e de la honor e cortesies que per sguart nostre li haveu fetes, lo que us regraciam, essent cert que en son cas e loch ne serem recordants. E per ço, com vós hauríeu pres càrrech de les rendes e coses del dit mossèn Jacme, segons ell nos ha dit, vos pregam e encarregam que en totes ses coses vós haiau com ell confia de vós. Pregant-vos, no res menys, deiau dir de part de nostra maiestat a'n Boschà, procurador de la Cambra Apostòlica, com som molt meravellats que no vulla restituir aquellas vint e cinch lliures del dit mossèn Jacme, que per altres nostres letres li havem scrit, e que no vulla més differir-ho, car certament nos serà molest haver-vos en açò e en les altres coses ab aquella més diligència que possible vos sia, car certament a singular e accepte servey vos ho haurem.

Dada en la Torre d'Octavo, a .xi. dies de juny del any de la Nativitat de Nostre Senyor mil .cccc.lvii. Rex Alfonsus. Regracio-vos muy mucho, el Nicolao de Lira, e vos recomando los fechos de Jaume Torres.

Al amat nostre Felip de Ferreres, ciutadà de Barchinona.

Dominus rex mandavit michi Joanne Valerio.

(A.C.A., reg. 2661, foli 159.)

154

Barcelona, 19 març 1480.

Rebut firmat per Simó Pla, estudiant en arts, als marmessors testamentaris del sastre Bartomeu Bell-lloch, de 22 sous barcelonins, preu del llibre Lecture Logices den Morell.

Die mercurii .xviii^o. mensis marcii anno predicto [1480].

Sit omnibus notum. Quod ego Simon Pla, studens in artibus habitator Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Anthonio Serradelli, draperio; Petro Baiuli, frumenteri civibus Barchinone, et domine Thomasie, uxoris Bartholomei Belloch, quondam sartoris, civis dicte civitatis, manumissoribus et exequutoribus, una cum discreto Petro Thomé, presbitero beneficiato in ecclesia beate Marie de Mari Barchinone, qui dicte manumissorie et omni comodo eiusdem penitus renunciavit testamenti seu ultime voluntatis dicti quondam Bartholomei Belloc, quod de bonis dicte manumissorie dedistis et

solvistis michi, numerando, per manus dicti Petri Batle, viginti duos solidos barchinonenses, racione et pro precio cuiusdam *Lecture Logices* den Morell, quam ipsi a me emerunt pro servicio dicti papilli. Et ideo renunciando excepcioni peccunie non numerate et non solute et doli. In testimonium premissorum presentem vobis facio apocham de soluto.

Actum est hoc Barchinone, decima nona die mensis marci anno a Nativitate Domini millesimo .cccc° lx°. Signum Simonis Pla predicti, qui hec laudo et firmo. Testes huius rei sunt: Melchior Santpol, mercator, et Johannes de Sori, scriptor, cives Barchinones.

(A.H.P.B., Antoni Vilanova, llig. 26, *Secundum librum diversarum manumissoriarum*, anys 1458-1469.)

155

Barcelona, 9 gener 1461.

Rebut firmat per Jaume Ros, estudiant en arts, als marmessors testamentaris del sastre Bartomeu Bell-lloch, de 58 sous i 6 diners barcelonins, preu del llibre Lecture Logice.

Die veneris nona mensis januarii anno a Nativitate Domini millesimo .cccc° lx°. primo.

Sit omnibus notum. Quod ego Jacobus Ros, studens in artibus Barchinone degens, confiteor et recognosco vobis venerabili Anthonio Serradelli, draperio; Petro Baiuli, frumenterio, civibus Barchinone, et domine Thomasie, uxoris Bartholomei Belloch, quondam sartoris civis dicte civitatis, manumissoribus et exeutoribus, una cum discreto Petro Thomé, presbitero in ecclesia beate Marie de Mari Barchinone beneficiato, qui dicte manumissorie, penitus renunciavit, testamenti seu ultime voluntati dicti Bartholomei Belloch, quondam, quod de bonis dicte manumissorie, dedistis et solvistis michi numerando quinquaginta octo solidos et sex denarios barchinonenses, racione et pro precio cuiusdan *Lecture Logice*, ad opus et pro servicio dicti Petri Belloch. Et ideo renunciando excepcioni peccunie non numerate et non solute et doli. In testimonium premissorum presentem vobis facio apocham de soluto.

Actum est hoc Barchinona, nona die mensis januarii anno a Nativitate Domini millesimo .cccc° lx°. primo. Signum Jacobi Ros, predicti, qui hec laudo et firmo. Testes huius rei sunt: discretus Gabriel Asbert, presbiteri beneficiatus in ecclesia Beate Marie de Mari Barchinone, et Petrus Pi, scriptor civis dicte civitatis.

(A.H.P.B., Antoni Vilanova, llig. 26, *Secundum librum diversarum manumissoriarum*, anys 1458-1469.)

Barcelona, 7 juliol 1464.

Rebut firmat per Joan Ça-Coma, venedor de llibres, al jurista Bernat d'Estopinyà, de 56 sous i 1 diner, preu de venda a l'encant públic del llibre Isahies et Jeremies amb la glossa ordinària.

Die .vii^a. mensis julii anno predicto .MCCCC LXIII°.

Ego Johannes Ça Coma, venditor librorum, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis honorabili Bernardo de Stopinyà, jurisperito, civi Barchinone, quod dedistis et solvistis michi; bene, etc., illos quinquaginta sex solidos et unum denarium barchinonenses, pro quibus seu quarum precio vendidi vobis tanquam plus danti et offerenti in encantu publico, mediante et intervenientem Gabrieli Ça Comella, curritore publico et jurato dicte civitatis:

Quedam librum in pergamenis scriptum vocatum Isahies et Jeremies, cum glosa ordinaria.

Et ideo renunciando facio vobis apocam de soluto, etc. Ego dictus Gabriel Comella, curritor phelpe, confiteor predicto esset vera, hec est pro me mediante et interveniente in encantu publico, predictum librum emistis precio supra dicto. Testes: Petrus Reyó, notarius, civis, et Jacobus Miró, studens in artibus habitator Barchinone.

(A.H.P.B., Antoni Palomeres, llig. 6, manual 4, anys 1464-1465.)

Barcelona, 24 novembre 1464.

Acta de la declaració jurada prestada pel corredor Antoni Estrada d'haver lliurat, de voluntat del lligador de llibres Roger de Pallars, al batxiller en teologia Bartomeu Oller, un llibre adjudicat a l'encant públic intitulat Magistrum Petrum Aureoli, O.F.M., super Primo Magistri Sentenciarum, escrit en lletra francesa.

Die sabbati, .xxiiii^a. mensis novembris anno predicto .M^oCCCC LXIII°.

Antonius Strada, curritor phelpe, civis Barchinone, retulit et fidem fecit michi Antonio Palomeres, notario infrascripto, presentibus honorabilibus Johanne Cesavasses, mercatore, cive Barchinone; et Antonio Figeres, in decretis licenciato, cive dicte civitatis; ac Bernardo Capeller, cum dicto Cesavasses comorante pro scutifero, pro testibus ad hec vocatis specialiter et assumptis, quod ipse die presenti de voluntate Rogerii de Pallars, ligatoris librorum, civis Barchinone, tradidit honorabili Barthomeo Oller, bacallario in theologia, tanquam plus danti et offerenti in encantu publico:

Quendam librum vocatum Magistrum Petrum Aureoli, de ordinis fratrum minorum, super Primo Magistri Sentenciarum,

in pergameno scriptum de litera *francesa*, et cum postibus, qui incipit in secundo foleo: "est geometricis est geometria". Et in penultima folea: "fuit quiddam aliud quod a principio".

Precio, videlicet, sex librarum et decem solidorum barchinonensium, de quibus dictus magister Bartholomeus Oller, petit sibi fieri instrumentum, etc.

(A.H.P.B., Antoni Palomeres, llig. 6, manual 4, anys 1464-1465.)

158

Barcelona, 5 abril 1465.

Carta de pagament de 20 lliures i 9 sous, atorgada per Roger Lombart, escrivà de lletra rodona, a Joan Arnau, apotecari, per l'escriptura d'un Breviari i un Diornal, de l'orde de Sant Francesc de l'observança, per al servei de fra Leonard Cristid.

Die veneris .v^a. die mensis aprilis anno a Nativitate Domini millesimo .cccclx. quinto.

Rogerus Lombart, scriptor litere rotunde civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Johanni Arnaldi, apothecario civi dicte civitatis, presenti, quod inter diversas partitas, tradidistis et solvistis michi numerando, omnes illas viginti libras et novem solidos Barchinone, que michi debebantur pro laboribus per me sustentis inscribendo quoddam Breviarium et quoddam Diornali, de ordini sancti Francisci *de la observance*, que fieri fecistis pro servicio sive usu religiosi fratris Lehonardi Christià, dicti ordinis, sororii vestri sive cunyat, quamdiu de vestro processerit beneplacito et non ultra, ita quod ipse Lehonardus dictos libros tenere dicitur debet ad sui servicium, quamdiu vos placuerit et non ultra. Renuncio, etc. Testes: discreti Petrus Johannes Beyona, presbiter beneficiatus in sede, et Franciscus Berengarii Lobera, notarius civis Barchinone.

(A.H.P.B., Bartomeu Requesens, llig. 4, *Manuale instrumentorum undecimum*, any 1465.)

159

Barcelona, 18 abril 1465.

Carta de pagament de 5 lliures i 6 sous, atorgada per l'illuminador Joan Pont a l'apotecari Joan Arnau, per l'escriptura d'un Breviari i un Diornal, de l'orde de Sant Francesc de l'observança, per al servei de fra Leonard Cristid.

Die veneris .xviii^a. die aprilis anno a Nativitate Domini millesimo .cccclx. quinto.

Johannes Pont, illuminator civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Johanni Arnaldi, apothecario civi dicte civitatis, quod inter diversas partitas, [tradidistis et solvistis michi] numerando, omnes illas quinque libras et sex solidos Barchinone, que michi debebantur pro laboribus per me sustentis in illuminando quoddam Breviarium et quoddam Diornali, qui fieri facistis de ordine beati Francisci *de la observança*, pro servicio seu usu religiosi fratris Leonardi Christià, de dicto ordine, quamdiu de vestro processerit beneplacito ut afermatis et non ultra. Renuncio, etc. Testes: Barthomeus Blanch, pelliparius civis, et Raphael Cervera, presbiter.

(A.H.P.B., Bartomeu Requesens, llig. 4, *Manuale instrumentorum undecimum*, any 1465.)

160

Barcelona, 17 juliol 1465.

Rebut firmat pel portuguès Pere Valero al jurista Bernat d'Estopinyà, de 5 lliures i 10 sous barcelonins, preu de venda a l'encant públic de dos llibres intitulats Justinus i Tullius.

Die mercurii .xvii^o. mensis julii anno predicto [1465].

Ego Petrus Valero, oriundus civitatis de Cepta, regni Portugalie, confiteor et recognosco vobis honorabili Bernardo de Stopinyà, jurisperito civi Barchinone, quod dedistis et solvistis mihi bene, etc., numerando, in presencia notarii et testium subscriptorum, illas quinque libras et decem solidos barchinonenses, pro quibus seu quarum precio vendidi vobis tanquam plus danti et offerenti in encantu publico, mediante Antonio Strada, curritore collis publico Barchinone:

1 Duos libros scriptos in pergameno, cum postibus cohoptis de coreo virnilio *empremtades* et cum gaffetis, quorum unus vocatur Justinus. Et incipit in rubro: "Epythoma Justini super libris quadraginta quatuor Trogi Pompei". Et in nigro: "imperium Assiriarorum". Et finit in nigro: "provincie redegit".

2 Et alter vocatur Tullius de finibus honorum et malorum et de Senectute et de paradotxis. Incipit: "non eram nescius". Et finit: "probare possitis".

Et ideo renunciando facio vobis apocam, etc. Ad hec ego dictus Anthonius Strada, curritor collis publicus et juratus civitatis Barchinone, confiteor et recognosco vobis dicto honorabile Bernardo de Stopinyà, quod me mediante predicta, emistis publice precio supradicto. Testes: discretus Petrus Geroni, notarius, et Johannes Coll, habitator Barchinone, oriundus civitatis Ilerde.

(A.H.P.B., Antoni Palomeres, llig. 6, manual 4, anys 1464-1465.)

Barcelona, 5 novembre 1466.

Rebut firmat pel clergue tonsurat i jurisperit Gaspar Mieras al seu pare Tomàs Mieras, del lliurament de llibres per a estudiar i roba de vesttr, etc. Debitori de 30 lliures del mateix Gaspar al seu pare, en concepte de mutu per a anar a estudiar a Montpeller.

Die mercurii .v°. die mensis et anni predicto [1466].

Gaspar Mieras, clericus simpliciter tonsuratus jurisperitus, filius vestri honorabili domini Thome Mieras, licenciati in decretis civis Barchinone, et a vobis eodem domino patre meo emancipatus, confiteor et recognosco vobis eidem honorabili domino patri meo, quod habui et recepi a vobis ex causa comodati per vos michi causa studendi libros sequentes, videlicet:

1 Quasdam Decretales, qui costiterunt viginti libris et undecim solidis monete Barchinone.

2 Item, quendam Codicem sive Codi, cum postis cohoptertis pelle virida.

3 Unam Digestam veteram, cum cohoptertis postis fustee.

4 Item, quendam Inforciatam, cum postibus *engrutades*.

5 Unum Sisè et quasdam Clementinas glosadas.

6 Item, les Gloses del Sisè et Summa de Gotfré.

7 Innocencium meliorem.

8 Et quendam Bartholum super prima parte Digeste nova.

9 Et quosdam Oras Beate Marie et Salmos Penitenciales.

10 Necnon quaddam tecacium, et quendam ensem et indumenta ad usum mei corporis facta, sive *les robes de vestir*.

Renuncio, etc. Convenio et promitto predictos libros et alia bona predicta, sollicite, procenter et fideliter custodire, ipsosque et ipsa reddere et restituere vobis aut cui volueritis loco vestri, incontinenti cum inde fuero requisitus sine dilacione, etc., damna, etc. Credatur, etc. Et pro hiis obligo bona, etc. Et quia minor sum .xxv. annis, maior tamen .xx. annis, juro non contravenire racione ipsius minoris etatis, etc. Hec igitur, etc. Testes: discretus Petrus de Plano, clericus studens in jure canonico; Johannes Bayona et Johannes Robió, ambo scriptores et omnes habitatores Barchinone.

Gaspar Mieras, predictus, confiteor et recognosco vobis dicto honorabili domino, patri meo, quod debeo vobis ex causa mutui per vos michi causa studendi in villa Montispesullani, ad quam de proximi causa studendi, Deo duce, iturus sum, triginta libras monete Barchinone. Renuncio, etc., solvere et restituere voluntati vestre, sine dilacione, etc., damna, etc. Credatur, etc. Et pro hiis obligo bona, etc. Et quia minor sum, etc., ut supra, juro non contravenire racione ipsius minoris etatis, etc. Hec igitur, etc. Testes proxime dicti.

Item, cum alio instrumentum firmavit apocam de predictis triginta libras numerando. Renuncio, etc. Testes proxime dicti.

(A.H.P.B., Bartomeu Requesens, llig. 4, *Manuale instrumentorum duodecimum*, any 1466.)

162

Barcelona, 6 febrer 1470.

Rebut firmat per Montserrat Rourich, illuminador de llibres, de 12 lliures barceloneses, preu de venda d'unes Decretals, a favor de Miquel de Torrelles, ardiaca de Santa Maria del Mar, de Barcelona.

Die martis .vi. mensis februarii anno predicto a Nativitate Domini .M^o cccc^o lxx^o.

Sit omnibus notum. Quod ego Montserratus Rourich, illuminator civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis egregio domino Michaeli de Tur-rillis, archidiacono ecclesie beate Marie de Mari, quod per manus Johannis Clergues, maiordomi dicte ecclesie, dedistis et solvistis michi duodecim libras barchinonensis, pro quibus sive quarum precio vendidi vobis quendam librum nuncupatum Decretals. Et ideo renunciando. Testes huius [rei sunt]: venerabilis Thomas Ladó, botiguerius, et Petrus Vilà, mercator Barchinone.

(A.H.P.B., Dalmau Ginebret, llig. 1, manual 2, anys 1469-1470.)

163

Barcelona, 22 setembre 1470.

Declaració jurada prestada pel corredor públic i jurat Mateu Lledó respecte a la venda a l'encant públic, a instàncies del llibreter Gabriel Prats, d'un lot de llibres escrits de mà d'en Gabriel Altadell, difunt llibreter del rei Alfons, els quals foren adjudicats al major licitador, el notari Pere Miquel Carbonell.

Die sabbati .xxii^o. septembris anno predicto [1470].

Dicta die Matheus Ledó, curritor phelpe publicus et juratus civitatis Barchinone, constitutus personaliter in scribania mei notarii infrascripti, que est ante Logiam Maris dicte civitatis, virtute juramento per ipsum in introhitu dicti sui officii prestiti, confessus fuit ac retulit et fidem michi Stephano Comelles, notario infrascripto, fecit, quod ipse subastavit palam et publice per loca solita dicte civitatis, libros inferius nominatos atque designatos, et de voluntate et ac mandato Gabrielis Prats, libraterii civis Barchinone, qui sibi dederat ad vendendum, libros ipsos tradidit eosdem libros discreto Petro Michaeli Carbonell, notario civi dicte civitatis, tanquam plus danti et offerenti in encantu publico, precio seu precii trium librarum, septem solidorum et sex denariorum barchinonensium, quas ipso curritori, presentis dictus emptor jam solverat dicto libraterio. Designacioni vero dictorum librorum dictus curritor tradidit michi dicto et infrascripto notario in hunc qui sequitur modum:

Vené en Gabriel Prats, librater, mijansant corredor públic, en Carbonell,

notari, los .viii. llibres següents, los quals eren escrits de mà d'en Gabriel Altadell, quondam librer del senyor rey Alfonso, de gloriosa memòria, per preu de .ii. lliures, .i. sou, .vi.

1 Primo Oracions Tulli Stacius ab lo de Senectute e algunes Oracions de Tulli, tot en un volum.

2 Gaspari, de composició e de puntuar.

3 Regule Gramatice de Garini Veronensis.

4 Lopus contra more Romane Ecclesie.

5 Epistole Oracii.

6 Satire Percii.

7 De vite felicitatis ab les fabelles de Laurencio Valla e algunes epístoles e obretes, tot en un volum.

8 Item, Matricadura, ab lactent.

9 Item, altre libre escrit de mà del dit Altadell, appellat Logica, Dialectica e Tractatus de anima, per preu .xviii. sous.

10 Item, dos altres llibres, ço és, un Breviarium tocus Scientia Logicale, editam de fratre Nicholao Aymerici, ordinis fratrum predicatorum.

11 E l'altre appellat Logica, dirigida al dit rey Alfonso, de gloriosa memòria, per preu de .viii. sous.

De quibus peccit et requisivit fieri publicum instrumentum emptori predicto, ac aliis quorum intersit, per me dictum et infrascriptum notarium, presentibus venerabilibus Calcerando Fivaller, domicello, populato, et Petro Benedicti, mercatore, cive Barchinone, testibus ad premissa vocatis specialiter et assumptis, prout superius continentur.

(A.H.P.B., Esteve Comelles, llig. 1, manual 4, anys 1470-1472.)

164

Barcelona, 24 setembre 1470.

Venda a l'encant públic del llibre de les Epístolas de Séneca, manuscrit per Gabriel Altadell, libretter que fou del rei Alfons, atorgada pel cirurgià Joan Altadell al notari Pere Miquel Carbonell.

Die lune .xxiiii. septembris anno predicto a Nativitate Domini millesimo .cccc.lxx°.

Johannes Altadell, chirurgicus civis Barchinone, gratis, etc., in encantu publico et mediante curritori infrascripto, vendo vobis discreto Petro Michaeli Carbonell, notario civi Barchinone, et vestris et quibus volueritis, quendam librum scriptum manu Gabrielis Altadell, quondam librarii domini regis Alfonsi, consobrini mei, vocatum Epístolas de Séneca, in papiro scriptum. Et incipit in prima pagina de littera virmilea: "Lucii Annei Senece". Et in litera nigra: "Ita fac in Lucili". Et finit in ultima: "parthorum vel ger". Inducens vos in corporalem possessionem eiusdem libri, per realem tradicionem, quam de eodem vobis feci. Cedens jura, etc. Quibus juribus, etc. Ego

enim, etc. Precium est sex libre, unus solidis barchs., quod precium confiteor habuisse, etc. Renuncio, etc. Dono, etc. Insuper promito facere, habere tenerique de eviccionem largo modo. Et pro hiis obligo bona, etc. Juro, etc. Hec igitur, etc. Ad hec ego Petrus Belloch, curritor phelpe, confiteor et recognosco vobis dicto Petro Michaeli Carbonelli, quod ego subastavi dictum librum, de voluntate dicti venditoris, per loca solita dicte civitatis et cum multi, etc., ipsum vobis tradidi tanquam plus danti in encantu publico precio supradicto. Testes: venerabiles Nicholaus Julià, mercator, et Gabriel Prats, libraterius, cives Barchinone.

Item, firmavit apocham de predictis .vi. libris, .i. solido, quas michi numerastis et tradidistis in presencia notarii et testibus infrascriptorum. Testes proxime dicte.

(A.H.P.B., Esteve Comelles, llig. 1, manual 4, anys 1470-1472.)

165

Barcelona, 25 febrer 1471.

Declaració jurada prestada pel corredor Pere Basset respecte a com, de voluntat de Francesc Comes, paraire de draps de llana de Manresa, havia venut a l'encant públic, a fra Joan Moner, procurador i ecònom del monestir de Sant Jeroni de la Vall d'Hebron, dos llibres intitulats Concordances majors de la Bíblia i Benaventure super primum Sentenciarum, pel preu de 18 lliures.

Die lune .xxv. mensis febroarii anno a Nativitate Domini millesimo .ccccLxx. primo.

Dicta die lune, personaliter constitutus in operatorio scribanie mei dicti et subscripti notarii, Petrus Basset, curritor publicus et juratus presentis civitatis Barchinone, dixit et fidem fecit michi, dicto et infrascripto notario, presentibus testibus infrascriptis, quod ipse de voluntate Francisci Comes, paratoris pannorum lane, civitatis Minorise, vendiderat venerabili et religioso fratri Johanni Moner, procuratori, yconomo et actori monasterii sancti Hieronimi Vallis de Ebron, territorii Barchinone, in encantu publico per ipsum facto, in presenti civitati Barchinone, ementi, nomine dicti monasterii, ut dixit, duos libros, unum, videlicet, magnum, dictum Concordances majors de la Bíblia, et alterum parvum dictum Benaventure super primum Sentenciarum, pro precio decem octo librarum monete Barchinone, quas idem Franciscus Comes, ibidem presens, confessus fuit habuisse et recepisse a prefato venerabili emptori, hoc modo, quam ex ipsis, de voluntate ipsum Francisci Comes, tradiderat honorabili et provido viro domino Paulo Alamany, decretorum doctori, canonico vicensi, qui ipsos libros tenebat, duodecim libras, .xiii. solidos et sex denarios, et residuum numerando, de quibus, etc. Testes: venerabilis et religiosos frater Bartholomeus Palmer, monacus et prepositus de Palau, monasteri beate Marie de Rivipullo, et Johannes Foguet, scriptor Barchinone.

(A.H.P.B., Bartomeu Requesens, llig. 5, manual 17, anys 1470-1471.)

166

Barcelona, 6 març 1476.

Venda a l'encant públic del llibre Vita Christi, tovalles, tovallons, llançols i una vànova, atorgada pel corredor d'orella Joan Ça-Coma al prevere Antoni Carnicer, pel preu de 13 lliures i 10 sous.

Die mercurii .vi^o. mensis marcii anno predicto [1476].

Item, cum alio instrumento dictis Johannes Ça Coma, [curritor auris civis Barchinone], vendidit dicto Anthonio Carnicer, [presbitero Barchinone], tanquem plus danti et offerenti in encantu publico, mediante tamen Anthonio Strada, curritore phelpe publico et jurato civitatis Barchinone, bona sequencia, videlicet:

1 Primo, un libre de forma de full scrit en pregamins, cubert de posts ja rompudes e desligat, sens gaffets ne scudets, appellat Vita Christi. E comença la primera carta en la taula de vermelló: "Pròlech qui endreça lo present libre". E fine la dita carta qui és de la dita taula: "que és encarnació". E comença la derrera carta de tot lo libre: "present propòsit saber". E feneix dita carta: "qui viu e regne in secula seculorum. Amén".

2 Item, una pessa de tovalles de genesta, qui tiren dotze canes o entorn.

3 Item, una pessa de tovallons de genesta, qui tiren .xvii. canes e mige o entorn.

4 Item, un parell de llançols de canem sotils de .iiii. teles.

5 Item, una vànova prima de lli repuntada.

Que bona vobis jam tradidi, realiter et de facto. Hanc autem, etc. Sicut melius, etc. Preterea cedo jura, etc. Quibus juribus, etc. Ego enim, etc. Precium est .xiii. librarum et .x. solidorum. Et ideo renunciando, etc. Insuper promitto teneri de evictione, etc. Obligo bona mea, etc. Juro, etc. Et dictus curritor firmavit. Testes proxime dicti.

Item, cum alio instrumento, dictus Johannes Ça Coma, firmavit apocham dicto Anthonio Carnicer, de predictes .xiii. libris et .x. solidis, que sunt precium dicte vendicionis, quas recepi numerando. Et ideo renunciando, etc. Testes proxime dicti.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 4, *L. quartum manuale comune*, anys 1476-1478.)

167

Barcelona, 14 març 1481.

Compromís firmat per Pere Griva, prevere beneficiat de la seu de Vic, de mantenir a les escoles el seu nebot patern Bernat Miquel i pagar el salari al mestre fins a l'ordenació de prevere d'aquell.

Die mercurii .xiiii^o. marcii anno predicto a Nativitate Domini millesimo .cccc^o lxxxii^o.

Ego Petrus Griva, presbiter beneficiatus que in ecclesia vicensis, gratis, etc., per firmam validamque stipulationem, convenio et promito tibi Bernardo Michaelis, studenti, filio Francisci Michaelis, magister domorum parrochie de Cerviano, diocesis gerundensis, consobrino paterno meo, quod tenebo te in scolis ubi adisceri possis, et solvam tibi salarium magistri tui; et providebo te in cibo et potu, calciatu et vestitu, sanum et egrum per dictum tempus, donech et usque que ordinatus fueris ad presbiterum. Et quod hinc ad duos annos proximos venturos, dabo tibi quoddam beneficium, quod ego obtineo in sede Minorise, sub invocacione sancti Jacobi, valoris viginti quinque librarum vel id quod valet velis sit ordinatus in sacri velis non. Et si dictum beneficium veniet in diminucionem de redditibus suis, tali modo, quod de ipso te sustentare et sustinere non valere, eo casu, convenio et promito tibi quod providebo te in cibo et potu, calciatu et vestitu, per tantum tempus donech michi astrictus fueris tot reddit de quibus sustentare valeas. Et predicta facere et complere promito sine omni, videlicet, dilacione, etc. Et restituam tibi omnes missiones, etc. Super quibus, etc. Et pro hiis complendis, etc. Obligo tibi et tuis omnia bona mea, etc. Et juro, etc. Testes: Gabriel Baró, presbiter, et Stephanus Johannis, sabaterius, civi Barchinone.

(A.H.P.B., Francesc Terrassa, llig. 11, manual 31, anys 1480-1482.)

168

Barcelona, 14 març 1481.

Rebut firmat per l'apotecari Antoni Ferrer al seu tutor testamentari Celdoni Ferrer, de la restitució d'una caixa amb llibres, objectes d'argent i cartes de vendes de censals, de l'herència del seu pare Jaume Ferrer.

Die mercurii .XIII. marcii anno predicto a Nativitate Domine millesimo .cccc° LXXXI°.

Ego Anthonius Ferrer, apothecarius, filius Jacobi Ferrer, quondam apothecari civis Barchinone, asserens me virtute juramenti, per me inferiris prestandi, me etatem .xvi. annorum plenarie excessisse et non habere nec habere velle aliquem in tutorem nec curatorem, confiteor et recognosco vobis venerabili Celedonio Ferrer, mercatori, civi dicte civitatis, olim tutori et curatori meo testamentario, quod dedistis et restituistes michi, bona infrascripta que fuerunt hereditatis dicti domini patris mei, cuius ego heres existo:

Primo, una caixa de noguer ferrada als cantons vella, ab anells e ab son pany e clau, dins la qual eren los llibres següents, ço és:

1 Un libre de paper sisternat de pergamins cubert de posts, ab cuyro negre ab dos gaffets, appellat Libre de Medecines simples, de Johan de Bon Mesue.

2 Item, un libre de paper cubert de posts, appellat Servidor de serampio.

3 Item, .i. altre libre de paper cubert de posts, appellat Sinònimes.

4 Item, un altre libre de paper cubert de posts ab cuyro vert, appellat *Sinònimes abreviades*.

5 Item, un altre libre de paper ab cubertes engrutades, appellat *Platari*.

6 Item, un altre libre de paper cubert de posts, appellat *Sicca instantans*.

7 Item, un altre libre de paper cubert de posts, appellat *Ypocras*.

8 Item, .i. altre libre de paper, appellat *Nicholau*.

9 Item, .i. altre libre de paper, appellat *Nicholau*.

10 Item, dos libres maiors de deu e deig, del pare de mi dit *Anthoni Ferrer*, primer e segon, e deu *receptes*.

11 Item, .i. fil de ferro en què stan enflades les *receptes*.

12 Item, unes cuyrasses d'en *Anthoni Marco*, qui stan penyora.

13 Item, un sach de aluda aon eren les cartes fahents per lo fet de *Calonge*.

14 Item, una carta de venda de censal mort de pensió anual de .vi. lliures, .v. sous, feta per lo clavari de Barchinona a'n *Jacme Ferrer*, apothecari, pagadores cascun any a .xxiiii. de janer, per preu de .c. lliures.

15 Item, una altra carta de venda de censal mort de pensió anual de .xx. solidos, lo qual en *Johan dez Pla*, candaler de sèu, *Francescha*, muller sua, e *Climent Vallerià dez Pla*, fill llur, fan al dit pubill a .xxvii. de juny per preu de .xv. lliures. Són .v. les cartes de la vinya specialment obligada.

16 Item, una altra carta de censal mort de pensió de .xv. lliures e de preu de .ccc. lliures, lo qual lo clavari de la ciutat de Barchinona a la dita ciutat fan a mi dit *Anthoni Ferrer*, a .iii. de juny.

17 Item, una altra carta de censal mort de pensió de .xxx. lliures e de preu de .xxiiii. lliures, lo qual en *Blay Peye*, mestre de cases, i *Francina*, muller sua, fan cascun any a .xvi. de agost, ab les cartes fahents per la special obligació.

18 Item, una capsas gran, dues culleres d'argent grans ab mànechs de coral.

19 Item, una capsas lisa d'argent.

20 Item, quatre culleres d'argent, la una trenchada per lo mig.

21 Item, una capsas d'argent deurat streta, ab parxe violat petit de fil d'or, e ab cap en... platons qui és d'en *Nicholau Cases*, que stà penyora per .xxxvi. lliures.

Et ideo renunciando excepcioni dictorum bonorum michi per vos non restitutorum et pro me non habitorum et non receptorum... doli mali, etc., facio vobis de predictis bonis mobilibus per vos michi, ut predicatur... presens apoche instrumentum. Et quare minor sum .xxv. annis maior tamen .xvi. annis, juro... predicta me non venire racione minoris etatis et restitutionis in integrum. Renuncio quantum ad hec beneficio minoris etatis et restitutionis in integrum et omni alii juri, etc. Testes: *Bartholomeus Ferrer*, calafatus, et *Nathalis Franch*, flassaderius, civis Barchinone.

(A.H.P.B., *Francesc Terrassa*, llig. 11, manual 31, anys 1480-1482.)

Barcelona, 17 juliol 1482.

*Assegurança marítima pel transport de llibres i altres mercaderies de Barcelona a Palerm.*Die mercurii .xvii. julii anno a Nativitate Domini .m^o cccc^o lxxxii.

Semblant seguretat de les altres segons forma de les novelles ordinacions, posa lo honorable en Miquel Oliver, mercader ciutadà de Barchinona, sobre sis bales de draps de lana de diverses sorts e colors. E una bala flassades cardades blanchas. E quatre caxes en les quals ha... pinyons. E una caxa en la qual ha diverses llibres e diversa roba de li, stimada la prop dita caxa de llibres e roba de li, per pacte, a vuytanta lliures barchinonines. Les quals robes e mercaderies són stades carregades o's deuen carregar en la plage de la mar de Barchinona, per lo dit Miquel Oliver, o altre per ell, sus la barxa que's diu del Balliu, qui's vulla la patroneig o capitaneig, per portar les dites robes e mercaderies en Palerm. Comense lo risch e perill de les dites coses decontinent que foren o seran carregades sus la dita barxa, e dura après tostemps, anant, stant, carregant e descarregant, navegant e en altre manera, fins tant que, faent la dita barxa qualsevol vies e girades, serà juncta en lu port de Palerm, e aquí totes les dites robes e mercaderies seran descarregades en terra ab bon salvament. Declarat, emperò, que si per causa de la present seguretat se havia a pagar alguna cosa, ço que a Déu no plàcie, de tot ne hage ésser respost al dit Miquel Oliver, o a qui ell voldrà, e que los asseguradors no sien tenguts a messions de manifest. E més és declarat que si lo dit Miquel Oliver, en qualsevol de les scales que la dita barxa farà d'ací a Palerm, per voluntat sua o del capità o patró de la dita barxa, o de qualsevol altre, etc., volran descarregar totes o part de les dites robes, que los asseguradors no hagen guanyat sinó per prorata de millés, ans agen a restituir lo que més avant haurien rebut del preu de la present seguretat.

Primo, lo honorable en Johan de Pugessola, mercader, ciutadà de Barchinona, ferma en la present seguretat per cent lliures barchinonines; e per assegurar aquelles, confesse haver rebudes tres lliures, en la taula de Pere e Sabestià Pons, de les quals ferma àpochac. lliures.
 Item, lo honorable en Francesc de Pugessola, mercader, ciutadà de Barchinona, ferma per altres cent lliures barchinonines, e àpocha de tres lliures, en la dita taulac. lliures.

Testes: Arnaldus Texidor, mercator, et Franciscus dez Pla, portarius regius, cives Barchinone.

(A.H.P.B., Narcís-Guerau Gili, llig. 2, *Secundus liber securitatum*, anys 1482-1486.)

Barcelona, 23 juny 1485.

Venda d'un lot de trenta-sis llibres, atorgada per fra Joan Feliu, procurador del prior i convent del monestir de Sant Jeroni de la Murtra, adjudicats a l'encant públic al notari Lluís Jorba, pel preu de 30 lliures.

Die Jovis .xxiii. junii anno a Nativitate Domini .m^o .cccc.lxxxv^o.

Ego frater Johannes Feliu, conventualis, procurator, yconomus, sindicus et actor, ad hec et alia, legitime constitutus et ordinatus ab reverendo fratre Benedicto Sent Johan, priore, et honorabile conventu monasterii beati Jeronimi Vallis de Betlem, alias de la Murta, parrochie Beate Marie de Bitulona, diocesis Barchinone, prout de dicta procuracione, yconomatu, sindicatu et actoria constat instrumento, per Anthonium Vinyes, notarium infrascriptum, recepto et clauso die .xviii. mensis novembris anno a Nativitate Domini millesimo .cccc^o .lxxx. tercio, nomine memorato legitima preunte subastacione, ut infra patet, vendo et ex causa vendicionis concedo vobis discreto Ludovico Jorba, notario, civi Barchinone, ut plus offerenti, et danti in encantu publico, et vestris et quibus volueritis perpetuo, triginta sex libros sequentes:

1 Primo, un libre appellat *Alfonsina*, ab posts de fust, cobertes vermelles, ab quatre gafets ab los coreigs de seda scrit en paper. Comensa la primera carta del dit libre: "Marcellum dictum". E feneix dita carta: "maculas ignomi".

2 Item, altre libre simili modo apellat *Alfonsina*, scrit ab paper, ab posts de fust, cobertes de cuyro vermell, ab quatre gafets de seda. Comensa la primera carta del dit libre ab letres vermelles: "Alfonsi regis". E feneix dita carta: "ante abusa".

3 Item, altre libre scrit en pregamins apellat *Èticha d'Aristòtill*, ab posts de fust, cobertes de vellut vermell, bollonat ab bolletes d'argent. Comensa la primera carta del dit libre ab letres d'or: "Perfacio quedam". E feneix la dita carta ab letres negres: "Superabundancia bona".

4 Item, altre libre scrit en pregamins, ab posts de fust, sens cobertes e sens gafets. Comensa la primera carta del dit libre ab letres vermelles: "Quinti Cursii". E feneix ab letres negres dita carta: "inquem omnes".

5 Item, altre libre scrit en paper, ab posts de fust, cobertes de pregamí, appellat *Virgili Eneydos*. Comensa la primera carta del dit libre: "Arma virum". E feneix dita carta: "Regina Jovisque".

6 Item, altre libre scrit en paper, apellat *Gramàtica Nova*, ab posts de fust, ab miges cobertes vermelles. Comensa la primera carta del dit libre: "Praefacia Johannis". E feneix dita carta: "tantum elaboravit".

7 Item, altre libre scrit en pregamins, ab post de fust, cobertes de cuyro vert, ab bolletes petites, ab dos coreixs larchs. Comensa la primera carta de dit libre ab letres vermelles: "Incipit Tractatus". E feneix dita carta ab letres negres: "cognicio enim".

8 Item, altre libre scrit en paper, sisternat de pregamí, ab posts de fust, cobertes de cuyro vermell, ab quatre gafets. Comensa la primera carta del dit

libre ab lletres vermelles: "Incipit Liber dictus Catalicon". E feneix ab letres negres dicta carta: "ut plurimum sonent".

9 Item, altre libre scrit en paper, sisternat de pregamí, ab posts de fust, cubertes de cuyro leonat, ab bolles e dos gafets de lautó, apellat *Conventum super modo significandi*. E comensa la primera carta: "gravita liberalium". E feneix dita carta: "et per artem". E comensa la darrera carta del dit libre: "ut notum est in secula seculorum. Amen".

10 Item, altre libre scrit ab paper, ab posts de fust, ab miges cobertes negres, ab dos gafets. Comensa la primera carta del dit libre: "Dialectica est ars". E feneix dita carta: "proprium gradum sue".

11 Item, altre libre scrit en paper, ab posts de fust, cobertes verdes. Comense la primera carta del dit libre: "plasmaverat Deus". E feneix la dita carta: "prima adhuc dividitur apellat *Tesaurus Philosophie Naturalis*".

12 Item, altre libre scrit en pregamins, ab post de fust, apellat *Poestria Estacii*. Comensa la primera carta del dit libre en letra menuda de glosa: "ad evidenciam istius libri, o la primer metre de dit libre, fraternas acies".

13 Item, altre libre scrit en paper, sisternat en pregamí, ab posts de fust, ab miges cobertes leonades, ab dos gafets. Comense la primera carta del dit libre: "Epitaphina". E feneix dita carta: "vellem".

14 Item, altre libre scrit en pregamins, ab post de fust, ab miges cobertes de cuyro vert, ab dos gafets, apellat *Egidius de Roma*. Comensa la primera carta del dit libre ab letres vermelles: "Incipiunt Questiones". E feneix dita carta: "absque dimensiones reales".

15 Item, altre libre apellat *Juvenal*, scrit en paper, sisternat de pregamí, ab posts de fust, ab miges cobertes de cuyro vermell. Comensa lo dit libre ab letres negres menudes: "Semper bene sit". E feneix la dita primera carta: "spectare lacunas".

16 Item, altre libre apellat *Juvenal*, scrit en paper, ab post de fust, cobertes de cuyro vermell, ab tres bolles e dos gafets. Comensa la primera carta del dit libre: "Semper ego auditor". E feneix la dita carta: "barba sonabat".

17 Item, un altre libre scrit en paper, apellat *Epistole Leonardi*, ab cobertes de pregamí.

18 Item, un altre libre scrit en pregamins, apellat *Albertus de Sausionia*, cubert de pregamí.

19 Item, un altre libre o volum desisternat, apellat *Questions de Versori sobre los físichs*. E comensa la primera carta: "Circa primum". E feneix la primera plàgina de dita carta: "contradictorie opponuntur".

20 Item, un altre volum en paper, apellat *Èticha d'Aristòtill*, de stampa. Comensa la primera carta: "Aristotelis". E feneix dita carta: "et liniata est ex qui".

21 Item, altre volum en paper, apellat *Donatus in Terencio*. Comense la primera carta del dit volum: "Puplius Terencius". E feneix la dita carta: "quo magis miror".

22 Item, altre volum, apellat *Methafisica Alberti Magni* que rara invenitur. Comense la primera carta del dit volum: "Omnes homi-

nes". E feneix la primera plàgina del dit volum: "et similiam huiusmodi".

23 Item, altre volum en paper, contenint en si Obres d'Aristòtill. Comense la primera carta: "Cum superiore". E feneix la dita carta: "potuerimus".

24 Item, altre volum en paper, sisternat de pregamí, apellat Versori sobre lo libre de ànima. Comensa la primera plàgina de dita carta: "Circa primum". E feneix la primera dita pàgina: "sunt coram omnibus".

25 Item, altre volum de paper, sisternat de pregamí, apellat Boeci de Consolació. Comensa la primera carta del dit volum: "Carmina qui quondam". E feneix dita carta: "supra verticem".

26 Item, altre libre scrit en pregamins, ab posts de fust, cobertes de cuyro vermell empremtades, apellat Frater Anthonius super Ymitaciones eloquencie. E comensa en la primera carta del dit libre: "cum intellexissem". E feneix dita carta: "sit condomarem". E comensa la derrera carta del dit libre: "vivencium idest utilitas". E feneix: "multi latinorum ignorant".

27 Item, altre libre, ab una sobrecuberta vermeylla, scrit en paper, ab posts de fust, ab cubertes vermelles empremtades e picades d'or, apellat Servi sobre lo Virgili. E comensa la primera carta: "Bucholica". E feneix la dita carta: "Oracius potimus". E comensa la derrera carta del dit libre: "pruico (?)". E feneix: "si comerus".

28 Item, altre libre scrit en pergamins, ab post de fust, ab miga coberta, apellat Egidi sobre los posterios. E comensa en la primera carta del dit libre: "venerabili viro". E feneix dita carta: "ad complectionem".

29 Item, altre libre scrit en pergamins, ab posts, cubertes vermeylles empremtades, apellat Terenci. E comensa la primera carta: "Sororem falso". E feneix dita carta: "vere nupcie". E comensa la derrera carta del dit libre en vermeyll: "na". E feneix: "recensui".

30 Item, altre libre, apellat Questions Tosculanes, scrit en pregamins, ab posts, cubertes de cuyro vermell. E comense la primera carta: "Cum deffensionum". E feneix dita carta: "studiosus". E comensa la derrera carta: "aurium". E feneix: "levacio".

31 Item, altre libre, apellat Orasi, petit.

32 Item, altre libre, scrit en pergamins, ab posts de fust, cubertes vermeylles, apellat Egidi sobre lo de ànima, ab quatre bolles. E comensa en la primera carta del dit libre: "bonorum honorabili, etc.". E feneix: "divestigandam est". E comensa la derrera carta: "vellem esse sanus". E feneix: "in secula seculorum. Amen".

33 Item, altre libre, scrit en paper, sense posts, apellat Lectura de Paris sobre los físichs. E comensa en la primera carta: "Circa primum librum". E feneix dita carta: "quam corpus qui est". E comensa la derrera carta del dit libre: "in multis". E feneix: "ponitur glosam (?)".

34 Item, altre libre scrit en pergamins, ab posts de fust, ab miga cuberta, apellat Textus fisicorum, cum comento. E comensa la primera carta: "quoniam quidem". E feneix dita carta: "siquidem".

35 Item, altre libre, scrit en pergamins, ab posts, cubertes de cuyro vermeyll, apellat Boeci de Consolació, ab la glosa del Trauet.

E comensa en la primera carta: "Explicacionem librorum". E feneix la dita carta: "letencia que ex".

36 Item, altre libre, scrit en paper, ab posts, cubertas de cuyro vermeyll, ab bolles, apellat Gaspari sobre algunes Apístoles de Sèneca. E comensa la primera carta del dit libre: "quam multa". E feneix dita carta: "laboratum".

Hanc autem, etc. Extrahens, etc. Et inducens vos in realem possessionem, etc. Cedens, etc. Quibus, etc. Constituens, etc. Precium est triginta librarum barchinensium. Ideo renunciando, etc. Insuper convenio, dicto nomine, etc. Quodque restituam, etc. Super quibus, etc. Et pro hiis, obligo omnia bona dicti monasterii, etc. Intelligatur tamen quod dictus monasterius non teneatur vobis nec vestris de vicio seu viciis aut mendositatibus ipsorum librorum, etc. Et ut predicta, etc. Testes firme dicti Johannes Feliu sunt: venerabilis frater Petrus Benayan, dicti monasterii conventualis, et Anthonius Romeu, notarius Barchinone.

(A.H.P.B., Antoni Vinyes, llig. 28, manual comú 56, anys 1480-1486.)

INDEX GENERAL ALFABÈTIC

Per a una major utilitat de l'erudit lector, incloem un índex general alfabètic, el qual conté tots els noms propis, distingint els de lloc (de rodó) dels de persona (de versaletes); les relacions de matèries van de cursiva, així com les transcripcions dels títols manuscrits, *explicit, implicit*, amb la mateixa ortografia dels documents originals. Els números aràbics corresponen al recull documental, i va separada amb un guionet la xifra referent a les subdivisions de cada instrument.

Com que en els documents les dones casades acostumen de portar el cognom del marit, hem fet entrada de referència d'aquest, trametent-lo al nom de pila.

A

ab hominacio: 90-12.

Abiamus novum: 90-8.

ABRAHAM, Samuel, mestre d'escoles jueu, de Barcelona: 38.

abreviador de Trogo Pompeyo: 36.

abscondit se Christus: 90-9.

absque dimenciones reales: 170-14.

Ací comensa lo Pròlech sobre tot lo libre de Consolació de Boeci: 129-4.

Ací comense lo pròlech sobre l'Apistola de sant Pau tramès als romans: 137-2.

acta: 157.

ad complectionem: 170-28.

ad evidenciam istius libri... , fraternas acies: 170, 12.

ad loca illa veniebant: 87-3.

adarga: 105-4.

Addiciones ad Nicolaum de Lirio, editas a magistro Paulo de Sancta Maria, episcopo de Burgos: 140.

adiuvando proseguere: 72-2.

ADRIÀ, Mateu: 11, 12.

ADROUER, Lluís, argenter de València: 63.

Adventu Mecis contra judeos: 61-16.

AGNETE, vídua de Ramon de Vall: 93.

Agricultura: 61-9.

AGRIGENTO, fra Mateu: 84, 86, 88, 89.

àguila d'argent daurada: 46; *àguila d'or*: 42.

AGUILARS, remissió dels: 144.

agulla: 108-40, 110-40.

AGUSTÍ. *Mille loquium veritatum Augustini, per alphabetum*: 140.

AGUSTÍ, sant. *Questiones Nicolai de Lira de Adventu Messie*: 140; *Speculum peccatoris a beato Augustino editum*: 64-10.

Al molt alt e molt reductable príncep, etc.: 129-4.

albadina sive corio albo: 83-2.

ALBERT MAGNE. *De intellectu et intelligibili magistri Alberti Magni*:

- 61-13; *Mestre Albertus Magnus*: 87-2, 134; *Methafisica Alberti Magni que rara inveniuntur*: 170-22.
- ALBERTUS DE SAUSONIA: 170-18.
alcalades: 105-2.
- ALÇAMORA, Francesc, doctor en lleis de Barcelona: 133.
- ALCORÀ DELS MOROS: 30.
- ALEMANY, Pau, doctor en drets i canonge de Vic: 165.
- ALEMANY DE CERVELLÓ, Ramon: 50, 58.
- ALEMANYA, Enric d'. *Enricus de Almannia, super libros eticorum*: 140.
- ALES, Alexandre de. *Mariale Alexandre de Ales*: 140; *Summa de mestre Alexandre Dales*: 116-35.
- ALFONS, rei: 5; epitafi: 28.
- ALFONS EL MAGNÀNIM: 69, 73, 74, 77, 80, 81, 84 a 86, 94, 108, 110, 113, 118, 119, 126, 132, 134, 135, 138 a 141, 143 a 153, 170-2; librer del senyor rey Alfons: 163, 164.
Alfonsina: 170-1, 170-2.
- ALFONSO, Joan, tender de Barcelona: 94.
- ALFONSO DE CASTILLA. *libro de les leys que fizo el noble rey don Alfonso*: 138-1.
- Algarie, reina d': 4.
- ALLATA, Baptista: 135.
- Almaçadum: 3.
- ALMOCÀVER, Antic, noble de Barcelona: 92.
- ALOT, Ferrer, mercader de Barcelona: 56.
- ALTADELL, Gabriel, librer del senyor rey Alfons: 163, 164.
- ALTADELL, Joan, cirurgià de Barcelona: 164.
- ALVERNIA, Petrus de. *super libros Meteorum*: 140.
- ALZEM, Joan d', mestre de la casa del duc: 24, 25, 27.
- AMARGÓS, Jaume, mercader de Barcelona: 104, 108, 110.
- AMBRÒS. *Pastorale Ambrosii*: 140.
- Amposta, castellán de: 36.
- ANÇANO, Peregrino de: 9.
- ANDREA, Bonsenyor d', mercader de Florència: 91.
- ANDREU, sant, imatge d'argent: 104-2, 111-2.
- ANDREU, Guillem, notari de Barcelona: 82.
anell d'or: 96-1; *anells d'aur*: 121-7, 121-8.
- ANGEL. *Liber Angelorum*: 71-1; *libre appellat Angel*: 88.
- ANGEL CUSTODI, imatge d'argent: 141, 143.
- ANGELATS: 106-3.
- ANGELS, cambra dels, reial de València: 119.
- ANGLASI, Andreu, apotecari de Barcelona: 106.
- ANGLÈS, Nicolau, de Girona: 80, 81.
- ANGULO, Lope de. *militi, maritxallo serenissimi domini regis Navarre*: 137.
- annorum*: 75.
- ante abusa*: 170-2.
- ANTHONIO EL RETHÓRICO: 137-7.
- Anticrist*: 20; *Aveniment d'Antichrist*: 20.
- Antifoner*: 82.
- Antiquas Croniquas Regum Aragonie et Comitum Barchinone*: 28.
- ANTON, frare: 88; *Frater Anthonius super Ymitaciones eloquencie*: 170-26.
- anulam auri*: 129-18; *anuli auri*: 129-16; *anulum argenti deaurati*: 129-17; *anulum auri*: 129-14.
- Apístola de sant Pau tramès als romans*: 137-2.
- Apístoles de Sèneca*: 170-36.
- Aquí comense la Candònica e Istòria, etc.*: 137-5.
- Aquí comense la taula summària*: 137-6.
- Aquí comense lo libre del Reu de Egipto*: 137-6.
- Aquí comense lo primer libro de Tucididi*: 137-9.
- AQUINO, fra Tomàs, O.P. *Primus liber Summa fratris Thome de Equino*:

- 61-5; *Secundus liber Theologie frater Thome de Equino*: 61-6.
- ARAGAY, Miquel, escrivà de Barcelona: 136.
- Aragó. *Antigues cròniques dels reis d'Aragó i comtes de Barcelona*: 28; batlle general i lloctinent: 140; florins d'or: 39, 54, 63, 105, 108, 127, 136, 143, 152; justícia: 9; primogènit: 24 a 27, 36, 37; regne: 136; rei: 4, 12 a 14, 16, 108, 113.
- ARANDA, Francesc d': 60.
- ARAUS, Alzeas, de Barcelona: 71.
- argens: 99-1, 99-4, 99-6, 99-8, 99-10.
- argent. restitució de peces: 113; *argent blanch*: 98-3, 113-3; *argent daurat*: 105-2.
- argenter. taules obrades d'argenter: 24, 25; moro argenter: 4.
- argenteria: 121-12.
- ARINYÓ, Francesc d', secretari reial: 83, 85, 86.
- Aristotelis: 170-20.
- ARISTÒTIL. *Èticha d'Aristòtil*: 170-3, 170-20; *Èticha política e Rethòrica de Aristòtil*: 134; *Obres d'Aristòtil*: 170-23.
- Arma virum*: 170-5.
- arme realmi Francie: 108-39, 110-39.
- armes de la reyna Violant, esmalta-des: 120-2.
- armes de Mur: 87.
- armes del rey de Navarra: 105-6.
- armes del senyor archabisbe de Terragona: 87-1, 87-3.
- armes del senyor comte Johan: 98-9, 98-18, 113-10, 113-13, 113-19.
- armes reals: 111-3; *armes reynals*: 104-7, 106-4.
- armis pape *Benedicti*: 108, 110-49.
- ARNAU, Joan, apotecari de Barcelona: 158, 159.
- ARQUES, DARQUES, Jaume d': 98, 100 a 104.
- arrachades: 129-6.
- art d'Astrologia: 15, 50.
- art de fetilleria: 49.
- ARTÉS, DARTÉS, Pere d', conseller i uixer d'armes de Pere el Cerimoniós: 29.
- arts diabòliques: 124.
- Articuli Parisius condempnati: 61-20
- ASBERT, Gabriel, prevere beneficia de Santa Maria del Mar, de Barcelona: 155.
- assegurança de transport terrestre: 91
- assegurança marítima de llibres: 169
- Assíria, Imperi d'. *imperium Assiriarorum*: 160-1.
- ASSUER. *ystòria del rey Assuer*, tapits: 135.
- Astrologia: 15; *llibres d'Astrologia*: 50.
- ASTRUÇ, ASTRUGUI, Salomó, de Montsó: 38.
- ASTRUÇ, ASTRUGUI, Samuel: 35.
- Atenes: 137-9; *Tuquididi de Athenes*: 137-9.
- AUGUSTINI. *Mille loquium veritatum Augustini, per alphabetum*: 140.
- aur nou: 106-1.
- AUREOLI, Petrum, O.F.M. *Magistrum Petrum Aureoli, super Primo Magistri Sentenciarum*: 157.
- auri de diverses leys: 109.
- aurium: 170-30.
- avantbraços ferri: 129-22.
- avellana d'aur: 114-1.
- Aveniment d'Antichrist: 20.
- Avinyó, jueu d': 40.
- AVINYÓ, Elionor d', filla de Marc d'Avinyó, vidua de Marc Ça-Closa: 131.
- AVINYÓ, Marc d', seder de Barcelona: 131.
- AVINYÓ, Mateu d': 131.
- ayguamans: 113-10.
- AYMERICI, fratre Nicholao: vegeu ERMERIC, fra Nicolau.
- AYTANTÍ, Pere, mercader de Barcelona: 91.

B

bacins de dar ayguamans, daurats e obrats per les vores, e al mig les

- armes del senyor comte Johan:* 98-9, 113-10.
- Badalona: 170; monestir de Sant Jeroni de la Murtra: 170.
- BAGET, BECET, Pere, doctor en lleis, batlle general de Catalunya i conseller del rei: 85, 86, 95.
- Balaguer: 120.
- BALAGUER, Pere, escrivà de Barcelona: 23.
- balaix, balaixs, balaxs, balays:* 72-6, 96-2, 104-8, 108 passim, 110 passim, 111-6, 120-2; *balaix cayrat:* 96-3; *balaix foradat:* 108-16, 110-17; *balaix gros:* 120-1; *balaixs blanquinosos:* 121-9; *balays migencers:* 110-36; *lapide balaxiorum parve:* 129-19.
- BALDO. *Baldo sobre'l primer e segon del dit Codi:* 116-17; *Baldo sobre'ls feus:* 116-18.
- BANYALOCA, Antoni de, notari de Barcelona, obrer de Santa Maria del Pi: 82.
- BANYALOCA, Miquel de: 53.
- barba sonabat:* 170-16.
- BARBARÀ, Joan de, noble: 100.
- barca. barxa del Balliu:* 169.
- Barcelona: 1, 6, 18 a 20, 23, 26 a 29, 35, 38 a 41, 44, 46, 51 a 54, 56, 57, 61, 62, 68 a 72, 75, 76, 78, 79, 82, 83, 87, 90 a 117, 120 a 125, 127 a 131, 133, 136, 137, 142, 154 a 170; *Antigues cròniques dels reis d'Aragó i comtes de Barcelona:* 28; *Arxiu Reial:* 59; *batlle:* 51; *bisbat:* 53; *bisbe:* 20; *capella del Portal Nou:* 52.
- Catedral: beneficiats:* 52, 61, 75; *canonge:* 87; *canonge-sacristà:* 68; *capítol:* 23.
- Clavari:* 168-14.
- Diners (moneda):* 82.
- Diputació del General de Catalunya, capella: Missal:* 127.
- Esglésies parroquials: Sant Just, rector:* 61; *Santa Maria del Mar: ardiaca:* 162; *beneficiats:* 125, 130, 154, 155; *Santa Maria del Pi: obrers:* 82.
- Lliures (moneda):* 71, 97, 99 a 104, 106, 107, 111, 112, 114, 115, 117, 120, 121, 169.
- Llotja de Mar:* 163.
- Marc (pes de l'argent):* 100, 102-1 a 102-3, 103-1, 103-2, 104 passim, 105-8, 106-1, 106-2, 106-4, 107-1, 107-2, 109-1, 109-2, 111 passim.
- Monestirs: Carmel:* 72; *Mercè, prior:* 95; *Montalegre:* 87; *Sant Jeroni de la Vall d'Hebron:* 165, 170; *Santa Anna, llibreria del cor:* 70; *prior:* 70.
- Pes:* 111-6.
- Senyal de la ciutat:* 97-2, 97-3.
- Sous (moneda):* 10, 35, 82, 98, 108, 125, 127; *sous de tern:* 127.
- Veguer:* 20.
- BARDAXÍ, Joan de: 133.
- BARÓ, Gabriel, prevere: 167.
- BARRI, Açan del, jueu de Perpinyà: 15.
- BARTOL, BARTHOL, BARTHOLUM. *Barthol:* 116-16, 116-27; *Barthol sobre la primera part de la Digesta nova:* 116-20; *Barthol sobre la segona part de la Digesta nova:* 116-21; *Barthol sobre la primera part de la Inforçada:* 116-22; *Barthol sobre la segona part de la Inforçada:* 116-23; *Bartholum super prima parte Digeste nove:* 161-8; *libre apellat Bartol:* 91; *Spica de Barthol:* 116-25; *Summa Bartholina:* 90-5.
- BARULESCH, fra Pere, canonge del monestir de Santa Anna, de Barcelona: 70.
- BARZELAY, àlies ALMOXNIMI, Içach de, jueu: 133.
- BASSET, Pere, corredor públic i jurat de Barcelona: 165.
- BASTAT, Pere, escrivà de Barcelona: 129, 130.
- BATLLE, Pere, formenter: 154, 155.
- BATLLE, Ramon, escrivà de Barcelona: 57.

- bayna*: 106-3, 107-2.
 BAYONA, Francesc, escrivà de Barcelona: 136.
 BAYONA, BEYONA, Pere Joan, beneficiat de la seu de Barcelona: 158.
 BEATI JOHANNIS HERMITE. *De institutis monachorum*: 61-4.
 BEER, Enric de, bedell de la seu de Barcelona: 123.
 BELL-LLOCH, Bartomeu, sastre de Barcelona: 154, 155.
*bellugoy*s: 129-9; *bellugoy*s *ermaltatis*: 129-10.
 BENAYAN, fra Pere, O.S.J., conventual del monestir de Sant Jeroni de la Murtra, de Badalona: 170.
*Benedictio Domini super caput just*i: 61-1.
beneficij auxilij Velleyani: 71.
 BENET, Pere, mercader de Barcelona: 163.
 BENET XIII, papa: 108, 110; *armis pape Benedicti*: 108, 110-49; mitra pontifical: 108 passim, 110 passim, 132; *ordinacionem olim Benedicti, pape XIII*: 80, 81.
 BENVIUERE, Pere de, secretari reial: 36, 43, 45, 46, 50.
 BERNABÉ, BERNABA, sant, imatge d'argent: 143.
 BERNAT, sant. *Bernardus super Cantica*: 140; *Contemplacions de sent Bernat*: 57.
 BERNÉS, Lluís, argenter de València: 63.
 BERNÉS, Pere, argenter de València: 24, 26.
 BERTRAN, Andreu, bisbe de Girona: 80.
 BERTRAN, Ferrer, mercader de Barcelona: 113.
 BEUDA, Bartomeu, mestre de cases: 76.
Bíblia: 9, 13, 14, 51, 53, 54, 83-2, 84, 95, 131, 133, 136; *Bíblia en pla*: 84; *Bíblia hebraica*: 133; *Bíblia magni valoris ebraica literis scripta*: 133; *Bíblia historiatam*: 85; *Concordació de la Bíblia*: 136;
Concordances de la Bíblia: 64, 65; *Concordances maiors de la Bíblia*: 165; *libro Sacre Scripture vocato Bibliam*; 9; *Nicolaus de Liria super Bibliam*: 140.
 BISBAL, Lluís: 137.
 BLANCA, reina d'Aragó: 2, 3.
 BLANCH, Bartomeu, pellisser, *pelliparius*: 159.
 BLASCO, BLASCHO, Bernat, argenter de Barcelona: 98, 113.
 Bo, Bernat, conseller i protonotari de Pere el Cerimoniós: 15, 28.
 BOADELLA, BUADELLA, Cebrià, escrivà de Barcelona: 122.
 BOECI. *Boeci de Consolació*: 170-25; *Boeci de Consolació, ab la glosa del Trauet*: 170-35; *de scolarium disciplina*: 61-19; *Prologus super tuto libro Consolacionis*: 129-4.
 BOIONS, Bernat, beneficiat de Santa Maria del Mar, de Barcelona: 130.
 BOIONS, Francesc, *studens in jure canonico*, de Barcelona: 130.
 BOLXADORS, Guillem de, almoiner de la reina Margarida: 66, 67.
 BOLLÓ, Godofré de. *Istoriis de Godofré de Bolló*: 93-2.
 BON MESUE, Joan de. *Libre de Medecines simples, de Johan de Bon Mesue*: 168-1.
 BONANY, Bartomeu de: 31, 48.
 BONAVENTURA, sant. *super primum Sentenciarum*: 165.
 BONELLS, Bartomeu de, metge de la infanta Maria, filla de Jaume II: 3.
 BONET, Jaume, escrivà de Barcelona: 90.
 BONET, Pere, mestre de draps de senyals de Barcelona: 39.
boneta de cuyre ab una serpellera de canem: 61-33.
 BONJUHA NASCI, Torocio, mestre físic jueu, d'Avinyó: 40.
bonorum honorabili, etc.: 170-32.
 BORDELL, Miquel de: 17.
 BORRELL, Arnau, corredor d'orella de Barcelona: 68.
 BORRELL, Francesc, corredor: 101,

- 103; *curritor felpe*: 102, 103, 104, 106, 107, 111.
- BORRELL, Pere, notari de Barcelona: 23.
- BOSCÀ, BOSCHÀ, procurador de la Cambra Apostòlica: 153.
- BOSCÀ, BOSCHÀ, Joan, *junior*, de Barcelona: 109.
- BOSCH, Lluís, mercader de Barcelona: 83.
- botana fustanei albi et lividi*: 129-5.
- botelles d'argent deurades*: 104-3, 111-3.
- botons d'aur*: 100.
- botonum rotundum*: 129-20.
- BOVER, Jaume: 137.
- BOYL, Ramon, tresorer del rei Pere el Cerimoniós: 8.
- bragues panni lini*: 61-27.
- BRANO. *Brano super Pentateucum*: 140.
- branques d'or*: 100.
- Breviarium*: 72-1, 158, 159; *Breviarium totius Scientia Logicale, editam de fratre Nicholao Aymerici, ordinis fratrum predicatorum*: 163-10.
- breuiori forma seu compendio*: 7.
- BROCARD, Antoni, notari de Barcelona: 71.
- brocat d'or*: 96-6.
- BRU, Miquel, receptor general de les pecúnies del rei Alfons el Magnànim: 141, 143, 144, 146 a 148.
- BRUGADA, Guillem Bernat de, secretari de la reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim: 77 a 79.
- BRUGUERA, Joan, canonge de la seu de Barcelona, marmessor testamentari de Ferrer Dez-Pujol: 123.
- BRUNELL, Salomó, jueu de Barcelona: 35.
- BRUNET, Gabriel, brodador de Barcelona: 105.
- Bucholica*: 170-27.
- buchs de cetres*: 98-16, 113-17; *buchs de cetres de argent*: 98-17, 113-18.
- BURGÈS, Joan, corredor públic de Barcelona: 83.
- Burgos, bisbe de: 138.
- BURGUÈS, Galceran, noble de Barcelona: 137.
- BUSQUETS, Francesc de, noble de Barcelona: 136, 137.
- BUSQUETS, Ponç de, canonge de la seu de Barcelona: 64, 65, 100.
- BUTRIO. *Spica de Butrio*: 116-26.

C

- ÇA-BASTIDA, àlies FONT, Miquel: 121.
- ÇA-CLOSA, Marc: 131.
- ÇA-CLOSA, Pere, mercader de Barcelona: 83.
- ÇA-COMA, Guillem, llibreter de Barcelona: 57.
- ÇA-COMA, Joan, mercader de Barcelona: 114.
- ÇA-COMA, Joan, *venditor librorum* de Barcelona: 156.
- ÇA-COMA, Joan, *curritor auris*: 166.
- ÇA-COMELLA, Gabriel, corredor públic i jurat, *curritor phelpe*, de Barcelona: 156.
- ÇA-CONAMINA, Honorat, notari de Barcelona: 136.
- ÇA-COSTA, Pere, batlle general de Catalunya: 20.
- ÇA-COSTA, Pere, conseller del rei Joan I i escrivà de ració: 43, 45.
- cadena d'argent deurada*: 104-6.
- cadena d'or*: 105-11.
- cadenons auri*: 108-47.
- ÇA-FÀBREGA, Rafael, mercader de Barcelona: 83.
- ÇA-FONT, Joan, de la tresoreria del rei Alfons el Magnànim: 106.
- ÇA-ILLA, Jaume, llicenciat en lleis: 51.
- calçes daurats*: 31.
- caldaronos cum incaustorio*: 61-24.
- CALDERÍ. *Repertori appellat de micer Calderi*: 91.
- CALDERÓ, Mateu, *inluminator librorum* de Barcelona: 125.
- Càller, arquebisbe de, *archiepisco Calatarinensi*: 13, 14.

- Calonge, fet de: 168-13.
cambis: 148.
Cambra Apostòlica: 153.
camell, terra de: 129-21.
camisiam: 61-27.
camocha livido: 129-1.
camp vermell: 100.
camper d'esmalt de rogicler: 100.
camper del sobrecop: 100.
 CAMPINS, Pere, mestre de draps de ras de Barcelona: 142.
 CAMPO, Tobías de: 88, 89.
 Camprodon: 38.
 CANADER, Antoni, de Tortosa: 94.
 CANALS, Mateu, escrivà de Barcelona: 128.
 CANDELA, Antoni de, de Palerm: 113.
 CANDELLO, Pere de, notari de Perpinyà: 96.
canelobres aguts blanchs e daurats: 98-7, 113-7.
 CANET, Pere de, vicari del bisbe de Barcelona: 23.
 ÇA-NOGUERA, Guillem: 20.
Canònica de Spanya, La Gran. La Prima part: 137-3; *La Segona part*: 137-4; *La Terça partida*: 137-5.
Canònica dels conqueridors: 137-7.
Canonicarum Regum Francie: 8.
canons esmaltats: 101-2.
Cantica. Bernardus super Cantica: 140.
Cantica Canthorum: 90-2.
 CANYELLES, Gabriel, notari de Barcelona: 57, 61, 68, 75, 123, 128.
 CANYELLES, Tomàs de: 15, 16, 17.
 ÇA-OLIVERA, Francesc, cambrer de l'infant Joan: 36.
capçanes e guarniment de aquelles de argent blanch: 105-3.
capçanes ginetes ab ses alcalades: 105-2.
capclam rotundam de riscla: 129-21.
 CAPELLER, Bernat, escuder de Joan Ces-Avasses: 157.
capellum panni lini: 61-28.
 ÇA-PLANA, Bernat, tresorer del rei Alfons el Magnànim: 69.
capletra: 137-3; *capletra illuminada*: 137-8.
capsa: 105-9; *capsa d'argent deurat streta*: 168-21; *capsa lisa d'argent*: 168-19.
capseta ab algunes fresqueries de drapets de li: 61-31; *capseta fustis rotundam*: 129-6.
 Càpua: 126.
capud meum: 72-2.
capvives de etzur e de vermelló: 125.
carabaça d'argent deurada deffora: 104-6.
caractas: 49.
 CARBÓ, Bernat Miquel, escrivà de Barcelona: 142.
 CARBÓ, Francesc, de Barcelona: 128.
 CARBÓ, Galceran, de Barcelona: 128.
 CARBONELL, Guillem, canonge sacristà de la seu de Barcelona: 68.
 CARBONELL, Joan, mercader de Balaguer: 120.
 CARBONELL, Pere Miquel, notari de Barcelona: 163, 164.
 CARDONA, Gaspar de, mercader de Barcelona: 113.
 CARDONA, Nicolau, mercader de Barcelona: 113.
 CARLET, Antoni de, del regne de Nàpols: 41.
Carmel, Orde del. Vicari general: 72.
Carmina qui quondam: 170-25.
 CARNICER, Antoni, prevere de Barcelona: 166.
 CARNOTENSIS, Joannes. *Policraton alias Joannes Carnotensis, episcopus*: 140.
 ÇA-ROVIRA, Ramon: 20.
 CARRERA, Dalmau de, mercader de Barcelona: 56.
 CARRERES, Nicolau, mercader: 129.
carta: 1, 3, 4, 9, 12, 14, 22, 39, 51, 126, 132, 145, 147, 149; *cartes*: 137-3.
carta de pagament: 41, 82, 125, 127, 130, 142, 158, 159.
 CASAFRANCA, Jaume de, mercader de Barcelona: 101 a 104, 106, 107, 111.

- Casal del Príncep: 147 a 149.
 CASASAGIA, Bernat de, mercader de Barcelona: 72.
 CASES, Nicolau: 168-21.
castanya d'argent: 104-5, 111-5; *castanya d'argent ab raigs deurats e letres*: 104-4, 111-4; *castanyes o botelles d'argent deurades*: 104-3.
 CASTANYER, Marc, escrivà de Pere el Cerimoniós: 18.
 CASTELL, Conti del, mestre brodador del rei Alfons el Magnànim: 74.
 Castella. *Libre de les Leys de Castella*: 137-1; parts de: 4; portant-veus de governador: 145; rei: 42.
 CASTELLAR, Berenguer de: 6.
 Castelló d'Empúries: 40.
 CASTRO, Felipe de, noble: 133.
casulla: 31.
 CATALÀ, Andreu, lloctinent de tresorer general del rei Alfons el Magnànim: 149, 152.
 Catalunya. batalla general: 20, 84 a 86; *Constitucions de Catalunya*: 116-30; governador de: 145, 147 a 149; prior de la província de: 72; regent de la batllia general: 139.
 CATANIA, cardenal: 60.
Cathalicon: 131; *Liber dictus Cathalicon*: 170-8.
 CATORIS PARIENSES, *magistro Petri. Distinciones magistro Petri Catoris Parienses*: 90-11.
 ÇAVARTÉS, Ponç, comissari del regne de València: 29.
caxa de noguer ferrada: 168.
cayres: 109-2.
celebris est: 83-1.
 censals morts: 168-14 a 168-17.
 Cepta, del regne de Portugal: 160.
 Cervera: 13, 14; comte de: 23.
 CERVERA, Rafael, prevere: 159.
 Cervià: 167.
 CES-AVASSES, Joan, mercader de Barcelona: 109, 157.
 CES-COMES, Ramon, conseller i protonotari del rei Ferran I: 63.
 CES-OLIVES, Pere Pau, escrivà oriünd de Girona, resident a Barcelona: 76.
ceti vellutat: 96-6.
cetra: 99-7; *cetra nova*: 99-9; *cetres*: 113-17; *cetres de argent*: 113-18; *cetres e terraços blancs ab títols de "va avant"*: 98-8, 113-8.
chapes de argent de adarga daurades: 105-4.
 CHARAMENS, Hans, de Constança, argenter de València: 63.
 CÍLIA, mare de Jaume de Puig Genestós: 57.
Circa prima librum Philosophi: 61-13.
Circa primum: 170-19, 170-24.
Circa primum librum: 170-33.
 CIURANA, Jaume, *curritor felpe*: 97; *curritor felpe publicus et juratus*: 114; *curritor publicus* de Barcelona: 100.
 CLARA, muller de Pere Ça-Closa: 83.
 CLARÀ, Jaume, beneficiat de la seu de Barcelona: 23.
 CLARIANA, fra Berenguer de, monjo de Sant Cugat del Vallès: 75.
 CLARIS, Joan, mercader de Barcelona: 129.
clàusula de testament: 131.
claverium mulieris domasquinum cirici lividi: 129-11.
Clementines: 19, 75, 116-4; *Clementinas glosadas*: 161-5.
 CLERGUES, Joan, majordom de Santa Maria del Mar, de Barcelona: 162.
 CLIMENT: *Itinerarum Clementis cum epistolis suis*: 140.
Codi: 10, 116-12 a 116-14, 116-17, 116-27; *Baldo sobre'l primer e segon del dit Codi*: 116-17; *Primera Part del XI sobre'l Codi*: 116-13.
Codices sive Codi: 161-2.
 CODINA, CUDINE, Bernat Macià, mercader de Barcelona: 114.
còdol: 108 passim, 110 passim; *còdol de maragde*: 108-19, 108-22, 110-20, 110-23; *còdols foradats*: 110-39.
cofret parvum corii burelli deauratum intus: 129-7.

- cognicio enim*: 170-7.
cohoptertam libri panni sirici forratam de tela livida: 61-22.
 COLINET, argenter: 45.
 COLL, Joan, de Barcelona, oriünd de Lleida: 160.
 COLL, Pere, àlias LOBET: 88, 89.
 COLL I JULIÀ, Núria: 91.
Collaciones Scoti: 140.
Collacionibus, Summa de: 71-3.
collar de dona d'argent deurat: 121-14.
collaret auri: 129-10.
 COLOM: vegeu TOLÓ.
 COMELLES, Esteve, escrivà de Barcelona: 137.
 COMELLES, Esteve, notari de Barcelona: 163, 164.
 COMES, Francesc, paraire de draps de llana de Manresa: 165.
comia: 137-4.
Compilaciones: 70.
Compromís: 95, 167.
 COMPTE, Bernat, de Barcelona: 96.
 compte JOHAN: vegeu VENTIMIGLIA.
 CONESA, Jaume, secretari del rei Pere el Cerimoniós: 9, 13, 14, 16, 17, 19.
 CONESA, Lluís de: 106.
Conflatus Francisci de Mayronis, cum tribus suis libris sequentibus super Sentencias: 140.
Conquesta de Moreya: 137-8.
Consequenter queritur: 61-17.
Consideracio sanitatis: 61-15.
 CONSOLINO, mestre argenter: 32.
 CONSTANÇA, muller de Francesc de Vall: 104.
 CONSTANÇA, muller de Lluís de Conesa: 106.
 CONSTANÇA, vídua de Joan de Vall: 104.
Constitucions de Cathalunya: 116-30.
Constitucions fetes segons l'orda nova del...: 116-38.
Contemplacions de sent Bernat: 57.
 CONTERI, Miquel, venecià; galera de: 135.
Contracte d'assegurança de transport terrestre: 91.
contradictorie opponuntur: 170-19.
Conventum super modo significandi: 170-9.
cop o cuberta de la dita castanya: 104-5, 111-5.
copa d'argent: 41.
copa daurada: 41; *copa daurada ab sobrecop ab esmalt*: 99-3.
copa de crestall blanch ab peu e vores d'aur: 104-8-111-6.
copa e sobrecop: 111-6.
copas deurada: 99-1; *copas deurada ab peu*: 98-10, 113-11.
copas o taças deurada: 99-2.
copas ab peu, deurada e cubertorades: 98-11, 113-12.
coral: 112-4, 115 passim, 121-1 a 121-6; *coral de floret obrat*: 112-1; *fils curts de coral de tota sort*: 121-1; *maç de negreijant*: 121-3; *maç de passafloret*: 112-2, 112-3; *maços de floret*: 121-2; *squerpam*: 115 passim; *squerpam coralis*: 112-4; *squerpas de coral*: 117 passim, 121-5, 121-6; *squerpas de corals minutorum*: 115-21.
cordó de seda vermella: 120-1.
corona d'or: 120-2.
correga de dona d'argent deurada: 121-11, 121-12.
correja de senastre: 42.
 COSCÓ, Antoni, notari de Barcelona: 39, 41.
 COSCÓ, Bernat: 77.
 COSCÓ, Bertran: 77; vídua: 77.
 COSCOLLA, Bartomeu de, argenter de València: 24 a 26, 29, 42, 63.
 COSINGI, Francesc, mercader de Barcelona: 108.
 COSTA, Miquel, de Barcelona: 76.
Costilla et Sermones de omnibus epistolis magistri Bertrandi de Turri: 61-1 a 61-3.
cota de dona negra de cetí vellutat brocat d'or: 96-6.
crestall blanch: 111-6.
creu: 104-2; *creu d'argent*: 103-2.
creuera: 107-2.
creueta d'or: 105-10.

- CRIST: 90-9, 166-1.
 CRISTIÀ, fra Lleonard, O.F.M.: 158, 159.
croça de bisbe d'argent: 101-2.
croero: 106-2.
Croniquas seu gesta Regum Sicilie: 28.
Cròniques del rei Pere el Cerimoniós: 44.
cruce de regicler: 109-1.
crucelis sive creueta parva: 129-17.
cuberta blaua: 106-3.
cuberta de la dita castanya: 111-5.
cubertor d'argent apte a dar aygue: 104-4.
 CUDINACHS, Berenguer de, escrivà i conseller del rei Pere el Cerimoniós: 7.
cui ego respondi: 87-5.
culleres d'argent: 168-20.
Cum deffensionum: 170-30.
cum intellexissem: 170-26.
Cum superiore: 170-23.
cupam sive quoddam golibergium auri: 100.
 CUPÍ, Jaume, brodadador: 46.
cuxerías de gamberías: 129-22.
cuyrasses: 168-12.
- D**
- D[ALMAU], Dalmau de Mur, arquebisbe de Saragossa, canceller del rei Alfons el Magnànim: 138.
 DALMAU, Bartomeu, *curritor felpe* de Barcelona: 121.
 DALMAU, Pere, notari de Barcelona: 54.
 Daroca: 1.
day: 137-4.
De Adventu Messie: 140.
De Agricultura: 61-9.
De auctoritate consiliorum secundum grecis: 140.
De composició e de puntuar, de Gaspari: 163-2.
De finibus bonorum et malorum: 160-2.
 DE FUNES, vicecanceller: 81.
De gramatica et partibus eius: 6.
De institutis monachorum: 61-4.
De intellectu et intelligibili magistri Alberti Magni: 61-13.
de les rubriques viri aut mulieris: 87-2.
De Medicina: 61-14.
de paradotxis: 160-2.
De principatum secundum Franciscum de Mayronis: 140.
de regulis juris: 116-31.
de Senectute: 160-2.
de Universo: 140.
de "va avant": 113-8.
De vite felicitatis: 163-7.
debitori: 8, 38, 71, 72, 161.
dècimes apostòliques: 148, 149.
declaració jurada: 157, 163, 165.
Decret: 75, 83-1, 116-1.
Decretals: 75, 116-2, 130; *Decretales*: 161-1; *La Primera Part del Hostiench sobre les Decretals*: 116-6; *sumaris de les Decretals*: 116-39.
deduceremus: 75.
Deductorum morale Jacobi Magni: 140.
 DESCARRIGUES, fra Joan: 84, 94.
Deus: 61-2, 170-11.
 DEZ-COLL, Bernat, conseller del rei Joan I: 44.
 DEZ-COLL, Bernat, mestre racional: 33.
 DEZ-COLL, Pere (pare), llicenciat en lleis: 116.
 DEZ-COLL, Pere (fill), doctor en lleis: 116.
 DEZ-COLL, àlias LOBET, Pere, secretari de la reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim: 88, 89.
 DEZ-FAR, Jaume, canceller del duc de Girona: 20.
 DEZ-FEU, Berenguer, argenter: 34.
 DEZ-MOLINS, Arnau, *textor pannorum lni*: 123.
 DEZ-PLA, Climent Valerià: 168-15.
 DEZ-PLA, Francesc, *portarius regius*, de Barcelona: 169.
 DEZ-PLA, Joan: 49.

- DEZ-PLA, Joan, candelero de sèu: 168-15.
 DEZ-PLA, Ramon: 65.
 DEZ-POU, Ramon, comanador de la comanda de Tortosa: 37.
 DEZ-PUIG, Lluís, *faber*: 99.
 DEZ-PUJOL, Ferrer, canonge de Barcelona: 123.
 DEZ-QUER, Joan, *mercatoris et coralerius*: 112, 115; segell: 121-10.
 DEZ-SABATERS, Eulàlia: 124.
 DEZ-TORRENTS, Guillem: 99.
 DEZ-VALL, Pere, tresorer de Pere el Cerimoniós: 28.
Di de regulis juris: 116-31.
Dialectica: 163-9.
Dialectica est ars: 170-10.
diamants: 96-2 a 96-5, 105-9, 108-13, 110-14; *diamant gran fet a punta de quatre cayres*: 114-1; *diamant nif encastat en un anell d'or*: 96-1.
diaspres blancs: 31; *diaspres verts*: 31.
didal argenti deaurati de novem cerculis: 129-8; *didal panni lini embottiti*: 129-15.
Digesta nova: 10, 116-8, 116-20, 116-21, 161-8; *Digeste novi*: 10; *Digeste novi, segona part*: 91.
Digesta vella: 10, 116-11, 116-19; *Digestam veteram*: 161-3; *Digeste veteris*: 10; *Lectura sobre la Digesta vella*: 116-19.
Diornal: 22.
Diornali de ordine sancti Francisci de la observance: 158, 159.
Dios es comensamento e medianero: 137-1.
Distinciones magistro Petri Catoris Parienses: 90-11.
Distinciones predicabiles: 90-12.
divestigandam est: 170-32.
divinacions: 50.
 DOMÈNEC, Bernat, beneficiat de Santa Maria del Mar, de Barcelona: 125.
 DOMÍNGUEZ, Teresa, muller de Rodrigo Gonzalvo: 90.
Dominichale Voragine: 90-14.
domino presentium: 83-1.
 DONATUS. *Donatus in Terencio*: 170-21.
draps de lana, assegurança marítima: 169.
draps de llana verds, amb els senyals reials: 39.
draps de ras antics: *La Rabosa, La Fama, La Font del or*: 142.
draps de ras bells: *instòria del vezcomte de Narbona*: 96-7.
draps historiat: *Judit, Assumpció de la Verge Maria, Aparició de la Magdalena, Anunciacionis Nativitatis, Capcionis, Passionis, Sepulture et Resurreccionis et ad infernum Descensionis Domini Nostre Ihesu Christi*: 23.
dret canònic, estudiant: 161.
Dret Civil: 10; *Dret Civil e Canònic*: 91.
dret compàs: 110-12.
 DURAN, argenter: 45.
 DUSAY, Pere, de Barcelona: 92.

E

- E per qual has amat, mi sia en ells e ab mi. Amén*: 137-2.
Ebrayce commas: 38.
eburis sive de vori: 129-20.
Efulsit mari: 87-6.
 EGIDI. *Egidi sobre lo de ànima*: 170-32; *Egidi sobre los posterios*: 170-28.
 EGIDI ROMÀ: 116-32.
 EGIDIUS DE ROMA: 170-14.
Egipcias epistolas: 61-3.
 Egipte. *Reu de Egipto*: 137-6.
 EIMERIC, fra Nicolau, O.P., inquisidor d'heretges: 20; *Breviarium totius Scientia Logicale*: 163-10.
El anyo del nacimiento de Nuestro Senyor mil .CCC° LXXXV°.: 137-3.
El avuello d'èsta fue Anthonio el Rethórico: 137-7.
El infant don Pedro: 137-5.

- elecció d'àrbitres*: 95.
- ELIONOR, reina, muller de Pere el Cerimoniós: 16.
- ELIONOR, muller d'Antoni de Luna: 72.
- ELIONOR, vídua del mercader Nicolau Carreres: 129.
- ELISENDA, vídua del mercader Ferrer Alot: 56.
- Elna, diòcesi: 70.
- eloquencie*. *Ymitaciones eloquencie*: 170-26.
- emperador ab una spasa en la mà*: 137-7.
- emperadors pintats*: 137-8.
- empremta del senyal de la ciutat de Barchinona*: 97-2.
- En clarença e Déus haze su arma. Amén*: 137-8.
- En gloria perdurable. Amén*: 137-7.
- encamaradas*: 115-21.
- encant públic*: 83, 96 a 104, 106 a 112, 114, 115, 117, 120, 121, 157, 160, 163 a 166, 170.
- encasts alsats*: 110-12.
- encenser ab naveta e cullera*: 31.
- Eneydos*: 170-5.
- ENRICUS DE ALAMANNIA, *super libros eticorum*: 140.
- ENRICUS DE BATEN, *de Universo*: 140.
- ENRICUS DE GANDANO: 140.
- epitafis dels reis Alfons i Jaume*: 28.
- Epistolae de Séneca*: 164.
- Epistolae tocius anni*: 90-7.
- Epistole Leonardi*: 170-17.
- Epistole Oracii*: 163-5.
- Epistole Seneca*: 87-5.
- Epistoles de Séneca*: 78, 79.
- epístoles e obretes*: 163-7.
- epistolis magistri Bertrandi de Turri*: 61-1 a 61-3.
- Epitaphina*: 170-13.
- Epythoma Justini super libris quadraginta quatuor Trogi Pompei*: 160-1.
- ERILL, fra Berenguer d', bisbe de Barcelona: 20, 23.
- ermalt album*: 109-1.
- EROLES, Pau d', doctor en lleis: 124.
- ESCAPAT, SCAPATI, Vidal: 40.
- ESCARBA, Domingo, jurisperit de Saragossa: 9.
- ESCOTO. *Collaciones Scoti*: 140; *Primus, Secundus, Tercius, Quartus, Quolibeta Scoti*: 140; *Scoti super Sentencias*: 140.
- escudella, scudella*: 105-7; *scudella gran graselenque*: 97-2; *scudellas grasalenques argent blanch*: 98-2, 98-14, 113-2, 113-15; *scudellas grasalenques grans*: 97-1; *scudelles ab orelles*: 98-3; *scudelles grasalenques*: 98-3, 106-1.
- esmalt*: 105-6; *esmalt blau*: 100; *esmalt*: 45, 109-2; *esmalt d'aur e d'argent*: 43.
- Espanya. *La Gran Canònica de Spanya. Prima part*: 137-3; *Segona part*: 137-4; *La terça partida*: 137-5.
- espasa. spasa*: 42, 106-3, 106-4; *spasa gran de príncep*: 107-2; *spasa morischa*: 106-2.
- esperons. sperons ginets de ferre daurats, guarnits d'argent daurat*: 105-1.
- ESPIGOLER, Berenguer, procurador fiscal: 124.
- ESPLUGUES, Guerau d', escrivà de porció de l'infant Joan: 23.
- ESQUARIGUES, SQUARIGUES, fra Joan: 84, 94.
- Esta es la gran e verdadera Istoría de Spanya*: 137-3.
- Esta es la taula*: 137-7.
- Esta es la taula o summaria notación, etc.*: 137-3 a 137-5, 137-9.
- ESTACII. *Poestria Estacii*: 170-12.
- Estadella: 133.
- Estagell, Stagello*: 96.
- Este es lo libro de les leys que fizo el noble rey don Alfonso*: 137-1.
- ESTEVE, STEPHANI, Berenguer: 101.
- ESTEVE, Jaume, de Barcelona: 82.
- ESTOPINYÀ, STOPINYÀ, Bernat d', jurista de Barcelona: 156, 160.
- ESTRADA, STRADA, Antoni, *curritor collis publicus et juratus* de Barcelona: 160.

- ESTRADA, Antoni, *curritor felpe*: 157.
Et in die Pentecostense: 83-1.
et liniata est ex qui: 170-20.
et per artem: 170-9.
et similiam huiusmodi: 170-22.
Eticha d'Aristòtil: 170-3, 170-20;
Eticha política e Rethòrica de Aristòtil, ab lo coment de Alberto Magno: 134.
Etimologiarum, Ethimologiarum: 70, 75, 90-1; *etimologiarti*: 6.
 EULÀLIA, esposa d'Alzeas Araus: 71.
 EULÀLIA, muller de Joan Janer: 97.
 EULÀLIA, mare de Pere Dez-Coll i vídua de Pere Dez-Coll: 116.
 EUROPIUS. *Paulus Europtus*: 33.
 EXIMINUS: 9.
Explesacionem librorum: 170-35.
Exposicio secundum Honorium... super Cantica Canthorum: 90-2.
 EZEQUIEL, profeta. *librum omeliarum beati Gregorii super Ezechielem profetum*: 90-3.
- F**
- fabelles de Laurencio Valla*: 163-7.
 FABRA, Andreu, donzell de Rosselló: 96.
 FABRA, Francesc, de Perpinyà: 96.
 FABRE, Joan. *libre en pergamins, appellat Johan Fabre*: 116-15.
 FAR, Gispert de, noble de la casa del comte de Ventimiglia: 98.
 FARANDELL, Joan, escrivà de Barcelona: 125.
 FEIXES, Joan Rafael, escrivà de Barcelona: 136.
 FELIP, sant, imatge d'argent: 132.
 FELIU, fra Joan, O.S.J., procurador del prior del monestir de Sant Jeroni de la Murtra: 170.
fermall: 96-2 a 96-5, 108 passim, 110 passim; *fermall auri*: 72-6; *fermall d'or fet a manera de un brot*: 105-9; *fermall fullola*: 108-39.
 FERRAN I, rei d'Aragó: 63.
 FERRAN, Vicenç, mestre de cases de Barcelona: 76.
 FERRER, Antoni, *apothecarius* de Barcelona: 168.
 FERRER, Bartomeu, mercader de Barcelona: 100.
 FERRER, Bartomeu, *calafatus*: 168.
 FERRER, Celdoni, mercader de Barcelona: 168.
 FERRER, Francesc, mestre de la seca reial de València: 63.
 FERRER, Francesc, notari de Barcelona: 71.
 FERRER, Francesc (major), notari de Barcelona: 76.
 FERRER, Jaume, *apothecarius*: 168.
 FERRER, Rafael, tresorer de la reina Maria: 109.
 FERRERA, FERRERES, Felip de, de Barcelona: 153.
 FERRERA, Joan de, de Barcelona: 52.
fet de Calonge: 168-13.
fet d'en Prexana: 141, 144.
fetillas: 49.
fetilleria, art de: 49.
fetilleries: 49, 50.
fetilleros: 49.
feus. Baldo sobre'ls feus: 116-18.
 FIGUERES, Antoni, escúder, *scutiffer*, de Joan de Gualbes: 113.
 FIGUERES, Antoni, llicenciat en drets: 157.
 FIGUERET, nau d'en: 118.
 FIGUEROA, Andreu, mercader de Barcelona: 71.
figura demoniis: 109.
figuras: 49; *figures de cera*: 50.
figuras de personas, drap de ras: 96-7.
fil tirat de argent: 105-4.
filetum signorum sive patrenostorum auri esmaltatorum: 129-9.
Filosophie Naturalis: 170-11.
fils curts de coral de tota sort: 121-1.
filum patrenostorum de cambra: 129-2.
filum patrenostorum coralli virgili: 129-3.
fincar comunament a todos los companeros: 137-1.

- firmantur*: 75.
físic. monjo físic: 1; *Lectura de Paris sobre los físichs*: 170-33.
 FIVALLER, Galceran, donzell de Barcelona: 163.
 Flandes: 118, 119.
flocadura: 31.
 FLOR, sant: 83-1.
flor esmaltada de blanch e de rogicler: 102-1.
 Florència: 91.
florentins: 135.
floribus de lir: 108-35, 110-36.
florins: 84, 108, 110; *florins de Florença*: 63; *florins d'or d'Aragó*: 63.
florons: 108-16, 110-16; *florons lavorats*: 110-16.
flors auri: 110-45.
flors de lir d'argent: 108-4.
Flors Mundi: 92.
Flors Sanctorum: 31, 58, 87-4, 116-34, 123.
Flos de la Gaya Sciència: 77.
 FOGUET, Joan, escrivà de Barcelona: 165.
 FOIX, Francesc: 7.
 FOIX, fra Perè de: 72.
 FONOLLEDA, Arnau, escrivà de Barcelona: 75; secretari del rei Alfons el Magnànim: 118, 119, 134; protonotari: 135, 138, 140, 141, 143, 144, 146 a 152.
 FONOLLET, Guillem de, mercader i obrer de l'Obra de Santa Maria del Pi, de Barcelona: 82.
 FONOLLET, Huc de, canceller de Pere el Cerimoniós: 10.
 FORASTER, Jaume, escrivà de Barcelona: 87.
 FORCALL, Alfons de, *sub militario sive sotscavalleriç*: 105.
 FORCALL, Pere, porter reial: 94.
 FOREST, Gabriel de: 111.
 FORT, Bernat de, canonge de la seu de Barcelona: 61.
 FORT, Domènec, prevere de Saragosa: 9.
 Fraga: 74.
 FRANC, Joan (major), notari de Barcelona: 116.
 FRANC, Nadal, *flassaderius*: 168.
 França. armes del reialme: 108-39, 110-39; *Canonicarum Regum Francie*: 8.
 FRANÇA, Ramon de: 49.
 FRANCESC, sant, orde. *ordini sancti Francisci de la observance*: 158; *ordine beati Francisci de la observança*: 159.
 FRANCESCA, muller de Joan Dez-Pla: 168-15.
 FRANCESCA, vídua d'Andreu de Malla: 61.
francesiorum: 8.
francicis ferreis: 109-1.
 FRANCINA, muller de Blai Peye: 168-17.
frandes sive branchas de uno cordo no quolibet: 129-11.
Frater Anthonius super Ymitaciones eloquencie: 170-26.
fresadura: 31.
 FREXONAT, misser Pere de, doctor en lleis: 91.
frontal de ymatges: 31.
frustrum pellis burelli: 129-21.
frustrum sive troç de camocha livido: 129-1.
fulles daurades: 105-8.
fullole: 108-35.
fulmina mictes: 87-6.
 FUNES, DE, vicecanceller: 81.

G

- galea d'en Vilatorra*: 132, 141.
galera de Miquel Conteri, venecià: 135.
galeres de Bernat de Vilamarí: 147, 148.
galeres del capità de l'armada reial: 147, 148.
 GALÍ, Bernat, sots-escrivà de la casa de Pere el Cerimoniós: 29.
 CALLACH, Bernat de, de la casa de la reina Violant: 72.

- GALLACH, Joan de, notari reial: 72.
 GALLIFA, Guillem: 1.
gamberias: 129-22.
 GANDANO, *Quolibeta Enrici de Gandano*: 140.
gant triumphalem: 87-1.
 GARCÍA DE VERA, lloctinent de batlle general del regne d'Aragó: 140.
 GARINI VERONENSIS, *Regule Grammaticae*: 163-3.
 GARRIUS, Julià: 47, 48.
 GASPARI, *de composició e de puntuar*: 163-2; *sobre algunes Apístoles de Senecha*: 170-36.
gatzetulum sive cofret parvum: 129-7.
 GAVER, Nadal, mestre en Sagrada Escripura, prior del convent de la Mercè, de Barcelona: 95.
ge ecce video: 72-1.
 GENÇOR, Francesc, de València: 68.
Genesis: 61-8.
 GENOVÈS, Bartomeu, escriptor de Menorca: 20.
 GERONI, Pere, notari de Barcelona: 160.
 GIBERT, Esteve, peaire de llana de Barcelona: 83.
 GILI, Gabriel, mercader de Barcelona: 83.
 GILI, Narcís-Guerau, notari de Barcelona: 169.
gillats ducat; *gillats vells*: 149.
 GINEBREDÀ, fra Antoni, O.P.: 51.
 GINEBRET, Dalmau, notari de Barcelona: 162.
 GINER, Jaume, conseller reial, regent de la batllia general de Catalunya: 139, 145.
 Girona: 34, 47 a 50, 76, 80; bisbe: 80; diòcesi: 167; duc: 20, 23.
glan d'aur esmaltada de blau ab pichs blanchs: 100.
Gloriosissimam Civitatem Dei: 87-3
Gloses del Sisè: 161-6.
 GODOFFRÉ DE BOLLÓ, *Istoriis de Godoffré de Bolló*: 93-2.
golibergium auri: 100.
 GOMBAU, Gabriel, capellà reial: 59.
 GOMIS, GOMIÇ, escuder: 101.
 GONZALVO, Fernando: 90.
 GONZALVO, Rodrigo, pescador de Sevilla: 90.
gorniment d'aur fi: 106-2.
got d'aur ab peu redó esmaltat a la redós de part de fora: 100.
goteram argenti lavoratam de lavoramenti de scata operis Parisius: 72-4.
 GOTFRÉ, *Summa de*: 161-6.
grafi. pro scribendo ab son grafi: 61-23.
Gramaticae de Garini Veronensis: 163-3.
Gramàtica Novà: 170-6.
Gran Canònica de Spanya, La. La Prima part: 137-3; *La Segona part*: 137-4; *La Terça partida*: 137-5.
 Gran Tartària: 56.
granat: 105-10.
granets: 108-13, 110-14.
grans: 99-10, 149; *grans de perles*: 104-8, 111-6; *grans de perlas migençeres*: 121-10.
 GRAS, Antoni, *curritor felpe* de Barcelona: 99.
grasals: 99-6.
 GRAU, Bernat, escrivà de lletra rodona de Barcelona: 82.
 GRAU, Pere: 120.
gravita liberalium: 170-9.
 GREGORI, sant. *librum omeliarum beati Gregorii super Ezechielem profetum*: 90-3.
 GREGORI, Joan, mercader català resident a Flandes: 118, 119.
griegos. Istorias de los Griegos: 36, 37.
 GRIMAU, Pere, veguer de Barcelona: 20.
 GRIVA, Pere, beneficiat de la seu de Vic: 167.
 GUALBES, Baltasar de, de Barcelona: 92.
 GUALBES, Jaume de, mercader de Barcelona: 115, 117.
 GUALBES, Joan de: 106, 112; fill de Jaume de Gualbes: 115, 117.

guants. mitanas burellas sive guans: 61-21.

guardaroba: 132.

guarniment de elmet de argent: 105-8.

guaspa: 106-2.

gubell cubertorat gallonat esmaltat de rogicler: 102-2.

gubell d'aur ab peu alt sicillat: 102-1.

GUERAU, Francesc, porter del rei: 39, 41.

GUERAU, GERALDI, Joan, escrivà de Barcelona: 125.

guerra: 137-9.

GUIDO, argenter d'Alfons el Magnànim: 105.

GUIXAR, Tomàs de, hereu universal d'Elisenda, vídua del mercader Ferrer Alot: 56.

GURREA, Lope de, cambrex de Pere el Cerimoniós. 5.

H

habitus nos: 83-1.

hebreos sub unius: 6.

Hecha la cevel e dura la batalla: 137-4.

HEREDIA, Ferrando de: 60.

HEREDIA, Gonzalo de, estudiant: 60.

HERMITE. *Beati Johannis Hermite, De institutis monachorum*: 61-4.

HIPÒCRATES, YPOCRAS: 168-7.

Historie Scolastice: 140.

home barbut e té un libre en les mans: 137-3.

HONORI. *Expositio secundum Honorium... super Cantica Cantorum*: 90-2.

HORACI. ORACII, ORASI. *Epistole Oracii*: 163-5; *Oracius potimur*: 170-27; *Orasi*: 170-31.

horas: 83-2.

HOSPITAL, SPITAL, Berenguer, de la casa de la reina Violant: 72.

HOSTIENCH: 116-6, 116-7; *L'altre Part del Hostiench*: 116-7; *La*

Primera Part del Hostiench sobre Les Decretals: 116-6.

I

ICART, Manuel: 95.

ICART, Melcior, noble de Vilafranca del Penedès: 95.

ICART, Pere: 95.

Ignocent: 116-5.

imagine Jhesu: 109-2.

imagine auri de diverses leys: 109-1.

imatges d'argent: 103, 104, 109, 132, 141, 143, 144, 146 a 149; Àngel Custodi: 141, 143; sant Andreu: 104-2, 111-2; sant Bernabé: 143; sant Felip: 132; sant Joan Baptista: 104-1, 111-1; sant Judas: 103-2; sant Lluç Evangelista: 143; sant Macià: 132, 141; sant Marc Evangelista: 143; sant Mateu: 132; sant Miquel Arcàngel: 109-1; sant Tomàs: 103-1; Verge Maria: 109-2; *Reynas*: 100.

imperium Assiriarorum: 160-1.

In Dei nomine Liber primiorum Novi et Veteri Testamenti editum atque expositum a beato Isidoro, archiepiscopo Ispalensi: 6.

in die resurrectionis: 75.

in multis: 170-33.

In nomine Domini Nostri Jhesu Christi. Amen: 137-7.

In principio creavit Deus celum et terram: 61-2.

in secula seculorum. Amen: 170-32.

in tanto tumulto: 87-1.

Incipit Liber dictus Catalicon: 170-8.

Incipit Tractatus: 170-7.

Incipiunt Questiones: 170-14.

infant don Pedro: 137-5.

infants reials: 1.

Inforçada: 116-9, 116-22, 116-23.

Inforciatam: 161-4.

INNOCENCI. *Innocencium meliorem*: 161-7.

inquem omnes: 170-4.

- instòria del vezcomte de Narbona*, draps de ras bells: 96-7.
invocacions de sperits: 50.
 ISABEL, reina de Portugal i d'Algària, germana de Jaume II: 4.
 ISAÏES i JEREMIAS: 156; *Isahies et Jeremies, cum glosa ordinaria*: 156.
 ISERN, Bernat, pesador del pes reial: 72.
 ISIDOR, sant, bisbe de Sevilla. *Liber primiorum Novi et Veteri Testamenti*: 6; *libro Ethimologiarum Ysidorus*: 75; *librum vocatum Ysidorus Etimologiarum*; 70; *Ysidorum Ethimologiarum*: 90-1.
Istòria: 137-5.
istòria dels .VII. goigs: 31.
Istorias de los Griegos: 36, 37.
istòries dels sants pares: 58.
Istoriis de Godoffré de Bolló: 93-2.
Istoriis Romanis in francigena: 93-3.
Ita fac in Lucili: 164.
item ab superos: 87-6.
Itinerarium Clementis cum epistolis suis: 140.
- J
- JACOBI MAGNI. *Deductorum morale*: 140.
 JANER, Joan: 97.
 JANO. Monestir de Santa Maria, de la diòcesi d'Elna; abat, monjo: 70.
 JAUME, sant. Benefici de la seu de Manresa: 167.
 JAUME II D'ARAGÓ: 1 a 4; epitafi: 28.
 JAUME, fra, professor menor del bisbe de *Montium Caspiorum, de la Gran Tartària*: 56.
 JAUME, Guillem, subarmer de la casa del rei Alfons el Magnànim: 105.
 JEREMIAS. *Isahies et Jeremies, cum glosa ordinaria*: 156.
 JERONI, sant: 53.
 JESUCRIST: 23, 31, 138; draps historiat: 23; imatge d'argent: 109-2.
 JOAN Baptista, sant, imatge d'argent: 104-1, 111-1.
 JOAN I, rei d'Aragó: 42 a 46, 49, 50, 52, 53, 72.
 JOAN, infant: 23, 29, 36; duc de Girona i comte de Cervera: 23; primogènit del rei Pere el Cerimoniós: 24 a 27, 29, 36, 37.
 JOAN, Arnau, doctor en lleis: 12.
 JOAN, Bernat, *curritor publicus et juratus* de Barcelona: 137.
 JOAN, comte de Ventimiglia: vegeu VENTIMIGLIA.
 JOAN, Esteve, sabater de Barcelona: 167.
 JOAN, notari: 53.
 JOANÍ, argenter: 45.
Joannes Carnotensis, episcopus: 140.
 JOANNIS. *Prafacia Johannis*: 170-6.
Jocumdisimis tamen in multis: 87-1.
 JOHAN FABRE. *libre en pergamins, appellat Johan Fabre*: 116-15.
joies, venda a l'encant públic: 96.
 JONQUERES, Bernat de, secretari de Joan I: 42, 44, 52.
 JORBA, Lluís, notari de Barcelona: 170.
 JORDÀ, Guillem, notari de Barcelona: 137.
 JORDÀ, Guillem (major), notari de Barcelona: 92.
 JORDANI, Pedro: 9.
 JOSEFO. *libre appellat Ioseffo*: 94.
 JUDAS, sant, imatge d'argent: 103-2.
 JUDIT, drap historiat: 23.
jueu perit en l'art d'Astrologia: 15.
jueus: 40; *judeos*: 61-16.
 JULIÀ, Nicolau, mercader de Barcelona: 164.
 JUNYENT, Joan (menor), draper de Barcelona: 71.
Juris Civilis: 10.
 JUST, Maties: 81.
 JUSTÍ, bisbe d'Ossana. *Epythoma Justini super libris quadraginta quatuor Trogi Pompei*: 160-1; *Justino*: 37; *libre appellat Trogo Pompeu*: 137-6; *libre del Reu de Egipto*: 137-6; *Libro de Justino, abreviador de Trogo Pompeyo*: 36; *Primer libro de Justino*: 137-6.

justine: 129-17.

Juvenal: 170-15, 170-16.

L

L'altre Part del Hostiench: 116-7.

LA CASTA, PARDO DE, merí de Saragossa: 73, 74.

LA CAVALLERIA, Ferrando de, cavaller i tresorer del rei Alfons el Magnànim: 64, 65.

LA CAVALLERIA, Leonard, fill de Ferrando de la Cavalleria: 64, 65.

La Fama, drap de ras antic: 142.

La Font del or, drap de ras antic: 142.

La Gran Canònica de Spanya. Prima part: 137-3; *Segona part*: 137-4; *La Terça partida*: 137-5.

La muert de Teodosio: 137-8.

La Prima part de la Gran Canònica de Spanya: 137-3.

La Primera Part del Hostiench sobre les Decretals: 116-6.

La Rahosa, drap de ras antic: 142.

la savia discreción de natura, etc.: 137-8.

La Segona part de la dita Canònica de Spanya: 137-4.

La Segona Part del XI: 116-14.

La Terça partida de la dita Canònica de Spanya: 137-5.

LA VIA, Guillem de, mestre de vidrieres: 16.

laboratum: 170-36.

lançols de cànem sotils de .IIII. teles: 166-4.

LANUZA, LA NUÇA, Ferrer de, noble armer del rei Alfons el Magnànim: 105.

LAPUS. *Lapus contra more Romane Ecclesie*: 163-4.

LAURENCI LOMBARDI. *Summa dictaminis magistri Laurenci Lombardi*: 61-12.

LAURENCIO VALLA. *fabelles de Laurencio Valla*: 163-7.

lausanges: 96-4.

Lectura de Paris sobre los fisichs: 170-33.

Lectura sobre la Digesta vella: 116-19.

Lecture Logice: 155.

Lecture Logices den Morell: 154.

Legender: 123.

lengua de serp: 104-7.

LEONARDI. *Epistole Leonardi*: 170-17.

LEOPART, Bernat, argenter: 126, 132, 141, 143, 144, 146 a 149.

letencia que ex: 170-35.

letres: 111-4; *letres smaltades*: 105-12.

levacio: 170-30.

Leys de Castella: 137-1.

leys gòtiques: 116-30.

Liber Angelorum: 71-1.

Liber Canoniarum Regum Francie: 8.

Liber dictus Catalicon: 170-8.

Liber phisicorum: 61-7.

Liber primiorum Novi et Veteri Testamenti: 6.

Liber Regis Meliadux: 8.

liber Summa fratris Thome de Equino: 61-5.

liber Theologie frater Thome de Equino: 61-6.

libre appellat Angel: 88.

libre appellat Bartol: 91.

libre appellat Ioseffo: 94.

libre appellat Trogo Pompeu: 137-6.

libre d'argent: 103-1, 104-2; *libre d'argent daurat*: 103-2.

libre de ànima: 170-24.

Libre de les Leys de Castella: 137-1.

Libre de les nostres cròniques: 17.

Libre de Medecines simples, de Johan de Bon Mesue: 168-1.

libre de pregamins scrit en castellà: 137-1.

libre del Reu de Egipto: 137-6.

libre en pergamins, appellat Johan Fabre: 116-15.

Libre Maliadux: 62, 66, 67.

libre scrit en pergamins en aragonès: 137-3, 137-6, 137-9.

- libre scrit en pergamins en català:* 137-2.
libres: 100, 137-3, 137-4.
libres de Dret Civil e Canònich: 91.
libres judaychs: 69.
libres maiors de deu e deig: 118-10.
libri ebrayci: 81.
Libri etimologiarum: 6.
libri vocatis Ebrayce commas: 38.
libris ebraycos: Unmaq, Navihim Rissonim, Michlell, Maizarim: 35.
Libro de Justino, abreviador de Trogo Pompeyo: 36.
libro de les leys que fizo el noble rey don Alfonso: 137-1.
Libro de los miraglos: 5.
libro de Tuquididi: 137-9.
libro Ethimologiarum Ysidorus: 75.
libro Sacre Scripture vocato Bibliam: 9.
librorum nostrorum pergamenorum francesiorum: 8.
libros ebraycos: 80.
libros eticorum: 140.
Libros istoriales: 36, 37.
libros meos ebrayce scriptos: 131.
libros Meteorum: 140.
librum omeliarum beati Gregorii super Ezechielem profetum: 90-3.
librum Philosophi: 61-13.
librum vocatum Flors Mundi: 92.
librum vocatum Isidorus Etimologiarum, cum aliquibus aliis Compilacionibus: 70.
librum vocatum vulgariter Vibria alias Macdacia: 40.
ligances de fil tirat de argent: 105-4.
lignis ardere sic...t explicit: 6.
limoner per posar such de limons: 98-6, 113-6.
 LIRA, Nicolau de: vegeu NICOLAU DE LIRA.
literarum eburis sive de vori: 129-20.
littera de sant Flor: 83-1.
 LLEDÓ, LADÓ, Tomàs, botiguer de Barcelona: 162.
 LLEDÓ, LEDÓ, Mateu, *curritor phelpe publicus et juratus* de Barcelona: 163.
 Lleida: 134, 160.
lletra: 20, 25, 32, 33, 42, 45, 49, 74, 135, 146, 150.
Llibre de Justí: 36, 37.
llibre de Medicina: 11.
llibres: 12, 116, 134, 145; *assegurança marítima:* 169; lot de llibres: 170; restitució de llibres: 75, 87, 93.
llibres d'Astrologia: 50.
llibres per a estudiar: 161.
 LLOBERA, LOBERA, Berenguar, notari de Barcelona: 158.
 LLOBERA, LOBERA, Joan, mercader de Barcelona: 71.
 LLOBET, Berenguer, procurador de les rendes i drets reials del regne de Mallorca: 44.
 LLOBET, Llorenç, argenter de Barcelona: 35.
 LLOP, LUPO, museu del primogènit de Pere el Cerimoniós: 19.
 LLUC Evangelista, sant, imatge d'argent: 143.
 LLUC, LUCH, Bernat: 6.
 LLULL, Joan, de Barcelona: 93.
 LLULL, Pere: 1.
 LO ROYET, fra Joan, O.S.J., del monestir de San Jeroni de la Vall d'Hebron, de Barcelona: 53.
Logica: 163-9, 163-11; *Lecture Logice:* 155; *Lecture Logices den Morell:* 154.
 LOMBARDO, Laurencio: vegeu LAURENCI LOMBARDI.
 LOMBART, Rogerius, *scriptor litere rotunde:* 158.
 LOS VALLES, Miguel de: 91.
 LUCH ANNEI SENECA: vegeu SÈNECA.
LUCILI. Ita fac in Lucili: 164.
lumanerium de lautó: 61-30.
 LUNA, Antoni de: 72.
luna d'aur: 100.
 LUYAMA, Bernat, *ballistarius:* 99.

M

- Macedacia*: 40.
 MACIÀ, sant, imatge d'argent: 132, 141.
maçonaria: 101-2.
maculas ignomi: 170-1.
 MADURELL I MARIMON, Josep-Maria: 61.
 MAGDALENA, *Aparició de la*, drap historiat: 23.
magister de vedrieres: 16.
Magistri Sentenciarum: 157.
Magistrum Petrum Aureoli, O.F.M.: 157; *super Primo Magistri Sentenciarum*: 157.
Maizarim, llibre hebraic: 35.
 MALLADUIX. *Liber Regis Meliadux*: 8; *Libre Maliadux*: 62, 66, 67.
 MALLA, Andreu de: 61.
 MALLA, Felip de, mestre, resident a París: 61.
 Mallorca: 72, 122; framenors, guardià: 30; regne: procurador de les rendes i drets reials: 44; procurador reial: 94; rals d'or: 44.
manilles d'argent deurades: 121-13, 121-14.
 Manresa, *Minorisa*: 165; seu, benefici de sant Jaume: 167.
 MANRESA, Francesc de, escrivà de Barcelona: 52, 54.
manti: 107-2.
mapamundi: 7.
maracdes: 108 passim, 110 passim; *maracdes migencers*: 108-6, 110-6; *maracdes poch*s: 108-14; *taules de maracdes*: 114-3.
 MARC Evangelista, sant, imatge d'argent: 143.
 MARC, MARCO, Antoni, cuirasser: 168-12.
 MARC, Pere, notari de Barcelona: 40.
 MARÇAL, Antoni, argenter de Barcelona: 68.
Marcellum dictum: 170-1.
 MARGARIDA, reina: 62, 64 a 67.
 MARGENS, Pere de: 13.
 MARIA, santa: 56; *Assumpció de la Verge Maria*, drap historiat: 23; imatge d'argent: 109-2; *Oras Beate Marie*: 161-9; *Ore Beate Marie*: 56; *Salutationis beate Marie*: 72-5.
 MARIA, infanta, filla de Jaume II: 2, 3.
 MARIA DE CASTELLA, reina d'Aragó, floctinent del seu espòs Alfons el Magnànim: 77 a 79, 88, 89, 109, 124, 136, 142.
Mariale Alexandre de Ales: 140.
marlets de corona d'aur entretallats: 100.
Marmotretum: 140.
 MARQUET, Francesc: 107.
 MARTÍ, rei d'Aragó: 55, 58 a 60.
 MARTÍ, infant, duc de Montblanc: 31, 47, 48, 51.
 MARTÍ, Francesc, argenter de Barcelona: 63.
 MARTÍ, Gabriel, mercader de Barcelona: 97.
 MARTÍ, Garcías, escrivà del secretari del senyor rei Alfons el Magnànim: 108, 110.
 MARTÍ, Jaume, prevere: 41.
 MARTÍ, Joan, escrivà de Barcelona: 75.
 MARTÍ, Pere: 2.
 MARTÍN, Álvaro, batxiller en Sagrada Escriptura de Sevilla: 90.
 MARTÍN, Diego, argenter de Sevilla: 90.
 MARTINA, Guillem, mercader de Barcelona: 103.
 MARTÍNEZ FERRANDO, J. E.: 1.
 MARTORELL, Francesc, secretari d'Alfons el Magnànim: 132.
 MARUNY, Antoni, notari de Barcelona: 93.
 MASCARÓ, Gabriel, secretari reial de Ferran I: 63.
 MASCARD, Arnau, de Barcelona: 82.
 MASSAGUER, Pau, notari de Barcelona: 127.
 MASSONS, Bartomeu (major), notari de Barcelona: 91.
matalaffum cum botana fustanei albi et lividi et sotana canamacii albi: 129-5.

- materne uti*: 6.
 MATEU, sant, imatge d'argent: 132.
 MATEU [D'AGRIGENTO], fra: 84, 86, 88, 89.
 MATEU, Gispert, de Lleida, fillastre de Francesc Queralt: 134.
Matrificadura: 163-8.
 MAYRONIS, Franciscus. *Conflatus Francisci de Mayronis, cum tribus suis libris sequentibus super Sentencias*: 140; *De principatum secundum Franciscum de Mayronis*: 140; *Sermones Francisci de Mayronis*: 140.
 MAYSEU, fray García de, cavaller comandador de Vilafranca del Penedès: 37.
Medecines simples, de Johan de Bon Mesue: 168-1.
Medicina: 61-14.
Medicine liber: 11.
 MEDIONA, Nicolau de, notari de Barcelona: 125, 131, 137.
 MELIADUX. *Liber Regis Meliadux*: 8. Menorca: 20.
 MERCADER, Guillem: 93.
 MERCADER, misser Joan, batlle general de València: 79, 118.
 MERCADER, Perot, conseller i tresorer del rei Alfons el Magnànim: 134.
 MESEGUER, Arnau: 2.
 MESSIES. *De Adventu Messie*: 140; *Questio de Adventu Mecie contra judeos*: 61-16; *Questiones Nicolai de Lira de Adventu Messie*: 140.
mestre d'escoles, salari de: 167.
mestre de vidrières: 16.
 MESUE, Johan de Bon. *Libre de Medecines simples, de Johan de Bon Mesue*: 168-1.
Meteorum: 140.
Methafisica Alberti Magni que rara invenitur: 170-22.
 Michlell, llibre hebraic: 35.
 MIERES, Gaspar, clergue tonsurat i jurisperit: 161.
 MIERES, Tomàs, llicenciat en drets de Barcelona: 161.
millarés d'argent: 63.
 Millars. *Miliariis*: 96.
 MILLARS, MILARS, Pere, de Barcelona: 54.
Mille loquium veritatum Augustini, per alphabetum: 140.
 MIQUEL, MICHAELIS, Bernat, estudiant de Cervera: 167.
 MIQUEL, Bernardí, fill de Guillem Miquel: 10.
 MIQUEL, Bernat, llicenciat en lleis de Barcelona: 102.
 MIQUEL, Guillem, conseller i promotor dels negocis de Pere el Cerimoniós: 10.
 MIQUEL, MICHAEL, Francesc, *magister domorum* de Cervià: 167.
 MIQUEL ARCÀNGEL, sant, imatge d'argent: 109-1.
 MIR, Esteve, notari de Barcelona: 142.
 MIR, Guillem: 88, 89.
 MIRABAL, misser Joan de: 135.
 MIRALLES, Bartomeu de: 93.
 MIRAVALL, Joan de, *marinerius*: 112.
 MIRÓ, Jaume, estudiant en arts de Barcelona: 156.
Missal: 52, 55, 127.
Missale Dominical: 125.
Missale romanum: 93-1.
mitanas burellas sive guans: 61-21.
mitra pontiffical: 132.
mitra pontiffical de Benet XIII: 108 passim, 110 passim.
modo significandi: 170-9.
 MOLES, MOLIS, Francesc: 116.
 MONER, fra Joan, procurador i ecònom del monestir de Sant Jeroni de la Vall d'Hebron, de Barcelona: 165.
monjo físic: 1.
 Montalegre, monestir: 87.
 Montblanc, duc de: 47, 48.
 MONTBUI, Berenguer de: 66, 67.
Montium Caspiorum, de la Gran Tartària, bisbe de: 56.
 Montpellier: 161.
 Montsó: 32, 38.
 MONTREAL, MONTRAVALL, MONTIRREVAL, Berenguer de: 19.

- MONTREAL, MUNTREAL, Anton, de terre Orte: 110.
- MONTRUIG, MONTE RUBEO, MONTE-RUBIO, Pere, escrivà de Barcelona: 96, 100, 105, 114.
- MONTSERRAT DE CARRERA, Bernat, noble: 97.
- MORELL. *Lecture Logices den Morell*: 154.
- MORELL, Pere, escrivà de Barcelona: 75.
- MORER, Joan, notari del vescomte de Perellós i de Roda i fedatari de Millars: 96.
- MORERA, Arnau de, batlle general de València: 7.
- Moreya. *Conquesta de Moreya*: 137-8.
- moro ab un day en la una mà e en laltre una comia*: 137-4.
- moro argenter*: 4.
- MOROS, Pere de, mestre prevere beneficiat de la seu de Tortosa: 22.
- Muert de Teodosio, La*: 137-8.
- MULET, Joan, escrivà de Barcelona: 68.
- multi latinorum ignorant*: 170-26.
- MUR, armes de: 87-1.
- MUR, Dalmau de, arquebisbe de Saragossa: 138.
- Murvedre: 73.
- nau d'en Figueret*: 118.
- Navarra, rei: 137, 144; armes: 105-6.
- NAVEL, Bartomeu de, mercader de Barcelona: 127.
- NEYA, fra Joan de, ecònom del monestir de Montalegre: 87.
- Navihim Rissonim*, llibre hebraic: 35.
- NICOLAU, Guillem, capellà de Pere el Cerimoniós: 28; epitafis dels reis Alfons i Jaume: 28.
- NICOLAU, NICHOLAI, Pau, secretari d'Alfons el Magnànim: 73, 74.
- NICOLAU DE LIRA: 153; *Addiciones ad Nicolaum de Lirio*, editas a Magistro Paulo de Sancta Maria, episcopo de Burgos: 140; *libre de paper*, appellat Nicholau: 168-8, 168-9; *Nicolaus de Liria super Bibliam*: 140; *Questiones Nicolai de Lira de Adventu Messie*: 140.
- nòlit: 91.
- non eram nescius*: 160-2.
- non poterant*: 6.
- Non qui seron seer en ell en neguna cosa d'esto*: 137-4.
- NOVELLA, Francesc, mercader de Barcelona: 71.
- Novi et Veteri Testamenti*: 6.
- Noviciorum studia*: 61-12.

O

- obra: 18.
- obres d'argent e or*: 150.
- Obres d'Aristòtil*: 170-23.
- Offici de les santes reliquies*: 59.
- Officiarium*: 2, 3.
- OLIVER, Galceran, conseller i tresorer de la reina Maria, muller d'Alfons el Magnànim: 142.
- OLIVER, Miquel, mercader de Barcelona: 169.
- OLIVER, Pere, carnisser, obrer de l'Obra de Santa Maria del Pi, de Barcelona: 82.
- OLIVER, Pere, mercader de Barcelona: 54.
- olivetes de coral tallades*: 115-22.
- N
- na*: 170-29.
- NABUCODONOSOR. *ystòria de Nabugadensar*, tapits: 135.
- Nàpols: 135, 147; Casal del Príncep: 147 a 149; Castell Nou: 132, 134, 138 a 141, 143 a 146, 150 a 152; regne: 41; reina: 41.
- Narbona, vescomte de: 96-7.
- Nassicitudo*: 61-8.
- Nativitat. ymatges esmaltades ystoriades de la Nativitat*: 120-2.
- Nativitatis, Anunciacionis*, drap històric: 23.

- OLLER, Bartomeu, batxiller en teologia: 157.
- OLLER, Rafael, mercader de Barcelona: 108, 110.
- OLZINA, Joan, secretari del rei Alfons el Magnànim: 94, 108, 110.
- OLZINA, Marc, argenter de Barcelona: 99, 129.
- OLZINELLES, Bernat d', conseller i tresorer de Pere el Cerimoniós: 15.
- omeliarum beati Gregorii super Ezechielem profetum*: 90-3.
- Omnes homines*: 170-22.
- omnes inquirere post antedicta*: 87-2.
- ORACII: vegeu HORACI.
- Oracions Tulli Stacius*: 163-1.
- Oras Beate Marie*: 151-9.
- orde del Carmel, vicari general*: 72.
- Ore Beate Marie*: 56.
- ORTEGUES, ORTIGHS, Jofre, doctor en drets: 95.
- Osana, Ossana, bisbe d': 36, 37.
- OSCA, DOSCA, Eximen: 9.
- Osona, veguer: 124.
- oves per menjar ous*: 98-5, 113-5.
- P
- PAGÈS, vicecanceller: 133.
- PALAU, Berenguer, argenter: 150 a 152.
- PALAU, Bernat de: 18.
- PALAU, Guerau de: 15.
- PALAU, Jaume, argenter de Barcelona: 114.
- PALAU, Pere: 151.
- PALAU, Pere, armer reial de Barcelona: 53.
- PALAU, Pere, tinent de les claus de l'Arxiu Reial de Barcelona: 59.
- PALAZÍN, Guillermo, merí de Saragossa: 2, 3.
- Palerm: 113, 118, 119, 169.
- PALLARS, Roger de, lligador de llibres de Barcelona: 157.
- PALMAROLA, Bartomeu, prevere beneficiat de la seu de Barcelona: 130.
- PALMER, fra Bartomeu, monjo i pagador de la Pabordia de Palau, del monestir de Ripoll: 165.
- PALOMERES, Antoni, notari de Barcelona: 156, 157, 160.
- PALOU, misser Bernat de: 20.
- PALOU, Guillem de: 16.
- panni de ras*: 97-4.
- pannos instoriats*: 23.
- Paparius*: 33.
- paper*: 101-2.
- PARDO DE LA CASTA, merí de Saragossa: 73, 74.
- PARIS. *Articuli Parisius condempnati*: 61-20; *Lectura de Paris sobre los fisichs*: 170-33; *Parienses super Epistolas tocius anni*: 90-7.
- París: 61.
- parthorum vel ger*: 164.
- parxa de vellutat negra*: 121-11.
- parxe de seda negra*: 104-4.
- parxe vert e de diversos colors*: 121-12.
- PASSA, Miquel, escrivà de Barcelona: 127.
- Pastorale Ambrosii*: 140.
- PASTRA, Arnau, mercader de Barcelona: 130.
- Pater tuus*: 90-13.
- paternostres d'aur*: 99-10; *patrenostorum auri ermaltatorum*: 129-9; *patrenostorum de cambra*: 129-2; *patrenostorum coralli virgili*: 129-3.
- PAU, sant. *Apístola de sant Pau tramès als romans*: 137-2; *Paul servent de Jesuchrist, apellat Apòstol*: 137-2.
- PAU, mestre, bisbe de Burgos. *Scrutinium Scripturarum*: 138.
- Paulus Europius*: 33.
- pedra de color blau scur*: 121-9.
- PEDRO, infant don: 77, 137-5.
- PEDRÓS, Bernat: 6.
- PELLICER, Pere, notari de Barcelona: 87.
- pendents*: 110-36.
- penjador*: 104-4, 104-6.
- pensió de censal*: 168-14 a 168-17.

- Pentateucum*: 140.
 PERCII. *Satire Percii*: 163-6.
 PERE el Cerimoniós: 5, 7 a 22, 28, 30, 32 a 34, 44.
 PERE, infant: 77.
 PERE, Honorat, *curritor auris* de Barcelona: 120.
 PERE, Joan: 5.
 PERE, Miquel, conseller i regent de la cancelleria del rei Alfons el Magnànim: 144.
 PERELLÓS, vescomte de: 96.
 PERELLÓS, Lluís de, noble, vescomte de Perellós i de Roda: 96.
 PERELLÓS, Ramon de, fill de Lluís de Perellós: 96.
 PERES, Francesc, traginer de València: 91.
Perfacio quedam: 170-3.
pergamenorum francesiorum: 8.
pergamins: 55; *pergamí gran*: 7.
 PERIS, Galceran, argenter de Mallorca: 122.
 PERIS, Joan, de la tresoreria del rei Alfons el Magnànim: 102, 103.
perit en l'art d'Astrologia: 15.
perles: 96-4, 96-5, 105-10, 105-11; *perla grossa redona*: 114-2; *perlas grosses de onza*: 102-2; *perlas migenceres*: 121-10; *perles de compte*: 120-2; *perles grosses*: 96-2, 105-9; *perles rodones*: 120-2.
 PEROT, mossèn: 132.
 Perpinyà: 12, 24, 25, 64 a 67, 96; *diners de moneda reial*: 96; *jueu*: 15.
perulam rotundam grossetam: 129-19; *perule de compte*: 108 passim, 110 passim.
 PETRAROSSA, Francesc de, porter del rei: 39.
 PERE, PETRUS, canceller de Pere el Cerimoniós: 19.
Petrus de Alvernia, super libros Me-teorum: 140.
peus de cetres: 113-18.
 PEYE, Blai, mestre de cases: 168-17.
 Pi, Bernat, notari de Barcelona: 72, 108 a 110, 129, 130.
 Pi, Pere, escrivà de Barcelona: 155.
 PIFET, argenter: 45.
pilar d'argent: 101-2.
pinacle: 102-1; *pinacle de quatre glans esmaltats de rogicler*: 102-2.
 PINOSA, Ramon, canonge degà de la seu de Tarragona: 87.
 PIQUEU, Arnau, notari de Barcelona: 52, 54.
 Pisa: 91.
pitxer ab broch: 99-5; *pitxeri argento albi*: 41.
 PITXULINO, Jacobo: 135.
pixidellam sive capseta fustis rotundam: 129-6.
 PLA, Pere, clergue estudiant en dret canònic: 161.
 PLA, Simó, estudiant en arts de Barcelona: 154.
 PLANES, Pere, escrivà de Barcelona: 72.
plasmaverat Deus: 170-11.
Plateari: 168-5.
platoms: 105-1, 106-2, 121-11, 168-21; *platoms esmaltats*: 121-12.
plats: 99-4, 99-8, 105-7; *plat gran d'argent de tallar deurat*: 101-1; *plat gran de tallar*: 98-8, 98-18, 113-19; *plats argent dehorats marcats de Barchinone*: 102-3; *plats d'argent blanch*: 98-1, 113-1; *plats d'argent cayrats a .IIII. cayres*: 97-2; *plats d'aur*: 107-1; *plats d'aur nou*: 106-1; *plats de menjar*: 98-14, 113-15; *plats grans*: 98-3, 113-3; *plats grans d'argent*: 97-1; *plats grans de tallar*: 98-14, 113-15; *plats petits*: 98-3, 113-3.
poder especial: 92.
Poestria Estacii: 170-12.
 POL, Andreu, familiar i comprador major d'Alfons el Magnànim: 135.
Policrat: 87-1; *Policraton alias Joannes Carnotensis, episcopus*: 140.
pom: 106-2, 107-2; *pom de maçonaria*: 101-2.
 POMPEU, Trogo: vegeu TROGO POMPEU.
ponitur glosam: 170-33.

- PONS, Bernat, prevere beneficiat de la seu de Barcelona: 75.
- PONS, Guillem, secretari del rei Pere el Cerimoniós: 34.
- PONS, Pere, taula de: 169.
- PONS, Sebastià, taula de: 169.
- PONT, Bernat de, doctor en lleis: 23.
- PONT, Guillem de, *clericus tonsuratus*: 123.
- PONT, Joan, *illuminator* de Barcelona: 159.
- PORTA, Arnau, procurador del rei Martí: 55.
- PORTA, Joan, escrivà de porció de la reina Maria i del rei Alfons el Magnànim: 77, 101.
- PORTELLA, Antoni, escrivà de Barcelona: 56.
- Portugal: 37; regne: 160; reina: 4.
- potuerimus*: 170-23.
- praeclatissimus*: 116-40.
- Præfacia Johannis*: 170-6.
- PRATS, Gabriel, llibreter de Barcelona: 163, 164.
- PRATS, Joan, prior del monestir de Santa Anna, de Barcelona: 70.
- present propòsit saber*: 166-1.
- PREXANA, fet d'en: 141, 144.
- prima adhuc dividitur apellat Tesaurus Philosophie Naturalis*: 170-11.
- Prima pars vel consideracio sanitatis*: 61-15.
- Primera Part del XI sobre'l Codi*: 116-13.
- Primero libro de Justino*: 137-6.
- primo anno de aquesta guerra*: 137-9.
- Primo Magistri Sentenciarum*: 157.
- Primus liber Summa fratris Thome de Equino*: 61-5.
- Privilegia sunt leges*: 75.
- probare possitis*: 160-2.
- PRÒCIDA, PRÓXIDA, Olf de, conseller del rei Alfons el Magnànim: 78.
- Pròlech qui endreça lo present libre*: 166-1.
- Prologus in Genesi*: 61-8.
- Prologus super tuto libro Consolacionis*: 129-4.
- proprium gradum sue*: 170-10.
- propter innocenciam*: 90-11.
- provincia redegit*: 160-1.
- prudens lector attendat licet*: 87-4.
- pruico*: 170-27.
- Psalterium*: 54, 72-2.
- Psaltiri*: 68.
- PUGESSOLA, Arnau, mercader de Barcelona: 108, 110.
- PUGESSOLA, Francesc, mercader de Barcelona: 169.
- PUGESSOLA, Joan, mercader de Barcelona: 169.
- PUIG, PODIO, Gabriel, escrivà del rei Alfons el Magnànim: 108, 110.
- PUIG, Joan de, prevere beneficiat de la seu de Barcelona: 52.
- PUIG, Pere de, mercader: 57.
- PUIG I PUIG, Sebastià: 20.
- PUIGGENESTÓS, Jaume, doctor en lleis de Barcelona: 57.
- PUJADES, Bonanat, *coralerius* de Barcelona: 112, 115, 117.
- PUJADES, Bonanat, *curritor auris*: 121.
- PUJADES, Jaume, mestre de Sagrada Escripura del convent del Carmel, de Barcelona: 72.
- PUJADES, Mateu, conseller del rei Alfons el Magnànim: 126.
- PUJOL, Francesc de, notari de Barcelona: 35, 38.
- punxono*: 129-20.
- Puplius Terencius*: 170-21.

Q

- Quadragesimale novum ytalicum*: 90-13.
- quam corpus qui est*: 170-33.
- quam multa*: 170-36.
- quatre barres*: 121-11.
- que és encarnació*: 166-1.
- que no havia mester su vista*: 137-5.
- Quem carissimi*: 61-10.
- QUERALT, Francesc, doctor en medicina: 134.
- QUERALT, Guillem, *monaderius* de Barcelona: 128.

- QUEROL, Pere, *curritor felpe* de Barcelona: 112, 115, 117.
Questio de Adventu Mecie contra judeos: 61-16.
Questiones: 170-14.
Questiones Nicolai de Lira de Adventu Messie: 140.
Questions de Versori sobre los físichs: 170-19.
Questions Tosculanes: 170-30.
qui viu e regne in secula seculorum.
Amén: 166-1.
Quia catolica veritatis: 61-5.
Quia liber phisicorum: 61-7.
Quia sicut dematerus: 61-8.
quidam faciunt: 75.
 QUINTI CURSII: 170-4.
quirat: 108-1.
 QUIRRA, comte de, cosí de la reina Margarida: 82.
quo bellum troyanum: 87-5.
quo magis miror: 170-21.
Quod quosque: 83-1.
Quolibeta Enrici de Gandano: 140.
Quolibeta Scoti: 140.
quoniam quidem: 170-34.
- R**
- rachada*: 129-8.
 RAGAÇOL, Pere, canonge de la seu de Barcelona: herència: 87.
raigs deurats: 111-4.
 RAJADELL, Tomàs de, de Barcelona: 98, 113.
 RAVAYA, Jucef, jueu de Castelló d'Empúries: 40.
Raymundina abbreviatam, Summa: 90-4.
rayrescut delmet d'argent: 105-5.
rebut: 52, 53, 56, 57, 61, 68, 87, 90, 93, 113, 116, 123, 128, 129, 136, 137, 154 a 156, 160 a 162, 168.
recensui: 170-29.
receptes: 168-10, 168-11.
regicler: 109.
Regimine Sanitatis: 61-15.
Regina Jovisque: 170-5.
Regis Meliadux: 8.
Regule Gramatice de Garini Veronensis: 163-3.
Reial Tresoreria, regent de la: 39, 41.
 REIG, Tomàs, mercader de Barcelona: 142.
 RELAT, Francesc de, notari de Barcelona: 56.
reliquiari d'argent deurat: 104-7; *reliquiari d'argent esmaltat de diverses figures embotides e daurat*: 29.
reliquiari d'aur ab lo peu d'argent: 120-2.
reliquarium auri cum quodam esmalto: 72-5.
reliquies. Offici de les santes reliquies: 59.
rellotge: 53.
 RENTU, Joan, notari de Barcelona: 90.
Repertori appellat de micer Calderi: 91.
repeticions: 116-27, 116-28.
 REQUESENS, Bartomeu, notari de Barcelona: 158, 159, 161, 165.
 REQUESENS, Calceran de, portantveus de governador de Catalunya: 145, 147.
requiescens: 83-2.
 RESPLANS, Gabriel: 40.
Responser: 82.
restitució de peces d'argent: 113.
retaule d'argent: 31, 47, 48.
Rethòrica de Aristòtil: 134.
Retractiones sancti Thome: 90-10.
retxades a vori: 109-1.
Reu al qual fo clamado: 137-6.
Reu de Egipto: 137-6.
revelecionem predictam: 87-4.
Rey esmaltat de blau, lo qual té un libre a la mà dreta, e un ceptre en la mà esquerra: 100.
rey pintat ab corona al cap: 137-5.
Reynas. imatges de Reynas, de esmalt blau: 100.
 REYÓ, Pere, notari de Barcelona: 156.
 RIBALTA, Pere: 122.
 RIBERA, Bernat, prevere de Barcelona: 82.

- RUERA, Arnau de, físic de la casa del rei Pere el Cerimoniós: 11.
 RIERA, Joan, corder, *corderius*, de Barcelona: 117.
 RIFÓS, Pere, notari de Barcelona: 70. *Rims Testamenti Novi*: 93-4.
 Ripoll, monestir de; monjo i paborde de Palau: 165.
riscla: 129-21.
 RIU, Rivo, Guillem de, escrivà de Barcelona: 52.
 RIU, Rivo, Guillem de, notari de Barcelona: 54.
 RIUSEC, Bernat de, O.C., mestre en Sagrada Escripura, prior provincial de la província de Catalunya i vicari general de l'orde del Carmel: 72.
 ROBÀU, Jordi, batxiller en teologia, de la diòcesi de València: 61.
robes de vestir: 161-10.
 ROCA, ROCHA, Francesc, escrivà de Barcelona: 130.
 RODA, vescomte de: 96.
 Rodes, convent de: 37; Mestre de: 36, 37.
 ROGER, Miquel, de la casa de la reina Violant: 72.
rogicler: 100, 102-1, 102-2.
 ROIG, Jaume, conseller i tresorer del rei Pere el Cerimoniós: 10, 11.
 ROIG, Pere, notari de Barcelona: 122.
 ROMA, Jaume, mercader de Barcelona: 108, 110.
 ROMEU, Antoni, notari de Barcelona: 170.
 ROMITA, Joan, escuder, *scutiffer*, de Joan de Gualbes: 115.
 ROS, Jaume, estudiant en arts de Barcelona: 155.
 ROS I DE RAMIS, Josep-Maria de, doctor en medicina: 1, 7, 8, 10, 15, 21, 27, 30, 31, 33, 62 a 65, 77 a 79, 88, 89, 126, 132, 143, 144.
 ROSET, Pere de, jurisperit de Barcelona: 6.
 ROSET, Pere de (fill): 6.
 Rosselló: 96.
 ROTLAN, Bernat, escrivà de Barcelona: 128.
 ROURE, Jaume, noble de la vila de Trapanà, del regne de Sicília: 76.
 ROURICH, Montseirat, *illuminator librorum* de Barcelona: 127, 162.
 ROVEM, Abraham, de Camprodon: 38.
 ROVIRA, Guerau: 6.
 ROVIRA, Pere, prevere de Barcelona: 121.
 ROVIRADECH, Salvador. *curritor honorum publicus et juratus* de Barcelona: 108 a 110; *currito phelpe publicus et juratus*: 120.
rubí: 96-4, 96-5, 105-9; *rubí petit*: 105-12; *rubini*: 129-12; *rubins descenscastats*: 114-4.
 RUBIÓ, RUBIÓ, Joan, escrivà de Barcelona: 161.
 RUBIÓ Y LLUCH, Antoni: 17, 30, 33, 36, 37.

S

- SABATER, ÇABATER, Pere, clergue de la capella del rei Alfons el Magnànim: 68.
sach de aluda: 168-13.
Sacre Scripture vocato Bibliam: 9.
saffirs: 104-8, 108 passim, 110 passim, 120-2, 121-9; *saffir còdol*: 108-26, 110-27, 129-16.
 SAGALERS, Bonanat de, rector de l'església de Sant Just de Barcelona: 61.
 SAGARRA, SEGARRA, Berenguer, secretari de Pere el Cerimoniós: 18, 22; de la casa del rei: 35.
sagell de Johan Dez Quer: 121-10.
 SALA, Pere de, notari de Barcelona: 54.
salari de mestre d'escoles: 167.
saler ab tres peus de leons, deurat: 98-13, 113-14.
 SALLENT, Bartomeu, escrivà del rei Alfons el Magnànim: 126.

- Salmos Penitenciales*: 161-9.
 SALVADOR, Francesc: 111.
sanastre cirici virmilie: 108.
 SANCHO DALVERO, Lope, merí de Saragossa: 49.
Sanctoral: 82.
Sanitatis: 61-15.
 SANNIER, Rigaud, argenter: 74.
 SANT CLIMENT, Jaume: 20.
 SANT CLIMENT, Jaume de, vicari del bisbe de Barcelona: 23.
 SANT CLIMENT, Pere, mestre racional: 85, 86.
 Sant Cugat del Vallès, monestir de; monjo: 75.
 Sant Genís d'Agudells; monestir de Sant Jeroni de la Vall d'Hebron: 53.
 Sant Jeroni de la Murtra, monestir de; prior: 170.
 Sant Jeroni de la Vall d'Hebron: 53.
 SANT JOAN, Benet, prior del monestir de Sant Jeroni de la Murtra: 170.
 SANT MARTÍ, Bernat de, porter reial: 19.
 SANTAMARÍA, maestro Pablo de. *Addiciones ad Nicolaum de Lirio, editas a Magistro Paulo de Sancta Maria, episcopo de Burgos*: 140; *Scrutinium Scripturarum, compost per mestre Pau, bisbe de Burgos*: 138.
 Santes Creus, abat de: 132.
santes reliquies. Offici de les: 59.
 Sant Pare: 60.
 SANT POL, Melcior, mercader de Barcelona: 154.
sants pares: 58.
saquet de cànem: 61-31.
 Saragossa: 4, 5, 7, 9, 17, 30, 36, 37, 45, 46, 50, 55, 77, 88, 89; L'Aljaferia: 73, 74; arquebisbe: 138; convent de predicadores: 2, 3; merí: 2, 3, 73, 74.
 SARBA, Berenguer: 31.
 SARDÀ, Joan, *officio thesaurarie domini Regis*: 109.
Satire Percii: 163-6.
 SAUSONIA, *Albertus de*: 170-18.
Scienciam de animalibus: 87-2.
Sciencie de anima: 61-11.
scire valere: 87-5.
Scoti super Sentencias: 140.
 SCOTO: vegeu ESCOTO.
Scriptis Egipcias epistolas: 61-3.
scripturis sacris: 83-2.
Scrutinium Scripturarum: 138.
secula seculorum. Amen: 87-3.
Secundus liber Theologie frater Thome de Equino: 61-6.
 SEGARRA, Bernat, secretari de Pere el Cerimoniós: 28.
segell de Bernat Vidal: 120-1.
segell de Joan Dez-Quer: 121-10.
segells reials: comú, contrasegell, menor segell e segell secret d'aur: 63.
 SEGUÍ, Joan, escrivà de Barcelona: 130.
 SEGURIOLES, Joan de, noble, veguer de Vic i Osona: 124.
Semper bene sit: 170-15.
Semper ego auditor: 170-16.
 SÈNECA. *Epistolas de Séneca*: 164; *Epistole Seneca*: 87-5; *Gaspari sobre algunes Apistoles de Séneca*: 170-36; *Lucii Annei Seneca*: 164; *Seneca paulo salutem*: 87-5; *Tregèdies de Séneca*: 87-6.
Senectute: 163-1.
Sent Bernat: 116-36.
 SENYA, Mateu, escrivà de Barcelona: 137.
senyal de la ciutat de Barchinona: 97-2, 97-3.
senyals de peres, drap de ras: 96-7.
 SERDÀ, Francesc, escrivà de Barcelona: 90.
sereboxina panni lini: 61-29.
Sermones de omnibus epistolis magistri Bertrandi de Turri: 61-1.
Sermones Dominicales ad Quadragesimales, cum tabula eorumdem: 90-9.
Sermones Francisci de Mayronis: 140.
 SERRA, Bartomeu: 111; argenter de Barcelona: 101.
 SERRA, Francesc, argenter de Barcelona: 122.

- SERRA, Vicenç: 35, 38.
 SERRADELL, Antoni, draper de Barcelona: 154, 155.
 SERRES, Mateu, escrivà de Barcelona: 57.
 SERVI. *Servi sobre lo Virgili*: 170-27.
Servidor de serampio: 168-2.
 SESCOLETA, Salomó: 40.
 SETANTÍ, XATANTÍ, Jaume, mercader de Barcelona: 108, 110.
 Sevilla: 90; bisbe: 6.
seu ipse: 83-2.
sexta nunch agitur: 87-3.
si comerus: 170-27.
Sicca instans: 168-6.
 Sicília, regne: 76, 98, 113; rei: 113; reis: *Croniquas seu gesta Regum Sicilie*: 28; virrei: 135.
signo regali: 109-1.
signorum sive patrestrorum auri ermaltatorum: 129-9.
sine fine. Amen: 87-4.
Sinònimes: 168-3; *Sinònimes abreviades*: 168-4.
siquidem: 170-34.
 SIRVENT, Bartomeu, secretari de Pere el Cerimoniós: 30.
 SIRVENT, Lluís, mercader de Barcelona: 108 a 110.
 Sisè: 75, 116-3, 161-5; *Gloses del Sisè*: 161-6.
sit comdomarem: 170-26.
sit Deo gloria, laus, honor e benedicció. Amén: 129-4.
sivella: 121-11, 121-12; *sivella argenti deaurati*: 108.
 SOBIRATS, Joan de, corredor d'orella de Barcelona: 99.
 SOBIRATS, Pere: 51.
sobre lo libre de ànima: 170-24.
sobre los físichs: 170-33.
sobrecop: 100, 102-1, 102-2, 111-6; *sobrecop esmaltat*: 100.
 SONIER, Rigaud, argenter d'Alfons el Magnànim: 73, 74.
 SORI, Joan de, escrivà de Barcelona: 154.
 SORIANAS, Pere de, mercader de Barcelona: 102 a 104.
soror tonantis: 87-6.
sororem falso: 170-29.
sotana canamacti albi: 129-5.
 SPECIAL, Andreas, noble de la casa del comte de Ventimiglia: 98.
Speculador: 116-24.
speculum ecclesie: 61-18.
Speculum peccatoris a beato Augustino editum: 61-10.
spectare lacunas: 170-15.
Spica de Barthol: 116-25.
Spica de Butrio: 116-26.
 SQUARIGUES, fra Joan: 84, 94.
stoig corey albi: 109-2.
stoig corey albi empremtat armis pape Benedicti: 108.
Stòries Troyanes, en romans: 128.
studiosus: 170-30.
 SUAU, Pere, secretari de la reina Margarida: 62, 64 a 67.
sumaris de les Decretals: 116-39.
Summa Bartholina: 90-5.
Summa de Collacionibus: 71-3.
Summa de Gotfré: 161-6.
Summa de mestre Alexandre Dales: 116-35.
Summa dictaminis magistri Laurenci Lombardi: 61-12.
Summa fratris Thome de Equino: 61-5, 61-6.
Summa Johannimam abreviatam: 90-6.
Summa Raymundina abreviatam: 90-4.
sunt coram omnibus: 170-24.
super Cantica: 140.
super libros eticorum: 140.
super libros Meteorum: 140.
super modo significandi: 170-9.
super Pentateucum: 140.
super Sentencias: 140.
super ymitaciones eloquencie: 170-26.
Superabundancia bona: 170-3.
Superius in libro secundo: 61-9.
supra verticem: 170-25.

T

- taça d'argent: 104-5, 111-5; *taces d'argent blanques*: 104-4.
 taça plana granatada daurada dins ab les armes, al sòl de dins: 98-18, 113-19.
 taça plana granatada daurada dintre: 98-12, 113-13.
 taça plana granollada: 105-6.
 taces blanques grans: 98-15, 113-16.
 taces bollades al sòl: 98-3, 113-3.
 taces bollades e daurades al sòl e a la orla: 98-4, 113-4.
 tal diuturnitat: 137-8.
 talla de lausanges: 96-4.
 TALLADA, TAYLADA, Dalmau, hereus: 92.
 TALLADA, TAYLADA, Lluís, prevere de Vic: 92.
 tancador: 83-2.
 tantili fonte: 83-2.
 tantum elaboravit: 170-6.
 tapiceria: 147.
 tapits. *tepits de la ystòria del rey Assuer...*, *ystòria de Nabugadensor*: 135.
 Tarragona. *armes de Mur o del senyor archabisbe de Terragona, d'aur*: 87-1; *armes del senyor archabisbe, d'aur*: 87-3; *catedral, canonge degà*: 87.
 Tartària, Gran: 56.
 taula summària: 137-6.
 taulas de boix *pro scribendo ab son grafí*: 61-23.
 TAXER, TAXERO, Joan, notari de Barcelona: 95.
 TEIXIDOR, TEXIDOR, Arnau, mercader de Barcelona: 169.
 TEODOSIO. *La muert de Teodosio*: 137-8.
 TERCENCI: 170-29; *Donatus in Terencio*: 170-21; *Puplius Terencius*: 170-21.
 terra de camell: 129-21.
 terraços blancs ab títols de "va avant": 98-8, 113-8.
 TERRASSA, Francesc, notari de Barcelona: 167, 168.
 TERRATS, Llorenç, regent de la Reial Tresoreria: 39, 41.
Tesaurus Philosophie Naturalis: 170-11.
 testament, clàusula: 131.
Testamenti Novi: 93-4.
Textus fisicorum, cum comento: 170-34.
Textus .V. libro Ethimologiarum Ysidorus ait: 75.
 THOMÉ, Joan, mercader de Barcelona: 108, 110.
 THOMÉ, Pere, prevere beneficiat de Santa Maria del Mar, de Barcelona: 154, 155.
 THOMÉ, Robert, escrivà de lletra rodona de Barcelona: 19.
 Tió, Berenguer, argenter de Barcelona: 41.
 títols de "va avant": 98-8, 113-8.
 Tivoli, *Tibuli*: 133.
 TOLÓ, Bernat, illuminador de llibres, escrivà de *Paulus Europius* i de *Paparius*: 33.
 TOMAS, sant, imatge d'argent: 103-1; *Primus liber Summa fratris Thome de Equino*: 61-5; *Retractiones sancti Thome*: 90-10; *Secundus liber Theologie frater Thome de Equino*: 61-6.
 TOMASA, vídua de Bartomeu de Belllloc: 155.
 TORCAFALO, Joan de, prevere beneficiat de la seu de Barcelona: 61.
 TORNER, Pere, monjo del monestir de Santa Maria de Jano, de la diòcesi d'Elna: 70.
 TORRE, TURRI, mestre Bertran de. *Costilla et Sermones de omnibus epistolis magistri Bertrandi de Turri*: 61-1 a 61-3.
 Torre de Octavo: 153.
 TORRELLES, Guillem de, bisbe de Barcelona: 20.
 TORRELLES, TURRILLIS, Miquel de, ardiaca de Santa Maria del Mar, de Barcelona: 162.
 TORREMORELL, Lluís de: 69.
 TORRES, Jaume, llibreter major d'Al-

- fons el Magnànim: 139, 140, 145, 153.
 Tortosa: 31, 53, 94; catedral, beneficiat: 22; comanda: 37.
 TOSINCI, Francesc, mercader de Barcelona: 110.
 Tous, Pere de, lloctinent de vice-governador del regne de València: 26.
tovalles de genesta: 166-2.
tovallons de genesta: 166-3.
tovallons grans: 61-26.
tovayolas panni lini: 61-25.
tractats: 116-27, 116-28, 116-31.
tractatus: 57.
Tractatus: 170-7.
Tractatus de anima: 163-9.
transport terrestre: 91.
 Trapana, vila del regne de Sicília: 76.
Tregèdies de Sèneca: 87-6.
 TROGO POMPEU: *abreviador de Trogo Pompeyo*: 36, 37; *Epythoma Justini super libris quadraginta quatuor Trogi Pompei*: 160-1; *libre apellat Trogo Pompeu*: 137-6; *libre del Reu de Egipto*: 137-6.
trosset de uricorn: 61-32.
 TUDELA, Joan de: 55, 58 a 60.
 TULLI STACIUS. *Oracions Tulli Stacius*: 163-1; *Senectute*: 163-1; *Tullius de finibus bonorum et malorum et de Senectute et de paradotxis*: 160-2.
 TUQUIDIDI. *libro de Tuquididi*: 137-9; *Tuquididi de Athenes*: 137-9.
 TURELL, Bernat: 8.
 TURRI: vegeu TORRE.
- U
- universis*: 61-20.
Universo: 140.
Universurum tempus: 87-4.
Unmaq, llibre hebraic: 35.
URREA: 61-32.
 URREA, Pedro de: 73.
Usatges: 116-30.
- ut notum est in secula seculorum*.
Amen: 170-9.
ut plurimum sonent: 170-8.
- V
- "va avant"*, títols de: 98-8, 113-8.
 VADELLO, Diego Francisco de, conseller de Ferran I: 63.
 València: 2, 3, 8, 10 a 12, 15, 16, 21, 22, 24 a 27, 29, 63, 68, 80, 81, 84 a 86, 91, 139; batlle general: 7, 78, 79, 118; bisbe, casa: 7; diòcesi: 61; jurats i prohoms: 12; justícia: 4; lloctinent de vice-governador: 26.
 Reial: 16, 118, 119; cambra dels Àngels: 119; capella de la reina Elionor: 16, 119; capella de Pere el Cerimoniós: 16; vidrieres: 16; saló del Tinell: 119.
 Regne: 26; comissaris: 29.
 Seca reial: 63.
 VALERI: 71-2.
 VALERI, Joan: 139, 153.
 VALERO, Pere, portuguès, oriünd de la ciutat de *Cepta*, del regne de Portugal: 160.
 VALL, Andreu de: 111.
 VALL, Francesc de, noble de Barcelona: 104.
 VALL, Isabel-Joana, muller de Joan Lluç: 93.
 VALL, Ramon de, mestre racional de la casa del rei Alfons el Magnànim, de Barcelona: 93.
 VALLA, Laurencio. *fabelles de Laurencio Valla*: 163-7.
 Valldaura: 58 a 60.
 VALLES, Miquel de los, traginer de València: 91.
 VALLÈS, Guillem: 23.
 VALLSECA, VALLSEQUE, Gabriel, *magister cartarum de navegar* de Barcelona i Mallorca: 122.
 VALLSECA, Jaume de, de la reial cancelleria: 51.

- VALLSECA, VALLESICHA, Odoard, de la casa de la reina Maria: 136.
vànova prima de lli repuntada: 166-5,
 VANRELL, Joan, mercader de Barcelona: 100.
 VASQUELLA, Mateu, traginer de València: 91.
vedrieres: 16.
vel eorum blas: 6.
vellem: 170-13.
vellem esse sanus: 170-32.
 VELLEJANI. *beneficium auxilii Vellejani, etc.*: 71.
vellut vermell: 107-2.
venda: 6, 54.
venda a l'encant públic: 83, 96 a 104, 106 a 112, 114, 115, 117, 120, 121, 157, 160, 163 a 166.
venda de censal mort: 168-14 a 168-17.
 Venècia, senyoria de: 135.
 VENEQUÍ, argenter: 45.
venerabili viro: 170-28.
 VENTIMIGLIA, Joan, comte de *Vintimilla*: 98; armes: 98-12, 98-18; casa del comte: 98; comte Johan: 113-10, 113-13, 113-19.
 VERA, Garcia de, lloctinent de batlle general del regne d'Aragó: 140.
 VERDACUER, Ferrer, notari de Barcelona: 83, 95.
vere nupcie: 170-29.
 VERSORI. *Questions de Versori sobre los fisichs*: 170-19; *Versori sobre lo libre de ànima*: 170-24.
versus et pris solum: 72-1.
Vestra noviter intencio: 61-19.
Veteri Testamenti: 6.
Veteris instrumenti narrat istoria: 61-4.
 VEXELL, Guillem del, mestre de draps: 118.
 VIA, Guillem de la, mestre de vidrieres: 16.
Vibria alias Macdacia: 40.
 Vic: 92; bisbe: 144; catedral, beneficiats: 92, 167; canonge: 165; veguer: 124.
 Vic, Guillem de, conseller d'Alfons el Magnànim: 132.
 VIDAL, Bernat, mercader de Barcelona: 120; segell: 120-1.
 VILÀ, Pere, mercader de Barcelona: 162.
 Vilabertran, monestir de: 81, abat: 69.
 Vilafranca del Penedès: 33, 42, 43, 95; comanador: 37; comanda: 37.
 VILAHUR, Benet, notari de Barcelona: 72.
 VILAMARÍ, Bernat de, capità general de l'armada reial: 147; galeres: 147.
 VILANOVA, Antoni, notari de Barcelona: 154, 155.
 VILAR, Climent, escrivà de Barcelona: 137, 142.
 VILARDELL, Francesc, argenter de Barcelona: 43, 46.
 VILARÓ, Arnau: 116.
 VILATORTA, Antoni de, galera: 132, 141.
 VILLARRUBIA, Bernat de, notari de Barcelona: 6.
 VINADER, Ramon, doctor en lleis de Barcelona: 6.
 VINYES, Antoni, notari de Barcelona: 87, 96 a 107, 111 a 115, 117, 120, 121, 166, 170.
 VIOLANT DE BAR, YOLANDA, reina d'Aragó: 53, 72; armes: 120-2.
 VIRGILI. *drap de la istòria de Virgili*: 21; *Eneydos*: 170-5; *Servi sobre lo Virgili*: 170-27.
Vita Christi: 166-1.
 VIVAIG, Jafuda, corredor jueu de Barcelona: 51.
vivencium idest utilitas: 170-26.
 VIVES, Berenguer, savi en dret de Barcelona: 18; mas prop de Barcelona: 18.
Volum: 116-10.
 VORAGINE. *Dominichale Voragines*: 90-14.
vori: 129-20.

X

xarneria: 108-39, 108-46, 110-39, 110-46.

XATANTÍ: vegeu SETANTÍ.

XENERIDANO, Antoni, noble de la casa del comte de Ventimiglia: 98.

Y

ymatge d'argent deurada figurada de sant Andreu: 104-2, 111-2.

ymatge d'argent deurada figurada de sent Judas: 103-2.

ymatge de sant Thomàs d'argent daurada: 103-1.

ymatge de sent Johan ab lo anyell: 104-1, 111-1.

ymatges, frontal de: 31.

ymatges de Reynas, de esmalt blau: 100.

ymatges esmaltades ystoriades de la Nativitat: 120-2.

Ymitaciones eloquencie: 170-26.

YPOCRAS: 168-7.

Ysidorum Ethimologiarum: 90-1.

ystòria de Nabugadenasor, tapits: 135.

ystòria del rey Assuer, tapits: 135.

Z

ZAPATA, ÇAPATA, Miguel Pedro, conseller del rei Pere el Cerimoniós: 8.